

วารสารบัณฑิตศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2563

Vol. 18 No. 2 July - December 2020

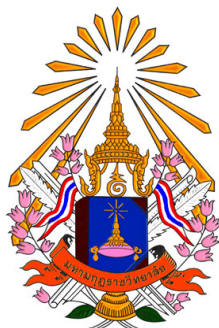
ISSN: 1685-4063 (Print)

ISSN: 2697-4843 (Online)

Mahamakut

Graduate School Journal

วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย Mahamakut Graduate School Journal

ISSN: 1685-4063 (Print)

ISSN: 2697-4843 (Online)

ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2563 Vol.18 No.2 July – December 2020
กำหนดออกวารสาร : ทุก 6 เดือน ปีละ 2 ฉบับ) จำนวนพิมพ์ : On Demand
ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและงานวิจัยของคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดจนแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระพุทธศาสนา ปรัชญา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ การจัดการเชิงพุทธ จิตวิทยา บริหารธุรกิจ การบริหารการศึกษา การพัฒนาสังคม เป็นต้น
2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ พระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัย และสังคม
3. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางวิชาการให้เป็นไปตามพันธกิจของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รูปแบบการดำเนินการกลั่นกรองบทความ

กองบรรณาธิการได้ให้ความสำคัญกระบวนการจัดทำวารสาร ตั้งแต่การคัดเลือกบทความ และจัดส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลั่นกรองบทความ บทความละ 2 ท่าน ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ และในการประเมินใช้รูปแบบผู้ประเมินไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้ประเมิน

เจ้าของวารสาร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ถนนศาลายา-นครชัยศรี ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

ที่ปรึกษา

อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความประจำปี
วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2563

พระเมธาวิไนยรส, รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระศรีวินยาภรณ์, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาบุญไทย ปุณฺณมโน, ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาบุญศรี ญาณวุฑฺโฒ, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. สุมานพ ศิวารัตน์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ พิเศษ ดร. สุกิจ ชัยมุสิก	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักษ์ตย์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิทย์ ภาณุจารี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร. อำพล บุคดาสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ วัฒนะ	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดร.บุษกร วัฒนบุตร	มหาวิทยาลัยนอร์ทอีสเทิร์น
ดร.เพ็ญศรี บางบอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.สุธาสินี วียาภรณ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ดร.สุชาติ คำทางชล	นักวิชาการอิสระ

บทบรรณาธิการ

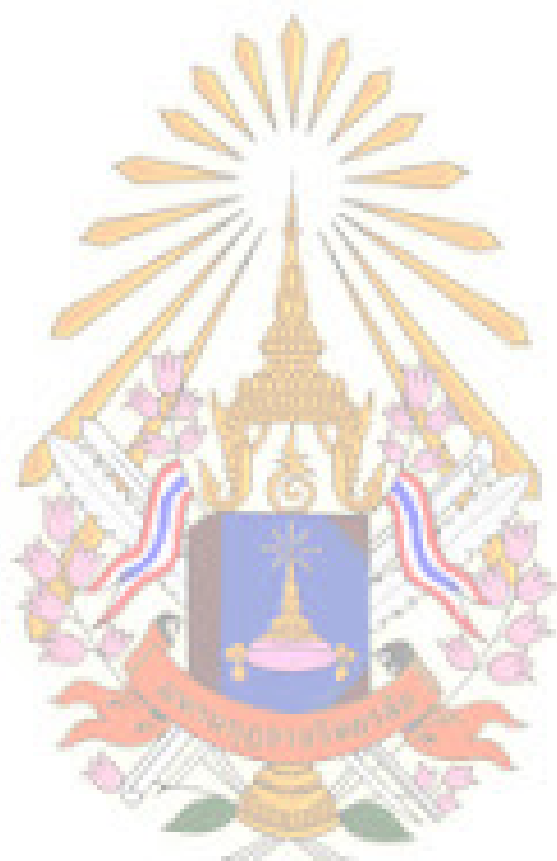
วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นับเป็นส่วนกลไกส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๕๘ ที่กำหนดให้คณาจารย์ต้องตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสารที่อยู่ในฐานที่ได้รับการยอมรับ และนักศึกษาต้องตีพิมพ์ผลงานของตนในวารสารหรือนำเสนอวิทยานิพนธ์หรือดุษฎีนิพนธ์ของตนเช่นกัน ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขของการจบการศึกษา การจัดทำวารสารจึงมีความสำคัญอย่างมาก วัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และนิสิตนักศึกษาตลอดจนผู้สนใจทั่วไปได้มีโอกาสนำผลงานวิชาการและงานวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วารสารฉบับนี้เป็นปีที่ 18 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม - ธันวาคม พ.ศ. 2563 กองบรรณาธิการได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น ซึ่งเป็นที่น่ายินดีที่วารสารฉบับนี้ได้รับการรับรองการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal Citation Index Centre) แล้ว โดยอยู่ในวารสารกลุ่มที่ 2 (Tier 2) และได้นำเสนอในระบบการบริหารงานวารสารออนไลน์ผ่านระบบ Thaijo ที่มีประสิทธิภาพอยู่ในขณะนี้

สำหรับบทความของคณาจารย์และนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกที่อยู่ในวารสารฉบับนี้ได้มีส่วนตามมาตรฐานโดยได้รับการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับบทความ จำนวน 20 บทความ ดังปรากฏในหน้าสารบัญ บทความต่าง ๆ ครอบคลุมกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ทุกบทความมีองค์ความรู้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน องค์กร และบุคคลผู้สนใจในการค้นคว้า สามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือนำไปอ้างอิงตามหลักวิชาการต่อไป การจะพัฒนาสังคมจะต้องอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาการเป็นฐานจึงจะทำการพัฒนาสังคมนั้นยั่งยืน

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอกที่เสียสละเวลาช่วยกลั่นกรอง และตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ และขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกท่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารบัณฑิตศาสตร์ฯ ได้ส่งบทความมาลงตีพิมพ์เผยแพร่ ขอขอบคุณกองบรรณาธิการทุกท่านที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในรายละเอียดต่าง ๆ จนทำให้วารสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงตามกำหนดเวลา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ทุก ๆ บทความจะเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการและผู้สนใจทั่วไป ทีมผู้จัดทำยินดีรับข้อเสนอแนะที่ดีเพื่อพัฒนาวารสารให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวารสารฯ ต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักษ์ตย์
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

หน้า

- คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ 1
อำไพ สมภาร, ดร. ดำรง เบญจศิริ และ รศ.ดร. สุวิทย์ ภาณุจारी
- การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : โรงเรียนวัดหนองตะครอง 12
ชัยลักษณ์ อัยวรรณ, ดร.สถาพร ชันโต และ ดร.อัครเศรฐ์ พิพัฒน์มงคลพร
- รูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคีปรองดอง สมานฉันท์ สำหรับสถาบัน
อุดมศึกษาของรัฐ 26
รศ.ดร. สุวิทย์ ภาณุจारी และ ณัฐชนนธีรา ศรีภา
- การจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอสามพราน 40
จังหวัดนครปฐม
รศ.พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก
- รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและ 46
ปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.ทวี เลี้ยวประโคน
- การพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 61
ร้อยตำรวจเอก สิริวัชรณ์ ดวงคำ และ ผศ.ดร. สถาพร ชันโต
- การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน 72
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9
ดร.ณิ ททรัพย์ผล และ พระราชรัตนมงคล, ดร.

สารบัญ ต่อ	หน้า
○ บรรยากาตองค์การที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพบุรี วีระ วงศ์สรรค์ และ รศ.ดร สุวิทย์ ภาณุจारी	88
○ ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ชุตีรัตน์ กาญจนธนชัย, พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย, ดร. และ รศ.ดร. สุวิทย์ ภาณุจारी	102
○ อิทธิพลของปัจจัยทางด้านการตลาดและความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร ชิตชนก วัชรินทร์พร และ นนทิพันธุ์ ประยูรหงษ์	112
○ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจ การบริหารจัดการ และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ลลิตกา หวังสุขใจ และ ณัฐสพันธ์ เผ่าพันธุ์	123
○ การตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์สำหรับบุคคลทั่วไป สวภาพ ชัชวาลย์ และ ณัฐสพันธ์ เผ่าพันธุ์	137
○ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กของผู้บริโภคใน เขตกรุงเทพมหานคร ยงยุทธ นิลเปล่งแสง และ สมชาย เล็กเจริญ	145
○ ไตรภูมิพระร่วง: วิถีธรรม วิถีชีวิต กัลยกร ทองโสม	155

สารบัญ ต่อ	หน้า
○ รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจ เฟซบุ๊กของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สุภาวิณี หาญชิงชัย และ สุมามาลย์ ปานคำ	164
○ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร เทียนวสา สิงคิพร และ สุมามาลย์ ปานคำ	173
○ แนวทางการพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย นางสาวขวัญเรือน มงคลชัยสิริกุล,พระครูวิรุฬห์สุดคุณ, ผศ.ดร, และ ผศ.ดร. เกษม แสงนนท์	183
○ ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของมารดา ต่อพฤติกรรมการส่งเสริม พัฒนาการเด็ก ช่วงอายุ 0-5 ปี นอลีสสา โต๊ะยูไ้สะ และ นางวิชชุดา มัคสิงห์	195
○ นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พระวิเชียร สิริภทโท (ประทุมมินทร์),รศ.ดร.สมศักดิ์ บุญปู และ รศ.ดร.สิน งามประโคน	209
○ การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลบนโลกไซเบอร์ กรณีศึกษา: การปลอมแปลงหนังสือเดินทาง กิตติยา แก้วมี	217
○ แนวทางการเตรียมและการส่งต้นฉบับ วารสาร บัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏ ราชวิทยาลัย	229

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู
ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ
DESIRABLE CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMININSTRATORS AFFECTING
PERFORMANCE OF CHILD CARE TEACHER IN CHILD DEVELOPMENT CENTER
UNDER LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION IN SAMUTPRAKRAN PROVINCE

อำไพ สมภาร*

ดร.ดำรง เบญจศิริ**

ดร.สุวิทย์ ภาณุจारी***

วันรับ 15 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ 2) เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ และ 3) เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด

สมุทรปราการ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และการสุ่มตัวอย่างในกลุ่มย่อยๆ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองการศึกษา/ รองผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งหมด 297 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาวิเคราะห์หา ความ

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

**อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยภาพรวม และรายด้าน ได้ค่าความเชื่อมั่นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเท่ากับ 0.98 และการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่ากับ 0.99 สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

คำสำคัญ : คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา, การปฏิบัติงานของครู, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ABSTRACT

The objectives of the study were; 1) to study desirable characteristics of school administrators in Child Development Center under Samutprakran local Government Organization, 2) to study the performance of child care teachers in Child Development Center under Samutprakran Local Governments Organization, and 3) to study desirable characteristics of school administrators affecting performance of child care teachers in Child Development Centers under Samutprakran Local Government Organization. The data were collected through questionnaires, heads of child development center and teacher in 76 center under Samutprakarn from 297 samples consisting of directors, deputy directors, heads and teachers in child development centers obtained by Stratified Random Sampling and Simple Random Sampling. The data were analyzed by

frequency, percentage, mean, standard deviation, and Stepwise multiple regression analysis.

Keywords: Desirable characteristics of school administrators, Teacher's Performance, Child Development Center

1.ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับในยุคของการเปลี่ยนแปลงที่ให้ความสำคัญของความเป็นมืออาชีพ ย่อมตระหนักถึงคุณลักษณะ ความรู้และความสามารถของผู้บริหารทั้งนี้เนื่องจากความต้องการทางสังคมได้สะท้อนให้เห็นทั้งในด้านกฎหมายในวงการวิชาชีพต่างๆ มีความจริงจังกวมากขึ้น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งซึ่งมีผู้กล่าวไว้ว่าผู้บริหารมืออาชีพควรมีลักษณะ ดังนี้คือ ต้องมีจิตวิทยาในการบริหารคน มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นผู้ริเริ่มบุกเบิก มีการประชาสัมพันธ์ ต้องมีพรหมวิหาร 4 เป็นคนตรงต่อเวลา มีความสุขุมรอบคอบ อารมณ์ขัน มองการณ์ไกลการทำงานยึดหลักการเป็นหลัก งานที่เกิดขึ้นต้องสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้มีวัตถุประสงค์แน่นอน มีการวางแผนงานอย่างรอบคอบ มีการกระจายงานอย่างทั่วถึง ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ต้องมีความรู้เรื่องที่ทำอย่างชัดเจน มีความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองมีความสามารถด้านสำนวนโวหารมีความสามารถในการหยั่งรู้และต้องมีจิตวิญญาณของนักบริหาร (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2557, หน้า 8-11) การจัดการศึกษาเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญหรือความเสื่อมของชาติขึ้นอยู่กับการจัดการศึกษาของพลเมืองเป็นส่วนใหญ่ การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบการจัดการ

ศึกษา ได้แก่ การปฏิรูปการบริหารและการจัดการ การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อหวังผลว่าคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจะสูงขึ้น โดยเฉพาะระดับสถานศึกษาต้องร่วมกันพัฒนาหลักสูตรจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ คุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นเอื้อต่อการพัฒนาตนเอง ชุมชนสังคม และประเทศอย่างยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาจะต้องประกอบด้วย บุคคลที่มีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงได้นั้นก็คือผู้บริหารสถานศึกษาและครู (เฉลิมขวัญ ถือความสัตย์, 2555, หน้า 2) จากการรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พุทธศักราช 2557 (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2557, หน้า 19-26) สรุปได้ว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดสมุทรปราการสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้มาตรฐานมีจุดที่ควรพัฒนา คือ การบริหารจัดการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้ใช้ระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษามีการประชุมน้อยกว่าภาคเรียนละ 2 ครั้ง และไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น อีกทั้งไม่ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบและดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายใน รวมทั้งให้คำปรึกษาการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และยังไม่ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีก่อนเสนอต่อสาธารณชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเร่งพัฒนาให้มีระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) และมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้มีผลการดำเนินงานบรรลุ

เป้าหมายตามแผนการดำเนินงานประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษาและเพื่อจะได้นำผลการการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่เสนอของครู ลักษณะของบุคคลที่จะคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

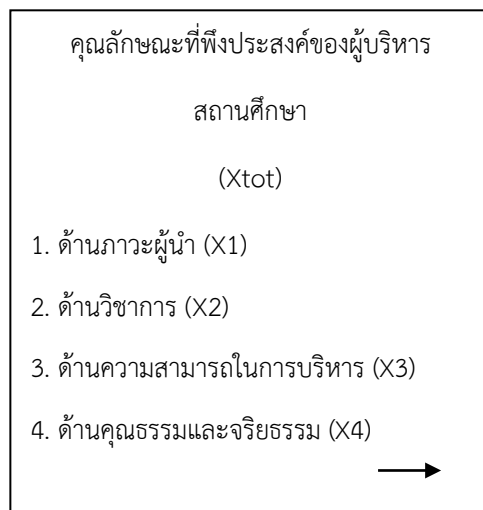
2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ
- 2.2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ
- 2.3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ

3.สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งด้านส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ

4.กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรทำนาย
(Predictor Variables)

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากวิจัย

5.1. ผลที่ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานและสามารถนำไปปรับปรุงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางการบริหารสถานศึกษาให้กับผู้บริหารเพื่อให้การบริหารงานมีคุณภาพบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

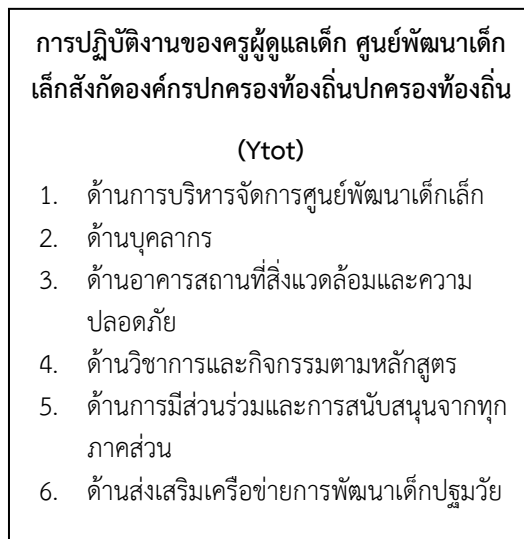
5.2. ผลที่ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ

5.3. นำผลการวิจัยไปใช้วางแผนพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

6.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

6.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 95 ศูนย์ ทั้งหมด 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมือง

ตัวแปรเกณฑ์
(Criteria Variables)

สมุทรปราการจำนวน 15 ศูนย์ อำเภอพระประแดงจำนวน 21 ศูนย์ อำเภอบางพลี จำนวน 17 ศูนย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์จำนวน 9 ศูนย์ อำเภอบางบ่อจำนวน 22 ศูนย์ อำเภอบางเสาธง จำนวน 11 ศูนย์ รวมทั้งสิ้น 95 ศูนย์

6.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สุ่มมาจากประชากร คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 76 ศูนย์ ทั้งหมด 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองสมุทรปราการจำนวน 12 ศูนย์ อำเภอพระประแดง จำนวน 17 ศูนย์ อำเภอบางพลี จำนวน 14 ศูนย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์จำนวน 7 ศูนย์ อำเภอบางบ่อ จำนวน 17 ศูนย์ อำเภอบางเสาธง จำนวน 9 ศูนย์ รวมทั้งสิ้น 76 ศูนย์ ผู้ให้ข้อมูลครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) ได้แก่ 1.ผู้อำนวยการกองการศึกษาฯ/รองผู้อำนวยการกองการศึกษาฯ 2.หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3. ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 304 คน (โดยเทียบกับขนาดของสถานศึกษา)

7. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะของคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ตามพระราชบัญญัติแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ. 2545 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน).2549 อ้างใน จรรย์ พิงเระ:2558, หน้า 36)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ (มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2559 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. 2559)

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของลิเคิร์ท (Rensis Likert,1961,p.161 อ้างถึงใน วันลา คงธรรม 2558, หน้า 102) และได้กำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล

8.1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผ่านประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลแต่ละศูนย์

8.2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำแบบสอบถามจำนวน 304 ฉบับ ส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและจัดส่งทางไปรษณีย์ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 297 ฉบับ

9. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 304 ฉบับ เมื่อพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาใช้ได้ จำนวน 297 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.69 แล้วนำมาลงรหัสคำนวณค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบคำบรรยายในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและข้อคำถามในการวิจัย มีสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

9.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้แจกแจงความถี่ (Frequency Distributions) และค่าร้อยละ (Percentage)

9.2 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

9.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

9.4 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise

Multiple Regression Analysis) ก่อนการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนผู้วิจัยวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)

10. สรุปผลการวิจัย

10.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านความสามารถในการบริหารงาน และด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ

10.2 การปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก ตามลำดับ

10.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านภาวะผู้นำโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 39.20 ($R^2 = 0.392$)

11. อภิปรายผลการวิจัย

11.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ได้มีการพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ รู้จักวางแผน มอบหมายงานและใช้คนให้เหมาะสมกับงาน มีอุดมการณ์ มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน บริหารงานโดยการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ เป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการศึกษ และพัฒนาองค์กร แสดงศักยภาพทางความคิดความสามารถ และความสามารถในสังคมได้อย่างเหมาะสม มีการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนครู ในการอบรมพัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาตนเอง รวมถึงมีทักษะ ความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านภาวะผู้นำ ผลการวิจัย อยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับสูงที่สุดกว่าทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมักมีการพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ รู้จักวางแผน มอบหมายงานและใช้คนให้เหมาะสมกับงาน มีอุดมการณ์ มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน บริหารงานโดยการให้ทุก

คนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ เป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการศึกษ และพัฒนาองค์กร แสดงศักยภาพทางความคิดความสามารถ และความสามารถในสังคมได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการโน้มน้าวให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามและถูกต้อง อีกทั้งยังมีการให้กำลังใจและให้การยอมรับชมเชยยอมรับในผลสำเร็จของผู้ใต้บังคับบัญชา มีความสามารถใจให้คนทำงานและสร้างความพึงพอใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ความสนใจสวัสดิภาพ สวัสดิการความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา และมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน

ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับต่ำที่สุดกว่าทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารยังมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงานและหน่วยงาน สามารถวางตัวเหมาะสมกับตำแหน่งและหน้าที่การงานมีการเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของราชการ รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย สามารถในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งของสถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ความสามารถในการสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีความเมตตากรุณาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ตีเท่าที่ควร เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่การงานแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ดังที่ เบิร์นส์ (Burns) (อ้างใน วิรัตน์ พันธุ์ขาว, 2559, หน้า 34) ได้เสนอทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership Theory) จึงได้เสนอวิธีการของความเป็นผู้นำแบบใหม่ที่สามารถใจให้ผู้ตามปฏิบัติงานได้มากกว่าที่คาดหวังไว้ เรียกว่า ความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership Theory) การที่ผู้นำและผู้ตามช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อยกระดับ

ขวัญและแรงจูงใจของแต่ละฝ่ายให้สูงขึ้นแนวคิดใหม่ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก

11.2 การปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรที่มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด โดยบุคลากรร่วมมือกันจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการ มีที่เก็บสิ่งปฏิกูลทั้งภายนอกภายในอาคารเพียงพอและถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย สร้างมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานฉุกเฉิน มีสถานที่ประกอบอาหารและสถานที่รับประทานอาหารที่สะอาดเป็นระเบียบถูกสุขอนามัย มีการวัดผลและประเมินพัฒนาการเด็กรายบุคคลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย และพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความเหมาะสมตามวัย มีการดำเนินงานตามแผนงานและปฏิทินงานที่ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านพบว่า

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับสูงที่สุดกว่าทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้เด็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โดยมีการวัดผลและประเมินพัฒนาการเด็กรายบุคคลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความเหมาะสมตามวัย โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา ผลิตภัณฑ์และใช้สื่อการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่บูรณาการผ่านการเล่นโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ และมีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน

เพื่อนำผลการวิจัยมาแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กดั่งที่ มาตรฐานที่ 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กล่าวว่า มาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรม ตามหลักสูตร กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเล็ก ได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของเด็ก

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก อยู่ในระดับปานกลาง และอยู่ในระดับต่ำที่สุดกว่าทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีการดำเนินงานตามแผนงานและปฏิทินงานที่กำหนด ด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการส่งเสริมสนับสนุนจัดประชุมเพื่อสร้างเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายและนำผลมาประเมินปรับปรุงพัฒนาเครือข่าย ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย และจัดทำแผนความร่วมมือเพื่อสร้างเครือข่ายการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกันไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่ง มาตรฐานที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กล่าวว่า เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ครู ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้

เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริม การสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา แก้วก่า (2559) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

11.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านภาวะผู้นำ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเพราะว่าคุณลักษณะของผู้บริหารมีความสำคัญซึ่งผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ มีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นการรับมือกับสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น การแก้ไขปัญหา นำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถและมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารมีความสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างผสมผสานแล้ว ย่อมทำให้การบริหารงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการ ซึ่งผู้บริหารมีการจัดการองค์กรแห่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การจัดการความรู้ ภาวะผู้นำวิชาการ การขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ด้วยระดับการศึกษา ความรู้สาขาต่างๆและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอันประกอบไปด้วยระดับความรู้หรือวุฒิการศึกษา ความรู้ทางวิชาการ ความรู้ทั่วไป ความรู้ทางวิชาชีพรวมทั้งความรู้เกี่ยวกับสถานะทางสังคมและประสบการณ์ในการทำงาน ผู้บริหารที่จะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานจะ

ต้องมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร มีความสามารถในการเขียนบทความทางวิชาการ ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงานและหน่วยงาน สามารถวางตัวเหมาะสมกับตำแหน่งและหน้าที่การงาน และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของราชการ มีความสามารถในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งของสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือต่อผู้ได้บังคับบัญชาด้วยความยุติธรรมและปฏิบัติต่อผู้ได้บังคับบัญชาอย่างเสมอภาค และสามารถสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ได้บังคับบัญชา สอดคล้องกับงานวิจัยของเวลคอก (Wilcox, 1993 อ้างถึงใน วันลา คงธรรม, 2558, หน้า 95) ด้านศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการทำงานและขวัญของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสามารถทำนายความพึงพอใจในการทำงานและขวัญของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารแบบการให้มีส่วนร่วมหรือเป็นทีมส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานผู้บริหารที่แสดงพฤติกรรมผู้นำทางการศึกษาหรือศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอจะมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจและขวัญในการทำงานผู้บริหารที่มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำมากๆ จะทำให้มีความสามารถลดความคับข้องใจความขุ่นใจและปรับเพิ่มบรรยากาศของขวัญและความพึงพอใจมากขึ้น และด้านความสามารถในการบริหารงานถูกคัดออกจากสมการเนื่องจากทดสอบความสัมพันธ์แล้วไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทักษะในการแสวงหาความรู้ข้อมูลต่างๆการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานรวมทั้งความสามารถในการจัดระบบงานในองค์กรการจัดบุคลากรเข้าทำงานของผู้บริหารได้ไม่เหมาะสมเท่าที่ควรการแก้ปัญหาต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ความกระตือรือร้นในการที่จะทำงานให้สำเร็จเป้าหมายการเป็นนักคิดนัก

อ่านนักฟังที่ดีสร้างระบบในการปฏิบัติงานทำให้การทำงานไม่เป็นไปอย่างเป็นระบบระเบียบกฎเกณฑ์ที่ดีเท่าที่ควรรวมทั้งยังขาดการสนับสนุนการพัฒนาด้านต่างๆของผู้ได้บังคับบัญชาส่งผลให้อิทธิพลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านนี้ไม่ประสบผลสำเร็จ

12. ข้อเสนอแนะ

12.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

อิทธิพลของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการเป็นผู้พัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพ มอบหมายงานและใช้คนให้เหมาะสมกับงาน มีอุดมการณ์ มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน บริหารงานโดยการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ด้วยวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการศึกษา และพัฒนาองค์กร พร้อมทั้งแสดงศักยภาพทางความคิดความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถในสังคมได้อย่างเหมาะสม และมีการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสนับสนุนครู ในการอบรมพัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาตนเอง ด้วยทักษะความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อการทำให้สถานศึกษามีความเจริญก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จด้วยผลการปฏิบัติงานของครูที่ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

12.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่

ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความสามารถในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ควรมีการพัฒนา ระบบบริหารจัดการการศึกษา เน้นให้ผู้บริหารมีการบริหารจัดการในสถานศึกษาเกิดเอกภาพ มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยผู้บริหารสามารถนำยุทธศาสตร์และแผนงานที่กระทรวงกำหนดไว้ ไปบูรณาการการทำงานร่วมกันได้อย่างคุ้มค่า เกิดผลผลิตผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม และทั้งให้สามารถกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปปฏิบัติและพัฒนาคุณลักษณะของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็ก

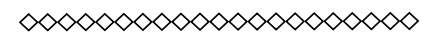
ปฐมวัย ด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ครู ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งเครือข่ายต่างๆ ในระดับพื้นที่ และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กได้เห็นผลอย่างชัดเจนขึ้น

12.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่นที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติมเช่นปัจจัยจูงใจในการทำงาน ระเบียบและนโยบายการบริหารงานของสถานศึกษา
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในอนาคต
3. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก สามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารเป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (มปป.). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2559**. กรุงเทพฯ.
- เฉลิมขวัญ ถือความสัตย์.(2555).**การตัดสินใจของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 2**.สาขาวิชาบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มัลลิกา แก้วก่า. (2559). **สภาพปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิลลา คงธรรม. (2558). **คุณลักษณะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต2**.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิรัตน์ พันธุ์ขาว. (2559). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549-2553).**มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก** ระดับขั้นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประถมและมัธยมศึกษา.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2557). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารมืออาชีพกรณีผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**. สุวีริยาสาส์นจัดพิมพ์ถนนประชาอุทิศ เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ.

**การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : โรงเรียนวัดหนองตะครอง**
**THE DEVELOPMENT OF STUDENT - CENTERED LEARNING BY
PARTICIPATORY ACTION RESEARCH : WAT NONGTAKRONG SCHOOL**

ธัญลักษณ์ อัยวรรณ *

ดร.สถาพร ชื่นโต**

ดร.อิสเรศ พิพัฒน์มงคลพร***

วันรับ 15 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ มีวัตถุประสงค์
ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนวัดหนองตะครอง
ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
ผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา
คณะกรรมการสถานศึกษา ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
สถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 52
คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์

เอกสาร การใช้แบบสำรวจสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการสังเกตและการ
สัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์
ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ
ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ มี 2 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่
ห้องเรียนและห้องประกอบต่าง ๆ ไม่เอื้อต่อการจัดการ
เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วัสดุครุภัณฑ์
ภายในอาคารเรียนและอาคารประกอบ อยู่ในสภาพ

*นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย Krusangdow@gmail.com

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย

***รองศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย

ที่ไม่พร้อมใช้งาน แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดการเรียนการสอนสื่อประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครูขาดทักษะการผลิตสื่อ ใช้สื่อ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ครูขาดทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูขาดทักษะการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดการเรียนการสอน ขาดทักษะการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอกและครูไม่ครบชั้น

2. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการนำโครงการพัฒนาที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยโครงการจำนวน 5 โครงการ ได้แก่ 1)โครงการความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนวัดหนองตะครอง 2) โครงการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 3)โครงการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน 4)โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 5)โครงการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย ผลการดำเนินการโครงการดังนี้ 1) ด้านความร่วมมือ พบว่า ได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดี ส่งผลให้การดำเนินงานสำเร็จอย่างรวดเร็ว สามารถแก้ปัญหาด้านความขาดแคลนงบประมาณ 2) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า คณะครูทุกท่านนำหลักสูตรสู่การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แก้ปัญหาการสอนไม่ทันเหมือนการสอนตามแบบเรียน เมื่อสอนตามตัวชี้วัดของหลักสูตร 3) ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า นักเรียนตั้งใจเรียน มีความสุข และ

สนุกสนานกับการเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้รับการพัฒนาทุกกลุ่มสาระ การปรับชั้นเรียนและตารางเรียนส่งผลให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ แทนการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง 4) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า แหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้รับความสนใจจากนักเรียนเป็นอย่างมาก 5) ด้านการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนพบว่า นักเรียนได้รับการส่งเสริมศักยภาพด้านกีฬา ด้านภาษาอังกฤษ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านอาชีพ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม, โรงเรียนวัดหนองตะครอง

ABSTRACT

The purposes of this research were as follows; 1) to study the current situations, problems and needs of learning management development of student-centered learning, and 2) to develop student-centered learning management of Wat Nongtakhrong School by participatory action research process. The data were collected from 52 key-informants consisting of teachers, educational personnel, school board advisors, and students' parent network by observations, in-depth interviews and focus group discussions, and then analyzed by content analysis.

The results of the research found that:

1. The current situations, problems and needs of student-centered learning management development had 2 aspects; 1) In management, the classrooms and assembly rooms were not conducive to the student-centered teaching and learning, the conditions of classroom materials and school buildings were not ready in use, school learning resources were not conducive to the student-centered learning management, and there were lacks of curriculum management and teaching materials. 2) In teaching and learning, the teachers required skills in media production, use of media, tools, equipment, innovation and technology, the teacher lacked of skills in implementing the curriculum, measurement and evaluation, the teachers taught the subjects out of their major qualifications, and the number of teachers did not match the number of classrooms.

2. The results of the development of student-centered learning management with a participatory action research process by implementing 5 development projects; 1) Collaboration project for development of Wat Nongtakhrong School, 2) School curriculum management project, 3) Teaching and Learning adjustment program project, 4) Student-centered learning resource development project, and 5) Learners' multi-potential promotion project. The results of project operations were as follows; 1) In Cooperation, the school had a

good cooperation from the community and that resulted to the operation completeness in a short time and the shortage of school budget, 2) In student-centered learning curriculum management, the teachers could cover the lesson contents in each semester, 3) In student-centered learning management development, students paid more attention to their study, studied happily and joyfully, had improvement in learning achievement in every subject, and furthermore, the teachers could adjust the classrooms and the class schedules by learning through satellite television system, 4) In learning resources development, student-centered learning resources highly interested instruction students' attention, and 5) In students' potential promotion, students are enhanced in athletic potential, English language skills, morality and ethics, and career with the cooperation of community in quality education management.

Keywords: Student-centered learning management, Participatory Action Research, Wat Nongtakrong School

บทนำ

การจะเปลี่ยนแปลงการศึกษาไปสู่ศตวรรษที่ 21 นั้น ต้องเริ่มสร้างครูที่กล้าลอง กล้าทำ มีแนวคิดเดียวกันเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง โดยไม่จำเป็นต้องไปเริ่มที่กระทรวงศึกษาธิการ อาจจะเริ่มจากคนไม่กี่คน หรือกลุ่มคนเล็กๆ จากผู้บริหาร ครู ที่มีเป้าหมายเดียวกัน และโรงเรียนที่มีแนวคิด

เดียวกันมาร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการเรียนรู้ทักษะชีวิตให้กับเด็ก (สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์, 2555) ผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยีและการเรียนรู้ของนักเรียน จากผู้สอนคือผู้ถ่ายทอดปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ชี้แนะวิธีการค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ทักษะต่างๆ สร้างความเข้าใจด้วยตนเองจนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย

ในการปฏิรูปการศึกษาจะต้องปฏิรูปการเรียนการสอนหรือปฏิรูปการเรียนรู้เป็นอันดับแรก โดยครูอาจารย์ในทุกสถานศึกษาจะต้องเลิกการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง เปลี่ยนเป็นยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสาระสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นเป็นการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยเน้นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ พร้อมทั้งคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นการปฏิรูปการเรียนรู้จึงควรเริ่มที่สถานศึกษาทุกแห่ง ดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา (คณะวิทยาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับทิศนา ขัมมณี (2557) หลักการและกระบวนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีมีหลากหลาย

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนวัดหนองตะครอง ยังคงยึดครูเป็นศูนย์กลาง จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ไม่ผ่านเกณฑ์

การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ผลการประเมิน ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน อยู่ในระดับคุณภาพต้องปรับปรุงเร่งด่วน ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ซึ่งทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ไม่มีคะแนนพัฒนาการเนื่องจากปีการศึกษา 2554 มีค่าเฉลี่ยร้อยละน้อยกว่าปีการศึกษา 2553 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2555, หน้า 50)

จากเหตุผลและความสำคัญในพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับจุดเด่นของหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่เน้นทักษะกระบวนการ ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีแนวคิดในการประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยทุกขั้นตอน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ โรงเรียนวัดหนองตะครอง เป็นกลุ่มเป้าหมายสำหรับกรณีศึกษาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามสภาพปัญหา และความต้องการอย่างแท้จริงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนานักเรียน อันเป็นเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และ

ความต้องการ ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนวัดหนองตะครอง

2. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนวัดหนองตะครองด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตพื้นที่

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาในพื้นที่โรงเรียนวัดหนองตะครอง หมู่ 2 ตำบลหนองตากยา อำเภอนาม่วง จังหวัดกาญจนบุรี

ขอบเขตเนื้อหา

งานวิจัยนี้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนวัดหนองตะครอง

ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

การวิจัยนี้กำหนดให้มีกลุ่มเป้าหมายจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ผู้วิจัย คณะครูและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะครูและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

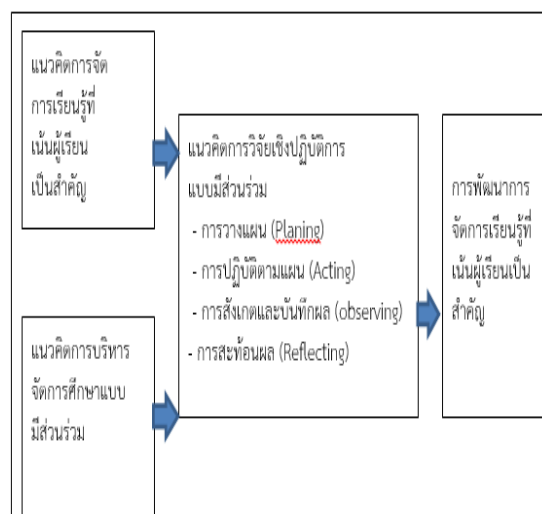
ขอบเขตด้านระยะเวลา

กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กรณีศึกษาโรงเรียนวัดหนองตะครองหมู่ 2 ตำบลหนองตากยา อำเภอนาม่วง

จังหวัดกาญจนบุรี ได้นำแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และแนวคิดการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาและพัฒนา โดยนำแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory Action Research) กระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป้าหมายเพื่อค้นหาความจริงที่สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง(Cher,2009, p.10) และเพื่อให้ได้องค์ความรู้ทั้งทางวิชาการ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการพัฒนาผู้ปฏิบัติ ซึ่งมีวงจรการวิจัยด้วยการปฏิบัติและการสะท้อนกลับ โดยการปฏิบัติมีขั้นตอนที่ผู้ร่วมวิจัยต้องทดสอบการปฏิบัติและค้นหาข้อเท็จจริง ส่วนการสะท้อนกลับ มีขั้นตอนทำความเข้าใจข้อมูลร่วมกันและการวางแผนในการปฏิบัติ (peter and Hilary,2008, pp. 1-4) มากำหนดวิธีการวิจัยให้สามารถสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย เพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รายละเอียดโดยสรุปแสดงในแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

พื้นที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเรื่อง “การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : โรงเรียนวัดหนองตะครอง” เป็นการวิจัยในระดับโรงเรียน (school-wide)

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วมกระบวนการวิจัย โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย บุคคลภายในและบุคคลภายนอกสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดหนองตะครอง จำนวน 52 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1) แบบสำรวจ (Survey Guideline) ใช้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดและประเมินผล 4) ด้านนักเรียน 5) ด้านสื่อการเรียนการสอน และแหล่งเรียนรู้

2) แบบสังเกต (Observation form) ใช้ทำการศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยใช้แบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง (Structured Observation)

3)แบบสัมภาษณ์ (Interview Guideline) กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ร่วมโครงการที่มีต่อการปฏิบัติการดำเนินโครงการ ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

4) เทคนิคการประชุมกลุ่ม กำหนดให้ใช้เทคนิค SWOT Analysis ในการวิเคราะห์สภาพ

แวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การเตรียมการก่อนปฏิบัติการวิจัย การปฏิบัติการวิจัย และการสรุปผลการวิจัย โดยการปฏิบัติการวิจัย มีรายละเอียด

การดำเนินการดังนี้

ส่วนที่ 1 การเตรียมการก่อนปฏิบัติการวิจัย

1. การเตรียมข้อมูล ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการวิจัย เพื่อใช้เป็นรอบความรู้ในการวิจัย และนำไปสู่การออกแบบการวิจัย (Research Design) เพื่อระบาคำถามวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ขอบเขตการวิจัย วิธีวิทยาในการวิจัย พร้อมเครื่องมือในการวิจัยที่ชัดเจน

2. การเตรียมคน ชี้แจงทำความเข้าใจทีมงาน ได้แก่คณะครูและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูล เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกันตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การทำความเข้าใจคำถาม จากแบบสำรวจ และเทคนิคการสัมภาษณ์ การบันทึกข้อมูลก่อนลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลจริง

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติการวิจัย

กำหนดขั้นตอนการศึกษาในพื้นที่วิจัยแบ่งออกเป็น 2 วงจร วงจรละ 4 ขั้นตอน ดังนี้

วงจรที่ 1

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการวางแผน (Plan)

ระยะที่ 1 สํารวจข้อมูลของโรงเรียนวัดหนองตะครอง เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนรู้ ความคิดเห็นของคณะครูเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนวัดหนองตะครอง

ระยะที่ 2 การกำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (Action) การปฏิบัติตามแผนการดำเนินโครงการ ซึ่งเป็นไปตามความพร้อมและความต้องการของ คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

โดยแต่ละทีมที่รับผิดชอบนำแผนปฏิบัติการไปปฏิบัติ ในระหว่างช่วงเดือนมิถุนายน – กันยายน 2558 การดำเนินในขั้นตอนนี้มี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการกำหนดแนวทางปฏิบัติ 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ 3) ขั้นตอนการประเมินและสรุปผล โดยแต่ละทีมได้วางแผนกำหนดแนวปฏิบัติตามแผนที่จัดทำขึ้น และได้ร่วมกันปฏิบัติ โดยมีทีมแกนนำประสานงานการดำเนินงาน และให้ผู้ร่วมวิจัยแต่ละคนบันทึกบันทึกส่วนตัว (personal journal) เป็นรายสัปดาห์ ใน 5 ประเด็น ดังนี้ 1) กิจกรรมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 2) กิจกรรมที่ไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3) การเปลี่ยนแปลงหลังจากปฏิบัติกิจกรรม 4) องค์ความรู้ที่ได้จากการร่วมวิจัย 5) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรม จากนั้นทีมแกนนำสังเกตผลการปฏิบัติในขั้นตอนที่ 3 นี้เกี่ยวกับจุดเด่น จุดบกพร่อง และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข มีการพบปะเสวนาเพื่อประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินงาน (formative evaluation) และปรับปรุงแก้ไข เดือนละ 1 ครั้ง ในแต่ละครั้งนำเอาบันทึกบันทึกส่วนตัวมารวบรวมแลก

เปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการบันทึกผลการประเมินความก้าวหน้าและปรับปรุงแก้ไขในแต่ละครั้งด้วย

ขั้นตอนที่ 3 การสังเกต (Observation) ผู้ร่วมวิจัยทำการสังเกตขณะปฏิบัติโครงการโดยใช้แบบสังเกต เพื่อบันทึกข้อมูลสิ่งที่ปรากฏขึ้น ตามการวางแผนหรือตามสถานการณ์ที่ปรากฏ โดยมีเป้าหมายเพื่อนำผลการบันทึกข้อมูลมาประมวลผลเพื่อประเมินโครงการ โดยมีการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อประเมินพฤติกรรม การมีส่วนร่วม การปฏิสัมพันธ์ของผู้ร่วมวิจัย ปัญหาอุปสรรค และการปรับปรุง และการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ถึงความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection) ขั้นตอนนี้เป็นการนำผลจากการสังเกตในการปฏิบัติโครงการหรือกิจกรรมของผู้ร่วมวิจัย และผลการสะท้อนความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรม นำมาสะท้อนผลต่อที่ประชุมผู้ร่วมวิจัย เพื่อร่วมกันประเมินผลการดำเนินโครงการ ประกอบการตัดสินใจเพื่อสรุปถึงความสำเร็จ ความล้มเหลว ข้อจำกัด และการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติต่อไป และให้ผู้ร่วมวิจัยได้มีการปรับปรุงแผนการปฏิบัติการดำเนินการปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลในวงจรที่ 2

วงจรที่ 2

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนใหม่ (Re-Planning) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการจำนวน 2 วัน ภายในเดือน ตุลาคม 2558 ณ โรงเรียนวัดหนองตะครอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อถอดบทเรียน ศึกษา ทบทวนผลการดำเนินงานและจัดทำแผนปฏิบัติการใหม่ ซึ่งการดำเนินการในขั้นตอนนี้มี 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์สภาพที่เคยเป็นมา สภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวัง 2) ขั้นตอนการกำหนดปัญหาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา 3) ขั้นตอนการประเมินประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข 4) ขั้น

ตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการ/โครงการใหม่ 5) ขั้นตอนการประเมินและสรุปผล โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันทบทวนผลการปฏิบัติงานทั้งหมดที่ผ่านมา และร่วมกันวางแผนใหม่ในกิจกรรมของโครงการที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากนั้นก็นำสู่การปฏิบัติ โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยทั้งหมด ร่วมกันวิเคราะห์ วิพากษ์ ผลการดำเนินงานในแต่ละประเด็นของปัญหาโดยภาพรวม และร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาเพื่อปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาในภาคเรียนที่ 2 โดยเป็นประเด็นปัญหาที่ต้องการดำเนินงานต่อเนื่องและแต่ละทีมร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการในประเด็นปัญหาที่เลือก โดยมีการกำหนดสภาพปัจจุบันของปัญหา สภาพที่คาดหวังให้เกิดขึ้น แนวทางการแก้ปัญหา ทั้งนี้มีการนำเสนอเพื่อร่วมกันวิพากษ์ ปรับปรุงแก้ไข แล้วผู้วิจัยนำมารวบรวม จัดทำเป็นเอกสารมอบให้ผู้ร่วมวิจัยทุกคน

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติใหม่ (Re-acting) โดยแต่ละคนนำแผนปฏิบัติการใหม่ที่จัดทำขึ้นไปลงมือปฏิบัติ ในช่วงระยะเวลาระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2558 – มีนาคม 2559 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำแผนปฏิบัติการใหม่ที่จัดทำขึ้นไปปฏิบัติให้บรรลุผล ซึ่งการดำเนินการมี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนกำหนดแนวทางปฏิบัติ 2) ขั้นตอนปฏิบัติกิจกรรม 3) ขั้นตอนการประเมินและสรุปผล โดยได้ปฏิบัติตามแผนที่จัดทำขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตผลใหม่ (Re-observing) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการจำนวน 2 วัน ภายในเดือนเมษายน 2559 ณ โรงเรียนวัดหนองตะครอง เพื่อประเมินผลที่เกิดขึ้น (Summative evaluation) ทั้งผลที่คาดหวังและที่ไม่คาดหวัง และการตีความปรากฏการณ์ต่าง ๆ จากกิจกรรมหรือกระบวนการปฏิบัติงานว่าต้องค้ความรู้ใหม่ ทฤษฎีใหม่ หรือเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่อะไรบ้าง

เกี่ยวกับพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับการดำเนินการมี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการกำหนดรูปแบบและวิธีการ 2) ขั้นตอนการนำเสนอรายงาน 3) ขั้นตอนการประเมินและสรุปผล โดยแต่ละทีมงานโครงการจัดประชุม ประเมิน หรือ เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการสังเกตผลใหม่ และมอบหมายให้ทีมแกนนำดำเนินการสังเกตผลใหม่ ได้แก่ ร่วมกันประเมินผลที่เกิดขึ้น (summative evaluation) ทั้งผลที่คาดหวังและผลที่ไม่คาดหวัง และร่วมกันตีความสิ่งที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการหรือกระบวนการปฏิบัติงานว่า ต้องค้ความรู้ใหม่ หรือเกิดการเรียนรู้ใหม่เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอะไรบ้าง

ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผลใหม่ (Re-reflecting) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการจำนวน 2 วัน ภายในเดือนเมษายน 2559 ณ โรงเรียนวัดหนองตะครอง มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้งหมด ประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข แล้วผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์เขียนเป็นสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาโดยรวม ประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข แล้วจัดทำเป็นเอกสาร สำหรับการดำเนินการในขั้นตอนนี้ มี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการสังเคราะห์ความรู้ 2) ขั้นตอนการนำเสนอรายงาน 3) ขั้นตอนการประเมินและสรุปผล โดยร่วมกันสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาทั้งหมด รวมทั้งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข โดยทีมแกนนำเป็นผู้นำเสนอ สิ่งที่ทำสำเร็จ และสิ่งที่ทำไม่สำเร็จ สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น จุดเด่น จุดบกพร่อง และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

ส่วนที่ 3 การสรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย จากการปฏิบัติการวิจัยจนได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดและครบถ้วนตามกระบวนการวิจัยที่ออกแบบไว้ ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาเรียบเรียง วิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผลอย่างเป็นระบบ โดยยึดการเขียนสรุปรายงานบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริง และการอภิปรายผลอิงหลักวิชาการเพื่อให้เกิดแนวคิดที่หลากหลายทั้งที่สนับสนุน ขัดแย้งผลการศึกษา รวมถึงการเกิดความรู้ใหม่ เพื่อประโยชน์แก่ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 2 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ห้องเรียนและห้องประกอบต่าง ๆ ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วัสดุครุภัณฑ์ภายในอาคารเรียนและอาคารประกอบอยู่ในสภาพที่ไม่พร้อมใช้งาน แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดการเรียนการสอน สื่อประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอ 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ครูขาดทักษะการผลิตสื่อ ใช้สื่อเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ครูขาดทักษะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูขาดทักษะการนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดการเรียนการสอน ครูขาดทักษะการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอกและครูไม่ครบชั้น

2. ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนวัดหนองตะครองได้ดังนี้

2.1 ผลจากการดำเนินโครงการความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนวัดหนองตะครองพบว่า การจัดทำคู่มือขอบข่ายงานทั้ง 4 ฝ่าย ส่งผลให้คณะครูและบุคลากรเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนเมื่อจัดทำคู่มือบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งชี้แจงอธิบายส่งผลให้คณะกรรมการมีความเข้าใจและพร้อมที่จะร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพัฒนาด้านต่างๆ ซึ่งจะเห็นได้จากกิจกรรมแห่เทียนพรรษาเพื่อจัดหาทุนการศึกษา ได้รับความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมเป็นอย่างมาก สำหรับกิจกรรมผ้าป่านางฟ้าทิมแก่นนำโครงการความร่วมมือเพื่อพัฒนาโรงเรียนวัดหนองตะครองทุกคน รู้สึกพึงพอใจกับจำนวนเงินผ้าป่านางฟ้า นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจที่ได้ร่วมกิจกรรมผ้าป่านางฟ้าทิมแก่นนำมีความเห็นร่วมกันว่าเป็นกิจกรรมที่ดี

2.2 ผลจากการดำเนินโครงการการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า หลังจากการนำหลักสูตรสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตร แต่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบผังมโนทัศน์นั้น รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้อยังไม่สมบูรณ์ ยังไม่เป็นที่ยอมรับ ของคณะผู้ประเมินจากภายนอกสถานศึกษา คณะครูจึงต้องนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบผังมโนทัศน์ที่ทดลองสอนแล้ว มาปรับปรุงรูปแบบให้เป็นแผนการสอนที่สมบูรณ์ ตามรูปแบบที่สำนักงานเขตพื้นที่กำหนด

2.3 ผลจากการดำเนินโครงการโครงการปรับการเรียน เปลี่ยนการสอน พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้น และตั้งใจเรียน สำหรับการปรับเปลี่ยนชั้นเรียน ในการจัดการเรียนรู้รายวิชา ศิลปะ สุขศึกษาและพลศึกษา การ

งานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อให้จำนวนนักเรียนมีมากพอสำหรับการจัดการเรียนการสอน แบบควบชั้นเรียนเป็นช่วงชั้น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 นอกจากนี้การจัดกิจกรรมอุ่นเครื่อง (Warm-up) ก่อนเริ่มการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้สมองตื่นตัวเตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้วิชาต่อไป ส่งผลให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนทุกชั่วโมง

2.4 ผลจากการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า การดำเนินการสำรวจความต้องการแหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และร่วมกันจัดทำและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังนี้ 1) การดำเนินการปรับปรุงสนามเด็กเล่น ที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรมไม่สามารถซ่อมแซมได้ มาดัดแปลงให้เป็นสนาม BBL จำนวน 8 ฐาน นั้น ได้รับความสนใจจากนักเรียนเป็นอย่างมาก นักเรียนชอบฐานที่ทำท่าย ฐานที่ปฏิบัติกิจกรรมยากนักเรียนโตหรือนักเรียนที่แข็งแรงทำได้ นักเรียนคนอื่นๆ ก็จะทำให้ความสนใจ และไปฝึกปฏิบัติจนทำได้ 2) การดำเนินการปรับปรุงสนามกีฬา จนพร้อมใช้งาน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้บริการช่วงหลังเลิกเรียน 3) การดำเนินการปรับปรุงห้องสมุดให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต จัดทำลานการจัดกิจกรรมเกมการแข่งขันภายในห้องสมุด ให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมในช่วงพักกลางวัน 4) การดำเนินการปรับปรุงห้องคอมพิวเตอร์ สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชั้นเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถฝึกฝนการใช้คอมพิวเตอร์ได้ตลอดเวลา ทั้งในด้านการเรียนและการศึกษาค้นคว้า 5) การดำเนินการจัดทำห้องวิทยาศาสตร์ จัดหาอุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ และปรับปรุงห้องเรียนให้เอื้อต่อการทดลองทางวิทยาศาสตร์ 6)

การดำเนินการจัดทำลานธรรมเพื่อดำเนินกิจกรรมวิถีพุทธ 7) การดำเนินการปรับปรุงโรงอาหารให้สะอาดถูกสุขลักษณะ ปรับปรุงสถานที่ประกอบอาหาร โต๊ะสำหรับนั่งรับประทานอาหาร สถานที่ล้างภาชนะ 8) การดำเนินการจัดทำห้องพยาบาล โดยแยกเตียงผู้ป่วยชายและผู้ป่วยหญิง จัดหายาไว้สำหรับบริการนักเรียนที่ป่วย 9) การดำเนินการจัดทำโรงเพาะเห็ดโดยจัดทำระบบให้น้ำแบบสปริงเกอร์ เพื่อให้สะดวกและประหยัดเวลาในการให้น้ำ10) การดำเนินการปรับปรุงห้องส้วมและสร้างสุขนิสัยการใช้ส้วมให้กับนักเรียน 11) การดำเนินการปรับปรุงห้องเรียน ให้มีสื่อและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญทุกห้องเรียน และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับคณะครูเกี่ยวกับวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในชั้นเรียน

2.5 ผลจากการดำเนินโครงการโครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย และสอดคล้องกับนโยบายของต้นสังกัด พบว่า การนำนโยบายสู่การปฏิบัติโดยนำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการขับเคลื่อนนั้น ส่งผลให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพทุกกิจกรรม ดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมโครงการโรงเรียนสุจริตในช่วงเวลา 15.00 น. -16.00 น. วันจันทร์และวันอังคาร ของแต่ละสัปดาห์นั้น สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี 2) การดำเนินกิจกรรมโครงการวิถีพุทธ การสวดมนต์ นั่งสมาธิ สมาทานศีล 5 และแผ่เมตตา ตอนเช้าทุกวัน ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เรียบร้อย และเข้าใจในหลักธรรม ศีล 5 ข้อ สำหรับกิจกรรมการนำอาหารไปร่วมทำบุญถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ ณ วัดหนองตะครอง ทุกวันพระ และร่วมกันพัฒนาวัดหนองตะครอง นั้น ส่งผลให้นักเรียนปรับปรุงพฤติกรรมในการมาวัด นักเรียนมีมารยาทเข้าร่วมกิจกรรมอย่าง

เป็นระเบียบ การสวดมนต์ทำวัตรเย็น เวลา 15.00-16.00 น. ทุกวันศุกร์ทุกสัปดาห์ ทำให้นักเรียนจำบทสวดมนต์ได้ และสวดมนต์อย่างตั้งใจ มีนักเรียนส่วนน้อยที่ขาดสมาธิ สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในวันสำคัญทางศาสนา นั้น คณะครูมีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ดี ส่งเสริมและปลูกนิสัยการเสียสละเพื่อส่วนรวม 3) การดำเนินกิจกรรมดาวรุ่ง มุ่งสู่ทีมชาติเพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน และรองรับการแข่งขันกีฬาระดับตำบลหนองตากยา 4) การดำเนินกิจกรรมโครงการ EBE (English Bilingual Education) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนด้านภาษาอังกฤษ นั้น ถึงแม้ว่าการดำเนินการยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากพื้นฐานความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษนักเรียนน้อยมาก จึงไม่สามารถเรียนรู้เนื้อหาในรายวิชา ศิลปะ สังคมศึกษาและวิทยาศาสตร์ได้ จึงได้ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูภาษาอังกฤษเข้าสอนควบคู่กับครูที่สอนวิชา ศิลปะ สังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์ ซึ่งครูที่สอนประจำวิชาอธิบายเนื้อหา ส่วนครูภาษาอังกฤษ ฝึกออกเสียงคำศัพท์ที่น่าสนใจให้นักเรียนฝึกออกเสียง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมกับชุมชน ผลจากการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างคณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถานศึกษา และเครือข่ายผู้ปกครอง พบว่าการดำเนินโครงการพัฒนาทั้ง 5 โครงการ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาในทุกขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนวัดหนองตะครอง การร่วมกันวางแผนการร่วมกันออกแบบโครงการ และการนำโครงการลง

สู่การปฏิบัติร่วมกัน การประเมินผล ร่วมกันอภิปรายเสนอความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งก่อนเริ่มดำเนินการ ในลักษณะของการสนทนากลุ่มอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อนำความคิดเห็น ข้อเสนอแนะประเด็นต่างๆ มาใช้ในการจัดทำโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษา ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถานศึกษา และเครือข่ายผู้ปกครอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเกิดความตระหนัก เกิดความสามัคคีในชุมชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้เสนอแนวทางในการจัดการศึกษาของชุมชนไว้ว่า จัดการศึกษาโดยยึดถือหลักการที่จะระดมทรัพยากรทุกอย่าง โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน และองค์กรต่างๆ จึงจะเป็นแนวทางที่ทำให้เกิดการจัดการศึกษาของชุมชนได้ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1977) ผู้ริเริ่มทฤษฎีการมีส่วนร่วม กล่าวว่าการมีส่วนร่วมต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการ 4 กระบวนการคือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม (Decision-Making) ซึ่งอาจเป็นการตัดสินใจตั้งแต่ในระยะเริ่ม การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม และการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) ซึ่งอาจเป็นไปในรูปของการเข้าร่วมโดยการให้มีการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการร่วมมือ รวมทั้งการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ
- 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคมหรือโดยส่วนตัว
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งนับเป็นการควบคุมและตรวจสอบ นอกจากนั้นผลจากการร่วมมือของชุมชนจะปลูกฝังให้เด็กและเยาวชน

ในพื้นที่เกิดความรักความร่วมมือในชุมชนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) จากการวิจัย พบว่าการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของคณะครูและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปรึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ในทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล และการรับผลประโยชน์ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินโครงการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกฝ่ายต้องเห็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอน
- 2) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรสร้างเป็นเครือข่ายครอบคลุมทั้งคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ผู้นำท้องถิ่น โดยการขับเคลื่อนของผู้บริหารสถานศึกษา และควรมีกระบวนการให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือการดำเนินงานในทุกขั้นตอน
- 3) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการสถานศึกษาควรมีองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
- 4) การนำโครงการพัฒนาไปใช้ควบคู่กับกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควร

ปรับให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) โรงเรียนควรนำผลการวิจัยไปขยายผลหรือจัดทำเป็นแผนนโยบายดำเนินงานของโรงเรียน
 - 2) โรงเรียนขนาดเล็ก ควรกำหนดนโยบายการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนางานเป็นนโยบายหลักของโรงเรียน
- #### ข้อเสนอแนะต่อชุมชน
- 1) ผู้นำชุมชนควรสร้างความตระหนักให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
 - 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนงบประมาณให้ชุมชน หรืออำนวยความสะดวกประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้มีบทบาทอย่างเต็มที่ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา
- #### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
- 1) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในด้านการพัฒนาวิชาการต่อไป
 - 2) ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในระดับการศึกษาอื่นๆ
 - 3) ควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระดับชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมชนุสสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กิตติภูมิ มั่งสุริย์ (2548). **ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน ประถม ศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

คณะวิทยาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2556).**การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในทักษะ การเรียน รู้ในศตวรรษที่ 21**. สรุปแนวทางการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) โครงการอบรมและแลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้วยเทคนิคการสอนและจิตวิทยาการสอน.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). **80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 7.กรุงเทพฯ พี บาลานซ์ดีไซด์แอนปริ้นติ้ง.

ทีศนา แคมมณี. (2557). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนาผล. (2553). **หลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา : กระบวนทัศน์ใหม่ การพัฒนา**. กรุงเทพฯ : จรัณสินทวงศ์การพิมพ์.

วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์และกมลรัตน์ ฉิมพาลี. (2559). **ห้องเรียนแห่งอนาคต เปลี่ยนครูให้เป็นโค้ช**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

สถาพร พงษ์พิบูล. (2555). **“คุณภาพผู้เรียนเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ QUALITY STUDENTS DERIVED FROM ACTIVE LEARNING PROCESS”** วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 เดือนเมษายน –กันยายน.

สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์ (2555). สร้าง **“ทักษะ”** ให้ผู้เรียนพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21. ปีที่ 4 ฉบับที่ 11 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : พรักหวาน กราฟฟิค.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). รายงานการ ประเมิน คุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 2. ชุมชนุสสหกรณ์ การเกษตร แห่งประเทศไทย.

อภิสิทธิ์ บุญยา. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนดีเด่นขนาดเล็ก : **การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎี ฐานราก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิต วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Cher, Hendricks. (2009). **Improving Schools Through Action Research** : A Comprehensive Guide for Education. University of West Georgia. Second Edition : Pearson Education, Inc.

Cohen, J.M. and Uphoff. N. Rural. (1977). **Development Participation** : Concept and Meas- ure for Project Design Implementation and Evaluation. New York :Cornell University

Peter, Reason and Hilary Bradbury. (2008). **The SAGE Handbook of Action Research** : Par ticipative Inquiry and practice. Second Edition : Sage Publications.

รูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ปรองดอง สมานฉันท์ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

MANAGEMENT MODEL INTEGRATED WITH UNITY, RECONCILIATION AND RESTORATION FOR THE PUBLIC UNIVERSITIES

สุวิทย์ ภาณุจारी (Suwit Phanujaree)*
ณัฐธนธีรา ศรีภา (Nathdhanateera Sripha) **

วันรับ 15 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากรอบแนวคิด พัฒนา และประเมินรูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ปรองดอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 74 สถาบัน โดยมีผู้ให้ข้อมูล จำนวน 207 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่า

ความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .98 และแบบประเมิน เก็บข้อมูลในปีพุทธศักราช 2562 ส่วนสถิติพื้นฐานที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเพื่อการจำแนกกลุ่มตัวแปร คือ เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า:

1) กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ปรองดอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประกอบด้วย 4 แนวคิดหลัก ได้แก่ 1) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ 2) แนวคิดเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 3) แนวคิดหลักความสามัคคี ปรองดอง สมานฉันท์ ทางพระพุทธศาสนา และ 4) แนวคิดการประเมินรูปแบบ

2) รูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ปรองดอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เป็นรูปแบบเชิงบูรณาการ หรือ MI-URR MODEL ตามแนวคิดเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และหลักความสามัคคี ปรองดอง สมานฉันท์ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ โดยเรียงตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมุ่งเน้นความสามัคคี ปรองดอง สมานฉันท์ 2) การให้ความสำคัญกับบุคลากร ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ 4) การนำและการกำกับดูแลองค์กร 5) ผลลัพธ์การดำเนินการ และ 6) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์

3) รูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการกับหลักความสามัคคี ปรองดอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้รับการประเมินและรับรองจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ 17 คน

คำสำคัญ: 1. รูปแบบการบริหารจัดการ 2. หลักความสามัคคี ปรองดอง สมานฉันท์

ABSTRACT

The purposes of this research were: to study the conceptual framework of administration, develop a management model, and evaluate and verify the management model integrated with unity, reconciliation

and restoration for administrators in the public universities. This research was the descriptive research. The samples were 74 public universities. The informants included the public university administrators, lecturers, and staffs, total of 207 respondents. The research instruments were a questionnaire (Reliability = .98) and an evaluation form. All the data, collected via mail in 2019, were then analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, exploratory factor analysis by using statistical package.

Results of this research revealed that:

1. The conceptual framework of administration integrated with unity, reconciliation and restoration for the public universities was composed of 4 principle concepts: 1) model concept 2) concept of Public Sector Management Quality Award (PMQA) 3) concept of Unity, Reconciliation and Restoration in Buddhism, and 5) model evaluation concept.

2. An administrative model was the integrative model or MI-URR MODEL according to the concept of Public Sector Management Quality Award (PMQA) and Unity, Reconciliation and Restoration in Buddhism. It was composed of 6 components: 1) focus on unity, reconciliation and restoration 2) focus on personnel, clients, and stakeholders 3) focus on operation system 4) Leading and organization supervision 5) Results and 6) strategic planning

*รศ.ดร. สุวิทย์ ภาณุจारी อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย E-mail.com suwitmbu@hotmail.com

** ณัฐธนธีรา ศรีภา (Nathdhanateera Sripha) อาจารย์พิเศษประจำบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3. The integrative model mentioned above was evaluated and certified by 17 connoisseurs and qualifiers in 4 issues: accuracy, propriety, feasibility and utility.

Keywords: 1. management model
2. unity, reconciliation and restoration

1. บทนำ

ภายใต้การปฏิรูประบบราชการตามแนวทางการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ได้มีการพัฒนาวิธีการมากมายในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ และวิธีการหนึ่งที่ได้นำมาใช้กันอย่างแพร่หลายภายใต้กระบวนการทัศน์ของการจัดการภาครัฐแนวใหม่คือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA) จนเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ 2558) นอกจากนี้ PMQA ยังเป็นวิธีการบริหารจัดการองค์กรที่สามารถประยุกต์ใช้กับองค์กรทุกระดับ ทุกประเภท ทั้งองค์กรภาคเอกชนและองค์กรภาครัฐ ทั้งองค์กรที่แสวงหากำไรและองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร รวมทั้งหน่วยงานทุกภาคส่วน(สถาบันพระปกเกล้า, ม.ป.ป.; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2548, 2549)

สำหรับการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศไทย ซึ่งผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการกำหนดบทบาทของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้บริหารต้องมีการเปลี่ยนแปลงจากระบบเดิม โดยผู้

บริหารควรมีความเป็นผู้นำ มีการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน พบว่า การบริหารจัดการในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ยังไม่มีประสิทธิภาพและไม่สอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐในหลายๆเรื่อง จึงทำให้เกิดช่องว่างเป็นปัญหาคือ ตัวอย่างเช่น มีการฟ้องศาลปกครองในมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สะท้อนความล้มเหลว (Torchgroup, 2013) มีคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ) กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ศาลปกครองสูงสุด, 2554) เป็นต้น ซึ่งเป็นการสร้างปัญหาความขัดแย้งในองค์กร ทำให้แตกความสามัคคีในหมู่คณะที่อยู่ร่วมกัน ทำให้บรรยากาศการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในองค์กรเสียไปไม่ราบรื่น ไม่สามารถทำงานเป็นทีมได้ เพราะไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานอย่างเป็นเอกภาพ จึงไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของสถาบัน

จากปัญหาการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ถือว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระดับคุณธรรมจริยธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน จึงเป็นปัญหาที่สำคัญในแง่ที่ควรได้รับการแก้ไขเป็นการเร่งด่วน ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จึงสนใจทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ประรองดอง สมานฉันท์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและสามารถนำไปใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

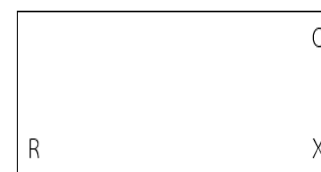
1. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการกับหลักความสามัคคี ประรองดองสมานฉันท์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
3. เพื่อประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ประรองดองสมานฉันท์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่พัฒนาขึ้น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการที่บูรณาการกับหลักความสามัคคี ประรองดองสมานฉันท์ของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การออกแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนผัง (diagram) ดังนี้

เมื่อ R หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้จากประชากร
X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา
O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาตัวแปรแต่ละตัว

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยของรัฐ 12 มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 19 มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ 38 มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 มหาวิทยาลัย รวมเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั้งสิ้น 78 สถาบัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 74 สถาบันเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดโดยใช้ตารางสุ่มของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-680) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยมีผู้ให้ข้อมูลได้ทั้งหมด 222 คน

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ และมีการพัฒนาเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยอาศัยข้อมูลซึ่งเป็นผลจากการศึกษาในขั้นตอนการวิจัยที่ 1 ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ประรองดอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ส่วนการพัฒนาเครื่องมือดังกล่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนา 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ด้วยเทคนิค IOC (Item-Objective Congruence Index) และการวิเคราะห์ความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ค่าค่าถามรายข้อที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .98

2. แบบประเมิน เป็นแบบประเมินที่ใช้เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาประเมิน(ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ประรองดอง สมานฉันท์ของสถาบัน

อุดมศึกษาของรัฐ ในประเด็นความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดระดับปฏิบัติเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ จำนวน 222 ชุด ได้กลับมา จำนวน 207 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 93.24

2. แบบประเมิน ผู้วิจัยใช้แบบประเมินเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญและทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน พิจารณาประเมิน (ร่าง) รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ในประเด็นความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data) ที่ได้จากการศึกษากรอบแนวคิดจากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้หลักการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้วสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบ

2. เพื่อนำไปสู่การตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นนามบัญญัติในรูปแบบแจกแจงตารางความถี่ และค่าร้อยละ

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) ที่ได้จากแบบสอบถามระดับการปฏิบัติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อ 1) การคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ 2) การคำนวณหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2.3 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิง

สำรวจ เมื่อข้อมูลมีความเหมาะสมและผ่านการทดสอบความสัมพันธ์แล้ว ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis, PCA) จากนั้นนำผลที่ได้จากวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก และความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ให้ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) มาสังเคราะห์เป็น (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

3. เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบประเมินที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน พิจารณาประเมิน (ร่าง) รูปแบบ ในประเด็นด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยหาค่าเฉลี่ย () และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้ข้อค้นพบ ดังนี้

4.1. ผลการศึกษากรอบแนวคิด

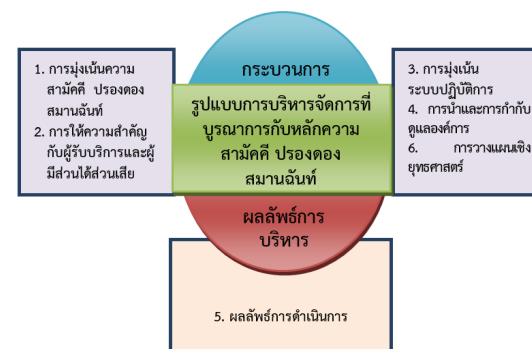
พบว่า กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประกอบด้วย 4 แนวคิดหลัก ได้แก่ 1) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ 2) แนวคิดเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

4.2 ผลการพัฒนาารูปแบบ

พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เป็นรูปแบบเชิงบูรณาการตามแนวคิดเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

และหลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบโดยเรียงตามความสำคัญขององค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมุ่งเน้นความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ 2) การให้ความสำคัญกับบุคลากร ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ 4) การนำและการกำกับดูแลองค์การ 5) ผลลัพธ์การดำเนินการ และ 6) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ โดยองค์ประกอบที่มีค่า initial eigen values มากที่สุดถือว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะมีค่าความผันแปรหรือค่าความแปรปรวนทั้งหมดของการบริหารจัดการเชิงบูรณาการกับหลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ที่ถูกจัดอยู่ในองค์ประกอบนั้นมากที่สุด เรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบตามค่า initial eigen values ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มีค่า 68.698 องค์ประกอบที่ 2 มีค่า 5.836 องค์ประกอบที่ 3 มีค่า 2.677 องค์ประกอบที่ 4 มีค่า 2.135 องค์ประกอบที่ 5 มีค่า 1.963 และองค์ประกอบที่ 6 มีค่า 1.515 ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมาประกอบกับข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามการวิจัย แล้วสังเคราะห์เป็น (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการที่บูรณาการกับหลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพ: รูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณา

การหลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ : MI-URR MODEL

จากรูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ หรือ MI-URR MODEL ข้างต้นนี้ อาจตั้งชื่อรูปแบบใหม่ตามลักษณะของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยนำตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกตามคำสำคัญในชื่อเรื่อง คือ MANAGEMENT, INTEGRATED, UNITY, RECONCILIATION AND RESTORATION มาเรียงกัน เรียกชื่อใหม่ว่า “MI-URR MODEL” เพื่อประโยชน์ในการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของรูปแบบได้โดยง่าย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐทั่วไปในวงกว้าง โดยมีองค์ประกอบของรูปแบบ 6 องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความหมายเรียงตามลำดับน้ำหนักขององค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ หมายถึง หลักสาราณียธรรมที่จะทำให้ประชาชนอยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ กลมเกลียว และทำให้เป็นเอกภาพ มี 6 องค์ประกอบย่อย (ตัวบ่งชี้) ประกอบด้วย 1) เมตตา 2) เมตตาจริกรรม 3) เมตตาโมกรรม 4) สาธารณโภคี 5) สีสสามัญญตา และ 6) ทิฏฐิสามัญญตา

2. การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง การที่ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อความสำเร็จของสถาบันในระยะยาว รวมทั้งวิธีการในการค้นหาสารสนเทศเกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสร้างความสัมพันธ์ และการใช้สารสนเทศเกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อปรับปรุงและค้นหาโอกาสในการสร้างนวัตกรรม ซึ่งสังเกตได้จากองค์ประกอบย่อย (ตัวบ่งชี้) 1) สารสนเทศผู้รับ

บริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 2) การสร้างความผูกพัน

3. การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ หมายถึง การที่ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีวิธีการในการออกแบบ จัดการ และปรับปรุงผลผลิตและบริการ การบวนการทำงาน รวมทั้งปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบปฏิบัติการ เพื่อส่งมอบคุณค่าแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และทำให้สถาบันประสบความสำเร็จและยั่งยืน ซึ่งสังเกตได้จากองค์ประกอบย่อย (ตัวบ่งชี้) 1) กระบวนการทำงาน และ 2) ประสิทธิภาพการปฏิบัติการ

4. การนำและการกำกับดูแลองค์การ หมายถึง การที่ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีพฤติกรรมแสดงออกในการนำองค์การด้วยการสั่งการหรือชี้แนะให้สถาบันมีความยั่งยืน การกำกับดูแลองค์การ วิธีการที่ใช้เพื่อบรรลุผล การปฏิบัติตามกฎหมาย การมีจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสังเกตได้จากองค์ประกอบย่อย (ตัวบ่งชี้) 1) การนำองค์การโดยผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และ 2) การกำกับดูแลองค์การและความรับผิดชอบต่อสังคม

5. ผลลัพธ์การดำเนินการ หมายถึง การที่ผู้บริหารมีวิธีการในการประเมินผลการดำเนินการและการปรับปรุงในด้านที่สำคัญทุกด้านของสถาบัน ซึ่งสังเกตได้จากองค์ประกอบย่อย (ตัวบ่งชี้) 1) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลและการบรรลุพันธกิจ 2) ผลลัพธ์ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) ผลลัพธ์ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร 4) ผลลัพธ์ด้านการนำองค์การและการกำกับดูแล 5) ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ การเงินและการเติบโตและ 6) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการและการจัดการห่วงโซ่อุปทาน

6. การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ หมายถึง การที่ผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐใช้วิธี

การในการจัดทำวัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของส่วนราชการ การนำไปปฏิบัติการปรับเปลี่ยนเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไป ตลอดจนวิธีการวัดผลความก้าวหน้า ซึ่งสังเกตได้จากองค์ประกอบย่อย (ตัวบ่งชี้) 1) การจัดทำยุทธศาสตร์ และ 2) การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ

จากองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบข้างต้น เมื่อพิจารณาในมิติของการนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการสถาบัน อาจเรียงลำดับใหม่และจัดได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นกระบวนการ และส่วนที่เป็นผลลัพธ์ โดยส่วนที่เป็นกระบวนการ ประกอบด้วย 1) การนำและการกำกับดูแลองค์การ 2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ 5) หลักความสามัคคี ประดองสมานฉันท์ และส่วนที่เป็นผลลัพธ์ คือ ผลลัพธ์การดำเนินการ โดยให้ความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบตามค่าน้ำหนักที่ได้จากผลการวิจัยดังกล่าวแล้วข้างต้น

4.3 ผลการประเมินและรับรองรูปแบบ

พบว่า เป็นรูปแบบที่ผ่านการประเมินและรับรองตามเกณฑ์จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 ท่าน ใน 4 ประเด็นหลัก คือ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดย ด้านความเป็นประโยชน์ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (= 9.23) รองลงมา คือ ด้านความถูกต้อง (= 8.76)

5. อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยที่ได้จากการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ประดองสมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

ผลจากการพัฒนารูปแบบ พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการกับหลักความสามัคคี ประดองสมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบพร้อมชื่อองค์ประกอบเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การมุ่งเน้นความสามัคคี ประดองสมานฉันท์ องค์ประกอบที่ 2 การให้ความสำคัญกับบุคลากร ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์ประกอบที่ 3 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ องค์ประกอบที่ 4 การนำและการกำกับดูแลองค์การ องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์การดำเนินการ และองค์ประกอบที่ 6 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่มีบุคลากรจำนวนมาก และมีสถานภาพที่หลากหลาย มีการกระทำ การพูด และการคิดที่แตกต่างกัน จึงให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านการมุ่งเน้นความสามัคคี ประดองสมานฉันท์ มากเป็นลำดับที่หนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาข้อที่ว่า ความสามัคคีของหมู่คณะทำให้เกิดความสุข (ขุ.ธ. 25/24/41) และจะทำให้บุคลากรที่อยู่ร่วมกันมีความรักใคร่กลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาข้อที่ว่า สาราณียธรรม (อง.ฉก.ก. 22/282-3/321-3) ส่วนองค์ประกอบนอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาให้ความสำคัญรองลงมาตามลำดับ เพราะเป็นกระบวนการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาให้เกิดผลลัพธ์ หรือประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2558) โดยแต่ละองค์ประกอบที่ค้นพบจากการวิจัยดังกล่าว อาจแยกอภิปรายเป็นรายองค์ประกอบได้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การมุ่งเน้นความสามัคคี ประดองสมานฉันท์ เป็นองค์ประกอบที่มีค่า initial eigen values สูงสุด = 68.698 จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ ผู้บริหารไม่ใช้วาจาให้ร้ายผู้อื่นหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ = .831 อันดับรองลงมาคือ ผู้บริหารใช้วาจาที่เคารพให้เกียรติผู้ร่วมงาน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ = .805 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีการบริหารจัดการที่ต้องใช้อำนาจทางด้านการบริหารจัดการ ด้วยการสั่งการ การควบคุม หรือการกำกับดูแลตามข้อกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดเวลา จึงต้องระมัดระวังในการพูดจาทั้งต่อหน้าและลับหลัง ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล ก็ให้ความสำคัญกับการพูดจาของผู้บริหารซึ่งจะต้องให้เกียรติและเคารพผู้ร่วมงานด้วยในฐานะเพื่อนมนุษย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง การพูดจาดีจะทำให้เกิดความรักรัก ความสามัคคี ประดองสมานฉันท์ ในสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักสาราณียธรรมในพระพุทธศาสนา ข้อเมตตาวจีกรรม คือ ผู้บริหารควรมีเมตตาที่แสดงออกทางวาจาแก่ผู้ที่อยู่ร่วมกันในสังคมทั้งต่อหน้าและลับหลัง เช่น ช่วยแนะนำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ตักเตือนในทางที่ถูกที่ควรด้วยความปรารถนาดี กล่าววาจาสุภาพและเป็นประโยชน์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ฯลฯ (อง.ฉก.ก. 22/282-3/321-3)

องค์ประกอบที่ 2 การให้ความสำคัญกับบุคลากร ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นองค์ประกอบที่มีค่า initial eigen values สูงสุด = 5.836 จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีการใช้

สารสนเทศเกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวมถึงผลผลิต และการบริการเพื่อจำแนกกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในปัจจุบันและใน อนาคต มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ = .792 อันดับรอบลงมาคือ ผู้บริหารมีการประเมินความไม่พึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์และตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอนาคต มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ = .785 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถาบันอุดมศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นหนักทั้งทางด้านทฤษฎีและการฝึกภาคปฏิบัติที่ต้องปฏิบัติจริงต่อบุคคล ครอบครัวและชุมชนโดยประชาชนมีความคาดหวังสูงต่อบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาตลอดจนความรู้ความสามารถซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ สถาบันอุดมศึกษาจึงตระหนักในข้อมูลความต้องการและความคาดหวังของบุคลากรผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนประชาชนซึ่งเปรียบเหมือนเป็นลูกค้าที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อสร้างความพึงพอใจ ความประทับใจ ความภาคภูมิใจ และความผูกพันต่อสถาบัน อันเป็นการสะท้อนถึงการพัฒนาคุณภาพที่เป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Holbeche (2005, pp. 15-26) ที่ได้ทำการวิจัยองค์การที่มีผลการปฏิบัติงานสูง และได้กล่าวถึงลักษณะขององค์การที่มีสมรรถนะสูงไว้ ส่วนหนึ่งคือ องค์การที่มีสมรรถนะสูงจะต้องสนใจความต้องการของลูกค้า โดยการลงทุนพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ ให้บริการที่ดีกว่าคู่แข่งชั้นในตลาดเดียวกัน และสอดคล้องกับเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทย (2557-2558) หมวดที่ 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย เป็นการทำความเข้าใจกับความ ต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย โดยมีจุดมุ่งเน้นในการตอบสนองให้ตรงกับความต้องการและความ

ต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย การทำให้เกิดความประทับใจ และการสร้างความดี

องค์ประกอบที่ 3 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติ

การ เป็นองค์ประกอบที่มีค่า initial eigen values สูงสุด = 2.677 จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีการกำหนดกระบวนการสนับสุนที่สำคัญในการปฏิบัติการ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ = .595 อันดับรอบลงมาคือ ผู้บริหารมีการนำกระบวนการไปปฏิบัติงานประจำวันเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่สำคัญ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ = .582 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนาการบริหารงานคุณภาพภายในของสถาบัน และมีความพยายามในการออกแบบ วิธีการทำงานและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ตลอดจนการออกแบบแผนการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สถาบัน จึงให้ความสำคัญในการที่ทุกคนและทุกฝ่ายได้ปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อส่งผลต่อการบริหารคุณภาพของสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทย (2557-2558) หมวดที่ 6 การจัดการกระบวนการเป็นรวมข้อกำหนดต่าง ๆ เพื่อออกแบบการทำงาน ให้สามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความคล่องตัวในการปฏิบัติลดต้นทุนตลอดจนการประเมินผล การปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติของสิงคโปร์(1994) องค์ประกอบที่ 5 ที่กล่าวว่า กระบวนการทำงาน (process) เป็นการมุ่งเน้นกระบวนการหลักขององค์กร เพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร รวมทั้งกระบวนการด้านนวัตกรรม การส่งผ่าน กระบวนการ และการปรับปรุงกระบวนการ

องค์ประกอบที่ 4 การนำและการกำกับ

ดูแลองค์การ เป็นองค์ประกอบที่มีค่า initial eigen values สูงสุด = 2.135 จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ = .726 อันดับรอบลงมาคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์และค่านิยม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ = .705 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาได้ตระหนักถึงพันธกิจด้านการผลิตบัณฑิตในทุกสาขาวิชา เพื่อให้สามารถออกไปให้บริการทางด้านสาขาวิชาต่าง ๆ กับประชาชนอย่างมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน จึงให้ความสำคัญกับการกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยมรวมทั้งการถ่ายทอดวิสัยทัศน์และค่านิยม โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ สร้างค่านิยมและส่งเสริมการประพฤติปฏิบัติตามหลักนิติธรรม ความโปร่งใส และความมีจริยธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะเฉพาะที่จะให้บริการประชาชนในด้านต่าง ๆ ซึ่งต้องมีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบสูง ประพฤติปฏิบัติตามหลักนิติธรรม ความโปร่งใส และความมีจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552, หน้า 15) ในองค์ประกอบหลักนิติธรรม (Rule of Law) คือการใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและองค์ประกอบหลักความโปร่งใส (Transparency) คือกระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

และสอดคล้องกับหลักโลกบาลธรรม คือ ธรรมคุ้มครองโลก ที่ช่วยให้โลกหรือประชาชนมีความสงบเรียบร้อย ไม่เดือดร้อนและสับสนวุ่นวาย มี 2 อย่าง คือ ความละเอียดรอบคอบ/ความซื่อ (หิริ) และ ความเกรงกลัวต่อบาป/ความซื่อ (โอตตปเปะ) (อง.ทศ.20/255/65)

องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์การ ดำเนิน

การ เป็นองค์ประกอบที่มีค่า initial eigen values สูงสุด = 1.963 จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ มีผลการดำเนินการด้านงบประมาณ การเงิน และการบริหารงบประมาณ = .653 อันดับรอบลงมาคือ มีผลการดำเนินการด้านการเติบโตของสถาบัน และการสร้างขีดความสามารถ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ = .607 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักตรวจเงินแผ่นดินและสถาบันอุดมศึกษามีกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณและการเงินจำนวนมาก ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาจะต้องตระหนักและปฏิบัติให้ถูกต้อง รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาจะต้องแข่งขันทางด้านคุณภาพในท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ด้านงบประมาณ การเงิน และการบริหารงบประมาณและด้านการเติบโตของสถาบัน และการสร้างขีดความสามารถ โดยสถาบันสามารถบริหารจัดการด้านงบประมาณ การเงิน และการบริหารงบประมาณและเน้นด้านการเติบโตของสถาบันและการสร้างขีดความสามารถ เป็นการสะท้อนถึงความสำเร็จของการบริหารจัดการในระดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2557) เกณฑ์รางวัลคุณภาพของประเทศไทย (2557-2558) หมวด 7 ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ การเงิน และการบริหารงบประมาณ และด้านการเติบโตของสถาบันและการสร้างขีดความสามารถ

องค์ประกอบที่ 6 การวางแผนเชิง

ยุทธศาสตร์ เป็นองค์ประกอบที่มีค่า initial eigen values สูงสุด = 1.515 จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ ผู้บริหารมีการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญ = .636 อันดับรองลงมาคือ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์และกำหนดยุทธศาสตร์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ = .630 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ยุทธศาสตร์เป็นกรอบใหญ่ที่บอกทิศทางการทำงาน ส่วนวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ เป็นเป้าประสงค์ที่ชัดเจนซึ่งบอกทิศทางระยะยาวของสถาบัน ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์และการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของสถาบัน โดยกำหนดไว้ในแผนซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญของสถาบันในการเตรียมการสำหรับอนาคต มีการวิเคราะห์ที่ช่วยให้เห็นภาพหรือวิสัยทัศน์ในอนาคตเพื่อการตัดสินใจสอดคล้องกับงานวิจัยของ Gartner Group (2006) ที่ได้ระบุไว้ว่าองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง นั้นควรจะต้องประกอบด้วย การตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและ แสวงหาแนวทางในการบรรลุเป้าหมายนั้น การมีค่านิยมร่วมกันของบุคลากรทั่วทั้งองค์กร การมุ่งเน้นการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน การแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่สิ่งที่สามารถเข้าใจและปฏิบัติได้ และเป็นองค์การที่มีความยืดหยุ่น

กล่าวได้ว่า กระบวนการในรูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ทั้ง 6 องค์ประกอบมีความสำคัญอย่างยิ่ง เมื่อสถาบันอุดมศึกษาได้นำไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ จะช่วยให้สถาบันดำเนินไปสู่คุณภาพของการบริหารจัดการสถาบันได้ และนำมาซึ่งความมั่นใจของผู้ใช้บัณฑิตหรือผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็นสองส่วน โดยส่วนแรกเป็นข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และส่วนที่สองเป็นข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

เพื่อสะท้อนถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ดังนี้

1) จากผลการวิจัย พบว่า การมุ่งเน้นความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดและตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด คือ ผู้บริหารไม่ใช้วาจาให้ร้ายผู้อื่นหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนทั้งต่อหน้าและลับหลัง อันดับรองลงมาคือ ผู้บริหารใช้วาจาที่เคารพให้เกียรติผู้ร่วมงาน ดังนั้น ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาควรจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ในสถาบัน ต้องใช้ความระมัดระวังในเรื่องการปฏิสัมพันธ์ที่ต้องรู้จักการพูดจาหรือการสื่อสารที่ดี มีเหตุมีผล ไม่ใช้อารมณ์ และการบริหารจัดการที่ต้องให้ความยุติธรรมกับทุกฝ่าย สร้างขวัญกำลังใจ และความรักความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการแตกความสามัคคี ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น การจัดให้มีกิจกรรมเสริมสร้างขวัญกำลังใจบุคลากรที่ปฏิบัติงานการคัดเลือกบุคลากรดีเด่นในแต่ละปี และประกาศเกียรติคุณ ยกย่อง ชมเชย โดยกระบวนการคัดเลือกมีความโปร่งใส ยุติธรรม เพื่อให้ได้คนดี นำเลื่อมใส ศรัทธา และเป็นแบบอย่างที่ดี

2) จากผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบ

ที่ 2 การให้ความสำคัญกับบุคลากร ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์ประกอบที่ 3 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ องค์ประกอบที่ 4 การนำและการกำกับดูแลองค์การ องค์ประกอบที่ 5 ผลลัพธ์การดำเนินการ และองค์ประกอบที่ 6 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ มีความสำคัญตามลำดับ ดังนั้น ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาควรจะต้องตระหนักถึงความสำคัญขององค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารจัดการให้สถาบันมีผลการดำเนินการที่ดีมีประสิทธิภาพตามลำดับความสำคัญ โดยอาจนำผลการวิจัยดังกล่าวนี้มากำหนดเป็นนโยบายสำหรับการบริหารจัดการสถาบันและถ่ายทอดนโยบายให้บุคลากรทุกส่วนงานเข้าใจและนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบ

ราชการ (ก.พ.ร.) ฯลฯ ควรนำรูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการกับหลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่พัฒนาได้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลและติดตามกระบวนการบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการได้มาตรฐานคุณภาพสากล

6.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรนำผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ออกไปศึกษาต่อยอดโดยทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาด้านการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

2) ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เมื่อนำรูปแบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการเชิงหลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่พัฒนาได้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการหลักความสามัคคี ประองตอง สมานฉันท์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ภาระวี สุขโรจน์. (2556). รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาเอกชนสู่ความเป็นเลิศ, สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <file:///C:/Documents%20and%20Settings/User/My%20Documents/Downloads/16103-34864-1-SM.pdf>.
- ศาลปกครองสูงสุด. (2554). คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ) กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2557 จาก <https://www.google.co.th/webhp?sourceid>.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2555). การสร้างความปรองดองแห่งชาติ (รายงานผลการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาการศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติ สภาผู้แทนราษฎร สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 255, จาก [http://library2.parliament.go.th/giventake/content hr/hr24/d040455-01-2.pdf](http://library2.parliament.go.th/giventake/content/hr/hr24/d040455-01-2.pdf).
- สถาบันพระปกเกล้า. (ม.ป.ป.). การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2562, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2558). เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2558, สืบค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <http://nih.dmsc.moph.go.th/PMQA/PMQA.pdf>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2546). รูปแบบการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาแนวใหม่ (รายงานการวิจัย), สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2559, จาก http://www.sc.mahidol.ac.th/scpn/documents/book/admin_model.pdf.
- Isranews. (2555). วิกฤต.. "พนักงานมหา'ลัย" วิกฤต.. อุดมศึกษาของประเทศ. สืบค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.isranews.org>.
- matichon online. (2556). กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากมติสภามหาวิทยาลัยและคำสั่งผู้บริหารที่ไม่ได้ปรับฐานเงินเดือนตามมติคณะรัฐมนตรี. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2557 จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1375676578.
- Somnuak Chula. (2012). คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยและสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ) ถูกฟ้องกรณีกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน 2557, จาก <https://www.facebook.com/the.six.paths.of.pein/posts/>.
- Torchgroup. (2013). กรณีศึกษา: การฟ้องศาลปกครองในมหาวิทยาลัยราชภัฏที่สะท้อนความล้มเหลวในการบริหารงานองค์กรของผู้บริหารมหาวิทยาลัยและสภามหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 22 มิถุนายน

2557 จาก torchgroup.wordpress.com/2013/02/21.

ภาษาอังกฤษ

- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), pp. 607-610.
- Madaus, G.F., Scriven, M.S., & Stufflebeam, D.L. (1983). **Evaluation models viewpoints on educational and human services evaluation**. 8 th ed. Boston: Kluwer-Nijhoff Publishing.
- Michael Walton. (1995). **Managing yourself on an off the ward**. London : Blackmell Science .
- Richard D. Irwin. Griffin, Ricky W. (1999). **Management**. (6th ed). Boston, MA: Houghton Mifflin Company.
- Ritter, James M. (2005). The Applicability of Total Quality **Manangement** to Higher Education. College Chief Academic officers and Chief financial officers, n.p.
- Schermerhorn, John R., Hunt. (2002). **Management**. (7th ed.). New York: John Wiley & Son.
- Stoner, James AF. (1978). **Management**. New jersey: Prentice-Hall.
- Trudy, W. Banta. (1996). **Assessment in practice: putting principles to work on college campuses**. Student Educational Measurement University of United States.

การจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุ ในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม EFFECTIVE OF OLDER PERSONS IN SAM PHRAN DISTRICT, NAKHON PATHOM PROVINCE

รศ.พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก (Assoc.Prof.Dr.Sukit Chaimusik) *

วันรับ 15 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 ให้ดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และ 3) ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุโดยรวมทั้ง 3 ด้าน ผลเปรียบเทียบ พบว่า ผู้สูงอายุที่

มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัญหาที่พบมากที่สุดคือขาดการประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจการจัดกิจกรรม ผู้นำชุมชน ขาดการประสานงานเกี่ยวกับการจัดการที่ผู้สูงอายุ และไม่มีเอกสาร แผ่นพับ ใบปลิว แจกให้ผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: จัดกิจกรรม, ผู้สูงอายุ, การวางแผน

ABSTRACT

This research was aimed at the following: 1) to study the opinions about events for the elderly people in 21st century, providing an effective presence of elderly people in the district of Sampran Province, Nakhon Pathom; 2) to compare opinion in the event for an effective presence of elderly people in Sampran district. Nakhon Pathom Province; and 3) to suggest recommendation for the effective presence of elderly people in the district of Sampran, Nakhon Pathom.

The results of research showed that 1) organized activities for the effective existence of elderly, including 3 side comparisons, was found that elderly people with different gender and levels of education, had no different opinion for an effective existence. Elderly people with different age, had different opinion on the event for the performance of a significant difference in statistics at the .05 level The most common issue was lack of publicity to understand the event.; community leaders lacked the coordination of the elderly, and there were no documents, brochures, flyers for the elderly.

Keywords : 1. Organized Activities 2. Elderly People 3. Self- Laying

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย วัยสูงอายุ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในรูปของการเสื่อม

มากกว่าการเจริญเติบโต ความเสื่อมดังกล่าวทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของอวัยวะต่างๆลดลง ก่อให้เกิดการเจ็บป่วยได้ง่าย การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสถานภาพ และลดบทบาททางสังคม เช่น จากการเป็นผู้นำครอบครัวมาเป็นผู้อาศัยหรือผู้ติดตาม ภาระหน้าที่ทางสังคมลดน้อยลง สังคมส่วนใหญ่มองว่าผู้สูงอายุมีความสามารถและสมรรถภาพลดลง มีการเกษียณอายุการทำงาน ทำให้มีรายได้ลดลง ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ การคบหาสมาคมกับเพื่อน และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในสังคมค่อนข้างน้อย นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆบุตรหลานไม่ต้องพึ่งพาหาความรู้จากผู้สูงอายุ การเติบโตของสังคมเมือง เป็นสาเหตุให้หนุ่มสาวย้ายจากชนบทเข้ามาทำงานในเมืองเกิดการเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง ขาดการดูแลก่อให้เกิดความเหงา ความว้าเหว่ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม และวัฒนธรรมที่เยาวชนสมัยใหม่รับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา เห็นคุณค่าทางวัตถุมากกว่าทางจิตใจ ทำให้ทัศนคติต่อผู้สูงอายุเลี่ยนไป การเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ ความกตัญญู และการให้ความเคารพนับถือต่อผู้สูงอายุน้อยลง การมีปฏิสัมพันธ์ต่างๆในครอบครัวจึงเปลี่ยนแปลงไป

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในฐานะเป็นสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา ที่มีหน้าที่ในการทำวิจัย แล้วนำผลการวิจัยไปแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำวิจัยในประเด็นนี้ จะได้ใช้การออกแบบในการจัดการกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึงการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพค่ามีความสุขในการดำรงตน ก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้อายุเต็มรูปแบบในอนาคตอันนี้ และก่อน

ที่จะก่อให้เกิดปัญหาในมิติอื่น ๆ ตามมา อาทิ เช่น เศรษฐกิจ สังคม และก่อนที่จะเกิดปัญหาที่มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐม เป็นเมืองในเขตปริมณฑล เป็นเมืองผ่านที่ปากทางสู่ภาคตะวันตกภาคใต้ของประเทศไทย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมจึงเป็นตัวแทนที่ดีของสังคมเมืองทั้งในปัจจุบันและอนาคต จึงใช้เป็นเขตพื้นที่ในการทำวิจัยในครั้งนี้

2. วัตถุประสงค์

การจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 ให้ดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม มาใช้ต่างกันหรือไม่

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 ให้ดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 ให้ดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

3. ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 ให้ดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

2. ทำให้ทราบผลเปรียบเทียบความคิดเห็น

เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 ให้ดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

3. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

4. ทำให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการจัดการด้านการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุอื่นๆต่อไป

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ของจำนวนผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 16 หมู่บ้าน ประกอบด้วยรวมกลุ่มประชากรทั้งหมด จำนวน 1,341 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 308 คน แล้วนำมาหาอัตราสัดส่วนของประชากร (Proportional to Size) เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างแยกแต่ละ หมู่บ้าน เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวแล้ว จึงใช้วิธีใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Sampling) โดยวิธีแจกแบบสอบถามเก็บข้อมูลให้ครบตามต้องการโดยไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน ทำการเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1 สถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ(Percentage)ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป 2 สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่า เอฟ-เทส(F-test)การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One WayANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี

การของเชฟเฟ (Scheffé)

6. ผลการวิจัย

ในการศึกษาวิเคราะห์การจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยรวมและรายด้าน

การจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านร่างกาย	3.79	.91	มาก
2. ด้านจิตใจ	3.83	.98	มาก
3. ด้านสังคม	3.85	.99	มาก
รวม	3.82	.93	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมโดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมรองลงมา ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางจิตใจส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย การจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมพบว่า การจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตน

ที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม สามารถเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยมีรายละเอียดดังนี้ ผู้สูงอายุได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ปัญหาที่พบมากที่สุดคือขาดการประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจการจัดกิจกรรม รองลงมาคือ ผู้นำชุมชน ขาดการประสานงานเกี่ยวกับการจัดการที่ผู้สูงอายุและไม่มีเอกสารแผ่นพับ ใบปลิว แจกให้ผู้สูงอายุ ส่วนด้านแนวทางแก้ไข พบว่ามากที่สุดคือ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์ให้ ผู้สูงอายุทราบ รองลงมาคือ ผู้นำชุมชน ต้องมีการประชาสัมพันธ์ผ่านลำโพงประชาสัมพันธ์ของหมู่บ้านและควรมีเอกสาร หรือ ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแจกไว้ให้ผู้สูงอายุ หรือลูกหลานได้รับทราบ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก เพราะพื้นฐานชีวิตของผู้สูงอายุในแต่ละครอบครัวมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง โดยทั่วไปความต้องการของผู้สูงอายุ ความต้องการทางด้านร่างกาย

จิตใจและสังคม เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน จึงมีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ โดยการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ท้องถิ่นให้เหมาะสมกับสถานภาพและสถานการณ์ มีการวางแผนที่ดี เพื่อการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และเพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุขแบบยั่งยืนตลอดไป

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

จากผลการวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยข้อที่มีเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความแข็งแรงซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่นๆ เป็นการแสดงถึงว่าผู้สูงอายุมีความต้องการมีร่างกายที่มีความแข็งแรงเพื่อการดำรงตนที่

มีประสิทธิภาพ จึงควรรักษาและพัฒนากิจกรรมของผู้สูงอายุ ให้ผู้สูงอายุมีการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ควรศึกษาการจัดกิจกรรมสำหรับการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม การวิจัยเชิงคุณภาพ
2. ควรศึกษาเพิ่มเติมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงตนที่มีประสิทธิภาพของผู้สูงอายุ
3. ควรศึกษาทัศนคติข้อเสนอแนะและพฤติกรรมผู้สูงอายุในเขตอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

บรรณานุกรม

พระไตรปิฎก :

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ.2545-2564. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สถิติประชากร. (2552).

บรรลุ ศิริพาณิชย์. คู่มือผู้สูงอายุฉบับสมบูรณ์ พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน. (2544).

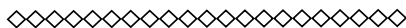
ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ. เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา (นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2549).

ยุทธ ไกรยวรรณ. พื้นฐานการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น. (2545).

สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. การศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในด้านมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2547).

_____. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2552. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2552).

ศุภชัย ยาวะประภาส. นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2538).

รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

A MODLE OF MANAGEMENT IN PHILOSOPHICAL PROGRAM STANDARD, FACULTY OF RELIGION AND PHILOSOPHY MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

ดร.ทวี เลี้ยวประโคน*

วันรับ 15 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศาสนศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน และ 3) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน สาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประชากรที่ใช้ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คืออาจารย์ประจำหลักสูตรจำนวน 20 รูป/

คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม และ สัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ประเภท ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนาคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการเรียนการสอน ด้านที่ต่ำสุด คือด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

ด้านหลักสูตรและเนื้อหา เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในสาขาวิชาที่ท่านบริหารอยู่มีความเหมาะสม ด้านที่ต่ำสุด คือรายวิชาในหลักสูตร

ด้านการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการส่งเสริมความคิดเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ด้านที่ต่ำสุด คือการส่งเสริมให้เกิดความใฝ่รู้

ด้านอาจารย์ผู้สอน เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือมีการติดตามความรู้ใหม่ๆ และนำมาเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน ด้านที่ต่ำสุด คือในการเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในวงวิชาการ

ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือหนังสือ ตำรา เอกสาร สื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดที่เพียงพอ และความทันสมัย ด้านที่ต่ำสุด คือห้องปฏิบัติการ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ที่มีความทันสมัยและเพียงพอต่อการทำงาน

คำสำคัญ

1. รูปแบบการบริหารหลักสูตร 2. เกณฑ์มาตรฐาน 3. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ด้านการเรียนการสอน เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการส่งเสริมความคิดเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ ด้านที่ต่ำสุด คือการส่งเสริมให้เกิดความใฝ่รู้

ด้านอาจารย์ผู้สอน เมื่อพิจารณาราย

ด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือมีการติดตามความรู้ใหม่ๆ และนำมาเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน ด้านที่ต่ำสุด คือในการเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในวงวิชาการ

ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือหนังสือ ตำรา เอกสาร สื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดที่เพียงพอ และความทันสมัย ด้านที่ต่ำสุด คือห้องปฏิบัติการ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ที่มีความทันสมัยและเพียงพอต่อการทำงาน

คำสำคัญ : 1. รูปแบบการบริหารหลักสูตร 2. เกณฑ์มาตรฐาน 3. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ABSTRACT

This research has the aims to study: 1) the standard criteria of Bachelor degree of Philosophy following Thailand Quality Framework, 2) the methods to develop Bachelor degree of Philosophy in accordance with Thailand Quality Framework, and 3) the models to administrate Bachelor degree of Philosophy of Mahamakut Buddhist University. The researcher collected the data from 20 People by the questionnaires and individual in-depth interview, and analyzed the by mean, percentage, and standard deviation statistics. The results were as follows:

The overall of Bachelor degree of Philosophy administrative models was found that the highest mean level was the aspect of teaching and the lowest mean level was supporting education tools.

For the syllabus, it was found that the highest mean level was appropriate objectives, and the lowest mean level was the subjects.

For the method of teaching, it was found that the highest mean level was critical thinking, and the lowest mean level was the way to support the students to understand the lessons.

For the faculties, it was found that the highest mean level was new and update knowledge related to the subjects, and the lowest mean level was the acceptance of academic society.

For the supporting educational tools, the highest mean level was the sufficiency of textbook in library, and the lowest mean level was the sufficiency of information technology.

Keyword: 1. Course management style 2. Benchmark 3. Mahamakut Buddhist University

1. บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้เอกสารประกอบหลักสูตรฯ แกนกลาง ดังนี้คือ แนวทางการบริหารหลักสูตร แนวทางการจัดการเรียนรู้ และแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนด “วิสัยทัศน์” “หลักการ” “จุดหมาย” สมรรถนะ

สำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ (รวมทั้งตัวชี้วัด) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงสร้างเวลาเรียน และศึกษาเอกสาร แนวทางการบริหารหลักสูตรอย่างละเอียดจะทำให้ทราบว่า สถานศึกษาจะต้องดำเนินการใช้หลักสูตรฯ อย่างไร เอกสารแนวทางการจัดการเรียนรู้จะให้แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเป็นเป้าหมาย สื่อการจัดการเรียนรู้ การจัดคำอธิบายรายวิชา การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มาตรฐานการเรียนรู้ ส่วนเอกสารแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แนะนำการบริหารจัดการงานวัดผลของสถานศึกษา การจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับชั้นเรียน ตลอดจนเอกสารหลักฐานการศึกษาที่ต้องใช้แล้วมีความสำคัญการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แบ่งการศึกษาไว้ดังนี้คือ ระดับประถมศึกษา เป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่านการเขียน การคิดคำนวณ การคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรม โดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นผู้เรียนได้สำรวจความถนัด และความสนใจของตนเอง ส่งเสริมให้การพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำรงชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐาน ในการประกอบอาชีพ

หรือการศึกษาต่อ และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพ มีทักษะ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริหารชุมชนในด้านต่างๆ

ตามประกาศมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2558* ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับอาจารย์ประจำหลักสูตร ในการพัฒนาการเรียนการสอนที่จะต้องมีความคุณสมบัตินำไปเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งหมายถึง อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรที่เปิดสอน ซึ่งมีหน้าที่สอนและค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชาดังกล่าว ทั้งนี้ สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในเวลาเดียวกันแต่ต้องเป็นหลักสูตรที่อาจารย์ผู้นั้นมีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร และ “อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องอยู่ประจำหลักสูตรนั้นตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา โดยจะเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ ยกเว้น พหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้อีกหนึ่งหลักสูตร

*ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132 ตอนพิเศษ 295 ง หน้าที่..15
**มคอ.2 สาขาวิชาปรัชญา (หลักสูตร พ.ศ.2563)

และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถเข้าได้ไม่เกิน 2 คน โดยมีปรัชญาหลักสูตรคือมุ่งให้การผลิตบัณฑิตมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและอาชีพที่เป็นสากล ให้การผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาอยู่บนฐานความเชื่อว่า กำลังคนที่มีคุณภาพต้องเป็นบุคคลที่มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองที่ดีที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม และมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองบนฐานภูมิปัญญาไทย ภายใต้กรอบศีลธรรมจรรยาอันดีงาม เพื่อนำพาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและทัดเทียมมาตรฐานสากล ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับส่งเสริมกระบวนการผลิตบัณฑิตที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน มีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ตามกรอบมาตรฐานและจรรยาบรรณที่กำหนด สามารถสร้างสรรค์งานที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ทั้งในระดับท้องถิ่นและสากล

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้ดำเนินการเปิดการเรียนการสอน 3 สาขาวิชา(หลักสูตรปรับปรุง 2559)** ได้แก่ 1.สาขาวิชาพุทธศาสตร์ 2. สาขาวิชาปรัชญา 3.สาขาวิชาศาสนศึกษา ซึ่งหลักสูตรทั้ง 3 นี้ได้รับการรับรองจากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาเรียบร้อยแล้ว ประเด็นสำคัญของหลักสูตรได้แก่องค์ประกอบที่ 1.เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิอาจารย์ประจำหลักสูตร ที่ต้องมีคุณวุฒิตรงกับสาขาวิชาและมีคุณสมบัติ

ได้แก่ผลงานทางวิชาการเป็นไปตามประกาศเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558... ซึ่งในเกณฑ์ได้พูดถึงคุณวุฒิ คุณสมบัติไว้ว่าอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าหรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ และต้องมผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง

จากที่กล่าวมา ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตรปี 2563 ปัญหาของการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์นั้น คณะกรรมการประเมินได้ให้ข้อเสนอแนะให้อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจะต้องมีภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน จะต้องมีการวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร และศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาปรัชญาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน พร้อมกับสร้างรูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนายิ่งๆ ขึ้นไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

* ที่มา : ฝ่ายทะเบียน คณะศาสนาและปรัชญา สาขาวิชาปรัชญา

1. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

3. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐาน สาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative)และสัมภาษณ์ (Mixed method research) เรื่อง รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ข้อมูลบางอย่างไม่สามารถเก็บได้จากเอกสาร จึงจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรง กับอาจารย์ประจำหลักสูตรที่เกี่ยวข้องโดยตรง โดยใช้แบบการวิจัย คือ Crass Sectional Study ซึ่งมีขั้นตอนในการเก็บวิธีการหรือการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คืออาจารย์ประจำหลักสูตรคณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 20 รูป/คน*

3.1.2กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตรคณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 20 รูป/คน โดยใช้

เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและรวมถึงเข้าถึงข้อมูลโดยตรง คือการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.2 เทคนิคและวิธีการเลือกตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์ประจำหลักสูตร และได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 20 รูป โดยการรับข้อมูลทั้งทาง

ตรงและทางอ้อม สัมภาษณ์เชิงลึก ดังต่อไปนี้

3.2.1 วิธีแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างให้ตรงตามหลักเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายของผู้วิจัย ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย และสถานที่ปฏิบัติงานตามตาราง ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล-ฉายา		ภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
1	นายทวี เสียวประโคน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
2	นายประเวช เวทแก้ว	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
3	นายกำธร เพี้ยเอี้ย	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
4	นายสำราญ โคตรสมบัติ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
5	นายไชย คชเสณีย์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
6	พระครูธรรมธะมลิน กิตติปาโล (แสงมีม)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
7	พระครูวินัยการโกวิท	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
8	นายสุชาติ อ่อนสร้อย	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	.อาจารย์ประจำหลักสูตร
9	นายอภิชัย พลายเนาว์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
10	นายชาญพัฒน์ จำจั่น	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
11	พระครูวิกรมธรรมธัช (พีระ คัมภีร์ธรรม)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด	อาจารย์ประจำหลักสูตร
12	พระครูปราโมทย์ศีลคุณ (สำราญ ศรีตะวัน)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
13	นายทองเปลือง อภัยวงศ์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
14	นายสุเมษฐ์ เทพโสภะ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
15	นายอุทัย ภูคตหิน	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
16	พระครูศิริโสธรคณารักษ์ (ชัยชนะ นาทองไชย)	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
17	นายจรัส บุคคาพงษ์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
18	นายวิพจน์ วันคำ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
19	นายนิคม ปาทะวงศ์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร
20	นายรัชชัย ขยันทำ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร

สรุปตามตารางดังกล่าว ก็จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมหา

มกุฏราชวิทยาลัยทั้ง 4 วิทยาเขตๆ ละ 5 รูป/คน รวมเป็น 20 รูป/คน

3.2.2 การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ด้วยวิธีการให้อาจารย์ทั้งหมด 20 รูป/คนเข้าสัมภาษณ์โดยตรง โดยใช้เวลารูปละไม่เกิน 20 นาที โดยจับฉลากการเข้าสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามทีละรูปจนครบ 20 รูป/คน

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารวิชาการ ตำรา งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขีดความสามารถของอาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบสัมภาษณ์
2. นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างแบบสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ และความถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษาที่เหมาะสมของข้อคำถามว่าสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องวัดเพียงใด ซึ่งได้ค่าเท่ากับ + 1 ทุกข้อซึ่งผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ พระศรีวินยาภรณ์ , ดร. พระมหาบุญศรี ญาณวุฑฺฒโน,ผศ.ดร. และศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สุมานพ ศิวารัตน์
3. ขอรับเครื่องมือในการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญกลับคืนแล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญแนะนำและให้ข้อเสนอแนะของเครื่องมือวิจัยให้ถูกต้องสมบูรณ์
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ทำการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์พิเศษประจำบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 22 รูป/คน ต่อไป

3.4 ข้อมูลที่ใช้ในการทำวิจัย มี 2 ประเภท คือ

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยได้สังเกต รูปแบบการบริหารหลักสูตร สาขาวิชาปรัชญา เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสาขาปรัชญา ประกอบกับการสอบถามจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆ มีหนังสือ เช่น พระไตรปิฎก พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม ตำรามงคลชีวิต ตำรา วารสาร กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2522 หลักสูตรศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนระบบ Internet

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามด้วยตนเองโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎี และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามผลการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย การนิยาม ซึ่งมีคำถาม ปิด (Closed-ended) และเปิด(Open-ended) แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (Content validity) แล้วนำไปทดลองใช้ (Try- out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะคล้ายกัน ได้แก่อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะสาขาวิชาปรัชญามหาวิทยาลัยจุฬาลงกรราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 20 ตัวอย่าง แล้วนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข จึงเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ลักษณะของคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม รูปแบบการบริหาร หลักสูตรศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา ซึ่งได้ประยุกต์เข้ากับการปฏิบัติงาน ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยถือเกณฑ์ดังนี้*

ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.50 – 5.00	มีรูปแบบการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีรูปแบบการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	มีรูปแบบการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	มีรูปแบบการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	มีรูปแบบการบริหารหลักสูตร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรค แนวทางและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 8 ข้อ

3.6 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างด้วยการใช้คำถามเปิด (Open-ended question) และคำถามปิด (Close-ended question) เป็นคำถามประมาณค่าร้อยละผู้ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม (Content Validity) จำนวน 4 คน ได้แก่ ผศ.ดร.บุญร่วม คำเมืองแสน หัวหน้าภาควิชาศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ผศ.ดร.แหวนทอง บุญคำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, และ ผ.ศ.มงคล มาลี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ในการทำวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติแบบบรรยายได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบความความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One-Way ANOVA) สำหรับนำมาบรรยายข้อมูลทั่วไปและทดสอบความแตกต่างของ

* บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 111

2 ตัวแปรด้วยค่า t-test

3.8 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้วางแผนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ ดังต่อไปนี้

1. มีหนังสือไปถึงอาจารย์อาจารย์ประจำหลักสูตรเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์
 2. เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลตาม วัน เวลา ที่กำหนดไว้
 3. อธิบายและชี้แจงพร้อมทั้งขอความร่วมมือและขอเวลาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง
 4. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางวิชาการเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป
 5. ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เทคนิคการสังเกตการณ์ช่วยในการดูความจริงใจของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่เก็บรวบรวมได้และสมบูรณ์มีทั้งหมด 20 ตัวอย่าง
- 3.9 การวิเคราะห์ข้อมูล** ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และประเมินผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยแล้ววิเคราะห์ข้อมูล เพื่อคำนวณหาค่าทางสถิติสำหรับตอบปัญหาการวิจัย และวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยข้อมูล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยทำการศึกษาและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีผลสรุปการวิจัยได้ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายทั้งหมด จำนวน 20 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาปรัชญานั้นไม่มีเพศหญิง มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท จำนวน 18 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมาคือ ปริญญาเอก จำนวน 2 รูป คิดเป็นร้อยละ 10.00 มีตำแหน่งทางวิชาการ จำนวน 18 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมาคือ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 2 รูป คิดเป็นร้อยละ 10.00 และมีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี มีจำนวน 9 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาคือ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 6 รูป คิดเป็นร้อยละ 30.00 และ น้อยกว่า 5 ปี มีจำนวน 5 รูป คิดเป็นร้อยละ 25.00

ผลการวิเคราะห์ รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ของสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวม พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน สาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวม พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน สาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวม อยู่ในระดับปฏิบัติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.63 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.51 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 3.75 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.58 ด้านที่ต่ำสุดคือด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.55 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.45 ตามลำดับสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 3.47 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.44 ตามลำดับ

ส่วนรูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ข้อมูล มีผลการวิเคราะห์รายด้าน ดังนี้

ด้านหลักสูตรและเนื้อหา พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.73 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.57 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในสาขาวิชาที่ทำนบริหารอยู่มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.87 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.64 ด้านที่ต่ำสุดคือ รายวิชาในหลักสูตร มีความทันสมัย มีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) = 3.44 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.40 ตามลำดับ

ด้านความรู้ พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.63 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการส่งเสริมความคิดในเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.78 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.45 ด้านที่ต่ำสุดคือ การส่งเสริมให้เกิดความใฝ่รู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.64 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.57 ตามลำดับ

ด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.68 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการติดตามความรู้ใหม่ๆ และนำมาเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.75 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.41 ด้านที่ต่ำสุดคือ ใน เป็นผู้ที่ได้รับการ

ยอมรับในวงวิชาการ มีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) = 3.63 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.45 ตามลำดับ

ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่ารูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.61 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.44 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หนังสือ/ตำรา/เอกสาร/สื่อการเรียนรู้ในห้องสมุดที่เพียงพอ และความทันสมัย ($\bar{x}$) = 3.70 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.40 ด้านที่ต่ำสุดคือห้องปฏิบัติการ/เครื่องคอมพิวเตอร์/เครื่องพิมพ์มีความทันสมัยและเพียงพอต่อการทำงาน มีค่าเฉลี่ย($\bar{x}$) = 3.53 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.48 ตามลำดับ

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยรูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญาคณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา มีการบริหารที่เป็นไปตามมาตรฐานซึ่งสอดคล้องกับ วัชรวลี วัชรวิงศ์ ณ ออยุธยา* ได้กล่าวว่าการบริหารหลักสูตร หมายถึงการจัดการและการดำเนินการ การควบคุมดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัด

กิจกรรมต่างๆในสถาบันการศึกษาตอบสนองต่อวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัด ในสถาบันการศึกษานั้นให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด การบริหารหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและโดยที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เปิดศักราชใหม่ให้การบริหารหลักสูตร โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในทุกๆ ด้านจึงนับเป็นการเปิดศักราชแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง ให้กับเด็กและเยาวชนไทยที่ตั้งอยู่บนหลักของการเรียนรู้ที่คำนึงถึงชีวิตและความเป็นจริงที่ผู้เรียนจะเผชิญอยู่ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ตลอดจนสภาพแวดล้อมในทุกมิติที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตของผู้เรียน และ ประไพศรี ชันคำ ได้ศึกษาการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า “โรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ได้มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดแผนการดำเนินงานโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนการประชุมและอนุมัติแผน มีแผนที่ดำเนินการสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โรงเรียนสามารถปฏิบัติตามแผนได้ มีการจัดระบบงานที่ชัดเจนมอบหมายงานตรงกับความรู้ ความสามารถส่งเสริมให้บุคลากรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ออกคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร มีการประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติตามแผน เพื่อให้เกิดความเข้าใจทิศทางการประสานงานและความสัมพันธ์ของงานแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน การควบคุมการกำกับติดตาม มีแผนการดำเนินงานอย่าง

* วัชรวลี วัชรวิงศ์ ณ ออยุธยา.(2552) การบริหารจัดการหลักสูตร.สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2553,จาก<http://203.144.133.41/km/index.php?option=com>

เป็นลายลักษณ์อักษร มีผู้รับผิดชอบโดยตรง การรายงานเป็นลักษณะบันทึกข้อความ การประเมินผล การดำเนินการทั้งการบันทึกข้อความและสรุปจากแบบสอบถามโดยหัวหน้าฝ่ายและผู้รับผิดชอบงานนั้นๆ โดยมีหน่วยเหนือขึ้นไปเป็นผู้กำกับติดตามในระดับหน่วยงานตามลำดับอีกทั้งมีการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐาน

2. ผลการวิจัยด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่าด้านเนื้อหาวิชาที่เป็นไปในทางเดียวกัน เนื้อหาวิชาซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี (2545: 221-296) กล่าวว่า จากการสังเกตและวิเคราะห์ผลงานของนักการศึกษาผู้ค้นคิดระบบและรูปแบบการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ พบว่านักศึกษานิยมใช้คำว่า “ระบบ” ในความหมายที่เป็นระบบใหญ่ ๆ เช่นระบบการศึกษา หรือถ้าเป็นระบบการเรียนการสอน ก็จะครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ๆ ของการเรียนการสอนในภาพรวม และนิยมใช้คำว่า “รูปแบบ” กับระบบที่ย่อยกว่า โดยเฉพาะกับ “วิธีสอน” ซึ่งเป็นองค์ประกอบย่อยที่สำคัญของระบบการเรียนการสอน ดังนั้นการนำวิธีสอนใด ๆ มาจัดทำอย่างเป็นระบบตามหลักและวิธีการจัดระบบแล้ว วิธีสอนนั้นก็จะกลายเป็น “ระบบวิธีสอน” หรือที่นิยมเรียกว่า “รูปแบบการเรียนการสอน”

3. ผลการวิจัยด้านการเรียนการสอน รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า การเรียนการสอนที่สอดคล้อง เป็นรูปแบบที่จอยส์ และ วิล (Joyce and Weil, 1966: 239-253) พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดของกอร์ดอน (Gordon) ที่กล่าวว่าบุคคลทั่วไปมักยึดติดกับวิธีคิดแก้ปัญหาแบบเดิม ๆ ของตน

โดยไม่ค่อยคำนึงถึงความคิดของคนอื่น ทำให้การคิดของตนคับแคบและไม่สร้างสรรค์ บุคคลจะเกิดความคิดเห็นที่สร้างสรรค์แตกต่างไปจากเดิมได้ หากมีโอกาสได้ลองคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ไม่เคยคิดมาก่อน หรือคิดโดยสมมติตัวเองเป็นคนอื่น และถ้ายิ่งให้บุคคลจากหลายกลุ่มประสบการณ์มาช่วยกันแก้ปัญหา ก็จะได้วิธีการที่หลากหลายขึ้น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นกอร์ดอนจึงได้เสนอให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดแก้ปัญหาด้วยแนวความคิดใหม่ๆ ที่ไม่เหมือนเดิม ไม่อยู่ในสภาพที่เป็นตัวเอง ให้ลองใช้ความคิดในฐานะที่เป็นคนอื่น หรือเป็นสิ่งอื่น สภาพการณ์เช่นนี้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดใหม่ๆ ขึ้นได้ กอร์ดอนเสนอวิธีการคิดเปรียบเทียบแบบอุปมาอุปมัยเพื่อใช้ในการกระตุ้นความคิดใหม่ๆ ไว้ 3 แบบ คือ การเปรียบเทียบแบบตรง การเปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งของ และการเปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง วิธีการนี้มีประโยชน์มากเป็นพิเศษสำหรับการเขียนและการพูดอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งการสร้างสรรค์งานทางศิลปะ

4. ผลการวิจัยด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า รูปแบบหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่มีความสอดคล้องกับ นวลจิตต์ เขาวีร์ดิพงษ์ ได้ทดลองใช้รูปแบบนี้กับอาจารย์ และนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 5 วิทยาเขต เป็นเวลา 1 ภาคเรียน ในปีการศึกษา 2534 ผลการทดลองพบว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีถึงขั้นความเข้าใจ คือได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 60 %และประสบผลสำเร็จในการพัฒนาทักษะในระดับที่สามารถปฏิบัติงานให้มีคุณภาพได้ถึงเกณฑ์ที่ต้องการ รวมทั้งได้แสดงลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงานด้วย รูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นสากล ที่รองศาสตราจารย์

ดร. ทิศนา แคมมณี ได้นำเสนอมาทั้งหมดนี้ได้รับการพิสูจน์ ทดสอบประสิทธิภาพ และได้รับความนิยมโดยทั่วไป ส่วนรูปแบบที่พัฒนาโดยนักการศึกษาไทยนั้น ผู้ที่คิดค้นรูปแบบได้ติดตามศึกษาความก้าวหน้าทางด้านวิชาการและนำมาเผยแพร่ในวงการศึกษาไทยหรืออาจคิดค้นหรือพัฒนาจากความรู้และประสบการณ์ในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอนที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและได้รับการทดลองใช้เพื่อพิสูจน์และทดสอบประสิทธิภาพแล้ว ถือว่าเป็นรูปแบบการเรียนการสอนหรือเป็นแบบแผนของการจัดการเรียนการสอนที่ผู้อื่นสามารถนำมาใช้แล้วจะเกิดผลตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบนั้นได้ รูปแบบการเรียนการสอนส่วนใหญ่ล้วนเป็นแบบที่แปลกใหม่และน่าสนใจทั้งสิ้น สมควรที่ครูผู้สอนจะให้ความสนใจ ศึกษาให้เข้าใจแล้วนำไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของตน ในการเลือกใช้รูปแบบการเรียนการสอนแต่ละรูปแบบนั้นท่านจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ว่าต้องการพัฒนาผู้เรียนในด้านใดเป็นหลัก หรือต้องการเน้นด้านใด ส่วนการจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบแต่ละขั้นตอนนั้น ท่านสามารถเลือกวิธีสอน และเทคนิคการสอนมาใช้ให้เหมาะสมโดยคำนึงเนื้อหาสาระ เวลา และผู้เรียน*

5. ผลการวิจัยด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผลการวิจัยที่มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนและครูมีความสอดคล้องกับ พิชญาภรณ์ ศรีหิลัง ได้ศึกษา

เรื่อง สัมฤทธิ์ผลการประกันคุณภาพภายในศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองเลย

ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองเลย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองเลย ซึ่งมีสภาพการบริหารด้านผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในอันดับสูงสุด และสภาพการบริหารงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในอันดับต่ำสุดการบริหารการประกันคุณภาพภายในจำแนกตามปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการทำงานด้านการได้รับการสนับสนุน จากเทศบาลเมืองเลย บุคลากรทุกท่านได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานทุกท่านด้านการได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานสม่ำเสมอ มีสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาสูงกว่าบุคลากรที่ได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานบ่อยครั้งและนานๆ ครั้ง และบุคคลที่เคยได้รับการอบรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษามีสภาพการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพสูงกว่าบุคลากรที่ไม่เคยได้รับการอบรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา***

6. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

6.1.1 รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา

*ที่มาข้อมูล: <http://student.nu.ac.th/comed402/รูปแบบการเรียนการสอน.doc>

** พิชญา ศรีหิลัง, “สัมฤทธิ์ผลการบริหารการประกันคุณภาพภายใน : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองเลย, สารนิพนธ์ ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2549, 128 หน้า.

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์นั้นจะต้องมีผู้บริหารที่เข้าใจ เข้าถึงพร้อมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและมีเวลาศึกษาหลักสูตรใหม่ๆ เพื่อให้มีการปรับปรุงตลอดไป

6.1.2 มหาวิทยาลัย ควรมีนโยบายส่งเสริมการแก้ปัญหาเรื่องหลักสูตรที่ล้าสมัย ควรปรับปรุงใหม่ให้ทันสมัยอยู่กับโลกปัจจุบัน

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการวิจัย รูปแบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานสาขาวิชาปรัชญา

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผู้วิจัยขอนำเสนอหัวข้อของการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาบทบาทของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนา

2. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในเชิงปริมาณ ครั้งต่อไปอาจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรและการวิจัย เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดผลงานวิจัยต่อไป

3. ในการศึกษา รูปแบบบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตาม 5 ปีย้อนหลังเพื่อให้คณะได้นำมาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

บรรณานุกรม

หนังสือทั่วไป

- กมล ภูประเสริฐ. (2544). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์พับลิเคชั่น.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : ข้าวฟ่างปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร ประพันธ์ สุริหาร. (2541). **หลักและระบบการบริหารการศึกษา**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยุวดี ศันสนียรัตน์. (2542). **การบริหารจัดการที่สถานศึกษา** (ฉบับสรุป). กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- วัชรพล วัชรวิเศษ ณ อยุธยา. (2552). **การบริหารจัดการหลักสูตร** สืบค้นเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2553, จาก<http://203.144.133.41/km/index.php?option=com>.
- วิจิตร ศรีสะอาด. (2550). **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์คุรุสภา,2542.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 2. **ข้อมูลพื้นฐานการศึกษา**. กลุ่มบริหารงานบุคคล.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. **คู่มือการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. (2546). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- อรพรรณ พรสีมา. (2546). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. ตัวอย่างประสบการณ์ที่คัดสรรโรงเรียนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.** ห้างหุ้นส่วนวิทีซีคอมมิวนิคชั่น สุขุมวิท 65 พระโขนงเหนือวัฒนา : กรุงเทพมหานคร.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2544). **การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management)**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์**
- จำนง เวทย์ประสิทธิ์. (2545). “การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่” ปรินญาณิพนธ์ปริญญาการบริหารมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา.
- ไพรัช หงส์เทียบ. (2544). “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่ส่งต่อการจัด การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาการบริหารมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สรกฤษ สิงห์งาม, (2551). **การบริหารวิชาการตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2,ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.**

- สกล สัตยธรรม, (2550). “สภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในฝันสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทราเขต1”,ปริญญานิพนธ์ปริญญาการบริหารมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมุทร ชำนาญ. (2546).การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.วิทยานิพนธ์ปริญญาการบริหารดุขภูบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สัญญา พันธไชยา. (2545).“ปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาการบริหารมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

การพัฒนาแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

THE DEVELOPMENT OF HUMAN RESOURCE MANAGEMEN MODEL OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE JURISDICTION OF THE ROYAL THAI POLICE

ร้อยตำรวจเอก สิริพัชรกรณ์ ดวงคำ*

ผศ.ดร. สถาพร ชื่นโต**

วันรับ 15 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษา
รูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ 2.พัฒนารูปแบบ
การบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 3.ประเมินตรวจสอบ
ยืนยันรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถาน
ศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีวิธีดำเนิน
การวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบรูป
แบบการบริหารทรัพยากรบุคคล จากการวิเคราะห์
เอกสารที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและ
ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลในสถาน

ศึกษา 5 คน ขั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบโดยสร้าง
แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง
331 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจง
ความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน ขั้นที่ 3 ประเมินรูปแบบ ด้านความถูก
ต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความ
เป็นประโยชน์ โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน
17 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการบริหาร
ทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ

*ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา Email siripatchakorn@gmail.com

** อาจารย์ที่ปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ 2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3) การบริหารค่าตอบแทน 4) การให้สวัสดิการ 5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 6) การสรรหา 7) การคัดเลือก 2. ระดับความจำเป็นของตัวแปรที่กำหนดสมรรถนะการบริหารทรัพยากรบุคคลส่วนใหญ่มีความจำเป็นในระดับมาก 3. ผลการประเมินด้านความถูกต้องความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

คำสำคัญ : การพัฒนา, รูปแบบ, การบริหารทรัพยากรบุคคล, สถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ABSTRACT

The purposes of this research were
1. Study the human resource management model of educational institutions under the Royal Thai Police. 2. Develop the human resource management model of educational institutions under the Royal Thai Police. 3. Evaluate, verify, and verify the human resource management model of educational institutions under the Royal Thai Police. There are 3 stages of research methods: Step 1, the study of the composition of the human resource management model. From the analysis of relevant documents and interviews with experts and qualified of human resource management in educational institutions, 5 people, Step 2, model development by constructing a questionnaire as a research tool with a

sample of 331 people. The statistics used for data analysis were Frequency distribution Determination of Percentage, Mean and Standard Deviation Step 3, Evaluate the model accuracy, suitability, possibility and benefits by interviewing 17 experts. The research findings were as follows: 1. The human resource management model of educational institutions under the Royal Thai Police consisted of 7 components: 1) Human Resource Planning 2) Human Resource Development 3) Compensation Management 4) Welfare 5) Performance appraisal 6) Recruitment 7) Selection 2. The level of necessity of the specified variables Most human resource management competencies are required at a high level. 3. Assessment accuracy, suitability, feasibility and usefulness is at a high level. Can be put into action.

keyword : Development, Model/The Human Resource Management/ Educational Institutions Under The Jurisdiction of The Royal Thai Police

บทนำ

จากสภาวะการแข่งขันในโลกปัจจุบันทำให้องค์กรต่างๆ ต้องหันกลับมาทบทวนและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่เน้นการสร้างทุนมนุษย์ (human capital building) ใส่ใจบุคลากรในหน่วยงาน เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันมากกว่าที่จะเน้นการจับคู่คนให้เหมาะกับงานแทนรูปแบบเก่าๆ ที่องค์การเคยปฏิบัติมา

อย่างเดิมๆ ดังที่ Kaplan and Norton กล่าวว่า โอกาสที่แท้จริงสำหรับการปฏิวัติองค์การใดๆ ขึ้นอยู่กับการศึกษาและประเมินว่า บุคลากร ระบบ และวัฒนธรรมขององค์การได้รับการเตรียมความพร้อมดีเพียงใด เพื่อใช้ในการดำเนินกลยุทธ์ของบริษัท ”(Kaplan, Robert S. and David P. Norton. อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2547, หน้า1) ดังนั้นในเรื่องของการเตรียมความพร้อมทางด้านบุคลากร ระบบ และวัฒนธรรมขององค์การ จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะบุคลากรถือเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุดขององค์การ แต่ในปัจจุบันเราพบว่าองค์การไม่ได้เอื้ออำนวยให้นำทรัพยากรบุคคลเหล่านั้นมาใช้ในฐานะที่เป็น “ทุนมนุษย์” (human capital) อย่างเต็มที่ จากแนวคิดดังกล่าวที่เห็นความสำคัญและเห็นคุณค่าของทรัพยากรบุคคล โดยมีมุมมองสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์การ โดยมีผู้ให้ความหมายของการพัฒนาทรัพยากรบุคคลไว้ว่า เป็นการบริหารกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อดึงดูด (attract) พัฒนา (develop) และธำรงรักษา (maintain) กำลังคนให้ปฏิบัติงานได้ผลสูง (high-performing workforce) รวมไปถึงการมุ่งไปสู่ความเป็นเลิศขององค์การ (corporate excellence) โดยผสมผสานความต้องการความเจริญรุ่งเรือง และการพัฒนาของบุคคลกับเป้าหมายขององค์การ (Bowin B, Harvey D., 2000, p 39 – 41) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพปัจจุบันที่องค์การส่วนใหญ่ต้องการจะเป็นผู้นำหรือเป็นองค์การที่มีประสิทธิภาพและความชำนาญมากที่สุด กลยุทธ์การเป็นผู้นำในกลุ่มสาขาที่องค์การนั้นๆ ดำเนินการ คือความท้าทายในการจัดการ ทั้งในด้านการควบคุมโครงสร้างองค์การ อำนาจ และที่สำคัญคือการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลในสภาพสถานการณ์โลกไร้พรมแดน และยุค

สารสนเทศ องค์การ หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนต้องมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงองค์การให้ทันต่อบริบทขององค์การที่เปลี่ยนไปเพื่อความอยู่รอดขององค์การ และความเป็นเลิศในองค์การนั้นๆ องค์การทุกองค์การจึงต้องมีการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญโดยมีอิทธิพลและบทบาทต่อประชาชนและสังคมในทุกระดับเนื่องจากมีหน้าที่หลักในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในสังคม ซึ่งความสำเร็จของการปฏิบัติตามภารกิจดังกล่าวจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้น ตัวบุคลากรซึ่งได้แก่ข้าราชการตำรวจนับเป็นปัจจัยสำคัญ (วัชรวิชัย นิธิวรรัชย์, 2557, บทคัดย่อ) ซึ่งข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติล้วนสำเร็จการศึกษาหรือผ่านการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่างๆ มาจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติทั้งสิ้น ซึ่งสถานศึกษาดังกล่าวอยู่ในส่วนการศึกษา ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นสถานศึกษาอบรมเฉพาะทาง เป็นหน่วยงานที่มี 2 สถานะคือหน่วยงานตำรวจหน่วยงานหนึ่งพร้อมกับเป็นสถาบันการศึกษาหรือสถานศึกษาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติด้วย (รายงานประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) ของกองบังคับการฝึกอบรมตำรวจกลาง พ.ศ.2557, หน้า 9) จึงมีข้อจำกัดด้านการพัฒนาองค์กรและการบริหารทรัพยากรบุคคล สถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ขับเคลื่อนองค์กรโดยใช้ระบบราชการตามโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประกอบด้วยกฎหมายต่างๆ ได้แก่ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547, กฎ, ระเบียบ, ข้อบังคับ, คำสั่ง, มติคณะรัฐมนตรี แผนการปฏิบัติราชการ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติประจำปีงบประมาณ และยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ฉบับต่างๆ จึงไม่มีรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลที่เป็นการเฉพาะ และเนื่องจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีโครงสร้างองค์กรขนาดใหญ่ มีการจัดโครงสร้างที่มีช่วงชั้นการบังคับบัญชา (Hierarchy) การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง ดำเนินการได้ล่าช้าไม่ทันต่อสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลง การบริหารงานบุคคล หรือการบริหารทรัพยากรบุคคลจึงเป็นปัญหาที่สำคัญ โดยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายเรื่อง เช่น “ปัญหาอุปสรรคในการผลิตข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ” พบว่า “การบริหารงานบุคคล หรือการบริหารทรัพยากรบุคคล” เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและอุปสรรคอันมีผลต่อคุณภาพในการผลิตข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (ธราธิป แข่งคุ้ม, 2548, บทคัดย่อ)

จากปัญหาอุปสรรคและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษารูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลที่เหมาะสมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นการเฉพาะ อันจะส่งผลให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติทุกแห่งมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลดียิ่งขึ้น สามารถสนองตอบความต้องการของสังคมและประเทศชาติได้อย่างเต็มที่ และสามารถปฏิบัติภารกิจสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และสนองตอบความต้องการของสังคมได้อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลตามบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา โดยศึกษาเนื้อหา (content) เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ตามบริบท (context) ผลที่ได้จากการวิจัย จะนำไปสู่การพัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานตำรวจ

แห่งชาติ โดยสามารถนำไปกำหนดเป็นรูปแบบการบริหารเพื่อการวางแผนพัฒนาการทำงานของบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาและคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในภาพรวมต่อไป

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- 2.เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- 3.เพื่อประเมินตรวจสอบยืนยันรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

2. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรบุคคล การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรบุคคลของนักศึกษาหลายท่านควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรบุคคลในสถานศึกษาต่างๆ จำนวน 5 คน แล้วบูรณาการกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ สรุปวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรบุคคล (การบริหารทรัพยากรมนุษย์) ทั้ง

ในประเทศและต่างประเทศ นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร มาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi- structured interview) นำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาสร้างเป็นกระทงคำถามในรูปแบบสอบถาม (questionnaire) ที่จะใช้เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลในการวิจัยขั้นต่อไป

ขั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบโดยนำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไป จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้ค่าความสอดคล้อง 0.89 อยู่ในระดับที่เหมาะสม นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับสถานศึกษา 3 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูล 15 คน 2 แห่ง 10 คน 1 แห่ง รวม 40 คน แล้วนำมาหาความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีการของครอนบาค (Lee J.Cronbach, 1984, p. 161) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นระดับ 0.936 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล 331 คน แล้วรับกลับมาวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อสกัดปัจจัย(Principal Component Analysis : PCA) เมื่อได้องค์ประกอบหลักแล้วกร่างรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ขั้นที่ 3 ประเมินตรวจสอบยืนยันรูปแบบ โดยนำร่างรูปแบบที่ได้มาสร้างแบบประเมินสัมภาษณ์ความคิดเห็นแบบมีโครงสร้าง (structure interview) ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ นำไปสัมภาษณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีประสบการณ์ปฏิบัติงานในสถานศึกษาทุกระดับ 17 คน แล้วนำมาแปลผล พบว่าผลการประเมินรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

4. สรุปผลการวิจัย

องค์ประกอบรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก 36 ตัวแปรที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบแต่ละตัวได้ดีที่สุด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ มี 8 ตัวแปร ได้แก่ A1 มีการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา A2 มีการจัดทำวิสัยทัศน์ขององค์การที่ชัดเจนร่วมกัน A12 มีการชี้แจงนโยบายการดำเนินงานและโครงสร้างการบริหารงานบุคคลให้ผู้ปฏิบัติงานทราบ A14 มีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการวางแผนการบริหารงานบุคคลอย่างชัดเจน A16 สถานศึกษามีการสำรวจความเพียงพอของบุคลากรต่อภาระงานในปัจจุบัน A156 บุคลากรมีการวางแผนในการทำงานที่รอบคอบและรัดกุมอยู่เสมอจึงทำให้ประหยัดทรัพยากรและสามารถใช้ทรัพยากรอย่างจำกัดและเกิดประโยชน์สูงสุด A157 บุคลากรมีความรับผิดชอบและความกระตือรือร้นที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบผลสำเร็จตามที่องค์การกำหนด A159 องค์การมีการปรับเปลี่ยนวิธีในการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบนี้ประกอบด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.632 – 0.798 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) 27.895 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of

variance) 15.286 ซึ่งตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปรนี้ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่นๆ แล้วมีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันดับ 1

องค์ประกอบที่ 2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มี 7 ตัวแปร ได้แก่ A11 มีการจัดทำแผนพัฒนาความสามารถของบุคลากรในอนาคตได้แก่ การฝึกอบรมในงานที่ทำและการให้การศึกษาต่อเนื่อง A32 บุคลากรได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการฝึกอบรมและพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง A34 การเข้ารับการฝึกอบรมของบุคลากรสามารถลดข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานได้ A47 บุคลากรที่เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะไปในทิศทางที่องค์กรต้องการ A48 องค์กรมีการปรับปรุงประสิทธิภาพของบุคลากรให้มีการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรอยู่เสมอ A111 มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่/การผลิตผลงานทางวิชาการ/เอกสาร/งานวิจัย/สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมใหม่ๆ A112 การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

องค์ประกอบนี้ประกอบด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.558 – 0.868 มีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) 21.581 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of variance) 14.211 ซึ่งตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปรนี้ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่นๆ

แล้วมีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันดับ 2

องค์ประกอบที่ 3) การบริหารค่าตอบแทน มี 3 ตัวแปร ได้แก่ A49 มีการเลื่อนขึ้นเงินเดือนที่เป็นระบบ โปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ A50 มีระบบการเลื่อนขึ้นเงินเดือนโดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของงานแต่ละงาน A110 การพิจารณา ผลงาน ความสามารถ และความดีความชอบของบุคลากรในหน่วยงาน อยู่บนพื้นฐานแห่งความถูกต้อง เหมาะสม มีความยุติธรรม และสามารถเชื่อมั่นในเกณฑ์การพิจารณาได้

องค์ประกอบนี้ประกอบด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.865 – 0.875 มีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) 14.826 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of variance) 10.720 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรนี้ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่นๆ แล้วมีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันดับ 3

องค์ประกอบที่ 4) การให้สวัสดิการ มี 4 ตัวแปร ได้แก่ A60 มีการสำรวจความต้องการเกี่ยวกับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับสวัสดิการ โดยเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน A61 มีการนำเอาผลสำรวจไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสวัสดิการ สิทธิประโยชน์เกี่ยวกับบุคลากรในองค์กร A64 มีการกำหนดด้านสวัสดิการที่จูงใจให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ A83 สวัสดิการที่ได้รับเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน

องค์ประกอบนี้ประกอบด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.553 – 0.757

มีค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) 16.063 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of variance) 10.231 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรนี้ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่นๆ แล้วมีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันดับ 4

องค์ประกอบที่ 5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน มี 5 ตัวแปร ได้แก่ A33 มีการเสนอชื่อบุคลากรในองค์กรที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เหมาะสมกับตำแหน่งที่ต้องการเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าทางอาชีพของบุคลากร A72 มีการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การประเมินผลการปฏิบัติงานชัดเจน A82 ผู้บังคับบัญชาให้ความเป็นธรรมแก่บุคลากรทุกคนในการประเมินผลการปฏิบัติงาน A113 บุคลากรมีการเรียนรู้การปฏิบัติงานเพิ่มเติมอยู่เสมอ ส่งผลต่อความก้าวหน้าในสายอาชีพ A117 ได้รับการยอมรับนับถือในผลงาน ความรู้ และสามารถในการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่จากผู้บังคับบัญชาและบุคลากรภายในองค์กร

องค์ประกอบนี้ประกอบด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.583 – 0.712 มีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) 12.634 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of variance) 6.422 ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรนี้ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่นๆ แล้วมีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันดับ 5

องค์ประกอบที่ 6) การสรรหา มี 5 ตัวแปร ได้แก่ A9 มีการกำหนดทักษะ ความรู้ ประสบการณ์

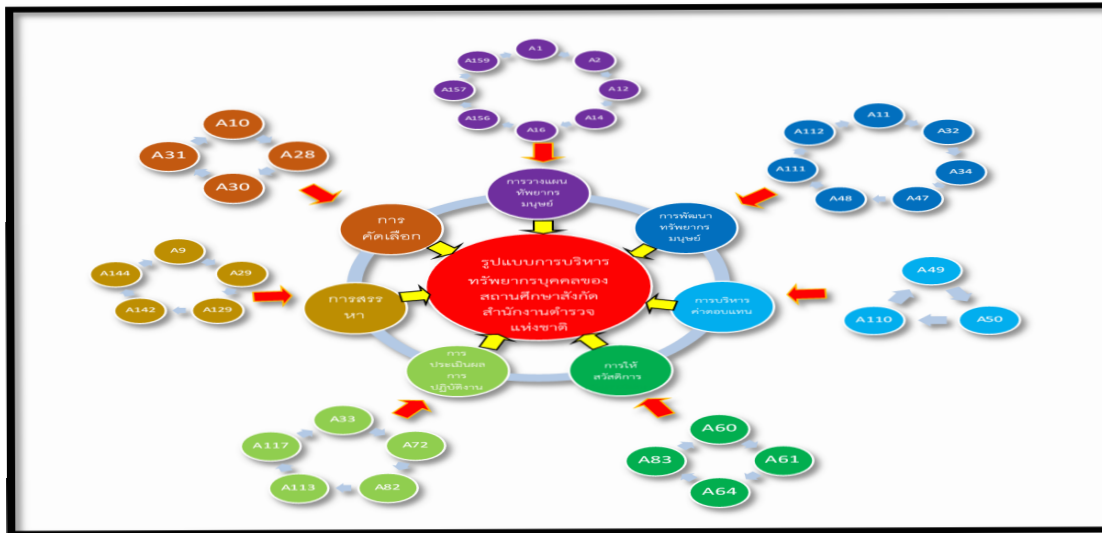
และความสามารถของบุคลากรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์ขององค์การ A29 มีการกลั่นกรองตรวจสอบคุณสมบัติขั้นต้นของบุคลากร A129 องค์กรธำรงรักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่องค์กรเล็งเห็นว่ามีความสามารถนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร A142 บุคลากรมีผลการปฏิบัติงานได้ครบถ้วนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามที่องค์กรคาดหวัง A144 บุคลากรปฏิบัติงานได้ตามระยะเวลาที่องค์กรกำหนด

องค์ประกอบนี้ประกอบด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.520 – 0.723 มีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) 12.335 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of variance) 6.246 ซึ่งตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรนี้ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่นๆ แล้วมีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันดับ 6

องค์ประกอบที่ 7) การคัดเลือก มี 4 ตัวแปร ได้แก่ A10 มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของบุคลากร ได้แก่ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และความสามารถ A28 มีการคัดเลือกคณะกรรมการสอบคัดเลือกอย่างโปร่งใส ไม่ถูกครอบงำจากอิทธิพลใดๆ A30 มีการสอบข้อเขียนภาคความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน A31 มีการสอบสัมภาษณ์เพื่อการคัดเลือกอย่างเหมาะสม

องค์ประกอบนี้ประกอบด้วยตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.588 – 0.764 มีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) 9.067 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of variance) 3.495 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรนี้ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด เมื่อเทียบค่า

ความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับองค์ประกอบอื่นๆ แล้วมีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันดับ 7 ทั้งนี้เขียนเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพ : องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ

จากการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่าระดับความจำเป็นของตัวแปรที่กำหนดสมรรถนะการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่วนใหญ่มีความจำเป็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.57 เมื่อแยกพิจารณารายข้อพบว่าตัวแปรเรื่อง “ผู้บังคับบัญชาให้คำแนะนำและสอนงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการทำงาน” มีระดับความจำเป็นมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.66 และตัวแปรเรื่อง “มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่/การผลิตผลงานทางวิชาการ/เอกสาร/งานวิจัย/สิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมใหม่ๆ” มีระดับความจำเป็นน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ

3.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.63

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความเหมาะสมโดยใช้ KMO and Bartlett's test ซึ่งค่า KMO เป็นการทดสอบความเหมาะสมของ correlation matrix เมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = 0.783 ซึ่งเข้าใกล้ 1 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมที่จะนำเทคนิค factor analysis มาใช้และการวิเคราะห์องค์ประกอบ ด้วยการหมุนแกนแบบตั้งฉาก (orthogonal rotation) โดยใช้แวนิแม็กซ์ (varimax rotation) ได้ 7 องค์ประกอบ โดยพิจารณาจากค่าความแปรปรวนของตัวแปร (eigenvalue) ที่มากกว่า 1 และถือเอาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ของตัวแปรแต่ละตัวขององค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งบรรยายด้วยตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป ตามวิธีของไกเซอร์ (Kaiser)

การพิจารณาประเมินตรวจสอบยืนยันรูปแบบด้านความถูกต้อง (Accuracy) ความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และ

ความเป็นประโยชน์ (Utility) โดยใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิฯ จำนวน 17 คน พบว่ามีความเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความถูกต้องมีความเหมาะสมมีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ซึ่งสอดคล้องกับ วิลาศ เรียงแหลม (2561, บทคัดย่อ) รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงยุทธศาสตร์ของกองทัพเรือประกอบด้วย 7 ส่วนคือ 1) การตรวจสอบสภาพแวดล้อมภายนอก 2) การตรวจสอบสภาพแวดล้อมภายในองค์กร 3) การเปรียบเทียบสิ่งที่องค์กรเป็นอยู่กับสิ่งที่องค์กรต้องการจะเป็น 4) การกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงยุทธศาสตร์ 5) การจัดทำยุทธศาสตร์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 6) การนำยุทธศาสตร์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไปสู่การปฏิบัติ 7) การประเมินผลการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงยุทธศาสตร์ และสอดคล้องกับ ภาวิทย์ ชินะโชติ (2561, บทคัดย่อ) สภาพและปัญหาการพัฒนานักทรัพยากรบุคคลจำแนกเป็น 1) ด้านการพัฒนานักทรัพยากรมนุษย์ใช้วิธีเรียนรู้ในงาน 2) ด้านโครงสร้างงานทรัพยากรบุคคลโดยมีงานสรรหาบุคลากร งานสวัสดิการเงินเดือน และงานอบรมการเรียนรู้ 3) ด้านสมรรถนะการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่มีหน้าที่อบรมสั่งสอนคนให้มีความรู้ และหล่อหลอมคนให้เป็นคนดี สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสถานศึกษาต้องสัมผัสกับสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนไปโดยเฉพาะในสภาพปัจจุบันของกระแสโลกาภิวัตน์ และการแข่งขันทางเศรษฐกิจบนเวทีโลก ที่ทำให้สภาพการบริหารงานของสถานศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยต้องปรับปรุงและพัฒนาองค์กรให้เป็นศูนย์กลางทางความรู้ และวิชาการของชุมชนเพื่อที่

จะผลิตผู้เรียนให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามความคาดหวังของสังคมและความคาดหวังนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษาเป็นสำคัญ ดังผลของการวิจัยที่ได้ทั้ง 7 องค์ประกอบ ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องของลำดับความสำคัญขององค์ประกอบตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินตรวจสอบยืนยันรูปแบบ โดยอาจจะมาจากความแตกต่างของบริบทในเรื่องทรัพยากร ความต้องการในการพัฒนาและการให้ความสำคัญของรูปแบบกระบวนการบริหาร แต่โดยภาพรวมก็ยังคงมีความคิดเห็นที่ตรงกันใน 7 องค์ประกอบข้างต้น โดยมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบตามหลักการแนวคิด ทฤษฎีของแซมมอนส์ (Sammonds) ฮิลแมน (Hillman) และมอร์ติมอร์ (Mortimore) ดังนั้นรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ 2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 3) การบริหารค่าตอบแทน 4) การให้สวัสดิการ 5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 6) การสรรหา 7) การคัดเลือก จึงมีความเหมาะสมมากที่สุดเนื่องจากเป็นรูปแบบที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ค้นพบได้อย่างครอบคลุมและสมบูรณ์ที่สุดโดยที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 17 คนเห็นพ้องต้องกันว่ามีบริบทที่แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสม ความถูกต้องความเป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงกับการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติในปัจจุบัน โดยที่ผู้บริหารของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนควรร่วมกันพิจารณารูปแบบที่ค้นพบนี้มาปรับใช้ในองค์กรของตนอย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป ทั้งนี้ควรพิจารณาองค์ประกอบด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมด้วย เพื่อให้

ตระหนักถึงความสำคัญและควรพัฒนารูปแบบนี้ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมต่อไปด้วยเพราะการบริหารการเปลี่ยนแปลงเป็นองค์ประกอบสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลและการบริหารจัดการส่วนอื่นๆ ให้เตรียมพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

5. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการบริหารทรัพยากรบุคคล ควรนำรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลที่ได้จากการวิจัยไปศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ คือ

- 1) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์
- 2) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- 3) การบริหารค่าตอบแทน
- 4) การให้สวัสดิการ
- 5) การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 6) การสรรหา
- 7) การคัดเลือก

โดยให้ความสำคัญในทุกองค์ประกอบ และนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อให้ภารกิจของสถานศึกษาดำเนินไปได้ด้วยดี และบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นประโยชน์แก่สถานศึกษา และผู้ที่มีความสนใจ จึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต ดังนี้

- 1.ควรศึกษาวิจัยองค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- 2.ควรศึกษาวิจัยการบริหารทรัพยากรบุคคล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทุกระดับชั้น
- 3.ควรศึกษาเรื่องข้อจำกัด สภาพปัญหา และอุปสรรคในการบริหารทรัพยากรบุคคลในสถานศึกษาต่างๆ ซึ่งมีโครงสร้างการบริหารทรัพยากรบุคคลที่แตกต่างกัน ทำให้ตอบสนองความต้องการในการบริหารที่แตกต่างกัน

บรรณานุกรม

ธราธิป ช่างคุ้ม.(2548). ปัญหาอุปสรรคในการผลิตข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ.

ภาวิทย์ ชินะโชติ.(2561). รูปแบบการพัฒนานักทรัพยากรบุคคลโดยใช้ทีมข้ามสายงานกลุ่มธุรกิจ ธนาคาร.ดุชนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วัชรวิชัย นิธิวรรัชย์.(2557). พัฒนาการของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ หลักสูตรนักเรียนนายร้อยตำรวจ จากอดีต ปัจจุบัน สู่อนาคต รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิลาศ เรียงแหลม.(2561). รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ของกองทัพอากาศ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2547).Using the Balanced Scorecard as a Strategy Management System. กรุงเทพมหานคร : พี.เอ.ลีฟวิ่ง.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2547). พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547.

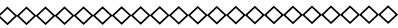
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2557). รายงานประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) ของกองบังคับการฝึกอบรมตำรวจกลาง พ.ศ.2557.

Bowin RB, Harvey D.(2000). Human resource management: An experimental approach. 2nd ed. New Jersey: Prentice-Hall Inc..

Kaiser quoted in Barbara G.Tabachink, and Linda S. Fidell.(983).Using Multivariate Statistics New York: Harper & Row.

Lee J.Cronbach.(1984). Essentials of psychological Testing, 4th ed. New York : Harper & Row Publishers.

Sammonds, P. Hillman, J. & Mortimore, P. (1995). “Key characteristics of effective schools a review of school effectiveness research.” A report by the institute of education for the office for standards in education.

การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อองค์การแห่งการเรียนรู้
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

ADMINISTRATOR'S ADMINISTRATION AFFECTING
THE LEARNING ORGANIZATION OF SCHOOLS UNDER
OFFICE OF SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 9

นางสาวดรุณี ทรัพย์ผล*

พระราชรัตนมงคล, ดร.**

วันรับ 15 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ และ 3) การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จำนวน 56 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาจำนวน 336 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบสมมติฐาน ด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ระดับองค์การแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

*นักศึกษานิพนธ์โท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา darunee2608@hotmail.com

**อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มัธยมศึกษา

เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 คือ การบังคับบัญชา การวางแผนการควบคุมงาน การจัดองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถทำนายการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ได้ร้อยละ 77.6 และเขียนในรูปของสมการทำนายคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

Λ

$$Z_y = .306(Z_{x3}) + .231(Z_{x1}) + .264(Z_{x5}) + .216(Z_{x2})$$

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, องค์การแห่งการเรียนรู้, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

ABSTRACT

The objectives of this study were ; 1) to study administration levels of school administrators, 2) to study levels of the learning organization, and 3) to study administration of school administrators affecting to the learning organization under Office of Secondary Educational Service Area 9. The data were collected by questionnaires from 336 samples in 56 schools under Office of Secondary Educational Service Area 9, and then analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and the multiple regression equation.

The results of the study were as follows:

1. The administration level of administrators in the schools under Office of Secondary Educational Service Area 9 was at a high level overall.

2. The level of learning organization of the schools under Office of Secondary Educational Service Area 9 was at a high level overall.

3. The administrator's administration affecting the learning organization of the schools under Office of Secondary Educational Service Area 9 was on commanding, work control planning, and organization management with a statistical significance level at 0.01, and it could predict the learning organization at 77.6 per cent. It could be written in equations for multiple regression analysis in the form of a standard score as follows:

Λ

$$Z_y = .306(Z_{x3}) + .231(Z_{x1}) + .264(Z_{x5}) + .216(Z_{x2})$$

Keywords: School Administration, The learning Organization, Office of Secondary Educational Service Area 9

1.ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความ วารสาร หนังสือและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบในการเขียนรายงานการวิจัยสำหรับบทแรก โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ความเป็นมาของการวิจัย

องค์การแห่งการเรียนรู้เป็นแนวคิดใหม่ที่นำมาใช้บริหารองค์กร ที่เน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา บุคลากรในองค์กรจะต้องมีความรู้ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง โดยการมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง เพิ่มพูนความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งจะครอบคลุมตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับองค์การที่จะต้องมีการเป้าหมายและมีระบบงานในการพัฒนาผู้นำและบุคลากรทุกคนในองค์กร โดยการส่งเสริมและยกระดับการเรียนรู้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม (วราภรณ์ รุจิระวาณิชย์ , 2558 , หน้า 37) โดยแนวคิดของ เซงเก้ (Senge , 1991 , p.132) เชื่อว่าการทำงานในโลกปัจจุบันจะเต็มไปด้วยการเรียนรู้มากขึ้นหากบุคลากรใดสามารถเรียนรู้ได้เร็วกว่าบุคลากรขององค์กรคู่แข่งก็จะส่งผลให้องค์กรนั้นมีความได้เปรียบในภาวะที่มีการแข่งขันสูง ในขณะที่เดียวกันองค์กรก็ต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนได้แสดงวิสัยทัศน์ร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมและสร้างความคิดที่เป็นระบบให้กับบุคลากรทุกคนในองค์กร ดังนั้น องค์กรแห่งการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในองค์กรที่ต้องการอยู่รอดภายใต้สภาพแวดล้อมในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization)

1.2 ปัญหาการวิจัย

ผู้บริหารองค์กรต้องเพียรพยายามที่จะพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา (ทิพย์รัตน์ วงศ์บุรณะ และคณะ, 2556, หน้า 140-141) ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 หมวด 3 มาตรา

11 ที่กำหนดให้ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ทำให้ทุกองค์การต้องมีการพัฒนาเพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันและอยู่รอดได้อย่างยั่งยืนในสังคมฐานความรู้ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมาจากการเรียนรู้ร่วมกันเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะนำหน่วยงานไปสู่องค์การแห่งการเรียนรู้(พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี, 2546, หน้า 4)

การบริหารเป็นงานที่มีความสำคัญต่อองค์กรเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ การบริหารจึงจะต้องอาศัยทฤษฎีที่หลากหลาย จากการศึกษาทฤษฎีทางการบริหารพบว่า การที่ผู้บริหารการศึกษาปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพกระทำเป็นขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ สำหรับกระบวนการบริหารนั้นมีอยู่หลายทฤษฎี ซึ่งแต่ละทฤษฎีประกอบด้วยขั้นตอนที่แตกต่างกันออกไปตามแนวคิดของเจ้าของทฤษฎีนั้น ๆ ที่จะมองว่าขั้นตอนใดมีความสำคัญมากกว่ากัน

2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากปัญหาการวิจัยที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาดังกล่าว ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

2.2 เพื่อศึกษาระดับองค์การแห่งการเรียนรู้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

2.3 เพื่อศึกษาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

3.สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจึงขอกำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้ การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งด้านส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

4.กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

(Independent Variables)

การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา *

1. การวางแผน
2. การจัดองค์กร
3. การบังคับบัญชา
4. การประสานงาน
- 5.การควบคุมงาน

ตัวแปรตาม

(Dependent Variables)

องค์การแห่งการเรียนรู้ **

- 1.การเป็นบุคคลที่รอบรู้
- 2.การมีแบบแผนความคิด
- 3.การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน

4.การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม

5.การคิดอย่างเป็นระบบ

5.ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ด้านประชากร ประชากรสำหรับการศึกษานี้ คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จำนวน 61 โรงเรียน

ด้านกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ได้มาจากการตารางประมาณขนาดตัวอย่างของเครซี และมอร์แกน(Krejcie and Morgan) (อ้างใน ลัดดาวัลย์ เพชรไพโรจน์ และคณะ ,2555,sohk 264) จากประชากรจำนวน 61 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 56โรงเรียนสุ่มแบบแบ่งชั้น ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ/ผู้ปฏิบัติหน้าที่ 1 คน หัวหน้าฝ่าย 4 คน ครูผู้สอน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 336 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยต้องการศึกษาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย

ตัวแปรต้น 5 ด้าน ได้แก่

*เฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol , 1969 อ้างถึงใน ศิริพงษ์ เศษายาน , 2552 , หน้า 26-27)

**เซงเก้ (Senge, 1990 , p.3)

- 1.การวางแผน (X1) 2.การจัดองค์กร (X2)
- 3.การบังคับบัญชา (X3) 4.การประสานงาน (X4)
- 5.การควบคุมงาน (X5)

ตัวแปรตาม 5 ด้าน ได้แก่

- 1.การเป็นบุคคลที่รอบรู้ (Y1) 2.การมีแบบแผนความคิด (Y2) 3.การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Y3) 4.การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Y4) 5.การคิดอย่างเป็นระบบ (Y5)

5.3 ขอบเขตด้านสถานที่

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี 10 อำเภอ คือ อำเภอมืองสุพรรณบุรี อำเภอดำรงนางบวช อำเภอบางปลาม้า อำเภอศรีประจันต์ อำเภอสองพี่น้องอำเภอสามชูก อำเภออุทุมพร อำเภอดอนเจดีย์อำเภอด่านช้าง อำเภอหนองหญ้าไซ ซึ่งมีด้วยกัน 32 โรงเรียนและโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดนครปฐม 7 อำเภอ คือ 1.อำเภอมืองนครชัยศรี 2.อำเภอกำแพงแสน 3.อำเภอนครชัยศรี 4.อำเภอดอนตูม 5.อำเภอบางเลน 6.อำเภอ สามพราน 7.อำเภอพุทธมณฑล ซึ่งมีด้วยกัน 29 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 61 โรงเรียน

5.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน พฤษภาคม 2560 ถึงเดือน พฤษภาคม 2562 รวมระยะเวลา 2 ปี

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

6.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ประกอบด้วยโรงเรียนในจังหวัดสุพรรณบุรี 10 อำเภอ มีจำนวน 32 โรงเรียน และ

โรงเรียนในจังหวัดนครปฐม 7 อำเภอ มีจำนวน 29 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 61 โรงเรียน

6.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ผู้วิจัยดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยเปิดตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้จำนวนสถานศึกษาทั้งสิ้น 56 โรงเรียน โดยการแจกแจงความถี่ตามขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลขนาดของกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละเท่า ๆ กัน ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ/ปฏิบัติหน้าที่โรงเรียนละ 1 คน หัวหน้าฝ่ายโรงเรียนละ 4 คน ครูผู้สอนโรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 6 คน จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 56 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 336 คน

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (The Questionnaire) โดยแบ่งคำถามออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (Force Choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม จำนวน 26 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม จำนวน 25 ข้อ

แบบสอบถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Rensis Likert , 1967 , pp.90-95) มี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา/องค์กรแห่งการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ให้มีน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา/องค์กรแห่งการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ให้มีน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา/องค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ให้มีน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา/องค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อย ให้มีน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา/องค์กรแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

6.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

6.3.1 นำหนังสือขอความร่วมมือจากคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยส่งสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บ ข้อมูล

6.3.2 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและ

เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

ครั้งที่ 1 จัดเก็บจากโรงเรียนในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 32 โรงเรียน ได้ 100 ฉบับ

ครั้งที่ 2 จัดเก็บจากโรงเรียนในจังหวัดนครปฐม จำนวน 29 โรงเรียน ได้ 101 ฉบับ

ครั้งที่ 3 ติดตามจากโรงเรียนในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้จำนวน 51 ฉบับ

ครั้งที่ 4 ติดตามจากโรงเรียนในจังหวัดนครปฐม ได้จำนวน 73 ฉบับ

ครั้งที่ 5 ติดตามทวงถามแบบสอบถามที่ตกค้างในเขตจังหวัดสุพรรณบุรีและนครปฐมด้วยวิธีการ ภูเกิลฟอร์ม ไลน์ เฟสบุ๊ค และโทรศัพท์ ได้กลับคืนมา 325 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.73

6.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จำนวน 56 แห่ง เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) กำหนดผู้ให้ข้อมูลขนาดเท่าๆ กัน โรงเรียนละ 6 คน ที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 336 คน วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

6.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้เป็นภาพรวมในการตอบคำถามการวิจัย ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. เพื่อเป็นการตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา / องค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9

จังหวัดนครปฐม ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ในการวิเคราะห์ระดับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม ค่าเฉลี่ยคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์แล้วนำมาเทียบเกณฑ์ ตามแนวของเบส (Best W. John. 1997, หน้า 190) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยใช้วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 พบว่า การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ดังนี้ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการบังคับบัญชา ด้านการประสานงาน ด้านการควบคุมงาน ตามลำดับ

7.2 องค์การแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 พบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านการมีแบบแผนความคิด ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมและด้านการคิดอย่างเป็นระบบตามลำดับ

7.3 การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 พบว่า การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 มีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการคือการบังคับบัญชา (X_3) การวางแผน (X_1) การควบคุมงาน (X_5) และการจัดองค์กร (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) เท่ากับ 0.881 ประสิทธิภาพในการทำนาย (R Squares) เท่ากับ 0.776 หมายความว่า การบังคับบัญชา (X_3) การวางแผน (X_1) การควบคุมงาน (X_5) และการจัดองค์กร (X_2) ทั้งสี่ด้าน ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ (Y_{tot}) สามารถทำนาย องค์การแห่งการเรียนรู้ ได้ร้อยละ 77.6 ค่าประสิทธิภาพในการทำนายที่ปรับแล้ว (Adjusted R Squares) เท่ากับ .774 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (Standard error) เท่ากับ .20827 ในลักษณะนี้แสดงว่า การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ค่าคงที่ (Constant) = .410 การบังคับบัญชา)

(X_3) (B) = .269 การวางแผน (X_1) (B) = .214 การควบคุมงาน (X_5) (B) = .225 และการจัดองค์กร (X_2) (B) = .201 ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวม (Y_{tot}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถ เขียนเป็นรูปสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ ดังนี้

$$\text{สมการคะแนนดิบ } (Y_{tot}) = .410 + .269) + .214) + .225) + .201)$$

$$\text{สมการคะแนนมาตรฐาน } (Z_y) = .306 (Z_{x2}) + .231 (Z_{x1}) + .264 (Z_{x5}) + .216 (Z_{x5})$$

สำหรับการบริหารของผู้บริหารการศึกษาด้านการประสานงาน (X_4) ไม่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 เพราะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจึงไม่ถูกคัดเลือกเข้าสมการ

8.อภิปรายผลการวิจัย

การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการวางแผน (X_1) ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหารนำนโยบาย เป้าหมาย และเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณาในการบริหาร กำหนดพันธกิจ เป้าหมาย และแผนงานเพื่อให้องค์กรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการจัดทำรายละเอียด แนวปฏิบัติของงานและกิจกรรมอย่างชัดเจน กำหนดระยะเวลาสำหรับการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและมีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย รวมถึงงบประมาณของสถานศึกษา การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการวางแผน สอดคล้องกับ ทฤษฎีหลักการบริหารของ ฟาโย (Fayol) (อ้างถึงใน ศิริพงษ์ เสาภายน , 2552 หน้า 26-27) การวางแผน

(Planning) คุณลักษณะของแผนที่ดีควรมีความเป็นเอกภาพ (Unity) มีความต่อเนื่อง (Continuity) ความยืดหยุ่น (Flexibility) และมีความชัดเจน (Precision) และสอดคล้องกับ ที่ ภารดี อนันต์นาวิ (2552 , หน้า 15) ได้กำหนดตามแบบของเทลเลอร์ (Taylor) กล่าวถึง หลักการแยกงานวางแผนออกจากงานปฏิบัติ คือ ฝ่ายบริหารควรทำหน้าที่ด้านการวางแผนและประสานงาน เพื่อให้ฝ่ายปฏิบัติงานทำงานได้อย่างคล่องตัวมีประสิทธิภาพ ไม่ควรให้ฝ่ายปฏิบัติงานเป็นฝ่ายรับผิดชอบในการคิดและวางแผนงานในการทำงานฝ่ายบริหารควรวางแผนโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการ เวลาและข้อมูลอื่นๆตามหลักเกณฑ์ในข้อ 1 และข้อมูลที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการผลิตการปฏิบัติงานนั้นจะต้องสะดวกรวดเร็วขึ้นทันเหตุการณ์นอกจากนั้นการทำงานต้องมีระบบและวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับที่ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2557, หน้า 9) ได้กำหนดหลักตามแบบของลูเธอร์ กุลิค และ เลียนดอลล์ เออร์วิกค์ (Luther Gulick & Lyndall Urwick) ได้กล่าวถึง การวางแผน (P-Planning) หมายถึง การวางแผนหรือวางแผนโครงการอย่างกว้างๆ ว่ามีงานอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติตามลำดับ พร้อมด้วยวางแผนวิธีปฏิบัติ ระบุวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้นๆ ก่อนลงมือทำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรา ผลศรีธธา และ สุเทพ ล้อมอรุณ (2557:บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในอันดับต่ำสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรุงญ์ คุณมี (2557 : บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง เรียนอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านนโยบายและการวางแผน ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อม และด้านความรู้ในการทำวิจัยของครูผู้สอน

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการควบคุมงาน (X₅) แต่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหารมีการเตรียมการ วางแผน ดำเนินการตามแผน และนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน มีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดเพื่อเป็นเครื่องมือที่สามารถวัดและควบคุมประสิทธิผลของงานได้ สามารถใช้วิธีการต่างๆ เพื่อช่วยเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเป็นระบบ มีเครื่องมือประเมินคุณภาพบุคลากรที่มีมาตรฐานและเป็นธรรม มีการจัดนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เป็นประจำ และควบคุมคุณภาพของงานให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน สอดคล้องกับแอลสตัฟเฟิลบีม (Daniel Stufflebeam.1971) ได้ให้ความหมายที่ค่อนข้างกว้างไว้ว่า “การควบคุมงาน” คือ กระบวนการรวบรวมและเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกที่เป็นไปได้หลายๆทางและสอดคล้องกับศิริชัย กาญจนวาสี(2556) ให้ความหมายว่าการควบคุมงานคือกระบวนการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งต่างๆโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานการประเมินจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับ “คุณค่า” ของสิ่งต่างๆการประเมินสิ่งใดก็ตามจะต้องอาศัยองค์ประกอบ

3 ส่วน ได้แก่ 1) ผลจากการวัด 2) เกณฑ์ที่ตั้งไว้ และ 3) การตัดสินใจคุณค่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุดม ธารณะ (2553 หน้า 34) ได้ทำการวิจัย บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า (1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 2 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบทบาทในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ รองลงมาคือด้านบทบาทในการกำกับติดตามและประเมินผล และด้านบทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารยุคใหม่ควรมีบทบาทในการบริหาร และการจัดการศึกษา ดังนี้ (1) การเป็นผู้นำทางวิชาการ (2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม (3) การเป็นผู้อำนวยความสะดวก (4) การประสานความสัมพันธ์ (5) การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร (6) การประเมินผล (7) การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา (8) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และ (9) การส่งเสริมเทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 2553)

องค์การแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ (Y₁) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากองค์กรสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้และความสามารถของบุคลากรอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ให้การสนับสนุน รับฟังแนวคิดใหม่ๆของสมาชิกภายใน

องค์กรอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กร อีกทั้งบุคลากรมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆอยู่เสมอ และภูมิใจในวิชาชีพครู โดยพัฒนาความสามารถให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของเซงเก้ (Senge,1990,p.14) กล่าวว่า การเป็นบุคคลที่รอบรู้ขององค์กรแห่งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากไม่มีการเรียนรู้ในระดับบุคคล องค์กรแห่งการเรียนรู้จึงต้องประกอบด้วยคนที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองซึ่งเป็นคนที่มีทักษะความสามารถพิเศษสามารถสร้างวิสัยทัศน์ส่วนบุคคล รวมทั้งพยายามจะก้าวจากสภาพปัจจุบัน ไปสู่วิสัยทัศน์ที่ใฝ่ฝัน ได้คนที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองจะมีการพัฒนาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งมีพันธะผูกพัน และจอมพงศ์ มงคลวนิช (2556,หน้า 260) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้ของสมาชิกในองค์การ (Personal Mastery) หมายถึง ลักษณะการเรียนรู้ของคนในองค์การซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ขององค์การได้ สมาชิกขององค์การที่เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ นั้น จะมีลักษณะสนใจและใฝ่หาที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆอยู่เสมอมีความปรารถนาที่จะเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพของตน มุ่งสู่จุดหมายและความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้ในที่นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชฎา ประสิทธิ์พรชัย (2553 หน้า 111-112) ศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กรณีศึกษา : สำนักงานใหญ่) พบว่า วินัยประการที่ 1 การเป็นบุคคลรอบรู้ ระดับปฏิบัติเพื่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตามความคิดเห็นของพนักงาน พบว่า ทุกข้อมีระดับการปฏิบัติที่มากและข้อที่มีการปฏิบัติที่มากสูงสุดคือการใช้ข้อมูลที่มีเหตุผลในการตัดสินใจทั้งนี้อาจจะเพราะผู้บริหารที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะมอบหมายให้พนักงานรับผิดชอบงานตามขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย พนักงาน

แต่ละคนจะมีอำนาจในการตัดสินใจตามระดับและตำแหน่งของตน โดยมีการนำข้อมูลที่มีเหตุผลมาคิดวิเคราะห์และตัดสินใจในการทำงาน จะทำให้งานทุกอย่างถูกต้อง ความสำคัญของวิธีนี้จะช่วยให้พนักงานแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่เพื่อนำมาพัฒนาแนวคิด และมีการตัดสินใจได้อย่างถ่องแท้ไม่หลงตัวเอง การนำข้อมูลที่มีเหตุผลมาใช้ในการตัดสินใจจะทำให้เกิดการเรียนรู้กระตุ้นให้เกิดการศึกษา ค้นคว้า แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นการฝึกใช้จิตใต้สำนึกในการทำงาน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมให้พนักงานตระหนักถึงความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรเป็นอันดับแรก มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ใช้ในการปฏิบัติงาน มีสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ โครงการกิจกรรมส่งเสริมความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทั้งห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) ระบบฝึกอบรม ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Learning) เพื่อให้เป็นรากฐานของการนำไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพนานันท์ โกศินานนท์ (2551 หน้า 56-57) เรื่องแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยราชพฤกษ์สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ (Personal mastery) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าวิทยาลัยราชพฤกษ์บริหารงานให้เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ อาจารย์และเจ้าหน้าที่เชี่ยวชาญความรู้และความสามารถ เป็นสิ่งที่ทุกคนแสวงหาและเพิ่มพูนได้มากที่สุด ส่วนการได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานให้ได้รับการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆและการพัฒนาด้วยตนเองน้อยที่สุด ซึ่งสาเหตุน่าจะมาจากส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาปริญญาโท จึงเชื่อว่าตนมีศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ และมีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สนใจและใฝ่หาที่จะเรียนรู้สิ่ง

ใหม่ๆ อยู่เสมอ มีการตั้งเป้าหมายในการทำงานที่สูงขึ้น มีความสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ใช้เครื่องมือที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการทำงาน เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพอยู่เสมอ แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างยังมีความต้องการการสนับสนุนจากทางหน่วยงานด้วย ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Senge (1990) กล่าวถึงการเป็นบุคคลที่รอบรู้ (Personal mastery) คือ คนที่เป็นบุคคลที่รอบรู้จะขยายขีดความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่ต้องการได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ลักษณะการเรียนรู้ของคนในองค์กรจะสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ขององค์กรได้นั้น สมาชิกขององค์กรแห่งการเรียนรู้จะต้องมีคุณลักษณะที่เรียกว่า Human mastery คือ การเป็นคนที่มีรู้เห็นการเรียนรู้อยู่เรื่อย ๆ ยอมรับความเป็นจริง มีความกระตือรือร้น สนใจและใฝ่หาที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่อยู่เสมอ การพัฒนาคนให้มีความเป็นบุคคลที่รอบรู้ถือเป็นมิติที่ต้องการฝึกฝนเพื่อสร้างมุมมอง หรือปรับเปลี่ยนมุมมองอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของความต้องการที่แท้จริงหรือบนวิสัยทัศน์ของแต่ละคน

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Y_4) และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ (Y_5) แต่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Y_4) ผู้บริหารสถานศึกษามองเห็นว่าบุคลากรทุกคนมีทักษะในการวางแผนการทำงานเป็นทีมอย่างเป็นระบบโดยเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน บุคลากรร่วมกันคิดวิเคราะห์ หาวิธีการที่จะทำให้ผลงานสำเร็จ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานมีการทำงาน การเรียนรู้ โดยแก้ปัญหาาร่วมกัน ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับโดยการให้คุณค่าในความแตกต่างของบุคลากรในทีมเสมอๆ จึงมักนำความแตกต่างของแต่ละบุคคลมาสร้างความแข็งแกร่งในทีมงาน และมีการสร้างระบบงานและบรรยากาศที่อำนวยความสะดวกการทำงาน

เป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาณิศา วิสิษฐ์ศาสตร์ (2558 หน้า 10) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่าด้านการคิดอย่างเป็นระบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ การสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงาน การพัฒนาองค์การแบบองค์รวม การนำแนวความคิดมาจัดระบบการปฏิบัติงานในโรงเรียนได้

การศึกษาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยด้านการบังคับบัญชา (X_3) ด้านการวางแผน (X_1) ด้านการควบคุมงาน (X_5) และด้านการจัดองค์กร (X_2) มีอิทธิพลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้โดยภาพรวม ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารสถานศึกษาด้านการบังคับบัญชา (X_3) ด้านการวางแผน (X_1) ด้านการควบคุมงาน (X_5) และด้านการจัดองค์กร (X_2) โดยเน้นในเรื่องที่ผู้บริหารใช้พิจารณาในการวินิจฉัยสั่งการต่างๆ ตามอำนาจหน้าที่ที่ตนเองมี มอบหมายงานตามความถนัดของผู้ปฏิบัติงาน มีการกระตุ้นให้องค์กรเกิดความตื่นตัวในการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้งมีกระบวนการใช้อำนาจกับบุคลากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยที่ผู้บริหารกำหนดพันธกิจ เป้าหมายและแผนงานเพื่อให้องค์กรปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กำหนดระยะเวลาสำหรับการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย มีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดเพื่อเป็นเครื่องมือที่สามารถวัดและควบคุมประสิทธิผลของงานได้ ผู้

บริหารมีการเตรียมการ วางแผนดำเนินการตามแผนและนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน อีกทั้งมีการจัดนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เป็นประจำ ผู้บริหารมีการกำหนดสายการบังคับบัญชาตามหลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม มีการออกคำสั่งแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาตามลำดับของสายการบังคับบัญชา ทั้งสี่ด้านนี้มีส่วนช่วยให้องค์กรเกิดการพัฒนากลายเป็นระบบและทำให้บุคลากรเป็นบุคคลที่รอบรู้ มีแบบแผนความคิด มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และมีการคิดอย่างเป็นระบบ เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

ด้านการประสานงาน (X_4) ส่งผลกระทบต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยสามารถอธิบายได้ว่า การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 มีการประสานงานในระดับน้อย เช่น การประสานการทำงานโดยวิธีการกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติตามแผน จูงใจ โดยขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อการพัฒนาองค์กร การสร้างความสมัครสมาน สามัคคี ความร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงาน การให้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชา และการแจ้งข่าวสารของหน่วยงานต้นสังกัดอย่างทั่วถึงและชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการประสานการทำงานภายในหน่วยงาน โดยใช้วิธีการกระตุ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะ ๆ เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา มีการปฏิบัติงานโดยประสานขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายงานของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาองค์กรอย่างแท้จริง หาวิธีการสร้างความสามัคคี ความร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานภายในองค์กร มีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อนในการสื่อสารกับผู้ใต้บังคับบัญชา มีการแจ้งข่าวสารของหน่วยงานต้น

สังกัดอย่างทั่วถึงและชัดเจน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม โดยภาพรวมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้

9. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะทั่วไป ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปไว้ดังนี้

9.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการบังคับบัญชา เป็นอำนาจโดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเพิ่มการใช้พิจารณาอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการต่าง ๆ อย่างรอบคอบ ตามอำนาจหน้าที่ที่ตนเองมี มอบหมายงานตามความถนัดของผู้ปฏิบัติงาน และให้ข้อเสนอแนะอีกทั้ง แนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องต่อผู้ใต้บังคับบัญชาตามโอกาสอันสมควรและเหมาะสม

การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการวางแผน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นเตือนให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาที่ได้จัดทำไว้อย่างเป็นระบบ โดยดำเนินกิจกรรมตามแผนและกำหนดเวลาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและมีการวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย รวมถึงงบประมาณของสถานศึกษาในแต่ละปีงบประมาณ แล้วนำมาสรุปโครงการเพื่อทำการวิเคราะห์หาจุดอ่อนจุดแข็งของสถานศึกษาเพื่อจัดทำแผนใน

ปีงบประมาณหน้าต่อไป

การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการควบคุมงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีเครื่องมือประเมินคุณภาพบุคลากรที่มีมาตรฐานและเป็นธรรม โดยแจ้งให้บุคลากรทราบเกณฑ์ในการประเมินล่วงหน้าก่อนที่จะมีการประเมิน จัดการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชาอยู่เป็นประจำ แจ้งผลการประเมินให้บุคลากรทราบ โดยมีการแนะนำข้อที่ควรปรับปรุงพัฒนาให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพของงานให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการจัดองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรแบ่งงานให้ครูและบุคลากรปฏิบัติตามความรู้ความสามารถและความถนัดอย่างเหมาะสม ระบุขอบเขตของงาน ความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ให้แก่บุคลากร ออกคำสั่งตามลำดับของสายการบังคับบัญชาโดยใช้หลักความลดหลั่นของอำนาจการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการประสานมีความสำคัญต่อองค์กรและสามารถนำพาองค์กรสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นในการบริหารสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้อำนวยการรองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่าย และครูควรนำหลักการประสานงานในทุกๆด้านไปใช้ เช่น การประสานการทำงานโดยวิธีการกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติตามแผน การประสานงาน จูงใจโดยขอความร่วมมือจาก ทุกฝ่ายเพื่อการพัฒนาองค์กร การสร้างความสมัครสมาน สามัคคี ความร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงาน การใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา และการแจ้งข่าวสารของหน่วยงานต้นสังกัดอย่างทั่วถึงและชัดเจน ควรให้ความ

สนใจในการปฏิบัติตามหลักการประสานงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์การสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ยิ่งขึ้น

9.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.2.1 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการควบคุมงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่โดยภาพรวมยังอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ทางสถานศึกษา ควรมีนโยบายส่งเสริมหรือจัดการอบรมให้แก่ผู้อำนวยการรองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่าย และครู เกี่ยวกับการเตรียมการ วางแผน การดำเนินการตามแผน และนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดเพื่อเป็นเครื่องมือที่สามารถวัดและควบคุมประสิทธิผลของงานอีกทั้งวิธีการต่างๆเพื่อช่วยเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจปัญหาอย่างถูกต้องเป็นระบบรวมถึงเครื่องมือประเมินคุณภาพบุคลากรที่มีมาตรฐานและเป็นธรรม มีการแจ้งให้แก่ผู้ที่รับการประเมินทราบเกณฑ์การประเมินล่วงหน้า มีการจัดนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติของผู้ได้บังคับบัญชาอยู่เป็นประจำเพื่อควบคุมคุณภาพของงานให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน พร้อมทั้งแจ้งผลการประเมินให้ผู้รับการประเมินทราบเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป

9.2.2 จากผลการวิจัยพบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมและด้านการคิดอย่างเป็นระบบมีค่าเฉลี่ย

น้อยที่สุด ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมให้ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่าย และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 มีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมและการคิดอย่างเป็นระบบ โดยมีการเรียนรู้โดยการแก้ปัญหาาร่วมกัน ยอมรับโดยการให้คุณค่าในความแตกต่างของบุคลากรในทีมเสมอๆ และนำความแตกต่างของแต่ละบุคลากรมาสร้างความแข็งแกร่งในทีมงาน สร้างระบบงานและบรรยากาศที่อำนวยความสะดวกการทำงานเป็นทีม อีกทั้งสนับสนุนให้บุคลากรมีการระดมสมอง การคิดหาทางเลือกในการปฏิบัติงานที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดเพื่อการพัฒนาวิเคราะห์การปฏิบัติงานที่สลับซับซ้อนได้อย่างเป็นระบบ สามารถวิเคราะห์แยกแยะลำดับความสำคัญทางความคิด และตระหนักว่าเมื่อลงมือปฏิบัติกิจกรรมใดก็ต้องคิดถึงคุณภาพของรวมทั้งระบบก่อนแล้วจึงคิดถึงคุณภาพย่อยที่เกี่ยวข้องกัน

9.2.3 จากผลการวิจัยพบว่าด้านการประสานงาน ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ในระดับน้อย ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ควรจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนการปฏิบัติงาน โดยสนับสนุนส่งเสริมด้านการประสาน

งาน จากในระดับเขตพื้นที่การศึกษาสู่สถานศึกษา ได้แก่ การแจ้งข่าวสารของหน่วยงานต้นสังกัดอย่างทั่วถึงและชัดเจน มีการประสานการทำงานภายในหน่วยงาน โดยใช้วิธีการกระตุ้นเตือนเป็นระยะ ๆ มีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการประสานงาน หรือวิธีในการประสานงาน เช่น เว็บไซต์ ไลน์ หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้การประสานงานสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

9.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

9.3.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยหรือศูนย์การศึกษาพิเศษ

9.3.2 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา หรือสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยหรือศูนย์การศึกษาพิเศษ

9.3.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการประสานงานที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วี.พริ้นท์.
- ทิพย์รัตน์ วงศบุญณะ.(2556). “ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่” วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์_2556 ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2556),หน้า 139-154ISSN 2229-0913.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2557). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: ตีรณสาร.
- พนานันท์ โกศินานนท์.(2551).แนวทางการพัฒนาวิทยาลัยราชพฤกษ์สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้(รายงานการวิจัย)นนทบุรี.วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2552). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา ฉบับปรับปรุง. ชลบุรี :มนตรี.
- มนตรา ผลศรีธธาและสุเทพ ลิ้มอรุณ.(2557). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 . มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ .2546. (120) ตอนที่100 ก.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และ อัจฉรา ชำนิประศาสน์ (2545) .ระเบียบวิธีการวิจัย.กรุงเทพมหานคร.พิมพ์ดีดการพิมพ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของการวัดและประเมินผลทางการศึกษา. วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. (2552). หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์. สมคิด บางโม. (2552). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ :จูนพับลิชชิง.
- สมิต สัชฌกร.(2550).ทักษะการประสานงาน (Online).
http://www.tpa.or.th/writer/read_this_book_topic.php?bookID=394&read=true&count,16 มิถุนายน 2560.

2) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/งานวิจัย

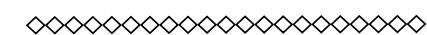
- รัชฎา ประสิทธิ์พรชัย.(2553).ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค(กรณีศึกษา : สำนักงานใหญ่).วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ , บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วราภรณ์ รุจิระวณิชย์.2558).การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ของมหาวิทยาลัยมหิดล.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการการบริหารการศึกษา,มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

อุดม ธารณะ. (2553). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.

2. ภาษาอังกฤษ

- Gulick, L. and L. Urwick. (1963). **Papers on the Sciences of Administration**. Columbia :Institute of Public Administration Columbia University.
- Likert, Rensis. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale**. In Reading in Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.
- Senge, P. M. (1990). The fifth discipline :The art and practice of the learning organization London : Century Press.
- Stufflebeam, Daniel L. (1971). **The Relevance of the CIPP Evaluation Model for Educational Accountability**. Atlantic City, N.J.

**บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้
ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพบุรี**
**AN ORGANIZATIONAL CLIMATE AFFECTING LEARNING ORGANIZATION OF
BANGKOK THONBURI UNIVERSITY**

วีระ วงศ์สรรค์ (Weera Wongsan)*
สุวิทย์ ภาณุจारी(Suwit Panujaree)**

วันรับ 15 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบรรยากาศองค์การของมหาวิทยาลัยกรุงเทพบุรี 2) ศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพบุรี และ 3) ศึกษาบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพบุรี โดยใช้วิธีวิจัยเชิงพหุกรณี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคลากรของมหาวิทยาลัยกรุงเทพบุรีจำนวน 286 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับบรรยากาศองค์การและความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ

.925 และ .933ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. บรรยากาศองค์การของมหาวิทยาลัยกรุงเทพบุรี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับดีทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านความท้าทายและความรับผิดชอบ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านการปฏิบัติงานและความ

*นักศึกษานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม Email: Weera_w123@hotmail.com

** สุวิทย์ ภาณุจारी มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คาดหวัง ด้านความเสี่ยงในงาน ด้านการให้รางวัล และการลงโทษ ด้านความขัดแย้ง ด้านความผูกพัน ต่อองค์กร ด้านความอบอุ่น และด้านการสนับสนุน

2. ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก สูงสุดไปต่ำสุดคือ ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ด้าน การเป็นบุคคลที่รอบรู้ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการมีแบบแผนความคิด และด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม

3. บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความเป็น องค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ธนบุรี เรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่ ด้านความ ขัดแย้ง (TC) ด้านความเสี่ยงในงาน (RI) ด้านความ ผูกพันต่อองค์กร (OI) และด้านโครงสร้างองค์การ (ST) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจ พยากรณ์ ร้อยละ 56.30 ($R^2 = 0.563$) อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เขียนความสัมพันธ์ในรูป สมการทำนายได้ ดังนี้

สมการคะแนนดิบ $Y = 0.904 + 0.323$
(TC) + 0.272 (RI) + 0.118 (OI) + 0.1 (ST)

สมการคะแนนมาตรฐาน $Z = y = 0.355$
(Z_{TC}) + 0.318 (Z_{RI}) + 0.131 (Z_{OI}) + 0.097 (Z_{st})

คำสำคัญ: บรรยากาศองค์การ,มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ธนบุรี,ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study organizational climate of Bangkok Thonburi University, 2) to study learning organization of Bangkok Thonburi University, and 3) to study organizational climate affecting learning organization of

Bangkok Thonburi University. The data of this predictive research were collected by questionnaires about the organizational climate and the learning organization with reliability at .925 and .933 from 286 personnel of Bangkok Thonburi University. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson Product Moment Correlation Coefficient, and stepwise Multiple Regression Analysis.

The results of the search were found that:

1. The organizational climate of Bangkok Thonburi University was at a good level overall and in aspects. The highest level was on challenge and responsibility, followed by organizational structure, performance standards and expectation, task risk, reward and punishment, conflicts, organizational identity, warmth, and support respectively.

2. The learning organization of Bangkok Thonburi University was at a high level overall and in aspects. The highest level was on systematic thinking, followed by personal mastery, building shared vision, mental models, and team learning respectively.

3. The organizational climate affected the learning organization of Bangkok Thonburi University, starting from Tolerance Conflicts (TC), and then Task risk (RI), Organizational Identity (OI), and Organizational Structure (ST) with coefficient and predictive value at 56.30% ($R^2 = 0.563$)

with a significantly statistic figure at .01. It could be written in a predictive equation as follows:

$$\text{Raw score: } Y = 0.904 + 0.323 (\text{TC}) + 0.272 (\text{RI}) + 0.118 (\text{OI}) + 0.1 (\text{ST})$$

$$\text{Standard score: } Z = y = 0.355 (Z_{\text{TC}}) + 0.318 (Z_{\text{RI}}) + 0.131 (Z_{\text{OI}}) + 0.097 (Z_{\text{st}})$$

Keywords: Organizational Climate, Bangkokthonburi University, Learning Organization

1. บทนำ

องค์กรใดๆ ก็ตาม คน หรือบุคลากรมีความสำคัญที่สุดในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่นบรรยากาศของหน่วยงานที่ปฏิบัติความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของหน่วยงาน เป็นต้น หากบรรยากาศของหน่วยงานดีย่อมทำให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข และทุ่มเทความรู้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการทำงานและความสำเร็จขององค์กร แต่ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดและต่อเนื่อง ส่งผลต่อการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร ดังนั้น บุคลากรของหน่วยงานจะต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของงานที่ตนเองปฏิบัติหรือเกี่ยวข้อง และการที่จะทำให้บุคลากรขององค์กรมีการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและตลอดเวลาในการปฏิบัติงานนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานหรือองค์กรจะ

ต้องปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization : LO) ซึ่งการที่จะปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาหน่วยงานให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น หน่วยงานจะต้องจัดให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และบุคลากรต้องมีแนวความคิดในการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) เพื่อสร้างองค์ความรู้หรือนวัตกรรมที่มีคุณค่าและเกิดประโยชน์ต่อองค์กร (ยุรพร ศุทธรัตน์, 2553, หน้า 62) และหน่วยงานที่สำคัญในการพัฒนาองค์กรในระดับต้น คือ สถาบันการศึกษา เพราะเป็นแหล่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ สามารถที่จะออกไปอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่ง โรเซนการ์เทน (Rosengarten, 2000, online) ได้กล่าวไว้ว่า “สถาบันการศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สร้างความเจริญงอกงามแก่เยาวชน บุคคล และผู้บริหาร ควรเป็นสถานที่สนับสนุนส่งเสริมการใช้ปัญญาและส่งเสริมความสามารถของสมาชิกในสถานศึกษา เพื่อที่จะนำไปพัฒนาสังคมและชุมชนที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา” ดังนั้น สถาบันการศึกษาควรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพพร้อมที่จะเป็นแหล่งให้อาจารย์และบุคลากรตลอดจนนักศึกษาได้รับรู้และเรียนรู้ได้ทุกด้าน ในขณะเดียวกัน บรรยากาศองค์กรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นแรงผลักดันให้บุคคลได้แสดงพฤติกรรมในการทำงานออกมาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งหากองค์กรมีบรรยากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรก็จะส่งผลให้บุคลากรไม่มีแรงจูงใจ และเกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งในทางตรงกันข้ามหากองค์กรมีบรรยากาศที่เอื้ออำนวย หรือบรรยากาศที่สนับสนุนก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้อีกด้วย (อัจฉรา เฉลยสุข 2556, หน้า 12-13)

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เป็นสถาบันการศึกษาเอกชนที่มีขนาดใหญ่ มีอาจารย์และบุคลากรในสังกัดจำนวนมาก ตลอดจนมีนักศึกษาระดับปริญญาตรีโท และเอก จำนวนมากเช่นกันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้มหาวิทยาลัยเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อการแข่งขันและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองและผู้เข้ารับการศึกษามีประสิทธิภาพ ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรที่จะรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาเข้าทำงาน แต่อย่างไรก็ตามการที่จะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพนั้น สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยหรือเรียกว่าบรรยากาศองค์กร จะต้องดีและสนับสนุนการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากบรรยากาศองค์กรมีความสัมพันธ์กับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (พิชิต เทพวรรณ 2550, บทคัดย่อ) แต่จากผลการวิจัยของพิรพงศ์ ทิพนาค (2558, บทคัดย่อ) พบว่าความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่องบรรยากาศองค์กรที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์กรของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

* From Motivation and Organization Climate, (pp. 82-84), by Litwin and Stringer, 1968, Boston : Howard University of Graduate School of Business Administration.

2.2 เพื่อศึกษาความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

2.3 เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์กรที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

3. สมมติฐานการวิจัย

บรรยากาศองค์กรอย่างน้อยหนึ่งด้านส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศองค์กรและองค์กรแห่งการเรียนรู้ครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำปัจจัยบรรยากาศองค์กรตามแนวคิดของลิทวิน และสตริงเจอร์ (Litwin and Stringer 1968, pp. 82-84) ใน 9 ด้าน เป็นตัวแปรอิสระ และความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของเซ็งเก้ (Senge 2006, pp. 212-215) ใน 5 ด้าน เป็นตัวแปรตาม มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยตามแผนภาพที่ 1

ตัวแปรอิสระ*

(Independent Variable)

บรรยากาศองค์กรตามแนวคิดของลิทวิน และสตริงเจอร์ (Litwin and Stringer) ใน 9 ด้าน ได้แก่   1. โครงสร้างองค์กร 2. ความท้าทายและความรับผิดชอบ 3. ความอบอุ่น 4. การสนับสนุน 5. การให้รางวัลและการลงโทษ 6. ความขัดแย้ง 7. การปฏิบัติงานและความคาดหวัง 8. ความผูกพันต่อองค์กร 9. ความเสี่ยงในงาน

ตัวแปรตาม**

(Dependent Variable)

ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของ
เซ็งเก้ (Senge) ใน 5 ด้านได้แก่

1. การเป็นบุคคลที่รอบรู้
2. การมีแบบแผนความคิด
3. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน
4. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม
5. การคิดอย่างเป็นระบบ

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.1 ทำให้ทราบบรรยากาศองค์การและ
ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

5.2 ทำให้ทราบบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

5.3 ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาบรรยากาศองค์การในปัจจุบันที่จะทำให้เกิดการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 รูปแบบและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยเชิงพยากรณ์ (Predictive Research) โดยมีบรรยาการองค์การตามแนวคิดของ ลิทวิน และสตริงเจอร์ (Litwin and Stringer) ใน 9 ด้าน เป็นตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ 1) โครงสร้างองค์การ 2) ความท้าทายและความรับผิดชอบ 3) ความอบอุ่น 4) การสนับสนุน 5) การให้รางวัลและการลงโทษ 6) ความขัดแย้ง 7) การปฏิบัติงานและความ

คาดหวัง 8) ความผูกพันต่อองค์กร 9) ความเสี่ยงในงาน และความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของ เซ็งเก้ (Senge) ใน 5 ด้าน เป็นตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ 1) ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้ 2) ด้านการมีแบบแผนความคิด 3) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน 4) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และ 5) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ

6.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

6.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็น

บุคลากร ในมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ จาก 16 คณะ ในปีการศึกษา 2561 รวมทั้งหมดจำนวน 965 คน

6.2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็น

บุคลากรของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ประจำปีการศึกษา 2561 โดยการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973, p.1088) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 286 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 25 คน อาจารย์ จำนวน 250 คน และเจ้าหน้าที่ จำนวน 11 คน

6.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ
บรรยากาศองค์การของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert,
อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 37) คือ ดี
มาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง และต้องปรับปรุง โดยมี
ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ .925

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ
ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิด
ของ ลิเคิร์ต (Likert, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด,
2556, หน้า 37) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย
และน้อยที่สุด โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
เท่ากับ .933

6.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้การแจกแจงค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี วิเคราะห์ทางสถิติโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 121) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีบรรยากาศ
องค์การ อยู่ในระดับดีมาก

3.51 - 4.50 หมายถึง มีบรรยากาศ
องค์กร อยู่ในระดับดี

2.51 - 3.50 หมายถึง มีบรรยากาศ
องค์กร อยู่ในระดับพอใช้

1.51 - 2.50 หมายถึง มีบรรยากาศ
องค์กร อยู่ในระดับควรปรับปรุง

1.00 - 1.50 หมายถึง มีบรรยากาศ

ระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเป็น
องค์การแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเป็น
องค์การแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเป็น
องค์การแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. ข้อมูลเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ
ที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี วิเคราะห์โดยใช้สถิติ
วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน
(Stepwise Multiple Regression Analysis)

7. ผลการวิจัย

1. บรรยายภาคองค์การของมหาวิทยาลัย
กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่เป็น
กลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และรายด้าน
อยู่ในระดับดีทุกด้าน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี โดยภาพรวม และรายด้าน

บรรยาการทางองค์การ	ส่วน		ระดับ
	ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบนมาตรฐาน	
1. ด้านโครงสร้างองค์การ	4.14	0.45	ดี
2. ด้านความท้าทายและความรับผิดชอบ	4.16	0.48	ดี
3. ด้านความอบอุ่น	3.95	0.53	ดี
4. ด้านการสนับสนุน	3.83	0.52	ดี
5. ด้านการให้รางวัลและการลงโทษ	3.98	0.47	ดี
6. ด้านความขัดแย้ง	3.96	0.50	ดี
7. ด้านการปฏิบัติงานและความคาดหวัง	4.06	0.61	ดี
8. ด้านความผูกพันต่อองค์การ	3.95	0.51	ดี
9. ด้านความเสี่ยงในงาน	4.01	0.54	ดี
รวม	4.00	0.40	ดี

** From The Fifth discipline ; The art and practices of the learning organization, (pp. 6-11), by Senge, Peter M., 2006, New York : Boubleday/Currency.

2. ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังแสดงในตารางที่ ๖

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็น องค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีโดยภาพรวมและรายด้าน

องค์การแห่งการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วน	ระดับ
		เบี่ยงเบน	
		มาตรฐาน	
1. ด้านการเป็นบุคคลที่รอบรู้	4.19	0.53	มาก
2. ด้านการมีแบบแผนความคิด	4.12	0.53	มาก
3. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.18	0.52	มาก
4. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.09	0.58	มาก
5. ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ	4.21	0.51	มาก
รวม	4.16	0.46	มาก

3. บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีจากการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยได้ทำการวิเคราะห์ตามข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนก่อน เพื่อทดสอบว่าตัวแปรต้นหรือตัวแปรพยากรณ์ทุกตัวจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูงเพื่อป้องกันปัญหาความสัมพันธ์ภายในของตัวแปรพยากรณ์ (Multicollinearity) โดยพิจารณาจากค่าความคงทนของการยอมรับ (Tolerance) เกณฑ์ที่ใช้คือต้องมากกว่า 0.19 และค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (Variance Inflation

Factor : VIF) เกณฑ์ที่ใช้คือ ต้องไม่เกิน 5.3 (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2555, หน้า 277)และ ผลจากการวิเคราะห์พบว่าค่าความคงทนของการยอมรับ (Tolerance) มีค่าระหว่าง 0.366–0.735 ซึ่งมากกว่าค่าที่กำหนดคือ 0.19 และค่าปัจจัยการขยายตัวของความแปรปรวน (Variance Inflation Factor : VIF) มีค่าระหว่าง 1.361–2.732 ซึ่งมีค่าไม่เกินตามที่กำหนด คือ 5.3 แสดงว่าบรรยากาศองค์การของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีทุกด้านเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดทำให้ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์กันเองสูง (Multicollinearity) จึงสามารถวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนได้ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตาราง 3 ค่า Tolerance และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของบรรยากาศองค์การของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีในแต่ละด้าน

บรรยากาศองค์การของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี(X_{con})	Collinearity Statistic	
	Tolerance	VIF
1. ด้านโครงสร้างองค์การ (ST)	0.677	1.478
2. ด้านความท้าทายและความรับผิดชอบ (RE)	0.437	2.287
3. ด้านความอบอุ่น (WA)	0.735	1.361
4. ด้านการสนับสนุน (SU)	0.688	1.454
5. ด้านการให้รางวัลและการลงโทษ (RP)	0.469	2.132
6. ด้านความขัดแย้ง (TC)	0.596	1.678
7. ด้านการปฏิบัติงานและความคาดหวัง (PS)	0.591	1.693
8. ด้านความผูกพันต่อองค์การ (OI)	0.366	2.732
9. ด้านความเสี่ยงในงาน (RI)	0.388	2.580

ผลจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนพบว่าบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการมี 4 ด้านเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ด้านความขัดแย้ง (TC) ด้านความเสี่ยงในงาน (RI) ด้านความผูกพันต่อองค์การ (OI) และด้านโครงสร้างองค์การ (ST) ตามลำดับ โดยบรรยากาศ

องค์การทั้ง 4 ด้านร่วมกันอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายของความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ได้ร้อยละ 56.30 ($R^2 = 0.563$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนของบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ตัวแปรที่รับคัดเลือกเข้าสมการ	ค่าสัมประสิทธิ์		t	P
	คะแนน	ค่า		
	ดิบ	มาตรฐาน		
ค่าคงที่	0.904		4.808**	.000
1. ความขัดแย้ง (TC)	0.323	0.355	6.950**	.000
2. ความเสี่ยงในงาน (RI)	0.272	0.318	5.012**	.000
3. ความผูกพันต่อองค์การ (OI)	0.118	0.131	2.012*	.045
4.โครงสร้างองค์การ (ST)	0.100	0.097	2.033*	.043

** P<.01, * P<.05

จากค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็นของคะแนนดิบ และค่ามาตรฐานตามตารางที่ 4 สามารถเขียนความสัมพันธ์เป็นรูปสมการทำนายได้ดังนี้

สมการคะแนนดิบ $Y = 0.904 + 0.323(TC) + 0.272(RI) + 0.118(OI) + 0.1(ST)$

สมการคะแนนมาตรฐาน $Z = y = 0.355(Z_{TC}) + 0.318(Z_{RI}) + 0.131(Z_{OI}) + 0.097(Z_{st})$

สำหรับบรรยากาศองค์การของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ด้านความท้าทายและความรับผิดชอบ ด้านความอบอุ่น ด้านการสนับสนุน ด้านการให้รางวัล

และการลงโทษ และด้านการปฏิบัติงานและความคาดหวัง ไม่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพราะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจึงไม่ถูกคัดเลือกเข้าสมการ

8. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีสรุปผลได้ดังนี้

8.1 บรรยากาศองค์การของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี พบว่า บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี โดยภาพรวมทั้ง 9 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีทุกด้าน

8.2 ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี พบว่าบุคลากรที่เป็น กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีโดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน

8.3 บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการมี 4 ด้านเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ด้านความขัดแย้ง (TC) ด้านความเสี่ยงในงาน (RI) ด้านความผูกพันต่อองค์การ (OI) และด้านโครงสร้างองค์การ (ST) ตามลำดับ โดยทั้ง 4 ด้านสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายของความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ได้ร้อยละ 56.30 ($R_2 = 0.563$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนเป็นรูปสมการการทำนาย ได้ดังนี้

สมการคะแนนดิบ $Y = 0.904 + 0.323$

$$(TC) + 0.272 (RI) + 0.118 (OI) + 0.1 (ST) \\ \text{สมการคะแนนมาตรฐาน } Z = y = 0.355 \\ (Z_{TC}) + 0.318 (Z_{RI}) + 0.131 (Z_{OI}) + 0.097 (Z_{ST})$$

9. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง "บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี" สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

9.1 บรรยากาศองค์การของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงมีการบริหารงานแบบยืดหยุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านบุคลากร ทั้งที่เป็นผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ผู้บริหารระดับสูงซึ่งเป็นเจ้าของมหาวิทยาลัยจะให้ความสนใจดูแลเปรียบเสมือนคนในครอบครัวเดียวกัน และพร้อมที่จะช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น จึงทำให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยมีความผูกพันต่อองค์การ รักองค์การ และมีขวัญกำลังใจที่ดีที่จะทำงานให้กับองค์การ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการ สมยศ นาวิการ (2546) ได้ศึกษาและพบว่าบรรยากาศขององค์การที่ดีจะส่งผลให้บุคคลมีการทำงานที่ดีขึ้น สิ่งที่จะสร้างให้เกิดบรรยากาศที่ดีเหมาะสมแก่การทำงานได้แก่ การมีผู้บังคับบัญชาที่ดี นอกจากนี้จากผลการวิจัยของ ศิรินนท์ แสงสิงห์ และจารุณี ผลพิทักษ์ (2550) พบว่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีบรรยากาศองค์การโดยรวมและมีความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

9.2 ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีได้กำหนดนโยบายให้เป็นมหาวิทยาลัยมืออาชีพ และเป็นศูนย์รวมของนักวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์จากทุกสาขาวิชาชีพเพื่อสร้างความโดดเด่นในการเป็นมหาวิทยาลัยมืออาชีพ เช่นการส่งเสริมการกีฬาให้เป็นมืออาชีพ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยได้เปิดเรียนในเกือบทุกสาขาวิชาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิชาที่ขาดแคลน เช่นแพทย์ ทันตแพทย์ วิศวกรรมสาขาต่างๆ พยาบาล เป็นต้น ซึ่งจะเป็นแหล่งรวมหรือศูนย์รวมของอาชีพต่างๆ ในมหาวิทยาลัย โดยการสร้างความเสมอภาคอย่างเท่าเทียมให้กับนักศึกษาทุกคน มีหอพักไว้สำหรับให้นักศึกษาได้พักอาศัยอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะนักศึกษาที่มาจากต่างจังหวัด ดังนั้นในมหาวิทยาลัยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และเป็นเมืองมหาวิทยาลัยสำหรับบริการอาจารย์นักศึกษา ตลอดจนเจ้าหน้าที่จำนวนมากให้เป็นบุคลากรที่มีความรอบรู้และประสบการณ์ต่างๆ ทันต่อสถานการณ์ต่างๆ ในโลกยุคดิจิทัลอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีจึงเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรินนท์ แสงสิงห์ และ จารุณี ผลพิทักษ์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การและองค์การแห่งการเรียนรู้กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพนันท์ โกศินานนท์ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาวิทยาลัยราชพฤกษ์สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ พบว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้ของวิทยาลัยราชพฤกษ์โดยรวมอยู่ใน

ระดับมาก แต่อย่างไรก็ตามควรคำนึงถึงประโยชน์ของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการองค์กรด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพูนมเทร (Poomontre, 2005) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลกระทบของมิติด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้กับการพัฒนาประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนแนวคิดด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ใช้เป็นต้นแบบของภาคอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ โดยเน้นผลลัพธ์ที่จะได้จากการนำแนวคิดด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหาร ประสิทธิภาพด้านการเงิน และประสิทธิภาพด้านการเพิ่มความรู้ โดยใช้ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ระดับการเรียนรู้ สัมพันธภาพภายในองค์กร วิธีการเข้าถึงความรู้ ระบบการคิด การสร้างความรู้ ระบบรองรับการเรียนรู้ แรงจูงใจในการเรียนรู้ ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และการประสานงานระหว่างหน่วยงาน นอกจากนี้ การ์วิน, เอ็ดมอนสัน และกิโน (Garvin, Edmondson and Gino, 2008) ได้ทำการวิจัยเรื่อง องค์การของคุณเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้หรือไม่ โดยมีการอ้างอิงแนวคิดของเซ็งเก้เกี่ยวกับวินัย 5 ประการขององค์กรแห่งการเรียนรู้ สรุปได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแนวคิดด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ การที่องค์กรและบุคลากรไม่ตระหนักถึงความจำเป็นขององค์กรแห่งการเรียนรู้ และการปรับเปลี่ยนให้ทันต่อสถานการณ์ และการขาดการประเมินองค์กรด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ และให้แนวคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสร้างความรู้ การได้รับความรู้ และการส่งผ่านความรู้โดยการมองให้เป็นภาพรวม นอกจากนี้ ผลการศึกษาได้เสนอปัจจัยของความเป็นองค์กร

แห่งการเรียนรู้ 3 ปัจจัย คือ 1) องค์กรสนับสนุนบรรยากาศความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการศึกษาถึงการเปิดรับแนวคิดใหม่ ๆ และการเปิดโอกาสให้บุคลากรสะท้อนความรู้สึกรู้สึกองตนในการทำงาน 2) องค์กรเน้นการเรียนรู้ให้เป็นกระบวนการและนำไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการเก็บข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ข้อมูล ให้การศึกษาและฝึกอบรม และการส่งผ่านข้อมูลกัน และ 3) ผู้นำให้ความสำคัญในการเรียนรู้ของบุคลากร โดยเป็นแบบอย่างและให้การสนับสนุนให้บุคลากรเห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้

9.3 บรรยากาศองค์การของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีด้านความขัดแย้ง ด้านความเสี่ยงในงาน ด้านความผูกพันต่อองค์การและด้านโครงสร้างองค์การ ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบรรยากาศองค์การเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อบุคลากรในองค์การเนื่องจาก บรรยากาศองค์การที่ดีจะทำให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่ง สมยศ นาวิการ (2546) ได้ศึกษาและพบว่าบรรยากาศองค์การที่ดีจะส่งผลให้บุคลากรมีการทำงานที่ดีขึ้นและสิ่งทีสร้างให้เกิดบรรยากาศที่ดีเหมาะสมแก่การทำงานได้แก่การมีผู้บังคับบัญชาที่ดี ดังนั้น บรรยากาศองค์การจึงมีความสำคัญต่อผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน จากผลการวิจัย ครั้งนี้พบว่าปัจจัยบรรยากาศองค์การ 4 ด้าน ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี น่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง เพราะทั้ง 4 ด้านนี้ ผู้บริหารระดับสูงสามารถเป็นผู้กำหนดแนวทางในการบริหารได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นด้านความขัดแย้ง ด้านความเสี่ยงใน

งาน และด้านโครงสร้างองค์การ ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้ทันสถานการณ์และรวดเร็วเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรสำหรับด้านความผูกพันต่อองค์การบุคลากรส่วนใหญ่ย่อมมีความศรัทธาต่อองค์การเพราะเป็นแหล่งเลี้ยงชีพและครอบครัวจากคำตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชนาฏ หินอ่อน (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่าโครงสร้างองค์การ มีความสัมพันธ์กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิตตา นราภิรมย์ขวัญ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการความรู้มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชน พบว่าด้านโครงสร้างองค์การมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินการจัดการความรู้ซึ่งความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สามารถสร้างได้หากผู้บังคับบัญชามีความตั้งใจและมีความมุ่งมั่นต้องการให้หน่วยงานเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอาหมัด และมารินาซ (Ahmad and Marinah, 2013) ได้ทำการวิจัยเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้และความมุ่งมั่นขององค์กรในโรงเรียน พบว่าองค์การแห่งการเรียนรู้และความมุ่งมั่นขององค์กรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอาตัก (Atak, 2011) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งมั่นขององค์กรกับองค์กรแห่งการเรียนรู้พบว่าความมุ่งมั่นขององค์กรเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้บุคลากรในองค์กรยังมีส่วนสำคัญที่จะทำให้หน่วยงานที่

ตนเองทำงานอยู่มีความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหลุยบายตี และคณะ (Ruibyte, L. et. al., 2016) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ค่านิยมขององค์การโรงเรียนในบริบทขององค์การแห่งการเรียนรู้พบว่าครูสามารถรับรู้ถึงองค์การของตนว่าเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีศักยภาพและยังสามารถระบุถึงอุปสรรคในการพัฒนาโรงเรียนในองค์กรแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีควรร่วมมือกันพัฒนาปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การอย่างจริงจังเพื่อจะทำให้มหาวิทยาลัยเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเจษฎากรทองแสง (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาองค์กรสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตพบว่าปัจจัยโครงสร้างองค์กรเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลที่สำคัญของความเป็นพลวัตการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตสำหรับความผูกพันต่อองค์กรนั้น ลิม (Lim, 2003 : pp.198-200) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันองค์กรกับวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในองค์กรเอกชนของประเทศเกาหลีพบว่าความผูกพันต่อองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับด้านการเรียนรู้วัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้การวิน, เอ็ดมอนสัน, กิโน (Garvin, Edmondson and Gino, 2008 : pp.211-216) ได้ทำการวิจัยเรื่ององค์กรของคุณเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้หรือไม่โดยใช้แนวคิดของเซ็งเก้ เกี่ยวกับวินัย 5 ประการขององค์กรแห่งการเรียนรู้พบว่าองค์กรที่บุคลากรไม่ตระหนักถึงความจำเป็นขององค์กร

แห่งการเรียนรู้และการขาดการประเมินองค์กรด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นจึงกล่าวสรุปได้ว่า การที่มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีจะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มหาวิทยาลัยและบุคลากรจะต้องตระหนักถึงความจำเป็นและเห็นความสำคัญขององค์กรแห่งการเรียนรู้และจะต้องมีการประเมินมหาวิทยาลัยด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

10. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

อิทธิพลของบรรยากาศองค์การในด้านความขัดแย้ง ด้านความเสี่ยงในงาน ด้านความผูกพันต่อองค์การและด้านโครงสร้างองค์การ มีผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ดังนั้นผู้บริหารจึงควรเอาใจใส่และให้ความสำคัญเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การในด้านต่างๆ เหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความขัดแย้ง ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานควรรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างแล้วนำปัญหามาร่วมกันแก้ไขอย่างเปิดเผยและเป็นธรรมในทุกปัญหาเพื่อสร้างความสามัคคีของบุคลากรในมหาวิทยาลัยและเพิ่มคุณภาพของความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากขึ้น นอกจากนี้ควรเสริมสร้างและพัฒนาพื้นที่เหลืออีก 5 ด้านให้มีความเข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับของบุคลากร ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาบรรยากาศองค์การของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะจากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ดังนี้

1. บรรยากาศองค์การของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีควรมีการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายการสนับสนุนในด้านต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ตลอดจนเกี่ยวกับสวัสดิการต่างๆ ที่บุคลากรของมหาวิทยาลัยจะได้รับเพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้บริหารระดับสูงกับผู้ปฏิบัติงานทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศองค์การให้ดีขึ้นและมีความชัดเจนในการปฏิบัติ

2. ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญส่งเสริมสนับสนุน และกำหนดเป็นนโยบายให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยได้มีการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพโดยการจัดอบรมเกี่ยวกับเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยที่ทันสมัยและให้นั้นในเรื่องการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนเมื่อผ่านการอบรมแล้วจะต้องมีการติดตามผลในเรื่องนี้อย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยอย่างแท้จริง

3. บรรยากาศองค์การของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ด้านความขัดแย้ง ด้านความเสี่ยงในงาน ด้านความผูกพันต่อองค์การ และด้านโครงสร้าง

องค์การ ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้
ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา
บรรยากาศองค์การ ทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวข้างต้นเป็น
พิเศษ ทั้งนี้ เพื่อให้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

รู้ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีมีคุณภาพเพิ่มขึ้น
ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรในมหาวิทยาลัยและ
เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

- เจษฎากร ทองแสงง. (2553). **แนวทางการพัฒนาองค์กรสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต**. การค้นคว้าอิสระ. บริหารเทคโนโลยี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นุชนาฏ หินอ่อน, (2553). **ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปณิตตรา นราภิรมย์ขวัญ. (2559). **การจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชน**. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พนานันท์ โกศินานนท์. (2551). **แนวทางการพัฒนาวิทยาลัยราชพฤกษ์สู่องค์กรแห่งการเรียนรู้**. รายงานการวิจัย. วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- พิชิต เทพวรรณ. (2550). **มิติบรรยากาศองค์การที่มีต่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ : แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของมหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่**. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่.
- พิรพงศ์ ทิพนาค. (2558). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์กับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี**. คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัย กรุงเทพธนบุรี.
- ยุรพร ศุภรัตน์ (2553). **องค์การเพื่อการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลัดดาวัลย์ เพชรวิโรจน์ และคณะ. (2555). **ระเบียบวิธีวิจัย**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). **ปัจจัยทางการบริหารกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- ศิรินันท์ แสงสิงห์ และจารุณี ผลพิทักษ์. (2550). **ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การและองค์การ แห่งการเรียนรู้ : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. วิทยานิพนธ์. คณะ

บริหารธุรกิจ.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมยศ นาวิการ. (2546). **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ.

อัจฉรา เฉลยสุข. (2556). **อิทธิพลของบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความผูกพันขององค์กรคุณภาพการให้บริการ และความพึงพอใจของลูกค้าต่อพนักงาน**. วิทยานิพนธ์. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีธัญบุรี.

2. ภาษาอังกฤษ

Ahmad. and Marinah. (2013). **Dutch primary School and The Learning Organization**.

TheLearning Organization. 7(3) : pp.145-155.

Atak.(2011).**Managing Organizational Behavior**. New York: John Wiley & Son.

Garvin, D. A., Edmondson, A. C., and Gino, F. (2008). **Is yours a learning organization**.

Harvard Business Review School Book. pp. 211 – 216.

Lim, T. (2003). **Building the Learning organization**.Palo Alto :Califonia Davies- Black.

Litwin, G.H.and Stringer Jr. Robert A. (1968). **Motivation and Organizational Climate**. Boston 20: Division of Research, Harward University of Graduate School of Business Administraion.

Poomontre, J. (2005). **The Impact of The Learning Organization Dimensions on The Performance Improvement : The Case Study of Assets Management**

Industry in Thailand. Unpublished doctoral's thesis. **The National Institutional Development of Administration**, Bangkok.

Rosengarten. (2000). **Organization Theory and Management: A Macro Approach**.(online). http://www.Netsquirrel.com/perrerdine/edc634/km/school_as_lo.html.

Ruibyte, L., et.al., (2016). **Open Education Resources for Lifelong Learning of Teachers: Lithuan case**. <http://www.researchgate.net/scientific-contributions/2070192616Laima-Ruibyte>.

Senge, Peter M. (2006). The fifth discipline : **The art and practice of the learning organization**. New York : Boubleday/Currency.

Yamane, Taro (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. (3rd ed.). Tokyo : Harper International.

ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

DIGITAL LEADERSHIP INDICATORS FOR ADMINISTRATORS IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

ชูติรัตน์ กาญจนธนชัย*
พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย, ดร.**
รศ.ดร.สุวิทย์ ภาณุจารี***

วันรับ 15 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) พัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างตัวบ่งชี้ ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) ระบุงบคั้ประกอบ ตัวบ่งชี้ และพฤติกรรมบ่งชี้ ที่มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างหรือค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่า

1) ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 12 ตัวบ่งชี้ จำแนกได้ 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบความร่วมมือ 3 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบความรู้ดิจิทัล 3 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบวิสัยทัศน์ดิจิทัล 3 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบสื่อสาร 3 ตัวบ่งชี้ พฤติกรรมบ่งชี้ที่ใช้ในการวิจัย 60 พฤติกรรมบ่งชี้ ค่าเฉลี่ย และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับ/น้อยกว่า 20 %

2) โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิง

ประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าไคสแควร์ (X^2) เท่ากับ 7.863 ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 6 ($X^2/df = 1.31$) ค่านัยสำคัญทางสถิติ (P-value) เท่ากับ 0.248 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.998 ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.973 และค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.022

คำสำคัญ : ตัวบ่งชี้, ภาวะผู้นำดิจิทัล , ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives this dissertation were as follows: 1) to develop the digital leadership indicators of school administrators under Office of the Basic Education Commission, 2) to test the balancing of the digital leadership indicators model developed from empirical data of school administrators under Office of the Basic Education Commission, and 3) to indicate factors, indicators and indicator behaviors with construct validity or composition weight according to the specified criteria.

The results of the study were found that:

1) There were 12 digital leadership indicators of school administrators under Office of the Basic Education Commission classified by 4 factor dimensions in structural relation model: 3 indicators in Collaboration elements, 3 indicators in Digital literacy elements, 3 indicators in Digital Vision

elements and 3 indicators in Communication elements. The 60 behaviors indicators used in the research had appropriate average value and distribution coefficient allocated in every structural relationship model which according to the criteria set, the average was higher than 3.00 and the distribution coefficient was equal or lower than 20%

2. The measurement model of each component developed from the theory and research was positively consistent with the empirical data; $X^2 = 7.863$, $df = 6$ ($X^2/df = 1.31$), $P\text{-value} = 0.248$, $GFI = 0.998$, $AGFI = 0.973$, and $RMSEA = 0.022$

Keywords: Indicator, Digital Leadership, School Administrator

1. บทนำ

ปัจจุบันโลกของเราได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดความผันผวนของโลก พลวัตของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดเมื่อมีดิจิทัลเข้ามาเปลี่ยนแปลงโลก ทำให้เกิดผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการเงิน ด้านความรู้ ด้านเทคโนโลยี ด้านสังคมและวัฒนธรรม มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีส่วนในการแข่งขันธุรกิจอย่างรุนแรง ประเทศจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล ในยุคที่การดำเนินชีวิตของเราล้วนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้นเรื่อยๆ เช่นการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ต่างๆ เมื่อทุกอย่างเข้าสู่โลกของเทคโนโลยีดิจิทัล ประเทศไทยจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะเข้าสู่ยุคแห่งเศรษฐกิจดิจิทัล (ปิยวรรณ ปนิทานเต, 2559) อนุสรฯ อนุวงศ์ (2558) กล่าวว่า เศรษฐกิจ

*ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย E-mail. Kruchutirat@gmail.com

**ประจำหลักสูตรพุทธศาสนาสอนบัณฑิต วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

***อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ดิจิทัลก่อให้เกิดปัญหาในด้านสังคม สังคมที่มีการใช้เทคโนโลยี จะมีความเสี่ยงสูงในการปลุกตัวของประชาชน และยังมีความเสี่ยงในระบบความปลอดภัย เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ควรพัฒนาทักษะของแรงงานให้มีความรู้ความเข้าใจในด้านเทคโนโลยี เพื่อสร้างความพร้อมกับแรงงานภายในประเทศ และคำนึงผลที่ตามมาทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม อติพร เกิดเรือง (n.d.) กล่าวถึงการปรับตัวของระบบราชการกับภาคสังคม และระบบการศึกษา พบว่า ระบบราชการนั้นยังจัดเป็นระบบสังคมที่มีแนวคิดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว แต่ความพยายามที่เปลี่ยนแปลงบริการของภาครัฐด้วยการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ไปสู่ยุคดิจิทัลก็ยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดในการให้บริการและมีความพยายามรักษารูปแบบดั้งเดิมไว้นั้น เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีปัจจุบันและที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมากเมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงในอดีตที่ผ่านมาซึ่งมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้นในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเปลี่ยนทัศนคติและแนวคิดการบริหารของตนเองให้ทันต่อสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษามีความทันสมัยสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในทุกๆด้าน ยุคดิจิทัล คือ ยุคของอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วในการสื่อสารการส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคมไม่ว่าจะเป็นข่าวสาร ภาพหรือวิดีโอที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วทุกที่และทุกเวลาดิจิทัลเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารอาคารสถานที่

และสภาพแวดล้อม การบริหารกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT (Information and Communication Technology) มาใช้เพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ในงานด้านต่างๆตามที่กล่าวมาแล้วของสถานศึกษา ในการบริหารด้านอื่นไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานบุคคล การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงบประมาณ การเงิน งานธุรการ งานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมตลอดจนงานความสัมพันธ์กับชุมชน เหล่านี้สถานศึกษาจะต้องสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารต้องนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเหมาะสมกับยุคสมัยอย่างคุ้มค่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนั้นอาจจะเกิดปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานไม่ว่าจะเป็น Hardware Software หรือ Network ต่างๆ รวมทั้งความรู้ความสามารถของผู้เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และปัญหาการใช้เทคโนโลยี ICT ที่ไม่เหมาะสม ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถที่จะเลือกใช้กับการบริหารสถานศึกษาให้ได้อย่างเหมาะสม คุ้มค่าและเพียงพอต่อการใช้งาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) กล่าวในหัวข้อแนวทางพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ เพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล มีมติให้กำหนดเรื่อง “การปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล” เป็นหนึ่งในประเด็นจุดเน้นการพัฒนาภาครัฐที่สำคัญ

ที่จะนำการพัฒนาข้าราชการและบุคลากรภาครัฐมาใช้เป็นกลไกขับเคลื่อนในระหว่างปีพ.ศ. 2561 – 2565 ภายใต้วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไทยไปสู่ “ดิจิทัลไทยแลนด์” การปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล” ได้มีการให้คำนิยามไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 4 ของแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยที่ในระยะเริ่มต้นของการขับเคลื่อนภาครัฐไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลให้บรรลุความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยความพร้อมของบุคลากรภาครัฐใน 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้บริหารระดับสูงของ ส่วนราชการที่มีความเป็นผู้นำด้านดิจิทัลภาครัฐผู้ซึ่งสามารถกระตุ้นและผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงนโยบาย รวมถึงรูปแบบและกระบวนการทำงานขององค์กรด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ และ (2) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Technology Specialists) ผู้ซึ่งมีทักษะที่เหมาะสมที่จะสนับสนุนการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในกระบวนการทำงานและการให้บริการของหน่วยงานอย่างไรก็ตาม “ผู้นำด้านดิจิทัลภาครัฐ” ในปัจจุบันยังมีจำนวนไม่มากนัก ดังจะเห็นได้จำนวนหน่วยงานภาครัฐที่มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานหลัก (Core Business Process) และการให้บริการประชาชนพร้อมทั้งสร้างความเชื่อมโยงด้านข้อมูลและการให้บริการระหว่างหน่วยงานด้วย การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างเต็มรูปแบบและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมมีไม่มากนัก และเมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้บริหารระดับสูงภาครัฐที่ได้รับการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลในกระทรวง/กรมต่าง ๆ พบว่า มีผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรในลักษณะดังกล่าว อาทิ หลักสูตรผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง (Chief Information Officer : CIO) และยังอยู่ในราชการไม่มาก หน่วยงานภาครัฐยังขาดการเตรียมบุคลากรเพื่อสานต่อภารกิจของผู้นำด้านดิจิทัลของหน่วยงาน หากภาครัฐไม่

เร่งสร้างและเตรียมบุคลากรกลุ่มนี้ การขับเคลื่อนภาครัฐไปสู่ การเป็นรัฐบาลดิจิทัลอาจชะงักงันและไม่เกิดผลสำเร็จตามที่คาดหวัง (Willson, n.d., อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2557) ให้ทัศนะว่า สังคมใหม่ต้องการผู้นำแบบใหม่สังคมแบบใหม่นั้นคือ สังคมความรู้ (knowledge society) สังคมสารสนเทศ (information society) หรือสังคมเกี่ยวกับเครือข่าย (network society) ที่มีการเกิดขึ้นของสารสนเทศอย่างรวดเร็วและอย่างกว้างขวาง ความเป็นโลกาภิวัตน์และความเป็นดิจิทัลสูง มีความสัมพันธ์แนบราบ หรือแบบกระจายแทนที่ความสัมพันธ์ในแนวดิ่งหรือแบบสั่งการ เป็นสังคมให้ที่ต้องการภาวะผู้นำดิจิทัล (digital Leadership) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่เป็นอนาคตของชาติ เพื่อเข้าสู่โลกดิจิทัลในอนาคตด้วยความก้าวหน้า การวิจัยเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ (Indicator Development) เป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้ที่อาจใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานหรือเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติภาวะผู้นำหรืออาจใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินภาวะผู้นำ (Leadership Assessment) ที่มีความเป็นรูปธรรมชัดเจน มีความเฉพาะเจาะจงได้ ทั้งนี้เนื่องจากโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของตัวบ่งชี้จะให้คำตอบที่ช่วยสร้างความเป็นรูปธรรม ความชัดเจน และความเฉพาะเจาะจงให้กับประเด็นหรือตัวแปรที่วิจัยได้ จากการหาคำตอบจากคำถามอย่างเป็นระบบ จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Related Literature Review) ที่ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ จากเหตุผลดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีส่วนในการพัฒนาประเทศชาติ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ห่วงโซ่ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน จากนักวิชาการ และการศึกษา เอกสารที่สำคัญที่หลากหลาย เพื่อนำไปทดสอบตัว บ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ว่าองค์ประกอบหลักของ ประเด็นหรือตัวแปรที่วิจัยมีอะไรบ้าง ตัวบ่งชี้ของ แต่ละองค์ประกอบหลัก มีอะไรบ้าง และพฤติกรรม บ่งชี้ (วิโรจน์ สารัตนะ, 2557) เพื่อที่จะได้นำโมเดล ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ในโลกยุค ดิจิตอล ที่เป็นประโยชน์กับสถานศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ กระทรวงศึกษาธิการ ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการ กำกับดูแล ติดตาม และใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจ สู่การพัฒนาโปรแกรมของผู้บริหารสถานศึกษา ใน การเรียนรู้และการฝึกอบรม และส่งผลให้ผู้บริหาร สามารถพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าประสงค์คือมุ่ง เน้นพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ก่อให้เกิดประโยชน์ ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

จากความสำคัญของปัญหาการวิจัยดังกล่าวถือเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องมีการพัฒนาตัวบ่ง ชี้ภาวะผู้นำดิจิทัล เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของยุคเศรษฐกิจดิจิทัล หากปล่อยไว้โดยไม่ ทำการวิจัย และนำมาผลมาใช้แก้ปัญหา ก็จะเพิ่ม ความลูกลามาบานปลายในวงกว้าง เพราะไม่ทันต่อ เหตุการณ์และเป็นวาระเร่งด่วนของชาติ ซึ่งยากต่อ การแก้ไข หากได้ทำวิจัยเรื่องนี้แล้วนำผลการวิจัย มาใช้จะช่วยแก้ปัญหาและนำพาประเทศไทยเข้าสู่ เศรษฐกิจดิจิทัล ได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน และจากการทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ยังไม่มีการทำตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเท่าที่ควร ดังนั้นผู้ วิจัยในฐานะที่เป็นครูเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงได้ สนใจทำการศึกษาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้ บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำ

ผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาภาวะผู้นำดิจิทัล เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนาหน่วยงาน และ สามารถนำวิจัยไปใช้วางแผน ส่งผ่านไปยังผู้กำหนด นโยบาย หรือหาแนวทางเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัล ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้ บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อทดสอบความสอดคล้องกลมกลืน ของโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง ตัวบ่งชี้ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อระบุองค์ประกอบตัวบ่งชี้ และ พฤติกรรมบ่งชี้ ที่มีค่าความตรงเชิงโครงสร้าง หรือ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้น ฐาน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 31,770 คน ปี 2557
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2557 จำนวน 660 คน ใช้วิธี การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) แบบจำเพาะเจาะจง (Proportional Stratified

Random Sampling) และกำหนดการประมาณ ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้กฎอัตราส่วนระหว่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง กับจำนวนพารามิเตอร์ 20 : 1 ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006) และแนวคิด Gold (1980 อ้างถึงในงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) มีจำนวนพารามิเตอร์ 33 พารามิเตอร์

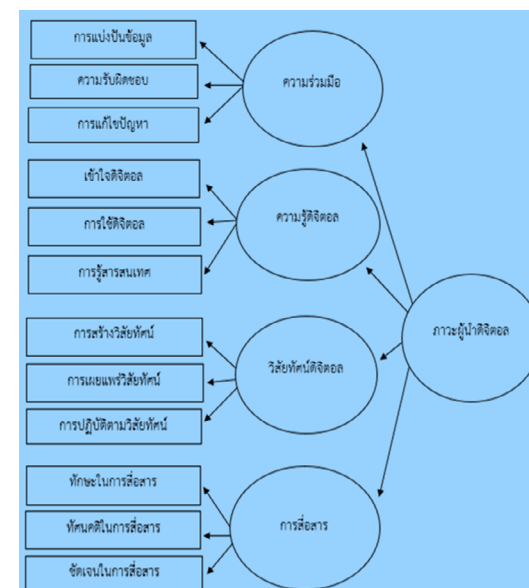
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบและ 12 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1) องค์ประกอบความร่วมมือ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1.1) แบ่งปันข้อมูลข่าวสาร 1.2) ความรับผิดชอบ 1.3) การแก้ไขปัญหา

2) องค์ประกอบความรู้ดิจิทัล ประกอบ ด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 2.1) เข้าใจดิจิทัล 2.2) การใช้ดิจิทัล 2.3) การรู้สารสนเทศ

3) องค์ประกอบวิสัยทัศน์ดิจิทัล ประกอบ ด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 3.1) การสร้างวิสัยทัศน์ดิจิทัล 3.2) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ดิจิทัล 3.3) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ดิจิทัล

4) องค์ประกอบการสื่อสาร ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 4.1) ทักษะการสื่อสาร 4.2) ทักษะการคิด ในการสื่อสาร 4.3) ชัดเจนในการสื่อสาร

ภาพที่ 1 โมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์

เชิงโครงสร้างตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” นี้เป็นการวิจัยเชิง ปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อทดสอบความสอดคล้อง กลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) เพื่อระบุองค์ ประกอบของ ตัวบ่งชี้ และพฤติกรรมบ่งชี้ ที่มีค่า ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง หรือค่าน้ำหนักองค์ ประกอบตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีรายละเอียดดัง ต่อไปนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2557 รวมทั้งสิ้นจำนวน 31,770 คน (สำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2557 จำนวน 660 คน ใช้วิธี การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) แบบจำเพาะเจาะจง (Proportional Stratified Random Sampling) และกำหนดการประมาณ ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้กฎอัตราส่วนระหว่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง กับจำนวนพารามิเตอร์20: 1 ตามแนวคิด Hair และคณะ (2006) และแนวคิด Gold (1980 อ้างถึงในงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามความสอดคล้องตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลักษณะเครื่องมือเป็นมาตรวัดแบบประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ ข้อคำถาม 60 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach)

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ และแบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์

2. ตรวจสอบและคัดแยกแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำแบบสอบถามที่ได้รับไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไปจนได้รับจำนวนแบบสอบถามขั้นต่ำคือร้อยละ 97 ของแบบสอบถามทั้งหมด

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและเกณฑ์การแปลความ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือน้อยกว่า 20%

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) โดยการทดสอบ

ความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบและกำหนดน้ำหนักตัวแปรย่อยที่ใช้ในการสร้างตัวบ่งชี้กับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสาม (Third Order Confirmatory Factor Analysis) การวิเคราะห์จึงแยกเป็นสองขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับหนึ่ง (First Order Confirmatory Factor Analysis) ขั้นที่สองเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis)

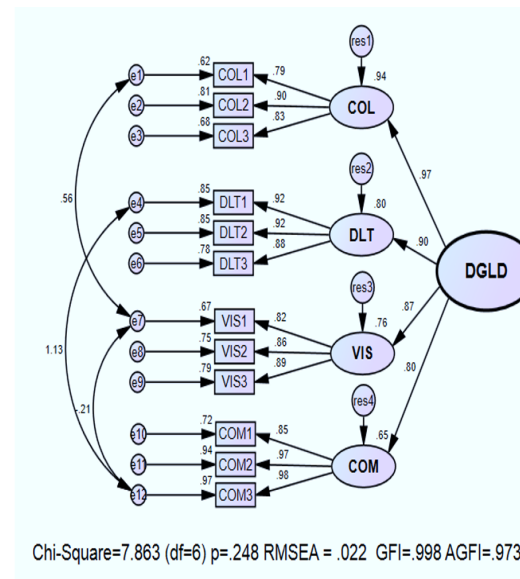
5. สรุปผลการวิจัย

1. ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของทุกตัวบ่งชี้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.21 – 4.41 และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายอยู่ระหว่าง 16.29 – 19.95 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมสามารถคัดสรรไว้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างทุกตัวเนื่องจากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 3.00 และมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเท่ากับหรือต่ำกว่า 20%

2. โมเดลการวัดของแต่ละองค์ประกอบที่พัฒนาขึ้นจากทฤษฎีและผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมากแสดงว่าพฤติกรรมตัวบ่งชี้ทั้ง 60 ตัวเป็นพฤติกรรมตัวบ่งชี้ที่สำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. โดยสรุปค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ขององค์ประกอบ ค่าน้ำหนักตัวบ่งชี้ของแต่ละตัวบ่งชี้ และค่าน้ำหนักองค์ประกอบของพฤติกรรมตัวบ่งชี้ทั้งหมด 60 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ มีค่าเป็นบวกซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดและมีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าแสดงให้เห็นว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างพฤติกรรม

ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 12 ตัวบ่งชี้ และ 60 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ สามารถใช้วัดภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีความตรงเชิงโครงสร้างซึ่งประกอบด้วยภาวะที่สำคัญ และจำเป็นในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในภาวะผู้นำดิจิทัล คือ ความร่วมมือ ความรู้ดิจิทัล วิสัยทัศน์ดิจิทัล และการสื่อสาร

ภาพที่2 แสดงแบบจำลองการวัดของตัวแปร ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีข้อเสนอแนะหลัก 3 ประการ คือ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และเพื่อกำหนดนโยบาย ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ควรศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป

6.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยและเพื่อกำหนดนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเป็นผลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้ในการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาเป็นผู้บริหารมืออาชีพสอดคล้องกับยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเป็นผลที่ได้จากการวิจัยนี้ไปเป็นข้อมูลเพื่อกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความรู้ ความเข้าใจในดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างให้เกิดขึ้นในตัวผู้นำสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเป็นผลที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานสำหรับการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ในการพัฒนาองค์กรตั้งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนใช้เป็นตัวชี้วัดมาตรฐานการเข้าสู่ตำแหน่งต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยภาพรวมควรส่งเสริมให้นำโมเดลที่พัฒนาขึ้นไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ทั้งในระดับองค์ประกอบ ระดับตัวบ่งชี้ และพฤติกรรมบ่งชี้

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการนำโมเดลไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาควรคำนึงถึง

ความสำคัญขององค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ที่ผลการวิจัยพบว่า มีค่าน้ำหนักตัวบ่งชี้จากมากไปหาน้อยดังนี้

ในระดับองค์ประกอบควรให้ความสำคัญโดยส่งเสริมและพัฒนาองค์ประกอบ ความร่วมมือ ความรู้ดิจิทัล วิสัยทัศน์ดิจิทัล และการสื่อสาร ตามลำดับ

องค์ประกอบด้านความร่วมมือ ควรให้ความสำคัญกับตัวบ่งชี้ดังต่อไปนี้ คือ ความรับผิดชอบ แบ่งปันข้อมูล การแก้ไขปัญหา ตามลำดับ องค์ประกอบด้านความรู้ดิจิทัล ควรให้ความสำคัญกับตัวบ่งชี้ดังต่อไปนี้ คือ เข้าใจดิจิทัล การใช้ดิจิทัล การรู้สารสนเทศ ตามลำดับ องค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์ดิจิทัล ควรให้ความสำคัญกับตัวบ่งชี้ดังต่อไปนี้ คือ การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ การสร้างวิสัยทัศน์ ตามลำดับ องค์ประกอบด้านการสื่อสาร ควรให้ความสำคัญกับตัวบ่งชี้ดังต่อไปนี้ คือ ทักษะในการสื่อสาร ชัดเจนในการสื่อสาร ทักษะการสื่อสาร ตามลำดับ

6.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการสร้างโมเดลสมมติฐานจากทฤษฎีและงานวิจัย หากมีการวิจัยเชิงคุณภาพจะได้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ในการอธิบายภาวะผู้นำ

ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ชัดเจนยิ่งขึ้นกว่าเดิม

ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนา โดยใช้โมเดลที่ได้รับการทดสอบจากงานวิจัยนี้เป็นแนวทางเพื่อให้ได้โปรแกรมในการฝึกอบรมพัฒนาทักษะภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันจะส่งผลถึงการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยต่อไป

ทำการวิจัยเพื่อให้เกิดการปฏิบัติในลักษณะนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยนำผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางการพัฒนาในตัวบ่งชี้ที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงรวมถึงการพัฒนาองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูง ควรมีการวิจัยเพื่อสร้างแบบวัดและประเมินตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันจะส่งผลถึงการพัฒนาตนเอง และคุณภาพการศึกษาต่อไป และควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอื่น ๆ เช่นผู้บริหารสถานศึกษาทั้งของรัฐบาล และเอกชน ผู้บริหารอาชีวศึกษา ผู้บริหารสังกัดอื่น ๆ เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร อย่างหลากหลายเหมาะสมกับบริบทขององค์กรนั้น ๆ หรืออาจทำการวิจัยอื่น ๆ เช่นวิจัยเชิงประเมินและติดตามผลการนำตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาในบริบทต่าง ๆ ของสถานศึกษานั้น ๆ

บรรณานุกรม

- นางลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์**สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่6. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยวรรณ ปณิตานเต. (2559). มาช่วยกันขับเคลื่อน “เศรษฐกิจดิจิทัลกันเถอะ”. วารสารเทคโนโลยีวัสดุ ฉบับที่ 81.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2557). **ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและนันทศาสตร์ร่วมสมัยปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). **digital-literacy** สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2560,จาก <https://www.ocsc.go.th/tags/digital-literacy>.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). **การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล** (School Management in Digital Era). สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2559, จาก <http://www.trueplookpanya.com/Knowledge/content/52232/-edu-t2s1-t2-t2s3->.
- อดิพร เกิดเรือง. (2560). **การส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับสังคมไทยในยุคดิจิทัล**.วารสารวิชาการ ฉบับที่6 No.1 มกราคม-มีนาคม 2561. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- อนุสร อุนวงศ์. (2558). **Digital Economy สิ่งนี้สำคัญไหน**. ศูนย์บริหารวิชาการ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อิทธิพลของปัจจัยทางการตลาดและความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อที่ส่ง ผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร

THE INFLUENCE OF MARKETING FACTORS AND E-SATISFACTION AFFECTING BEHAVIORAL INTENTIONS TO PURCHASING PRODUCTS IN ONLINE SHOPPING OF CONSUMER IN BANGKOK

ชิตชนก วัชรินทร์พร*
นนทิพันธุ์ ประยูรหงษ์**

วันรับ 16 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาด และความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค พฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค และอิทธิพลของปัจจัยทางการตลาด ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยภายใน 6 เดือนซื้อสินค้าผ่านออนไลน์จำนวน 11-20 ชิ้น มีการใช้ระยะเวลาในการท่องอินเทอร์เน็ตเพื่อซื้อสินค้าผ่าน

ออนไลน์ น้อยกว่า 1 ชั่วโมง ส่วนใหญ่ในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมาซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ประเภท แฟชั่นชาย/หญิง และในครั้งล่าสุดได้ซื้อสินค้าประเภท แฟชั่นชาย/หญิง โดยซื้อสินค้าในจำนวนเงินน้อยกว่า 1,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าจากร้านค้าที่เป็นเจ้าของตัวสินค้า และผู้บริโภคมีแนวโน้มที่จะซื้อสินค้าผ่านออนไลน์มากที่สุด ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า 1) อิทธิพลของปัจจัยทางการตลาดส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานครคิดเป็นร้อยละ 43.9 ($R^2 = .439$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ปัจจัยทางการตลาด 6 ปัจจัย

ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดคือ ด้านการบริการลูกค้า รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านสินค้า ด้านราคา ด้านระบบส่งมอบสินค้า และด้านนโยบายการคืนสินค้า ตามลำดับ 3) อิทธิพลของความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 34.9 ($R^2 = .349$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ: อิทธิพล,ปัจจัยทางการตลาด,ความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อ,พฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้า

ABSTRACT

The purpose of this research were to study the influence of marketing factors and e-satisfaction affecting behavioral intention to purchasing products in online shopping of consumer in Bangkok. The online marketing factors are Product, Price, Promotion, Delivery Methods, Return Policy and Customer Service. The 400 questionnaires were collected through online of consumers who have purchased online in Bangkok. The statistics used in data analysis included frequency, Percentage, mean, standard deviation and hypothesis testing by Simple Regression and Pearson's Correlation coefficient.

The results found that the respondents are female, education as

bachelor's degree, Most of them are employees of private company. On average within 6 months, purchase 11-20 products. Less than 1 hour of using the internet to online shopping. Mostly during the past 6 months, the purchase of online product was of male/female fashion and the last time they bought the same type of product. The purchase amount is less than 1,000 baht. Most of the consumers will buy products from the product website and consumers are more likely to purchase in online shopping next time.

The hypothesis testing found that 1) The marketing factors affecting behavioral intention to purchasing products in online shopping of consumer in Bangkok with the percentage of 43.9 ($R^2 = .439$) at the statistical significant level of .05 2) The online marketing factors related with behavioral intention to purchasing products in online shopping of consumer in Bangkok which the aspect that has the most related is Customer Service next is Promotion, Product, Price, Delivery Methods and Return Policy respectively. 3) The influence of e-satisfaction affecting behavioral intention to purchasing products in online shopping of consumer in Bangkok percentage of 34.9 ($R^2 = .349$) at the statistically significant level of .05

Keywords: influence,marketing factor, e-satisfaction affecting behavioral , intention

* นิสิตบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการตลาด วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการมหาวิทยาลัยศรีปทุม, อีเมล: chitchanoke.ja@gmail.com.

** อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการตลาด คณะวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการมหาวิทยาลัยศรีปทุม, อีเมล: nontipan.pr@spu.ac.th.

to purchasing

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมทั่วโลกได้เข้าสู่การเปลี่ยนแปลงมาเป็นยุคแห่งดิจิทัล หรือเปรียบได้ว่าเป็นยุคที่มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอย่างครบครัน และคาดว่าจะมีมากขึ้นอีกในอนาคต ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพในด้านการติดต่อสื่อสาร การคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบเครือข่ายสัญญาณต่างๆ ที่ทำให้ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารกันอย่างสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ความสะดวกสบายที่มนุษย์ได้รับทำให้ไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่าเทคโนโลยีเหล่านี้ได้เข้ามาเข้ามามีอิทธิพลกับการใช้ชีวิตแทบจะทุกช่องทาง การดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการศึกษา ความบันเทิง และทางด้านการดำเนินธุรกิจต่างๆ เป็นต้น ส่งผลให้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตของประชากรในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น ทำให้พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก การก้าวข้ามมาสู่ยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนี้เป็นสาเหตุให้ระบบการค้าในปัจจุบันมีความแตกต่างไปจากเดิม ซึ่งในอดีตการทำการค้าจะเป็นการขายผ่านทางหน้าร้านเท่านั้น จึงทำให้ต้องใช้เงินลงทุนสูง นอกจากนี้การทำการค้าแบบเดิม ร้านค้านั้นๆ จะเป็นที่รู้จักและสามารถเข้าถึงได้เพียงลูกค้าในพื้นที่เท่านั้น ทำให้ในปัจจุบันธุรกิจการค้าต่างๆ เกิดการแข่งขันกันมากขึ้น ซึ่งเป้าหมายหลักก็คือลูกค้า ผู้ขายทั้งหลายต่างก็จัดเทคนิค กลยุทธ์ต่างๆ มาต่อสู้กัน และสิ่งที่ใช้มาเป็นอาวุธการแข่งขันก็จะเป็นอะไรไปไม่ได้ถ้าไม่ใช่ อินเทอร์เน็ต เพราะเป็นช่องทางที่ธุรกิจกับผู้บริโภคสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วที่สุด และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตยังทำได้

อย่างสะดวก รวดเร็ว เพียงแค่ปลายนิ้วสัมผัส จึงเกิดธุรกิจการค้าออนไลน์ขึ้น ลักษณะคือร้านค้าสมัยใหม่ที่ผู้บริโภคและผู้ประกอบการในตลาดใช้เป็นช่องทางในการซื้อขายสินค้าเป็นอย่างมาก หรือที่เรียกกันว่า ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Commerce ซึ่งเป็นช่องทางการทำธุรกิจที่ทำให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้อย่างรวดเร็วมากขึ้น โดยการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลาง ซึ่งในช่วงระยะหลายปีที่ผ่านมาการซื้อขายสินค้าผ่านธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์นั้น ได้รับความนิยมในประเทศไทยมากขึ้น อาจเพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการสื่อสาร ทำให้ผู้คนเริ่มมีช่องทางในการเข้าถึงสินค้าและบริการต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นช่องทางสื่อสังคมออนไลน์หรือเว็บไซต์ต่างๆ ทั้งนี้ธุรกิจการค้าออนไลน์มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เพราะในปัจจุบันมีสิ่งต่างๆ เกิดขึ้นมาอย่าง

มาก ผลสำรวจแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซซึ่งได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการช้อปปิ้งของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตชาวไทยในปี 2561 สรุปได้ว่า ช่องทางในการซื้อสินค้าในโลกออนไลน์ของประเทศไทย ผู้บริโภคนิยมใช้สมาร์ตโฟนมากกว่า 데스크ท็อป ยิ่งไปกว่านั้นค่าใช้จ่ายในการซื้อผ่านสมาร์ตโฟนจะอยู่ที่ประมาณ 1,500 บาท สูงกว่าการซื้อสินค้าด้วยคอมพิวเตอร์เดสก์ท็อป ค่าเฉลี่ยจะอยู่ที่ 1,350 บาท/เดือน ข้อมูลยังแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงไทยนิยมซื้อสินค้าออนไลน์มากกว่าผู้ชาย คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ที่ ร้อยละ 59 และ 41 ส่วนคนรุ่นใหม่ คือ กลุ่มที่ชื่นชอบการซื้อสินค้าออนไลน์มากที่สุดกว่าครึ่งหนึ่งของผู้บริโภคผ่านช่องทางออนไลน์ทั้งหมด ถึงร้อยละ 51 คือ ช่วงอายุระหว่าง 25 - 34 ปี รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 35 - 44 ปี (ร้อยละ 21) กลุ่มอายุ 18 - 24 ปี (ร้อยละ 16) ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 12 เป็นผู้บริโภคที่มีอายุมากกว่า 45 ปี สำหรับ

ค่าเฉลี่ยของการช้อปปิ้งจะเฉลี่ยอยู่ที่ 1,500 บาท/ครั้ง โดยซื้อสินค้าผ่านสมาร์ตโฟนบ่อยที่สุด ขณะที่ยอดใช้จ่ายสูงสุดจะอยู่ในช่วงเดือนตุลาคม 1,956 บาท ตามด้วยเดือนธันวาคม 1,918 บาท และเดือนกุมภาพันธ์ 1,642 บาท ซึ่งนับเป็นช่วงที่คนไทยมีการใช้จ่ายคล่องตัว ส่วนช่วงที่ตลาดซบเซา มีค่าเฉลี่ยการใช้จ่ายต่ำที่สุดคือในเดือนมิถุนายน ค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 1,072 บาท และข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการช้อปปิ้งของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตยังพบว่า ผู้บริโภคในประเทศไทยนิยมซื้อสินค้า ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวันอังคารและวันศุกร์ ซึ่งเป็นช่วงที่มีใช้จ่ายทางออนไลน์มากที่สุด และจะลดลงช่วงสุดสัปดาห์ โดยยอดขายสูงสุดเกิดขึ้นจากการเลือกซื้อสินค้าผ่านสมาร์ตโฟนอยู่ตลอดเวลาตั้งแต่ประมาณ 18.00 น. แสดงให้เห็นว่า “หลังจากว่างเว้นจากงานประจำ คนไทยจะหันมาเลือกซื้อสินค้าผ่านออนไลน์เพื่อผ่อนคลายในเวลาว่าง ทั้งนี้หมวดหมู่ของสินค้าที่ได้รับความนิยมมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ สินค้าประเภทเสื้อผ้า สินค้าบ้านและสวน ด้านการท่องเที่ยว สินค้าประเภทเครื่องสำอาง และสินค้าด้านกีฬา” (BLT Bangkok, 2562: ออนไลน์)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านการตลาด และความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางด้านการตลาด และความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยทางด้านการตลาด และความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) ซึ่งใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง (Population) ได้แก่ ผู้บริโภคทั่วไปที่เคยซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร และกลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริโภคที่เคยซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นไว้ที่ร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ที่ .05 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ การเลือกเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เคยเลือกซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์ โดยกำหนดโควตาตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็นช่วงอายุละ 80 คน ได้แก่ (1) 50 ปีขึ้นไป (2) 40-50 ปี (3) 30-39 ปี (4) 20-29 ปี (5) ต่ำกว่า 20 ปี รวมเป็นจำนวน 400 เครื่องมือและวิธีการในการสุ่มตัวอย่าง คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1: คำถามเกี่ยวกับการคัดกรองและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2: คำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านการตลาดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อและความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์

ส่วนที่ 3: คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์

ส่วนที่ 4: ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์

การตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ มี 2 วิธี ดังนี้วิธีที่หนึ่ง การหาค่า

ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และวิธีที่สอง การทดสอบหาความเชื่อถือ (Reliability) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 67.3) และ เพศชาย (ร้อยละ 32.8) โดยมีอายุ 51 ปีขึ้นไป, อายุ 41-50 ปี, อายุ 31-40 ปี, อายุ 21-30 ปี และอายุน้อยกว่า 20 ปี (ร้อยละ 20.0) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 26.0) รองลงมาคือ อาชีพนักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 23.5) ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 55.0) รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (ร้อยละ 16.5) ส่วนใหญ่โดยเฉลี่ยภายใน 6 เดือน ซื้อสินค้าผ่านออนไลน์จำนวน 11-20 ชิ้น (ร้อยละ 42.5) รองลงมาคือ 21-30 ชิ้น (ร้อยละ 26.8) โดยมีการใช้ระยะเวลาในการท่องอินเทอร์เน็ตเพื่อซื้อสินค้าผ่านออนไลน์น้อยกว่า 1 ชั่วโมง (ร้อยละ 35.3) รองลงมาคือ ระยะเวลา 1-2 ชั่วโมง (ร้อยละ 30.8) ส่วนใหญ่ในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมาซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ประเภท แฟชั่นชาย/หญิง (ร้อยละ 23.9) รองลงมาคือ สุขภาพและความงาม (ร้อยละ 19.4) และในครั้งล่าสุดได้ซื้อสินค้าประเภทแฟชั่นชาย/หญิง (ร้อยละ 26.2) รองลงมาคือ สุขภาพและความงาม (ร้อยละ 19.5) ส่วนใหญ่ผู้บริโภคซื้อสินค้าในจำนวนเงินน้อยกว่า 1,000 บาท (ร้อยละ 50.3) รองลงมาคือ จำนวนเงิน 1,000-2,000 บาท (ร้อยละ 21.3) โดยจะซื้อสินค้าจากเว็บไซต์ของตัวสินค้า (ร้อยละ 27.3) รองลงมาคือ เว็บไซต์ Lazada (ร้อยละ 25.5) และผู้บริโภคส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ต่อไปมากที่สุด (ร้อยละ 38.5) รองลงมา คือ มีแนวโน้มที่

จะซื้อค่อนข้างมาก (ร้อยละ 34.0)

ปัจจัยทางด้านการตลาด พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในด้านระบบส่งมอบสินค้าอยู่ในระดับมากด้านราคา ด้านสินค้า ด้านการส่งเสริมการตลาดนโยบายการคืนสินค้า และด้านการบริการลูกค้า ปัจจัยด้านสินค้า พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นการซื้อสินค้าบนเว็บไซต์เพราะมีความหลากหลายเพราะผู้ขายได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนตามคุณสมบัติของสินค้า และซื้อสินค้าบนเว็บไซต์เพราะมีคุณภาพดีเป็นไปตามที่ลงประกาศจริง ปัจจัยด้านราคา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่น ความสามารถตรวจสอบราคาสินค้าบนเว็บไซต์ได้ตามต้องการ การซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ได้ในราคาที่ถูกลงกว่าการซื้อด้วยวิธีอื่น และสามารถประหยัดเงินได้จากการซื้อสินค้าบนเว็บไซต์ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่น ซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์เนื่องจากผู้ขายมีนโยบายการลดราคาชัดเจน ซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์เนื่องจากมีการโฆษณาที่น่าสนใจ และซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์เนื่องจากมีการแจกของแถม ปัจจัยด้านระบบส่งมอบสินค้าพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นการซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์เนื่องจากมีการบริการส่งถึงบ้านฟรี เว็บไซต์มีระบบจัดส่งสินค้าที่ดี เว็บไซต์มีระบบจัดส่งมอบสินค้าที่ตรงตามเวลาที่กำหนด และเว็บไซต์มีระบบรับประกันการจัดส่งสินค้าที่รวดเร็วปัจจัยด้านนโยบายการคืนสินค้า พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่น นโยบายการคืนสินค้าที่มีข้อตกลง เงื่อนไข และการรับประกันในการคืนสินค้าอย่างชัดเจน และเว็บไซต์มีนโยบายการคืนสินค้าที่มีข้อตกลง เงื่อนไข และการรับประกันในการคืนสินค้าอย่างชัดเจน ปัจจัยด้านการบริการลูกค้า พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นการซื้อสินค้าบนเว็บไซต์มี

ระบบการให้บริการที่ดีกว่าร้านค้าทั่วไป การได้รับการเอาใจจากการซื้อสินค้าบนเว็บไซต์มากกว่าร้านค้าทั่วไป และการได้รับการบริการตรงตามความคาดหวังจากการซื้อสินค้าบนเว็บไซต์มากกว่าร้านค้าทั่วไป

ความพึงพอใจในการซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค พบว่า อยู่ในระดับมาก ร้านค้าออนไลน์ให้ข้อมูลถูกต้องแม่นยำ ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่น่าเสนอ ให้ข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการ นำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้อย่างถูกต้อง ความปลอดภัยของร้านค้าออนไลน์จากฐานข้อมูล มีการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลเป็นอย่างดี ออกแบบง่ายต่อการใช้งาน มีสีสันสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์ การจัดส่งที่ตรงตามเวลา จัดรูปแบบและองค์ประกอบสวย มีรูปผลิตภัณฑ์ดึงดูดใจ การจัดส่งสินค้าอย่างรวดเร็วหลังจากการสั่งซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ และร้านค้าออนไลน์ช่วยให้หาซื้อสินค้าได้ง่ายขึ้น

พฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภคพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริโภคส่วนใหญ่มักซื้อสินค้าผ่านออนไลน์อยู่ในระดับมาก ผู้บริโภคมักจะซื้อสินค้าผ่านออนไลน์มากกว่าตามร้านค้าทั่วไปและผู้บริโภคชอบที่จะแนะนำการซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์มากกว่าการซื้อตามร้านทั่วไป

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1: อิทธิพลของปัจจัยทางด้านการตลาด ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า “ผลการทดสอบสมมติฐานสามารถยอมรับได้หมายความว่า อิทธิพลของปัจจัยทางด้านการตลาด ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 43.9 ($R^2 = .439$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2: ปัจจัยทางด้านการตลาด ประกอบด้วย ด้านสินค้า ราคา การส่งเสริมการตลาด ระบบส่งมอบสินค้า นโยบายการคืนสินค้า และการบริการลูกค้า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยทางด้านการตลาด ประกอบด้วย ด้านสินค้า ราคา การส่งเสริมการตลาด ระบบส่งมอบสินค้า นโยบายการคืนสินค้า และการบริการลูกค้า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์ด้านการบริการลูกค้า ($r = .592$) ด้านการส่งเสริมการตลาด ($r = .584$) ด้านสินค้า ($r = .570$) ด้านราคา ($r = .557$) ด้านระบบส่งมอบสินค้า ($r = .488$) และด้านนโยบายการคืนสินค้า ($r = .477$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 3: อิทธิพลของความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานครพบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานสามารถยอมรับได้ หมายความว่าอิทธิพลของความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครคิดเป็นร้อยละ 34.9 ($R^2 = .349$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของปัจจัยทางด้านการตลาดและความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายเพื่อสรุปผลการวิจัย โดยมีการนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงเพื่อการ

อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และซื้อสินค้าในจำนวนเงินน้อยกว่า 1,000 บาท สอดคล้องกับ ปิยะมาภรณ์ ช่วยชูหนู (2559) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางสังคมออนไลน์” พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และจำนวนเงินเฉลี่ยที่ใช้ในการซื้อแต่ละครั้งจะต่ำกว่า 1,000 บาท นอกจากนี้ ผู้บริโภคใช้ระยะเวลาในการท่องอินเทอร์เน็ตเพื่อซื้อสินค้าในเว็บไซด์น้อยกว่า 1 ชั่วโมง โดยประเภทของสินค้าที่ผู้บริโภคซื้อล่าสุด คือ แฟชั่นชาย/หญิง” และ ยังสอดคล้องกับ สาวนีย์ ศรีจันทร์นิล, (2559) ได้ศึกษาเรื่อง “ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า “เวลาในการซื้อผลิตภัณฑ์ทางออนไลน์น้อยกว่า 1 ชั่วโมง ในขณะที่ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ที่ซื้อ คือ เสื้อผ้า ส่วนเหตุผลในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ทางอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เนื่องจากมีผลิตภัณฑ์ให้เลือกหลากหลายมากที่สุด และมีงบประมาณในการซื้อผลิตภัณฑ์แต่ละครั้ง 300-500 บาท”

2. ปัจจัยทางด้านการตลาดของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้บริโภคให้ความสำคัญกับปัจจัยทางการตลาด ผลการวิเคราะห์ยังบ่งบอกถึงระดับความสำคัญของปัจจัยในแต่ละด้านที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการบริการลูกค้า ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านสินค้า ด้านราคา ด้านระบบส่งมอบสินค้า และด้านนโยบายการคืนสินค้า สอดคล้องกับ เสาวนีย์ ศรีจันทร์นิล (2559) ได้ศึกษาเรื่อง “ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า “ผู้บริโภคให้ความสำคัญ

สำคัญกับส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านอินเทอร์เน็ตทุกด้านอยู่ในระดับมาก” นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุมิตรา เซตริ, (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์เป็นอย่างดี โดยด้านที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสูงสุด คือ ด้านช่องทางการจำหน่าย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับโดย ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านระบบส่งมอบสินค้ามากที่สุดเมื่อทำการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ เนื่องจากผู้บริโภคคำนึงถึงการบริการส่งถึงบ้านฟรี ระบบจัดส่งสินค้าที่ดี ระบบจัดส่งมอบสินค้าที่ตรงตามเวลาที่กำหนด และเว็บไซด์มีระบบรับประกันการจัดส่งสินค้าที่รวดเร็ว” และ ยังสอดคล้องกับ ราห์มาน (Rahman, M. A., 2018) ได้ศึกษาเรื่อง “การตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านช่องทางออนไลน์: การศึกษาเชิงประจักษ์ในเมืองธากา ประเทศบังกลาเทศ” พบว่า “ผู้บริโภคส่วนใหญ่เลือกซื้อสินค้าทางออนไลน์เพื่อประหยัดเวลาและยังชอบความสะดวกสบายในการให้บริการจัดส่งสินค้าถึงบ้าน”

3. ความพึงพอใจในการซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานครในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาได้ว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการที่ร้านค้าออนไลน์ให้ข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการ ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการถูกต้องแม่นยำและครบถ้วนตามที่ต้องการ ช่วยให้หาข้อมูลได้ง่ายขึ้น โดยร้านค้าออนไลน์จะต้องนำข้อมูลส่วนบุคคลของไปใช้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้ในด้านความปลอดภัยของข้อมูล จะต้องมีการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลเป็นอย่างดี ต้องออกแบบง่ายต่อการใช้งาน จัดรูปแบบและองค์ประกอบสีสันทะว่างาม มีรูปลักษณ์ที่ดึงดูดใจการจัดส่งที่ตรงตามเวลา นอกจากนี้ในการจัดส่ง

สินค้าอย่างรวดเร็วหลังจากการสั่งซื้อสินค้า ช่วยให้ท่านหาข้อมูลได้ง่ายขึ้น โดยผู้บริโภคให้ความสำคัญในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน บ่งบอกถึงการให้ความสำคัญต่อการได้รับบริการที่ดีและส่งผลต่อความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์มากที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับ (อาภาภรณ์ วัฒนกุล, 2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคผ่านทางเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย พบว่า การแสดงข้อมูลรายละเอียดสินค้าอย่างครบถ้วน ชี้แจงวิธีการใช้งานสินค้า คุณสมบัติ การเก็บรักษา การรับประกัน และการเปลี่ยนสินค้าอย่างชัดเจน ทำให้ผู้บริโภคมีข้อมูลในประเมินทางเลือกในการซื้อสินค้าและบริการส่งผลให้ผู้บริโภคมีความพึงพอใจในการซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และ ยังมีความสอดคล้องกับ (ธนพัฒน์ อิทธิเวชช์, 2560) ได้ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ซื้อของลูกค้าในส่วนของร้านค้าออนไลน์ พบว่า ให้ความสำคัญในด้านการรักษาความลับของลูกค้าอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ (Karim, R. A., 2013) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของลูกค้าในการซื้อสินค้าออนไลน์ กรณีศึกษาเกี่ยวกับเหตุผลสำหรับแรงจูงใจและความยับยั้งชั่งใจ เพื่อต้องการค้นหาสาเหตุที่จะมีอิทธิพลต่อลูกค้าในเชิงบวกหรือเชิงลบต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ และทราบถึงความพึงพอใจของลูกค้าในการซื้อสินค้าออนไลน์ พบว่า นโยบายด้านความปลอดภัยการชำระเงินออนไลน์ ความเป็นส่วนตัวและความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์ การรับประกันสินค้า และการให้บริการลูกค้าส่วนบุคคล มีผลกระทบอย่างมากต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภค

4. พฤติกรรมความตั้งใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานคร ใน

ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริโภคส่วนใหญ่มักซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ในระดับสูงสุด รองลงมา มักจะซื้อสินค้าในเว็บไซด์มากกว่าตามร้านค้าทั่วไป และชอบที่จะแนะนำการซื้อสินค้าผ่านเว็บไซด์มากกว่าการซื้อตามร้านทั่วไป การวิจัยครั้งนี้มีระดับการตัดสินใจเพิ่มมากขึ้นจากการศึกษาของ (อรอนงค์ ภูเจริญ, 2559) ที่ระบุว่า ในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภคพบว่าในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะเวลาที่ซื้อสินค้านั้นมักซื้อสินค้าผ่านเว็บไซด์อยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมา เป็นชอบที่จะแนะนำการซื้อสินค้าผ่านเว็บไซด์มากกว่าการซื้อตามร้านทั่วไป และซื้อสินค้าในเว็บไซด์มากกว่าตามร้านค้าทั่วไป สอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ พัทธ์รักษ์ธรรม (2556) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภค” พบว่า “ทัศนคติของผู้บริโภคมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ต่อไปหรือไม่ โดยผู้ประกอบการจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องของคุณภาพสินค้าให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดทัศนคติที่ดีในการซื้อสินค้าครั้งนั้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความตั้งใจในการซื้อซ้ำในอนาคตได้” สอดคล้องกับ เฮ.แอล., (He. L., 2018) ได้ศึกษาเรื่องข้อเสนอแนะ ความพึงพอใจของลูกค้า ประสพการณ์การการซื้อสินค้าออนไลน์ ความไว้วางใจ และการบอกต่อแบบปากต่อปาก (WOM) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภคในประเทศจีน” พบว่า “การซื้อสินค้าออนไลน์แบบปากต่อปาก, ความไว้วางใจในการซื้อสินค้าออนไลน์, ประสพการณ์ซื้อสินค้าออนไลน์และข้อเสนอแนะ คือปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของลูกค้าในประเทศจีนเป็นอย่างมาก” และ ยังสอดคล้องกับ ฉันทยา ศิริลาภพาณิชย์, (2558) ได้ศึกษาเรื่อง “ความพึงพอใจ ความเพิกเฉย สิ่งเร้าทางสภาวะแวดล้อม และการยอมรับเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อความตั้งใจใน

การใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่องของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า “สิ่งเร้าด้านการมีปฏิสัมพันธ์ สิ่งเร้าทางสภาวะแวดล้อมด้านการให้บริการเฉพาะส่วนบุคคล และด้านความสามารถในการเข้าถึง การยอมรับเทคโนโลยี ด้านการรับรู้ความมีประโยชน์ และด้านความเพลิดเพลิน ส่งผลต่อความตั้งใจในการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่องของผู้บริโภค” และ นอกจากนี้ ศิริวรรณ พันธุ , (2562) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตั้งใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์สมุนไพรเสริมอาหารผ่านออนไลน์” พบว่า “กลยุทธ์การตลาดออนไลน์โดยรวม ภาพลักษณ์ ความน่าเชื่อถือของตราสินค้า และระบบการจัดการลูกค้าสัมพันธ์ ส่งผลต่อการตั้งใจซื้อซ้ำผลิตภัณฑ์สมุนไพรเสริมอาหารผ่านออนไลน์”

ข้อเสนอแนะการวิจัยจากประเด็นที่ค้นพบ

1. ผู้ประกอบการ ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านการตลาดทั้ง 6 ปัจจัย คือ (1) สินค้า (2) ราคา (3) การส่งเสริมทางการตลาด (4) ระบบส่งเสริมสินค้า (5) นโยบายการคืนสินค้า (6) การบริการลูกค้า แล้วนำมาใช้จัดทำแผนการปฏิบัติงานที่มีความชัดเจน ทั้งแผนระยะสั้น และระยะยาวในการดำเนินงาน เพื่อจะได้นำมาใช้ในการจัดทำแผนการปฏิบัติงานแผนกลยุทธ์ของธุรกิจทั้งกลยุทธ์การตั้งราคาที่เหมาะสมกับสินค้าสามารถเปรียบเทียบกับราคาได้ การมีสินค้าที่หลากหลายมีคุณภาพตรงตามที่ต้องการไว้ในเว็บไซต์ มีแผนทำการส่งเสริมทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง มีระบบส่งเสริมสินค้าที่ทันสมัยใหม่รวดเร็วและสามารถตรวจสอบสินค้าขณะที่ส่งมอบสินค้าได้ มีนโยบายการคืนสินค้า และมีการให้บริการลูกค้าอย่างมีอาชีพ

2. ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการผ่านออนไลน์ อาจเป็นเพราะสามารถเลือกซื้อสินค้าได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยที่ผู้

ประกอบการสามารถนำเสนอสินค้าของตนได้อย่างสะดวกทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยไม่ต้องใช้เงินลงทุนมากนัก ดังนั้น จึงเป็นช่องทางการตลาดที่ผู้ประกอบการยุคใหญ่ควรให้ความสำคัญโดยเฉพาะปัจจัยทางด้านการตลาดเพิ่มขึ้น เพื่อที่จะทำให้สินค้าและบริการมีคุณลักษณะแตกต่างไปจากสินค้าที่สามารถหาซื้อได้ตามร้านค้าทั่วไป ซึ่งจะทำให้เป็นช่องทางพัฒนาการค้าให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

3. ผู้ประกอบการ ควรให้ความสำคัญในส่วนของคุณภาพความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ของผู้บริโภค ได้แก่ เว็บไซต์ให้ข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการ ข้อมูลถูกต้องแม่นยำ ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการที่นำเสนอมีการออกแบบง่ายต่อการใช้งาน เว็บไซต์ช่วยให้หาข้อมูลได้ง่ายขึ้นมีการจัดรูปแบบและองค์ประกอบสวย เว็บไซต์มีสีสันสวยงาม ความคิดสร้างสรรค์ของเว็บไซต์ รูปลักษณ์ที่ดึงดูดใจของเว็บไซต์การจัดส่งที่ตรงเวลาตามเวลา การจัดส่งสินค้าอย่างรวดเร็วหลังจากการสั่งซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ มีการบริการหลังการขายเมื่อสั่งซื้อสินค้าผ่านเว็บไซต์ ความปลอดภัยของเว็บไซต์จากฐานข้อมูลมีการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลเป็นอย่างดี มีผู้ดูแลเว็บไซต์นำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้จะช่วยให้ผู้บริโภคเกิดความพอใจ และมีกลับมาซื้อสินค้าซ้ำ หรือมีการบอกต่อไปยังคนรู้จักอีกด้วย

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1.ควรศึกษาถึงผู้ซื้อในพื้นที่อื่นๆ เพื่อหาความแตกต่าง ซึ่งอาจเป็นความแตกต่างในด้านกระบวนการตัดสินใจซื้อหรือปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายได้อย่างถูก

ต้อง

2. ควรศึกษารายละเอียดแบบเจาะลึกในกลุ่มผู้ที่ยังไม่เคยซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์ โดยอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคลหรือแบบกลุ่ม โดยสุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนข้อมูลด้านประชากรที่แตกต่างกัน เพื่อเข้าถึงความต้องการ ความคาดหวัง จากความรู้สึก ความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างมากยิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาเพิ่มเติมว่าปัจจัยใดมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์บ้าง ผู้ประกอบการจะได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์และพัฒนากระบวนการขาย กลยุทธ์ต่างๆ ที่จะจูงใจ และรักษาความภักดีในการซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์ใดๆ ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงช่วยในการขยายฐานลูกค้าอีกด้วย

บรรณานุกรม

- กิตติวัฒน์ จิตรวัตร. (2559). “ปัจจัยการซื้อสินค้าออนไลน์และคุณภาพเว็บไซต์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าจากเว็บไซต์สาขาค้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร”. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ฉัตยาพร เสมอใจ. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ชนิตา เสถียรโชค. (2560). “ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์บน Lazada”. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัยวัฒน์ พัทธ์จักรธรรม. (2556). “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าออนไลน์ของผู้บริโภค”.วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ฐาปนพงศ์ กลิ่นนิล. (2558). “ปัจจัยที่มีผลต่อความจงรักภักดีในการซื้อสินค้าออนไลน์ บริบทผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก”. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: วิทยาลัยนวัตกรรมการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
- ดวงใจ ธรรมนิทานนท์. (2557). “กลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ความงามผ่านช่องทางการค้าแบบดิจิทัล”. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- ธนพัฒน์ อิทธิเวชย์. (2560). “ความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้ซื้อกล่องมือสองบนสื่อออนไลน์”.การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปณิศา มีจินดา และ ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2554). กลยุทธ์การตลาดและการวางแผน. กรุงเทพฯ: Diamond

in Business World.

- ปิยมาภรณ์ ช่วยชูหนู. (2559). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางสังคมออนไลน์”. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรทิพา ทัพไทย. (2560). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าสตรีผ่านช่องทางออนไลน์”. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัฒนชีตา ภัทรคำประสิทธิ์. (2555). “พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเลือกใช้อาบบรรณดีใหม่ของผู้บริโภคในเขต อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภัทรภาพร เม้ามี่ศรี (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการซื้อสินค้าบนระบบ E-commerce. ขอนแก่น: คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Aaker, D. (1991). Managing Brand Equity. Capitalizing on the Value of a Brand Name. New York: Free Press.
- Bearden, William O & Jesse E. T. (1983). Selected Determinants of Consumer Satisfaction and Complaint Reports. Journal of Marketing Research, 20(1): 21-28.
- Belch G. & Belch M. (2009). Advertising and promotion: an integrated marketing Communications perspective. (8th ed). Boston Sydney: McGraw-Hill Irwin.
- Blackwell, R.D, Miniard, P.W., & Engel, J.F. (2007). Consumer behavior (10th ed.). Kundi Haryana, India: Thomas South-Western.
- Bower, A. B. & Maxham, J. G. (2012). Return Shipping Policies of Online Retailers: Normative Assumptions and the Long-Term Consequences of Free and Free Returns. Washington and Lee University of Virginia.
- Chocarro, R., Cortinas, M., Villanueva, M. L. (2013). Situational Variables in Online Versus Offline Channel Choices. Electronic Commerce Research and Applications, 12, 347-361.
- Damian, R., & Calvin, J. (2009). Understanding DIGITAL marketing. Great Britain and the United States: Kogan Page Limited.
- Day, R. L., and Landon, E. L. (1997). Toward a theory of consumer complaining behavior. Consumer and Industrial Buying Behavior: 95.

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจ การบริหารจัดการ และประสิทธิภาพการ
ปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

THE RELATIONSHIPS BETWEEN MOTIVATION FACTORS, ADMINISTRATION
AND THE EFFECTIVE OPERATIONS OF GENERAL ADMINISTRATION OFFICERS
IN MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY

ลัทธิกา หวังสุขใจ *
ณัฐสพันธ์ เผ่าพันธุ์**

วันรับ 16 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจ การบริหารจัดการ และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 35 – 45 ปี มีรายได้ระหว่าง 15,001

– 20,000 บาท ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 – 10 ปี การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยแรงจูงใจ การบริหารจัดการ และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานต่างกัน มีปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยค่าจ้าง ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

* นิสิตหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการองค์การสมัยใหม่มหาวิทยาลัยศรีปทุม E-mail: Ltk_ws@hotmail.com

*อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการองค์การสมัยใหม่มหาวิทยาลัยศรีปทุม, E-mail: natsapun.pa@spu.ac.th.

จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสถานภาพ ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยการบริหารจัดการของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน รายได้ สังกัดต่างกัน มีปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยค่าจ้าง และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นปัจจัยการบริหารจัดการของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ , ปัจจัยแรงจูงใจ , การบริหารจัดการ , ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ABSTRACT

The research findings were as follow: Most of the Professional Practitioner and General Administration officers in Mahachulalongkornrajavidyalaya University were female, aged 35-45 years, single, with a master's degree, general administrative position

the average income per month 15,001-20,000 baht, the number of working years were 6-10 years in Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Central campus respectively. Motivation

factors affect performance were at high level When considering each aspect arranged in descending order, it found that the comparative study was found that gender, age, educational level, position had no significant related to motivation factors, hygiene factors, administrative factors and performance efficiency at 0.05 level. Therefore, the null hypothesis was rejected. Status and duration were significantly related to hygiene factors and performance efficiency at 0.05 level as hypothesis. In contrast, it had no significant relationship with motivation factors and administrative factors at 0.05 level; therefore, the null hypothesis was rejected. Income and Agency were significantly related to hygiene factors and performance efficiency at 0.01 level as hypothesis whereas administrative factors at 0.05 level; therefore, the null hypothesis was rejected.

Keynote: The relationships , motivation factors , Administration , effective operations

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย อยู่ภายใต้การกำกับของรัฐบาลโดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้ก่อตั้งขึ้นภายในวัดมหาธาตุวรวิหาร เมื่อปี พ.ศ.2432 ก่อนที่จะพระราชทานนามเป็น “มหามกุฏราชวิทยาลัย” ในปี พ.ศ. 2439 เพื่อเป็นวิทยาลัยการศึกษาชั้นสูงของพระสงฆ์ ที่เน้นการศึกษาด้านพระพุทธศาสนาและให้ป็นศูนย์กลางการศึกษา

ด้านพุทธศาสตร์ที่สำคัญของพระสงฆ์ไทย มีการเรียนการสอนครอบคลุมตั้งแต่ปริญญาตรีถึงปริญญาเอกทางพุทธศาสตร์ มีหลักสูตรนานาชาติและภาษาอังกฤษ รวมทั้งมีการดำเนินการวิจัยในด้านพุทธศาสตร์ ปัจจุบันไม่เพียงแต่มีการเรียนการสอนทางพุทธศาสตร์เท่านั้น ยังมีการเรียนการสอนทางสังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีการจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรปริญญาบัตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตและบริการยังมีหน้าที่บริการวิชาการแก่สังคม (มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2555: ออนไลน์) พุทธศักราช 2540 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ.2540 หมวด1 มาตรา 6 ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นนิติบุคคล ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา วิจัย ส่งเสริมและให้บริการทางวิชาการพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ รวมทั้งการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย มีพันธกิจที่จัดตั้งไว้ใน 4 ด้าน ได้แก่ ผลิตบัณฑิต วิจัยและพัฒนา ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในหมวด 1 มาตรา 8 มหาวิทยาลัยอาจแบ่งส่วนงานดังนี้ 1.สำนักงานอธิการบดี 2.สำนักงานวิทยาเขต 3.บัณฑิตวิทยาลัย 4.คณะ 5.สถาบัน 6.สำนัก 7.ศูนย์ 8.วิทยาลัย ตามลำดับ จากการแบ่งหน่วยงานตามทีกล่าวมาเพื่อการดำเนินงานมหาวิทยาลัยทำหน้าที่ให้บรรลู่วัตถุประสงค์ไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวต้องอาศัยบุคลากรในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะ

ตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป โดยมีข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ.2541, การบริหารงานบุคคล (ฉบับที่2) พ.ศ.2542 เป็นข้อบังคับให้บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป ปฏิบัติงานให้ตรงกับนโยบายของผู้บริหารที่กำหนดควิสัยทัศน์ นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้หน่วยงานมีผลงานที่มีประสิทธิภาพ ตรงตามนโยบายของผู้บริหารที่วางไว้และสามารถทำให้ผลงานที่ออกมา มีความสมบูรณ์ ตรงตาม วิสัยทัศน์ นโยบาย แผนยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับคุณภาพของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การบริหารจัดการคือ หัวใจ การบริหารการจัดมีความจำเป็นต้องใช้ศาสตร์ในการบริหารงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารควรยึดหลักปฏิบัติ คือ สร้างคนเก่ง มีกลยุทธ์ในการบริหารงาน บริหารคน มีทักษะกระบวนการในการสร้างให้เกิดพลังอันยิ่งใหญ่จากคนรอบตัว บริหารความเสี่ยง มีการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ มีทักษะในการเจรจาต่อรองในทุกโอกาส และมีการบริหารผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นกระบวนการร่วมกันระหว่างฝ่ายบริหาร หัวหน้า และบุคลากรแต่ละคนในการบริหาร เพื่อให้ได้ผลการปฏิบัติงานที่ตอบสนองต่อเป้าหมาย และทิศทางขององค์กร (TAM,2560) ทั้งนี้ความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ หรือการบริหารงานที่สัมฤทธิ์ผลตามแนวคิดของแมคคินซี (McKinsey 7's Framework) ได้ถูกนำมาใช้ในการบริหารเป็นหลักสากล ประกอบไปด้วย (1) กลยุทธ์ (Strategy) (2) โครงสร้าง (Structure) (3) ระบบ (System) (4) รูปแบบ (Style) (5) บุคคล (Staff) (6) ทักษะ (Skill) และ (7) ค่านิยมร่วม (Shared Value) (วิฑูรย์ สิมะโชติ, 2553: Online)

กระบวนการจูงใจเป็นการนำปัจจัยต่างๆที่เป็นแรงจูงใจมากระตุ้นหรือผลักดันให้บุคลากรแสดงพฤติกรรมไปอย่างมีทิศทาง เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือเงื่อนไขที่ของมหาวิทยาลัย ดังนั้นแรงจูงใจในการทำงานเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานและการแสดงพฤติกรรมในการทำงานของบุคลากร หากมหาวิทยาลัยมีแรงจูงใจในทางบวกก็จะแสดงพฤติกรรมการทำงานออกมาในเชิงบวก มาเร็ว ล่อ จูงใจ ส่งผลให้มีกระตือรือร้นในการทำงาน แต่ในทางกลับกันหากขาดแรงจูงใจในการทำงาน พฤติกรรมการทำงานในเชิงลบ ไม่มีความสนใจในการทำงาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าแรงจูงใจในการทำงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมายของมหาวิทยาลัย ผู้บริหารมีความจำเป็นต้องรู้และเข้าใจกลยุทธ์ในการจูงใจ นำมาใช้ประโยชน์ในการเพิ่มแรงจูงใจในการทำงานให้กับบุคลากร การที่จะทำให้สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น ต้องอาศัยบุคลากรของมหาวิทยาลัยร่วมมือกันทำงานเพื่อทำให้ผลสำเร็จที่ออกมา มีปัญหาน้อยที่สุด รวมถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จึงจะสามารถสร้างความสำเร็จในงานได้อย่างแท้จริง ผู้บริหารต้องมีการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ดี และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลในการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด ย่อมสร้างความก้าวหน้าให้กับมหาวิทยาลัย ความต้องการทางใจ ความพึงพอใจเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างเสริมประสิทธิภาพของงาน สร้างแรงจูงใจและความพึงพอใจ หมายถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทัศนคติหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติ เมื่องานนั้นได้รับการตอบสนองทั้งทางวัตถุและด้านจิตใจ จึงทำให้เกิดความต้องการของการปฏิบัติงาน และเต็มใจ อุทิศร่างกาย ความคิด เพื่อตอบสนองความต้องการของ

มหาวิทยาลัย สำหรับประสิทธิภาพในการทำงานเกิดจากความสามารถในการบริหารจัดการ การแรงจูงใจ ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรในมหาวิทยาลัยเช่นกัน ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จของงานและมหาวิทยาลัย รวมทั้งความสุขของผู้ทำงานด้วย กล่าวหากหน่วยงานใดบุคลากรไม่มีความพึงพอใจในการทำงาน ก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลงานและการปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การทำงานลดลง เป็นผลเสียต่อหน่วยงาน ทำให้งานเกิดความเสียหาย ทำให้เกิดปัญหาทางการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยแรงจูงใจ การบริหารจัดการ และประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร ตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยแรงจูงใจ การบริหารจัดการ และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจ การบริหารจัดการ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ที่ต่างกันมีผลต่อปัจจัยแรงจูงใจ การบริหารจัดการและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แตกต่างกัน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารจัดการกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจ การบริการจัดการ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ลักษณะประชากรการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจ การบริหารจัดการ และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีลักษณะสำรวจ (Survey Research) โดยเป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัย มีกระบวนการศึกษา คือ “ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 226 รูป/คนโดยใช้สูตรของเครซีมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1: ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ “เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่ง รายได้ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน”

ตอนที่ 2: ปัจจัยแรงจูงใจในการทำงาน เช่น

“ปัจจัยแรงจูงใจ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงานที่น่าสนใจ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้า ปัจจัยค่าจ้าง ด้านเงินเดือน ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านการนิเทศ ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านสภาพการทำงาน ด้านสภาพชีวิตส่วนตัว”

ตอนที่ 3: ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป เช่น “ด้านกลยุทธ์และการวางแผน ด้านโครงสร้างการทำงาน ด้านระบบการทำงาน ด้านรูปแบบการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับบุคลากรในที่ทำงาน ด้านความรู้ความสามารถ ด้านแรงจูงใจในการทำงาน”

ตอนที่ 4: ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน คือ “ด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน”

ตอนที่ 5: ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจการบริหารจัดการ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไปมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด (Open ended Question) ให้เลือกตอบแบบเสรี

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการอธิบายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ย (mean:) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(standard deviation; S.D.) และสถิติเชิงอนุมาน(inferential statistics) การวิเคราะห์ความ

แปรปรวนทางเดียว (One way Anova) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentages)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 35 – 45 ปี สถานภาพ โสด ระดับการศึกษา ปริญญาโท ตำแหน่งงานนักจัดการงานทั่วไป มีรายได้ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6 – 10 ปี สังกัดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีปัจจัยแรงจูงใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านความสำเร็จของงานรองลงมาด้านความรับผิดชอบ ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือและด้านความก้าวหน้า บุคลากรสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายตามวัตถุประสงค์ ได้รับคำชมเชยและความเชื่อถือ ไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาว่ามีความสามารถเหมาะสมกับภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้บังคับบัญชาไว้วางใจ มอบหมายงานพิเศษให้ท่านปฏิบัติอยู่เสมอ บุคลากรคิดหาวิธีใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ มีความมุ่งมั่น แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ และตำแหน่งที่ปฏิบัติอยู่สามารถสร้างผลงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งได้ ปัจจัยแรงจูงใจรายชื่อที่บุคลากร มีความคิดเห็นว่าคุณควรมีการเพิ่มแรงจูงใจ เพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ คือ หัวหน้างานชื่นชมเพื่อให้เกิดความภูมิใจ

ในการปฏิบัติงาน ยอมรับความคิดเห็นต่างๆจากผู้บังคับบัญชา มอบหมายงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถ ความถนัด การกำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และหน่วยงานสนับสนุนให้ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา

บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีปัจจัยค้ำจุนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา รองลงมาด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านสภาพชีวิตส่วนตัว ด้านความมั่นคงในงาน ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพในการทำงาน ด้านนิเทศงาน ด้านสถานะของอาชีพ ด้านนโยบายและการบริหารและด้านค่าตอบแทน และผลประโยชน์ สภาพทั่วไปของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมในการทำงาน ผู้บังคับบัญชามีความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ชี้แนะการทำงานด้วยความเต็มใจ สามารถทำงานร่วมกันกับผู้บังคับบัญชาได้อย่างดี และสามารถเป็นที่พึ่งพาของเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี บุคลากรมีความเข้าใจในแผนปฏิบัติการภายในมหาวิทยาลัย ตำแหน่งงานสามารถที่จะมีโอกาสพัฒนาในตำแหน่งที่สูงขึ้น รวมถึงมีความผูกพันกับมหาวิทยาลัย เมื่อมีกิจธุระหรือป่วยสามารถลางานได้ตามความเหมาะสม และมหาวิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพนักงานให้บุคลากรได้พบปะสังสรรค์เพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ปัจจัยค้ำจุนที่บุคลากรมีความคิดเห็นว่าคุณควรเพิ่มมากขึ้นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น คือ ผู้บังคับบัญชาเป็นกันเอง สนใจผู้บังคับบัญชาเท่าเทียมกัน มีนโยบายการบริหารงานองค์กรมีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์สำนักงานใช้อย่างเพียงพอและเหมาะสม ตำแหน่งงานอยู่มีความมั่นคงและ

ได้รับการยอมรับนับถือในสังคม มีการประเมินผลงานให้ได้รับการปรับเงินเดือนให้บุคคลากรขึ้นตามความเหมาะสม ให้ความช่วยเหลือในการทำงานเป็นอย่างดีต่อผู้ได้บังคับบัญชา มีการให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกันและกันได้ เวลาการทำงานไม่มีผลกระทบกับเวลาที่อยู่กับครอบครัว

บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีปัจจัยบริหารจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านความรู้ความสามารถ ด้านรูปแบบการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับบุคลากรในที่ทำงาน ด้านโครงสร้างการทำงาน ด้านกลยุทธ์และการวางแผน ด้านแรงจูงใจในการทำงาน และด้านระบบการทำงาน มหาวิทยาลัยมีการวางแผนการทำงาน มีการตั้งเป้าหมายร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการวางแผนพัฒนาประจำปีครบถ้วนทุกองค์ประกอบ มีการวางระบบการทำงานที่ทำให้เกิดความสะดวกสบาย ผู้บริหารให้ความสำคัญในการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ และมีเทคนิคใหม่ๆ นำมาใช้ในการบริหารงานมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ ด้านบุคลากรมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรในหน่วยงาน และมีการพัฒนาความรู้ความสามารถในตำแหน่งที่ท่านปฏิบัติงานอยู่เสมอ การบริหารจัดการที่บุคลากรมีความคิดเห็นว่าคุณควรเพิ่มมากขึ้นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น คือ องค์กรมีการวางแผนกลยุทธ์ที่สามารถกำกับบริหารจัดการได้ประสบความสำเร็จ และเหมาะสมกับลักษณะองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการทำงาน ควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบงานอย่างเป็นระบบ และพัฒนาระบบการทำงานให้มีความทันสมัย รวดเร็ว

บุคลากรควรมีความรู้ความสามารถตรงกับตำแหน่งงาน เมื่อทำงานสำเร็จควรได้รับคำชมจากผู้

บริหารเสมอ และความสัมพันธ์ระหว่างกันในองค์กรเป็นอย่างดี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านคุณภาพของงาน ด้านเวลา ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และด้านปริมาณงาน ผลงานที่บุคลากรปฏิบัติมีความถูกต้อง ครบถ้วน น่าเชื่อถือ ในการปฏิบัติงานมีการจัดลำดับความสำคัญของปริมาณงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมีการแบ่งเวลาไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งใช้ทรัพยากรในมหาวิทยาลัยของทำงานอย่างคุ้มค่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่บุคลากรมีความคิดเห็นว่าคุณควรเพิ่มมากขึ้นในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น คือ ควรมีการวางแผนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทุกครั้งเสมอ เพื่อให้การปฏิบัติงานได้ตามปริมาณงานที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ตรงต่อเวลาและรักษาเวลาในการปฏิบัติงาน และมีการนำทรัพยากรที่ใช้แล้วมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงาน ผลการเปรียบเทียบปัจจัยแรงจูงใจการบริหารจัดการและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

1) บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มีเพศต่างกัน มีปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยค้ำจุน ปัจจัยการบริหารจัดการและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

2) บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพ

5) บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพ และบริหารทั่วไปตำแหน่งงานต่างกัน มีปัจจัย แรงจูงใจ ปัจจัยค่าจ้าง ปัจจัยการบริหารจัดการ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

8) บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพ และบริหารทั่วไปสังกัดต่างกัน มีปัจจัยแรงจูงใจ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร ตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นปัจจัยค่าจูง และปัจจัยการบริหารจัดการของบุคลากรตำแหน่ง

3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจ การบริการจัดการ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์

1. ปัจจัยแรงจูงใจ การบริหารจัดการและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีปัจจัยแรงจูงใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับโสภิตา เฟื่องทอง (2545) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยแรงจูงใจที่มีผลต่อการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของมูลนิธิโครงการหลวง” ผลการศึกษาพบว่า “พนักงานระดับปฏิบัติการของมูลนิธิโครงการหลวงให้ความสำคัญกับปัจจัยในกลุ่มปัจจัยในระดับมากและให้ความสำคัญบุคคล ปัจจัยจูงใจ ปัจจัยสุขวิทยาและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน” ปัจจัยค่าจ้างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสุภาพ กันธิมา (2550) ได้ศึกษาเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลจังหวัดเชียงใหม่” พบว่า “ปัจจัยค่าจ้างในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลอยู่ในระดับมาก” ปัจจัยบริหารจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ปญญัญญา เมืองอินทร์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานและลูกจ้าง ธนาคารออมสินเขตเชียงใหม่ 2” พบว่า “ปัจจัยธำรงรักษา

ที่ช่วยรักษาให้พนักงานหรือลูกจ้างยังคงทำงานอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีความเห็นด้วยมากที่สุดอันดับแรกคือ ปัจจัยด้านตำแหน่งงาน” ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ญัฐธัญ ญันดรบ (2545 อ้างใน รัตนชนก จันยัง, 2556: 38) ได้วิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานการเดินรถการรถไฟแห่งประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า “ภาพรวมอยู่ในระดับสูง ปัจจัยด้านส่วนบุคคลของพนักงานการเดินรถและในด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงานจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานสูง” และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล อภิปรายผล ได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1: ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีผลต่อปัจจัยแรงจูงใจแตกต่างกัน พบว่าบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไปที่มีเพศแตกต่างกัน มีปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยค่าจ้าง ปัจจัยการบริหารจัดการและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ รัชดาภรณ์ เค้นพงศ์พันธุ์ (2539) ได้ศึกษา เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กร พบว่า พนักงานที่มีเพศต่างกันมีความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและความผูกพันต่อองค์กรไม่แตกต่างกัน บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป ที่มีอายุต่างกัน ผลการทดลองสมมติฐาน พบว่าบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไปที่มีเพศแตกต่างกัน มีปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยค่าจ้าง ปัจจัยการบริหารจัดการ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ภรภัทร หมอยา

(2557) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับหัวหน้างานของบริษัท ที.ซี. ฟาร์มาชูติคอล อุตสาหกรรม จำกัด พบว่า อายุที่ต่างกันมีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานไม่ต่างกัน สถานภาพต่างกันพบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นปัจจัยแรงจูงใจและปัจจัยการบริหารจัดการของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ โสภิตา เพ็ญทอง (2545) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการของมูลนิธิโครงการหลวง” พบว่า “พนักงานที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ”

บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไปพบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ สมยศ แยมเผื่อน (2551) ได้ศึกษา เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานปฏิบัติการ บริษัท เอเชีย นามารีนเซอร์วิสส์ (จำกัด)” พบว่า “พนักงานที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีประสิทธิภาพการทำงานต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ” บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไปต่างกันพบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ญฐกร สิทธิชัย (2548) ได้ศึกษาเรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน: กรณีศึกษาสายงานรองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่แผนงาน บริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน)” พบว่า “พนักงานที่มีระดับตำแหน่งต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ” บุคลากร

ตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไปที่มีรายได้แตกต่างกันมีปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยค่าจ้าง และประสิทธิภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ รัชดาภรณ์ เค้นพงศ์พันธุ์ (2539) ได้ศึกษา เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กร พบว่า พนักงานที่มีอัตราเงินเดือนต่างกันมีแรงจูงใจในการทำงานกับองค์กรแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป ปฏิบัติงานแตกต่างกัน พบว่า มีปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยค่าจ้าง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ญฐกร สิทธิชัย (2548) ได้ศึกษา เรื่อง “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน : กรณีศึกษาสายงานรองกรรมการผู้อำนวยการใหญ่แผนงาน บริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน)” พบว่า “พนักงานที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ” และบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไปที่มีสังกัดต่างกัน ผลการทดลองสมมติฐานพบว่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ เสกสรร อรกุล (2557) พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท เมทเทิลคอม จำกัด พบว่าปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 2: ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป พบว่าปัจจัยแรงจูงใจมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่ง

ปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สอดคล้องกับ ปัญญาพร จิตพิงค์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง “แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในบริษัทก่อสร้าง กรณีศึกษา บริษัท อินเตอร์เอ็กซ์เพิร์ท คอนสตรัคชั่น จำกัด” ผลการวิจัยพบว่า “ปัจจัยแรงจูงใจส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่นัย 0.05” สอดคล้องกับภทรนนท์ ศิริไทย (2559) ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว” ผลการวิจัยพบว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจโดยภาพรวม พบว่า แรงจูงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .636$) นั้นหมายถึง บุคลากรมีแรงจูงใจมากย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเนตรดาว มัชฌิมา (2549, หน้า 96) ได้ศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดอุบลราชธานี” พบว่า “แรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01”

สมมติฐานที่ 3: ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารจัดการกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 สอดคล้องกับเสกมนต์ สัมมาเพ็ชร (2559) ได้ศึกษาเรื่อง “ทรัพยากรการบริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทันตสถานบำบัดพิเศษกลาง

กรุงเทพมหานคร” พบว่า “การบริหารจัดการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ”

สมมติฐานที่ 4: ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจ การบริการจัดการ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป พบว่าปัจจัยการบริหารจัดการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ ดาริน ปฏิเมธีธรรม 2556 ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงานของบริษัท ขนส่งทางอากาศยานของเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแรงจูงใจโดยรวมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีปัจจัยความสัมพันธ์ในระดับสูงมากและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ปัจจัยค่าจ้าง โดยรวมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์ในระดับสูงมากและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ วันวิสา จงรักษ์ และคณะ (2559, บทความ) ได้ศึกษากระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอุตสาหกรรมถ่านหินในประเทศอินโดนีเซีย พบว่า กระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05

ข้อเสนอแนะการวิจัยจากประเด็นที่ค้นพบ

1. ด้านปัจจัยแรงจูงใจ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยควรมีการส่งเสริมให้มีกิจกรรมประกาศเกียรติคุณ หรือมีป้าย

ประชาสัมพันธ์สำหรับผู้ปฏิบัติงานดี และหัวหน้างานชื่นชมเพื่อให้เกิดความภูมิใจในการปฏิบัติงานในการปฏิบัติงานผู้บังคับบัญชา สามารถให้บุคลากรออกความคิดเห็นต่างๆในการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์และอิสระ มีการมอบหมายงานที่ตรงกับความความสามารถ ความถนัด การกำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และหน่วยงานสนับสนุนให้ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2. ด้านปัจจัยค่าจ้าง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรมีความเป็นกันเอง ผู้บังคับบัญชาให้ความสนใจผู้ใต้บังคับบัญชาเท่าเทียมกันในทุกๆ ระดับ ควรมีการใช้นโยบายการบริหารงานองค์กรมีความชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง รวมถึงการจัดซื้อเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์สำนักงานให้มีปริมาณเพียงพอและเหมาะสม ตำแหน่งงานในทุกๆ ตำแหน่งควรมีความมั่นคงและได้รับการยอมรับนับถือในสังคม เพิ่มประสิทธิภาพในการประเมินผลงานให้ได้รับการปรับเงินเดือนให้บุคลากรขึ้นตามความเหมาะสม มีการให้ความช่วยเหลือในการทำงานเป็นอย่างดี และให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยในการทำงาน รวมถึงยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับการทำงาน มีการจัดระบบงานให้เหมาะสมเพื่อให้เวลาการทำงานไม่มีผลกระทบกับเวลาที่อยู่กับครอบครัว

3. ด้านการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรมีการวางแผนกลยุทธ์ที่สามารถกำกับบริหารจัดการได้ประสบความสำเร็จ และเหมาะสมกับลักษณะองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการทำงาน ควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบงานอย่างเป็นระบบ และพัฒนาระบบการทำงานให้มีความทันสมัย รวดเร็ว รวมถึงพัฒนาบุคลากรให้เรียนรู้การใช้ระบบได้อย่างถูกต้อง

และเหมาะสมกับระบบงานที่ทันสมัย สนับสนุนการจัดบุคลากรให้ปฏิบัติงานตรงกับความรู้ความสามารถ และตรงกับตำแหน่งงาน มีการสนับสนุนชื่นชมเมื่อปฏิบัติงานประสบสำเร็จ และส่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันของบุคลากรภายในองค์กร ให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4. ด้านประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรมีการวางแผนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทุกครั้งเสมอ เพื่อให้การปฏิบัติงานได้ตามปริมาณงานที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ตรงต่อเวลาและรักษาเวลาในการปฏิบัติงาน และมีการนำทรัพยากรที่ใช้แล้วมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเชิงลึกในเรื่องของปัจจัยแรงจูงใจ ปัจจัยค่าจ้างและการบริหารจัดการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. ควรทำการศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ของบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารงานทั่วไปที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
3. ควรมีการวิจัยกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะแตกต่างไปจากกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสายวิชาการ

บรรณานุกรม

- ติน ปรัชญพทุทธ์. (2536). **ทฤษฎีองค์การ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ติน ปรัชญพทุทธ์ (2553). **ทฤษฎีองค์การ**. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ทิมมิกา เรืองเนตร. (2558). “ภาวะผู้นำกับแรงจูงใจในการทำงานของพนักงาน บริษัท ไทยฟู้ดส์กรุ๊ป จำกัด”. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เนตรดาว มัชฌิมา. (2549). “ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญทิพย์ ฐานวิเศษ. (2551). “ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลกรณีศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี”. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการปกครองท้องถิ่น . บัณฑิตวิทยาลัย: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สมใจ ลักษณะ. (2546). **การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน** (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- สมบูรณ์ ศิริสรหรือรัญ. (2553). **สัมมนาทฤษฎีองค์การและการจัดการ** [เอกสารประกอบการสอน]. นครปฐม : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2553). **การพัฒนาองค์การและแรงจูงใจ**. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมยศ นาวิการ. (2544). **การบริหาร**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

การตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์สำหรับบุคคลทั่วไป

Decision making in the stock market for general public

สวภพ ชัชวาลย์*
ณัฐสพันธ์ เผ่าพันธุ์**

วันรับ 16 / ธันวาคม / 2563
ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563
ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษา (1) ศึกษาพฤติกรรมการลงทุนของบุคคลทั่วไปในตลาดหลักทรัพย์ (2) ศึกษาผลการปฏิบัติงาน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ของนักลงทุน (3) ศึกษาปัจจัยสภาพการเงิน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูล นำผลจากแบบสอบถามมาทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) มีค่า 0.95 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มคนทั่วไปในสถานประกอบการ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ ข้อมูล

เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติแบบ T-Test , F-Test (ANOVA) และสถิติหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยวิธีวิเคราะห์แบบ (Pearson Correlation) ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระดับตำแหน่งงาน และ อายุการทำงานที่ต่างกัน พบว่าในด้านเพศ มีความคิดเห็นต่อผลการปฏิบัติงานที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยในด้านอื่น ๆ มีการลงทุนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ (2) ความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจ

*นิสิตบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการเงินการลงทุนและการประกันภัยวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการเงินการลงทุน มหาวิทยาลัยศรีปทุม,
Email: ordinary_jr@hotmail.com.

**อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการองค์กรสมัยใหม่มหาวิทยาลัยศรีปทุม, E-mail: natsapun.pa@spu.ac.th.

ใจลงทุนของบุคคลทั่วไปในตลาดหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 (3) วินัยทางการเงินมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อการตัดสินใจลงทุนของบุคคลทั่วไปในตลาดหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การตัดสินใจ , ลงทุน ,ตลาดหลักทรัพย์

ABSTRACT

The following objective of this thesis is to study (1) to study the investment behavior of general investors in the stock exchange (2) to study the performance of the investor, Classified by investors' personal factors (3) to study the financial conditions By using the questionnaire as a tool to collect data, take the results from the questionnaire to test for confidence. taking the result from the questionative is haved on the 0.95 Reliability Coefficient, the sample used in the research is general people in the workplace. By using descriptive statistics such as frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and analyze the data to test the hypothesis. By using T-Test, F-Test (ANOVA) statistics and statistics to find the relationship between variables. Pearson Correlation. The results showed that (1) personal factors consist of gender, age, educational background, job position and working age. Found that in terms of gender There was no difference in the opinions of the performance with statistical significance at the level of

0.05, while other factors had different investments. With statistical significance at the level of 0.05 (2) financial knowledge is positively correlates with the investment decisions of the general public in the stock market with the statistically significance at the level of 0.05. (3) financial discipline is positively correlates with the commitment to investment decisions of individuals in the stock market with statistical significance at the level of 0.05.

Keywords: Decision, investment, stock marke

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของประเทศไทยการออมเงินและการลงทุน ต่างกันที่การออมเงินจะเป็นการค่อยๆ เก็บเงินไว้ในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำ เช่น การฝากเงิน ในขณะที่การลงทุนจะเป็นการนำเงินออกไปต่อยอดลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูงขึ้น เพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่เพิ่มมากขึ้น การทำงานประจำ การเป็นแม่ค้า เป็นฟรีแลนซ์ หรือ รับราชการ ก็มีรายได้ ทำไมจะต้องเอาเงินไปลงทุนทำอะไรเพิ่มเติมอีก ซึ่งทุกคนควรจะต้องลงทุนเพราะต้องสู้กับเงินเฟ้อที่สูงขึ้น ทำให้เรามีรายจ่ายที่สูงขึ้นจากราคาของที่เพิ่มขึ้นโดยไม่สามารถควบคุมได้ซึ่งนอกจากเงินเฟ้อแล้ว เราทุกคนยังมีเป้าหมายในชีวิตที่แตกต่างกันอีกด้วย และโดยปกติ จะแบ่งวัตถุประสงค์ออกได้เป็น 3 ข้อหลักๆ คือ ข้อที่หนึ่งเพื่อสำรองสภาพคล่อง จะเป็นการลงทุนระยะสั้น โดยอาจจะมีการใช้เงินภายใน 1 ปี ปกติคนเราควรมีเงินสำรองอย่างน้อย 3-6 เดือนของค่าใช้จ่ายเฉลี่ย ไม่ควรลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความ

เสี่ยงมากเกินไปเพราะอาจทำให้ประสบปัญหาการขาดทุนได้ ในยามที่จำเป็นต้องขายสินทรัพย์นั้น เพราะต้องการเงินมาใช้ ควรลงทุนในสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงและราคาไม่ค่อยผันผวน เพื่อนำมาใช้จ่ายกรณีฉุกเฉินได้ แต่ก็ไม่ควรลงทุนในรูปแบบนี้มากเกินไป เพราะมีโอกาสได้ผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ ตัวอย่างสินทรัพย์ความเสี่ยงต่ำ และสภาพคล่องสูง ได้แก่ เงินฝาก ตราสารหนี้ระยะสั้น (เช่น พันธบัตรรัฐบาล/หุ้นกู้ ที่มีอายุไม่เกิน 1 ปี) กองทุนรวมตลาดเงิน เป็นต้น ข้อที่สองเพื่อสร้างรายได้ จะเป็นการลงทุนระยะกลาง โดยจะมีแผนการใช้เงินในระยะเวลาประมาณ 1 – 3 ปี ข้างหน้า เพื่อเพิ่มช่องทางการสร้างรายได้ และเพิ่มผลตอบแทนที่สูงกว่าอัตราเงินเฟ้อเป็นเงินลงทุนที่ไม่มีความต้องการใช้ในระยะสั้น อาจเลือกแบ่งเงินมาลงทุน (จัดพอร์ตการลงทุน) ในสินทรัพย์ที่มีระดับความเสี่ยงปานกลาง โดยลงทุนทั้งในตราสารหนี้ และตราสารทุน (หุ้น) เพื่อช่วยกระจายความเสี่ยงด้วย ข้อที่สามเพื่อสร้างการเติบโต จะการลงทุนระยะยาว โดยมีแผนการใช้เงินหลังจาก 3 ปีขึ้นไป ได้แก่ การลงทุนเพื่อการเกษียณอายุ หรือ การวางแผนเพื่อการศึกษาของบุตร หรือ การลงทุนเพื่อเป้าหมายเฉพาะต่างๆ โดยแบ่งเงินมาลงทุนในสินทรัพย์ที่มีระดับความเสี่ยงมากขึ้น เพื่อเพิ่มโอกาสในการได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น และสามารถยอมรับความผันผวนของราคาตราสารได้มากกว่าการลงทุนระยะสั้น เช่น เพิ่มการลงทุนในตราสารทุน (หุ้น) และลงทุนในทรัพย์สินทางเลือกอื่นได้แก่ สินค้าโภคภัณฑ์ เช่น ทองคำ น้ำมัน “ตามหลักเศรษฐศาสตร์ในสังคมทุนเสรีนิยม ประกอบด้วยบุคคลและครอบครัว ซึ่งเป็นผู้บริโภคฝ่ายหนึ่งกับธุรกิจซึ่งเป็นผู้ผลิตอีกฝ่ายหนึ่ง บุคคลทั้งสองฝ่ายต่างมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ผู้บริโภคเป็นผู้ซื้อสินค้าและบริการจากผู้ผลิตหรือผู้ขาย สินค้าและบริการจะเคลื่อนจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค ขณะ

เดียวกัน ผู้บริโภคจะจ่ายเงินให้กับผู้ผลิตเป็นค่าสินค้าและบริการ ส่วนสถานที่สำหรับทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ได้แก่ แรงงานและเงินทุน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้จากผู้บริโภค ผู้บริโภคจะบริการด้านแรงงานและเงินทุนให้ผู้ผลิต และผู้ผลิตจะจ่ายค่าแรงเป็นเงินเดือนค่าเช่า เงินปันผล ดอกเบี้ย และอื่นๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสัญญาที่ได้ตกลงกันระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค” (กนกวรรณ ศรีนวล, 2558: 1)

การลงทุนแบ่งเป็นประเภทใหญ่ได้ 3 ประเภท คือ ประเภทที่หนึ่ง การลงทุนเพื่อการบริโภค (Consumer Investment) คือการลงทุนเพื่อขายสินทรัพย์ถาวร (Durable Goods) อย่างเช่น รถยนต์ ตู้เย็นโทรทัศน์ โทรศัพท์ สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ การลงทุนประเภทนี้เป็นการลงทุนที่ไม่หวังผลกำไร แต่ต้องการความพอใจแค่นั้น ประเภทที่สองการลงทุนในธุรกิจ (Business or Economic Investment) เป็นการซื้อสินทรัพย์เพื่อประกอบธุรกิจน้อยที่สุด เป้าหมายในการลงทุนของธุรกิจคือกำไร และกำไรจะเป็นตัวดึงดูดทำให้ผู้ลงทุนนำเงินมาลงทุนมากขึ้น ประเภทที่สามการลงทุนในหลักทรัพย์ (Financial or Securities Investment) การลงทุนในหลักทรัพย์คือการซื้อสินทรัพย์ (Asset) ในรูปของหลักทรัพย์ (Securities) อย่างเช่น การลงทุนพันธบัตร การลงทุนในหุ้นกู้หรือหุ้นทุน การลงทุนแบบนี้เป็นการลงทุนทางอ้อม ต่างจากการลงทุนในธุรกิจ เพราะผู้ลงทุนไม่ต้องประกอบธุรกิจเอง เป็นการลงทุนที่ผู้ลงทุนจะนำเงินที่ออมได้ ไปซื้อหลักทรัพย์ที่จะลงทุน ผลตอบแทนที่ได้จะเป็นดอกเบี้ยหรือเงินปันผลแล้วแต่ประเภทของหลักทรัพย์ที่จะลงทุน” (จิรัตน์ สังข์แก้ว, 2544: 6) และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายการลงทุน ได้แก่ อายุของผู้ลงทุน การมีครอบครัวและความรับผิดชอบที่มีครอบครัว สุขภาพของผู้ลงทุน นิสัยส่วนตัวของผู้ลงทุน ความสนใจในการลงทุน และความ

จำเป็นของผู้ลงทุน “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อขายของนักลงทุนได้แก่ ปัจจัยที่หนึ่ง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ภาพรวมทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนในหลักทรัพย์ปัญหาทางเศรษฐกิจอาจส่งผลกระทบต่อปัญหาอื่นๆ ก่อให้เกิดผลกระทบทางจิตวิทยาต่อผู้ลงทุนได้มากที่สุด ปัจจัยที่สอง คือ ปัจจัยด้านภาวะหลักทรัพย์ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของหลักทรัพย์ราคาที่สูงขึ้นหรือลดลงที่มีผลกระทบต่อนักลงทุนในการตัดสินใจซื้อหรือขายในแต่ละช่วงเวลา ปัจจัยที่สาม คือปัจจัยด้านแหล่งข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่นักลงทุนได้รับและใช้ในการประกอบการตัดสินใจซื้อหรือขาย เช่น ข่าวสารด้านการเมืองข่าวเศรษฐกิจรายงานการซื้อขายราคาหลักทรัพย์ข้อมูลเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวตลอดเวลา มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ของนักลงทุน” (จิรศักดิ์ จอมมงคล, 2550: 4-6)

จากข้อมูลข้างต้นจึงเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาเรื่องนี้ เพราะการลงทุน โดยเลือกแบบสมัครใจและมีความยืดหยุ่นสูง เพื่อสร้างหลักประกัน รายได้หลังเกษียณให้กับสมาชิกที่ประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระของสมาชิกในการออมเงิน นอกจากนี้ การลงทุน จะเน้นการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีความมั่นคงสูง อีกทั้งยังได้รับประกันผลตอบแทนไม่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำเฉลี่ย ของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้ออมเงิน ดังนั้น กอข. จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งของรัฐบาลที่นำมาช่วยสร้างหลักประกันทางรายได้ ส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ วัยเกษียณ อีกทั้งช่วยลดภาระรายจ่ายภาครัฐทางด้านสวัสดิการ เพื่อการชราภาพในระยะยาว อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบมีหลักประกันทางรายได้ในการดำรงชีวิตหลังเกษียณ

ณ ปัจจุบันมีลูกค้าที่เปิดบัญชีหุ้นในประเทศไทย ตุลาคม 2562 เป็นจำนวน 2.4 ล้าน คนทั่วประเทศ คิดเป็นร้อยละ 1.7 ของประชากรทั้งหมด

วัตถุประสงค์การวิจัย (Objectives)

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของพฤติกรรม การลงทุนส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ (X1-Y)
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความรู้ทางการเงินส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ (X2-Y)
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของวินัยทางการเงินต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ (X3-Y)
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของพฤติกรรมการลงทุน ความรู้ทางการเงิน วินัยทางการเงินส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ (X1, X2, X3-Y)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ(Quantitative Research) ลักษณะการสำรวจ(Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มบุคคลทั่วไป ที่สุ่มโดยสูตรของ Taro Yamane ระดับความเชื่อมั่นอยู่ที่ร้อยละ 95 และมีค่าความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ +/- 5 เครื่องมือประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับการอธิบายลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคคลเกี่ยวกับ เพศชายจำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.3 อายุระหว่างอายุ 36-45 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0 อาชีพรัฐวิสาหกิจ จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 สถานะสมรส 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 และรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 40001-60000 บาทต่อเดือนจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 พฤติกรรมการลงทุน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.69 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .076 และพิจารณาองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ เช่นกัน ความรู้ด้านการจัดการเงินพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.86 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .81 และหากพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบพบว่า ความรู้ด้านการจัดการเงิน ในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ วินัยทางการเงินพบว่าโดยรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.48 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .95 และหากพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ พบว่าวินัยทางการเงินในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ ความคิดเห็นทั้ง 3 ด้านพบว่า ระดับความเห็นด้านวินัยทางการเงินมากที่สุด รองลงมาคือ ระดับความเห็นด้านพฤติกรรมการลงทุน และระดับความรู้ด้านการจัดการเงิน ตามลำดับ และผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติระดับ 0.05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัจจัยความรู้ทางการเงินส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัย และวินัยทางการเงินส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัย เช่นกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลของบุคคลเกี่ยวกับเพศพบว่า เพศชายจำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.3 อายุระหว่างอายุ 36-45 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0 อาชีพรัฐวิสาหกิจ จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 สถานะสมรส 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 และรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 40001-60000 บาทต่อเดือนจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 สอดคล้องกับเกียรติศักดิ์ พัฒนดำรงเกียรติ. (2558). ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงทุนหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักลงทุนในเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษา พบว่า “นักลงทุนหุ้นสามัญทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เป็น เพศชายมีอายุอยู่ในช่วง 30 – 39 ปี สถานภาพโสดมีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 50,000 บาท โดยนักลงทุนมีแหล่งที่มาของเงินทุนจากเงินออม และมีการประกอบการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป นอกจากนี้ยังพบว่าสภาพแวดล้อมทางการลงทุน ด้านการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและการเมือง ด้านการวิเคราะห์ภาวะอุตสาหกรรมด้านการวิเคราะห์ภาวะหลักทรัพย์ และด้านการวิเคราะห์ทางเทคนิค นักลงทุนให้ความสำคัญใน

ระดับมากตามลำดับ”

พฤติกรรมการลงทุน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.69 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .0.76 และพิจารณาองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ เช่นกัน ความรู้ด้านการจัดการเงินพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.86 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .81 และหากพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ความรู้ด้านการจัดการเงินในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ วินัยทางการเงิน พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.48 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .95 และหากพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ พบว่า วินัยทางการเงินในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ ความคิดเห็นทั้ง 3 ด้านพบว่า ระดับความเห็นด้านวินัยทางการเงินมากที่สุดรองลงมาคือ ระดับความเห็นด้านพฤติกรรมการลงทุน และระดับความรู้ด้านการจัดการเงิน ตามลำดับผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ปัจจัยความรู้ทางด้านการเงินส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัย และวินัยทางด้านการเงินส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ยอมรับสมมติฐานการวิจัย เช่นกัน สอดคล้องกับ กนกวล สิริวัฒนชัย, และอิทธิกร ขำเดช. (2557: 521-542) ได้ศึกษาเรื่อง "การตัดสินใจลงทุนในหุ้นของคนรุ่นใหม่ที่มีอายุระหว่าง 18 -48 ปีในเขตกรุงเทพมหานคร" ผลการศึกษาพบว่า “ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุช่วง

28 -33 ปีอาชีพพนักงานเอกชน มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 20,000 บาท มีเงินออมต่อเดือนร้อยละ 10 - 20 ของรายได้มีเงินลงทุนในหุ้นร้อยละ 10 ของเงินออม มีประสบการณ์การลงทุนในหุ้น 1 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี และมีสถานภาพโสด” ผลการทดสอบสมมติฐาน 1: พบว่า พฤติกรรมการลงทุนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจลงทุนของบุคคลทั่วไปในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉัตรพร พุ่เอียด (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยและพฤติกรรมในการตัดสินใจลงทุน ในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวของนักลงทุนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า ปัจจัยและพฤติกรรมในการตัดสินใจลงทุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลพร แก้วเย็น (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการการเงินส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร ผลวิจัยพบ ว่าระดับแรงจูงใจในการทำงานแตกต่างกันความผูกพันต่อองค์กรแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎี S-R Theory

ผลการทดสอบสมมติฐาน ที่ 2: พบว่า ความรู้ทางด้านการเงินมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจลงทุนของบุคคลทั่วไปในตลาดหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิกรานต์ เผือกมงคล (2556) ความรู้ทางการเงินของประชาชนจังหวัดปทุมธานี ผลวิจัยพบ ความรู้ทางการเงินของประชาชนจังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์กันทางบวก เป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎีของ Reisoli B. F. (2015)

ผลการทดสอบสมมติฐาน ที่ 3: วินัยทางการเงินมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อการตัดสินใจลงทุนของบุคคลทั่วไปในตลาดหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรนิกา วาระชชะนี (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้ทางการเงินและความอยู่ดีมีสุขทางการเงินของพนักงานในสถาบันการเงิน จากพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ผลวิจัยพบว่า วินัยทางการเงินส่งผลต่อการตัดสินใจการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎีของ Hallman & Rosenbloom (2000)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการตัดสินใจลงทุนของบุคคลทั่วไปในตลาดหลักทรัพย์ พบว่า บุคคลทั่วไปส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความรู้ด้านการจัดการเงิน และ

วินัยทางการเงิน ทำให้ส่งผลต่อพฤติกรรมการลงทุน แสดงให้เห็นว่า ควรจะทำการศึกษา เพื่อจะพัฒนาศักยภาพได้อย่างเหมาะสมให้สอดคล้องไปกับความต้องการ ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าในสายอาชีพและยกระดับมั่นคงให้สูงขึ้น และมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป จากผลการวิจัยเรื่อง การตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์สำหรับบุคคลทั่วไป จึงขอเสนอข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งต่อไปให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้ ควรศึกษาเพิ่มเติมผลิตภัณฑ์การเงินต่างๆและความรู้พื้นฐาน เพื่อให้ทราบปัจจัยในการบริหารและพัฒนาประสิทธิภาพในสภาวะการเงิน

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ศรีนวล. (2558). “การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลพฤติกรรมการลงทุนและแรงจูงใจในการลงทุนที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย”. **การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- กนกมล สิริวัฒนชัย, และอิทธิกร ขำเดช. (2557). การตัดสินใจลงทุนในหุ้นของคนรุ่นใหม่ที่มีอายุระหว่าง 18 -48 ปีในเขตกรุงเทพมหานคร. **วารสารการเงินการลงทุนการตลาดและการบริหารธุรกิจ**. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1. (มกราคม – มีนาคม 2557): 521-542.
- เกียรติศักดิ์ พัฒนดำรงเกียรติ. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงทุนหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักลงทุนในเขตกรุงเทพมหานคร. **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิรัตน์ สังข์แก้ว. (2544). **รู้วิเคราะห์เจาะเรื่องหุ้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- จิรศักดิ์ จอมมงคล. (2550). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนในตราสารอนุพันธ์ของนักลงทุน”. **การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณรงค์ จารขจรกุล. (2541). **ปัจจัยกำหนดผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2545). **ก้าวแรกสู่การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ส่วนสิ่งพิมพ์ ฝ่ายตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- วราดล ทุนอินทร์. (2557). **พฤติกรรมการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักลงทุนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วุฒิชัย จานง. (2523). **พฤติกรรมการตัดสินใจ**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สายสิทธิ์ ฐิธิพันธุ์. (2555). “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุนในหลักทรัพย์ของนักศึกษาคณะ เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”. **การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศาสัญญ์ บุญเฉลียว. (2550). “ความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายเงินปันผลกับราคาหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย”. **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อริวัฒน์ โตสันติกุล และณัฏฐ์ กุลิสร์. (2556). “แนวโน้มและพฤติกรรมการลงทุนของนักลงทุนชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร”. **วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ**. ปีที่ 4 ฉบับที่ 2. (2556): 1-17.
- อุบลรัตน์ ศรีเกษ. (2556). “พฤติกรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนในหุ้นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”. **การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊ก ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF GRAPHIC DESIGN SERVICE PURCHASE DECISION ON FACEBOOK OF CONSUMERS IN BANGKOK

ยงยุทธ นิลเปล่งแสง*
สมชาย เล็กเจริญ**

วันรับ 16 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่าน เฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่เคยใช้บริการออกแบบกราฟิกดีไซน์ผ่านเฟซบุ๊กที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 350 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

และโมเดลสมการโครงสร้างใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้ความเสี่ยง 2) ด้านการรับรู้ผลประโยชน์ 3) ด้านความไว้วางใจของลูกค้า 4) ด้านความตั้งใจใช้บริการ และ 5) ด้านการตัดสินใจใช้บริการ ผลการวิจัยพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.64 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของ

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรสารสนเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสังคม วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต,อีเมล lekxpert@yahoo.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย เล็กเจริญ หลักสูตรสารสนเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสังคม วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต

การตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 64 พบว่า ด้านการตั้งใจใช้บริการมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ : เฟซบุ๊ก, รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ, การตัดสินใจใช้บริการ,

ABSTRACT

The research were aimed at develop the casual relationship model of graphic design service purchase decision on Facebook of consumers in Bangkok and examining the consistency of the model with empirical data samples. Research tool was online questionnaire and a sample of 350 individuals who had an experience of graphic design service purchasing on Facebook of consumers in Bangkok. Statistics in data analysis were frequency, percentage, and structural equation model analysis. The questionnaires contain the query measure gauges for measuring variables included five variables: 1) Perceived Risk 2) Perceived Benefit 3) Consumer Trust 4) Purchase Intention and 5) Purchase Decision. The model could explain the variability of decision to graphic design service purchase on Facebook 64 percent with Purchase Intention which were combined affecting with the Purchase Decision.

Keywords: Facebook Structural, Equation Modelling, Purchase Decision, Purchase Intention

บทนำ

ด้วยนโยบาย Thailand 4.0 ถือเป็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม ซึ่งผู้ประกอบการในทุกธุรกิจจะต้องปรับตัวให้ทันกับโลกปัจจุบันการซึ่งโซเซียลมีเดียไม่ได้ถูกใช้เพียงแค่ติดต่อสื่อสารกันเพียงเท่านั้น แต่ถูกใช้ในการขายสินค้าและบริการทางออนไลน์ ดังนั้นธุรกิจทุกวันนี้ต่างก็เข้าสู่โลกออนไลน์ เพราะช่องทางออนไลน์ถือเป็นช่องทางการขายและการทำการตลาดที่สำคัญอย่างมากทำให้หลายธุรกิจไม่ต้องมีหน้าร้านไม่ต้องมีสถานที่ขายแต่กลับขายสินค้าและบริการได้ (Facebook-Thailand-Insight, 2018)

ปัจจุบันนี้โซเซียลมีเดียที่มีสมาชิกในเครือข่ายมากที่สุดคือเฟซบุ๊ก ดังนั้นธุรกิจไม่ว่าจะเป็นระดับเริ่มต้นหรือแม้แต่มาระดับองค์กรมหาชนระดับโลกจึงใช้เฟซบุ๊กเป็นช่องทางในการทำธุรกิจเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเฟซบุ๊กเป็นแหล่งชุมชนของสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือทางการตลาดที่ดีมีคุณภาพต้นทุนต่ำได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพสูงเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้โดยง่ายพร้อมทั้งขยายกลุ่มลูกค้าทั้งใหม่และเก่าได้อย่างมีประสิทธิภาพสะดวกรวดเร็ว ดังนั้นเฟซบุ๊กจึงได้พัฒนาเป็น Facebook Marketing ซึ่งเป็นการทำการตลาดออนไลน์ผ่านโซเซียลมีเดียที่ได้รับความนิยมมากที่สุดโดยเฉพาะการขายสินค้าออนไลน์ โดยจากข้อมูลของข้อมูลเชิงลึกลูกค้าของเฟซบุ๊ก (Facebook Consumer Insight) พบว่าประเทศไทยมีผู้ใช้เฟซบุ๊กมากถึง 45 ล้านรายในช่วงอายุระหว่าง 18-65 ปี โดยมีจำนวน

ชั่วโมงการใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 3 ชั่วโมง 30 นาทีต่อวันหรือเกือบ 15 % ของเวลาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งถือว่าเป็นโอกาสทางการตลาดที่ดีสำหรับทุกธุรกิจ (Facebook-Thailand-Insight, 2018)

ในปัจจุบันนี้งานกราฟิกดีไซน์และอินโฟกราฟิกเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบันและยิ่งจะมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นต่อไป เนื่องจากปัจจุบันนี้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยจากสถิติแล้วผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยมีมากกว่า 60,000,000 เครื่องแสดงว่าคนจะมีการใช้โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนมากกว่า 1 เครื่องอย่างแน่นอน จึงทำให้ยุคปัจจุบันนี้การสื่อสารที่มีความสำคัญก็คือโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนซึ่งกราฟิกดีไซน์นั้นก็เป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนการตลาดออนไลน์ทั้งในเรื่องของคอนเทนท์ทั้งในหน้าเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ไลน์ อินสตราแกรม กราฟิกดีไซน์นั้นสามารถทำข้อมูลที่มากมายให้กลายเป็นภาพต่างๆเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นไม่ว่าจะเป็นภาพกราฟิก ภาพการ์ตูนจึงทำให้นักการตลาดปัจจุบันนี้นำกราฟิกดีไซน์เข้ามาใช้เป็นกลไกสำคัญในการตลาดออนไลน์ (Motiongraphicplus.com, 2018)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยหวังเป็นอย่าง

ยิ่งว่าผลของการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ให้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กนำไปปรับใช้เป็นแนวทางการทำการตลาดให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

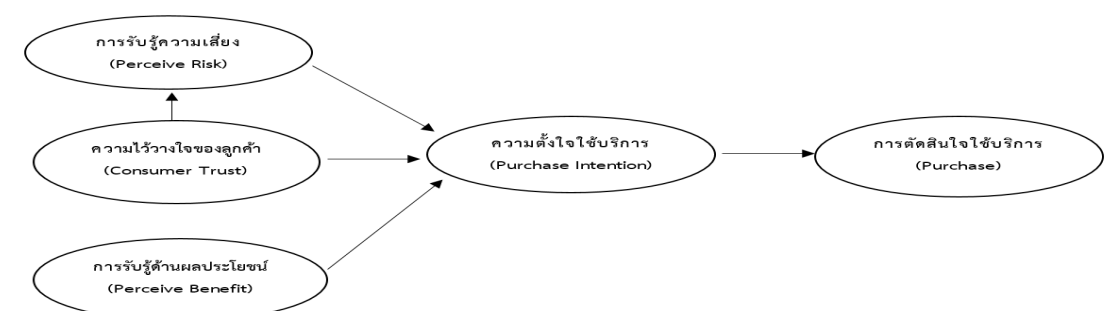
1. เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กของผู้บริโภคใน เขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครของทฤษฎีการตัดสินใจใช้ได้แก่ ด้านการรับรู้ผลประโยชน์ ด้านการรับรู้ความเสี่ยง ด้านความไว้วางใจลูกค้า ที่มีผลต่อความตั้งใจใช้บริการและการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร อย่างไรดัง ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊ก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยใช้บริการออกแบบกราฟิกดีไซน์ผ่านเฟซบุ๊กที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยใช้บริการออกแบบกราฟิกดีไซน์ผ่านเฟซบุ๊กที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 350 คน ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง (Causal Structural- Models with Latent Variable) นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) ได้เสนอว่าขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมควรอยู่ในอัตราส่วน 10-20 ต่อ 1 ตัวแปร และตัวอย่งน้อยที่สุดที่ยอมรับได้ดูจากค่าสถิติ Holster ที่ต้องมีค่ามากกว่า 200 จึงจะถือว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรที่สังเกตได้ จำนวน 15 ตัวแปร ซึ่งต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 150 คน เป็นอย่างน้อย และเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูล ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 350 คนได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเนื้อหาคำถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะของข้อความคำถามเป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ท่านเคยใช้บริการออกแบบกราฟิกออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊กหรือไม่, ท่านอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครหรือไม่, เพศ, อายุ, ระดับการ

ศึกษา, อาชีพ และรายได้ต่อเดือนจำนวนทั้งสิ้น 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กโดยข้อความคำถามเป็นแบบ มาตราประมาณค่า 7 ระดับ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้ความเสี่ยง 2) ด้านการรับรู้ผลประโยชน์ 3) ด้านความไว้วางใจ ของลูกค้า 4) ด้านความตั้งใจใช้บริการและ 5) ด้านการตัดสินใจใช้บริการจำนวน 15 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามออนไลน์จากผู้ที่เคยใช้บริการออกแบบกราฟิกดีไซน์ผ่านเฟซบุ๊กและพักอยู่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครโดยมีข้อความคำถามคัดกรองจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ (1) ท่านเคยใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กหรือไม่ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าไม่เคย ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลมาวิเคราะห์และ (2) ท่านพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครหรือไม่ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าไม่ใช่ ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยเก็บข้อมูลจากการแบ่งปันลิงก์ URL ของแบบสอบถามออนไลน์ผ่านช่องทางเฟซบุ๊กในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 ถึง มกราคม พ.ศ. 2563 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 2 เดือนมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 ค หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 350 คน และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อหาเส้นทางอิทธิพล เชิงสาเหตุของตัวแปรหาขนาดอิทธิพลและทิศทางว่าเป็นอย่างไร จากแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้อ้างอิงมีการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติ CMIN/DF น้อยกว่า 3.00 ค่า GFI, AGFI, CFI ตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป และค่า RMSEA, SRMR น้อยกว่า 0.08 ซึ่งสอดคล้องกับสถิติวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (กริช แรงสูงเนิน, 2554)

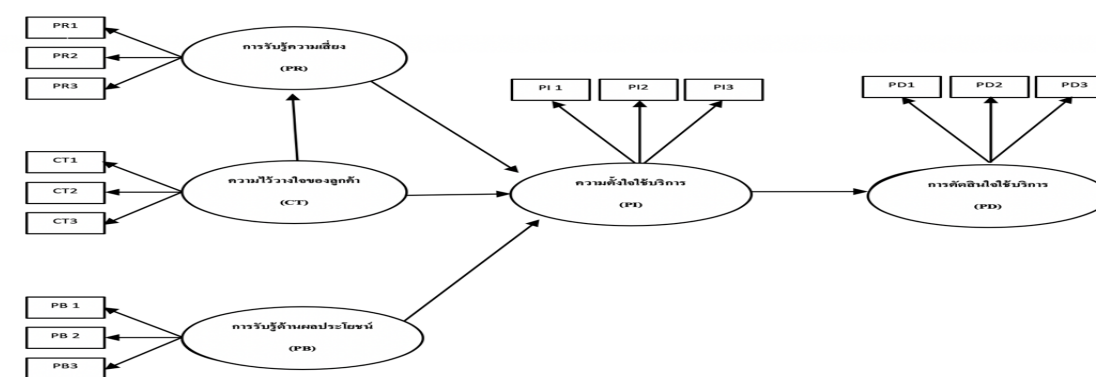
ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 350 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 54.9 อาศัยในกรุงเทพมหานครจำนวน 350 คน คิดเป็นร้อยละ 100 อายุระหว่าง 29-38 ปีจำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 เป็นพนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 รายได้อยู่ที่ 15,000-30,000 บาท จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 ระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 65.1

ผู้วิจัยกำหนดการนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนา

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยสรุปได้ดังนี้

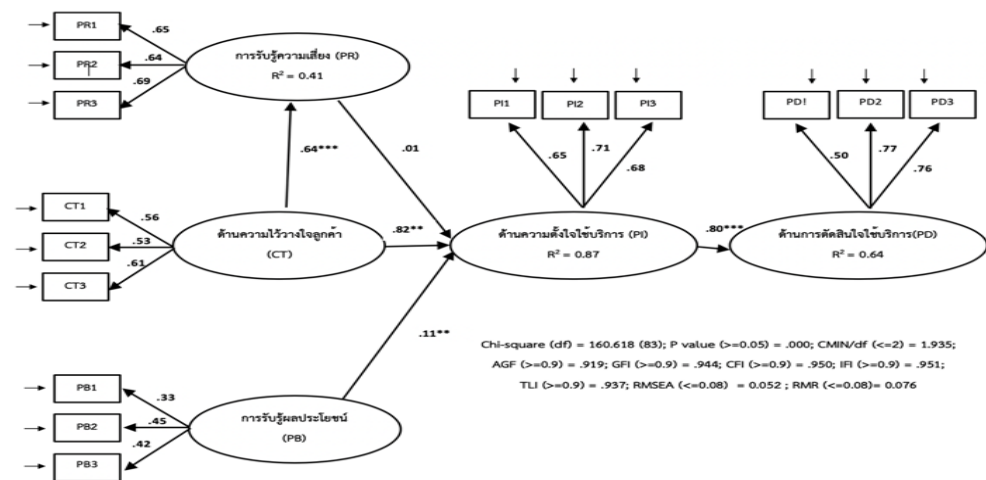
1. ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊ก ประกอบด้วย 5 ตัวแปรจำแนกเป็นตัวแปรแฝงภายนอกจำนวน 3 ตัวแปร คือ ด้านการรับรู้ความเสี่ยง ด้านความไว้วางใจของลูกค้า และด้านการรับรู้ผลประโยชน์ และตัวแปรแฝงภายในจำนวน 2 ตัวแปร คือ ด้านความตั้งใจใช้บริการและด้านการตัดสินใจใช้บริการ โดยผู้วิจัยได้พัฒนาและยกร่างโมเดลโดยยึดแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นหลักในการพัฒนาโมเดลเชิงสมมุติฐานของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงโมเดลเชิงสมมุติฐานของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊ก

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่าค่าสถิติไค-สแควร์ (X^2) เท่ากับ 160.61, ค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 83, ค่า CMIN/df เท่ากับ 1.94, ค่า GFI เท่ากับ 0.94, ค่า AGFI เท่ากับ 0.92, ค่า SRMR เท่ากับ 0.07, ค่า RMSEA เท่ากับ 0.05 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ 0.64 แสดงว่าตัวแปรโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กได้ร้อยละ 64 (ดังตารางที่ 1)

ดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้อง	เกณฑ์การพิจารณา	รูปแบบ A		รูปแบบ B	
		ค่าที่ได้	ความหมาย	ค่าที่ได้	ความหมาย
1. ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (CMIN/df)	< 3.00	2.03	ผ่านเกณฑ์	1.94	ผ่านเกณฑ์
2. ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดี (GFI)	≥ 0.90	0.88	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.94	ผ่านเกณฑ์
3. ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI)	≥ 0.90	0.89	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.92	ผ่านเกณฑ์
4. ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิงเปรียบเทียบ (CFI)	≥ 0.90	0.87	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.95	ผ่านเกณฑ์
5. ค่าดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณ (RMSEA)	< 0.08	0.12	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.05	ผ่านเกณฑ์
6. ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR)	< 0.08	0.10	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.07	ผ่านเกณฑ์
7. ดัชนีแสดงค่าขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Hoelter) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05	> 200	95	ไม่ผ่านเกณฑ์	350	ผ่านเกณฑ์

ภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ซึ่งบ่งชี้ได้ว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดีสามารถแสดงค่าสถิติจากโมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดังภาพที่ 3

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้องและกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ผลค่าอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กดังตารางที่ 2

ตัวแปรผล / ตัวแปรเหตุ	การรับรู้ความเสี่ยง (PR)			ด้านความตั้งใจใช้บริการ)PI(			ด้านการตัดสินใจใช้บริการ)PD(		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ด้านการรับรู้ความเสี่ยง)PR(	-	-	-	0.01	-	0.01	-	0.01	0.01
ด้านความไว้วางใจของลูกค้า)CT(	0.64***	-	0.64***	0.82**	0.01	0.83**	-	0.67	0.67
ด้านการรับรู้ด้านผลประโยชน์)PB(	-	-	-	0.11**	-	0.11**	-	0.09	0.09
ด้านความตั้งใจใช้บริการ)PI(	-	-	-	-	-	-	0.80***	-	0.80***
ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²)	0.41			0.87			0.64		

หมายเหตุ : * $p \leq 0.05$ ** $p \leq 0.01$ *** $p \leq 0.001$ TE = Total Effect อิทธิพลรวม, IE = Indirect Effect อิทธิพลทางอ้อม, DE = Direct Effect อิทธิพลทางตรง

จากตารางที่ 2 พบว่าด้านการตัดสินใจใช้บริการได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากด้านความตั้งใจใช้บริการเท่ากับ 0.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดจากด้านความไว้วางใจของลูกค้า เท่ากับ 0.67 รองลงมาเป็นด้านการรับรู้ผลประโยชน์ เท่ากับ 0.09 และด้านการรับรู้ความเสี่ยงเท่ากับ 0.01 ตามลำดับ

ส่วนในด้านการตั้งใจซื้อได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากด้านความไว้วางใจของลูกค้า เท่ากับ 0.82 รองลงมาคือด้านการรับรู้ผลประโยชน์ เท่ากับ 0.11 ส่วนอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดเป็นความไว้วางใจของลูกค้าเช่นกันเท่ากับ 0.01

ส่วนด้านการรับรู้ความเสี่ยงได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากความไว้วางใจของลูกค้า เท่ากับ 0.64 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ตารางที่ 2 ค่าอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊ก

อภิปรายผลการวิจัย

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กได้สูงถึงร้อยละ 64 โดยสามารถอภิปรายปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการออกแบบกราฟิกผ่านเฟซบุ๊กได้ดังนี้

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าด้านการตัดสินใจใช้บริการได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากด้านความตั้งใจใช้บริการ โดยผู้ใช้บริการตั้งใจจะใช้บริการจากผู้ให้บริการเนื่องจากประโยชน์ของการแสดงข้อมูลด้านประสิทธิภาพการทำงานของผู้ให้บริการ โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Dan J.Kim, Donald L. Ferrin, H Raghav Rao (2008) พบว่าปัจจัยด้านความตั้งใจใช้บริการมีอิทธิพลทางตรงต่อการตัดสินใจ

ใจซื้อสินค้าหรือบริการ โดยสอดคล้องกับทฤษฎีของ Fishbein & Ajzen และ Spears & Singh (1975) ที่กล่าวว่าทฤษฎีความตั้งใจซื้อเป็นความตั้งใจของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าหรือบริการโดยมีการวางแผนและหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการ

นอกจากความไว้วางใจแล้วที่มีอิทธิพลต่อการตั้งใจใช้บริการมากที่สุด รองลงมา ก็จะเป็นการรับรู้ผลประโยชน์ที่จะได้รับการใช้บริการออกแบกรากผ่านเฟซบุ๊กเนื่องจากผู้บริโภคจะตั้งใจใช้บริการก็เพราะรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับการบริการผ่านเฟซบุ๊ก เช่นการได้ถึงถึงความสามารถของผู้ให้บริการว่าจะสร้างประโยชน์ได้มากแค่ไหน การได้รับรู้ประโยชน์จากความสะดวกสบายที่ใช้บริการออกแบกรากผ่านเฟซบุ๊กเพราะไม่ต้องเดินทางไปหน้าร้าน เป็นต้นและการรับรู้ความเสี่ยงได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากความไว้วางใจของลูกค้า เนื่องจากผู้บริโภคได้ถึงถึงความเสี่ยงหรือไม่มั่นใจในการบริการของผู้ให้บริการความไว้วางใจก็จะลดลงไปด้วยและอาจจะมีผลกระทบต่อการตั้งใจใช้บริการและการตัดสินใจใช้บริการผู้ให้บริการรายนั้นได้ ความเสี่ยงที่ว่าได้แก่ ความวิตกกังวลว่าผู้ให้บริการจะออกแบกรากได้ไม่ตรงความต้องการ ความคุ้มค่าในการใช้บริการ และรวมถึงความเสี่ยงในการชำระเงินก่อนใช้บริการ ซึ่งก็ยิ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Dan J.Kim, Donald L. Ferrin, H Raghav Rao (2008) พบว่าปัจจัยด้านการรับรู้ผลประโยชน์ด้านความไว้วางใจและการรับรู้ ความเสี่ยงมีอิทธิพลทางตรงกับความตั้งใจใช้บริการและยังสอดคล้องกับNamasivayam and Guchait (2013) อธิบายว่าความไว้วางใจของลูกค้าเป็นการได้รับการยอมรับของ บุคคลที่มีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจของผู้บริโภคโดยผลการวิจัยพบว่า ความไว้วางใจมีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจใช้บริการของผู้ต้องการใช้บริการ และงานวิจัยของวรพพร วรเนตร(2554) ได้

ศึกษาเรื่องการรับรู้ความเสี่ยง และด้านความไว้วางใจมีอิทธิพลต่อการตั้งใจซื้อประกันภัยผ่านอินเทอร์เน็ต อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัย Mayer, et al., (1995) อธิบายว่าความไว้วางใจของลูกค้าว่าเป็นความไว้วางใจในความสามารรถ รวมไปถึงความซื่อสัตย์สุจริตของผู้ดูแลหรือผู้ให้บริการจะมีผลต่อความตั้งใจใช้บริการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ ผู้ให้บริการออกแบกรากผ่านเฟซบุ๊กควรคำนึงถึงเรื่องความตั้งใจใช้บริการของผู้บริโภคโดยเน้นไปที่การสร้างที่น่าเชื่อถือของการให้บริการเพื่อสร้างความไว้วางใจลูกค้า พร้อมกับการแจ้งให้ทราบถึงประโยชน์ที่ลูกค้าจะได้รับเมื่อมาใช้บริการเนื่องจากความไว้วางใจมีอิทธิพลทางตรงมากที่สุดต่อความตั้งใจใช้บริการและรองลงมาคือการรับรู้ผลประโยชน์ โดยความตั้งใจใช้บริการนั่นเองที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการมากที่สุด
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสินค้าผ่านเฟซบุ๊กนอกเหนือจากตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในงานวิจัยนี้ เช่น ด้านความพึงพอใจด้านการรับรู้ราคา ด้านการสื่อสารแบบปากต่อปาก เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กริช แรงสูงเนิน. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น กองบรรณาธิการ TCIJ (2561) สถิติ e-Commerce ที่น่าสนใจของไทยปี 2560. สืบค้น 11 ธันวาคม, 2561 จาก<https://www.tcijthai.com/news/2018/3/watch/7829>.
- ชไมพร กาญจนกิจสกุล. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. ตาก: โพธิ์เจ็ด โพธิ์-โพธิ์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสม์: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรพพร วรเนตร. (2554).การศึกษาการรับรู้ความเสี่ยง ความไว้วางใจและความตั้งใจซื้อประกันภัยผ่านอินเทอร์เน็ต. การศึกษาเฉพาะบุคคล (บธ.ม.) บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (สพธอ.). (2561). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยปี 2561. สืบค้น 1 ธันวาคม, 2562, จาก <https://www.etda.or.th/publishing-detail/thailand-internet-user-profile-2017.html> on secondary school students' physical activity participation. United States: Journal of School
- Dan J.Kim, Donald L. Ferrin and H Raghav Rao. (2008). A trust-based consumer decision-making model in electronic commerce: The role of trust, perceived risk, and their antecedents, 2008. สืบค้น 1 ธันวาคม 2562 จาก<https://www.journals.elsevier.com/decision-support-systems>.
- Fishbein & Ajzen and Spears & Singh. (1975) Measuring Attitude toward the Brand and Purchase Intentions, 1975. สืบค้น 1 ธันวาคม 2562 จาก <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10641734.2004.10505164>
- Mayer et al. (1995). Academy of Management Review, July 1995 สืบค้น 1 ธันวาคม 2562 จาก <http://www.oaa.nl/download/?id=16112122>
- Namasivayam and Guchait. (2013) The role of contingent self-esteem and trust in consumer satisfaction, 2013. สืบค้น 1 ธันวาคม 2562 จาก https://www.researchgate.net/publication/257118178_The_role_of_contingent_self-esteem_and_trust_in_consumer_satisfaction_Examining_perceived_control_and_fairness_as_predictors/citation/download.

ไตรภูมิพระร่วง: วิถีธรรม วิถีชีวิต

TRAIPHUM PHRARUANG: WAY OF LIFE

กัลยกร ทองโสม*

วันรับ 16 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

ไตรภูมิพระร่วง เป็นวรรณกรรมที่เป็นสารัตถะและสาระธรรมอันเป็นต้นแบบแห่งวิถีชีวิต ประกอบไปด้วย ภูมิทั้ง 31 ภูม อันเป็นที่อาศัยของสัตว์ผู้ไปบังเกิด โดยอาศัยกฎแห่งกรรม และกฎแห่งไตรลักษณ์เป็นสภาวะขับเคลื่อนมนุษย์ผู้มีจิตใจความรู้สึกรู้จักคิด ผกผันชีวิตของตนด้วยผลแห่งการกระทำของตนเองเป็นเครื่องตัดสิน แต่ยังมีผู้ปรารถนาความไม่หวั่นไหวซ้ายหรือขวา ดีหรือชั่ว ขาวหรือดำ เย็นหรือร้อน ด้วยการฝึกตนให้เข้าถึงวิถีชีวิตแห่งพระอริยเจ้าในโลกุตระภูมิ

คำสำคัญ: ไตรภูมิพระร่วง, วิถีธรรม, วิถีชีวิต

ABSTRACT

Trai Phum Phra Ruang is a literature which is a substance and Dharma that is a prototype of way of life. Based on the law of karma And the law of the Trinity is a state that drives the human being with a mind and a mind Inverse one's own life with the results of one's actions But there are still people who desire neither left or right, good or evil, white or black, cool or hot, by training them to access the way of life of the Noble Lord in the landscape.

Keyword: Traiphum Phraruang, Way of Life.

บทนำ

หนังสือไตรภูมิพระร่วงเป็นวรรณกรรมไทยมีพลังเหนือสังคมไทยมายาวนาน และเป็นวรรณกรรมที่ยังมีชีวิต เพราะทำให้สังคมไทยตระหนักถึงความมีอยู่จริงแห่งวิถีธรรมกลายมาเป็นวิถีชีวิต ที่ประชาชนคนไทยซึมซับรับมาปฏิบัติตามถึงสมัยปัจจุบันผ่านกาลเวลามาในพุทธศักราช 2563 มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นคือโรคระบาดชื่อ “โควิด-19” หรือโคโรนาไวรัส สิ่งนี้ทำให้เกิดวิถีใหม่เป็นปกติหรือวิถีชีวิตใหม่ตามปกติ สังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ต่างก็ยอมรับว่า “วิถีธรรมและวิถีชีวิต” ผูกพันอยู่ในสาระธรรมแนวคิดและแนวปฏิบัติจากหนังสือไตรภูมิพระร่วง สาระธรรมได้แก่ กามาวจรภูมิ รูปาวจรภูมิ อรูปาวจรภูมิ รวมเรียกว่าไตรภูมิพระร่วง แบ่งออกเป็น 31 ภูมิจากสามภูมิหลักที่กล่าวไว้แล้ว วรรณกรรมนี้รวบรวมหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอธิบายให้ประชาชนเข้าใจและนำหลักธรรมไปประยุกต์ปฏิบัติ กระทั่งกลายเป็นวิถีชีวิตหรือจะเรียกให้ทันสมัยว่าวิถีชีวิตใหม่แบบปกติตามยุคนี้จนถึงเวลาปัจจุบัน เพียงแต่เหตุการณ์ในวรรณกรรมไตรภูมิพระร่วงเกิดขึ้นในสังคมไทยนั้น เป็นช่วงระยะเวลาแห่งความสงบสุขอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร การค้าขายรุ่งเรืองมั่งคั่ง สังคมการเมืองมีความมั่นคง

เมื่อสาระธรรมปรากฏชัดเจน ส่วนสาระชีวิตมีอะไรต่างๆ มากมายที่ประชาชนถอดบทเรียนจากงานวรรณกรรมมาเป็นวิถีชีวิต ประการแรกประชาชนเข้าใจความแตกต่างของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม มีทั้งคนดี คนไม่ดี คนบาปหยาบช้าทารุณถึงขั้นแก้ไขปรับปรุงตัวไม่ได้ คนทั้งสามประเภทถูกจัดจำแนกไปอยู่หรือใช้ชีวิตที่แตกต่าง

กัน คนดีกับคนไม่ดีบางส่วนยังดำเนินชีวิตในสังคมได้เป็นปกติ แต่คนชั่วที่เรียกว่าคนปรับปรุงตนเองไม่ได้ก็จะถูกทางการลงโทษ เช่น จับกุมคุมขังเข้าคุกเข้าตาราง ตรึงโซ่ตรวนเครื่องพันธนาการแบบนักโทษโบราณ เป็นต้น ประการที่สองเห็นโทษหรือคุณจากกรรมคือการกระทำของตนเอง หากมีผู้ใดมาบันดาลสิ่งให้เป็นไปเหนือการกระทำของตนเองไม่ ดังนั้นคนไทยจึงสำรวจตนเองเสมอทำให้มีสติสำนึกตลอดเวลาในการดำเนินชีวิต เพราะเกี่ยวข้องกับการกระทำทุกอย่าง เมื่อกรรมตามหลักพระพุทธศาสนาเข้ามามีบทบาทสำคัญก็ทำให้คนเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันแบบเคารพกฎหมายบ้านเมือง ประเพณีดีงามและพยายามค้นคว้าสิ่งที่ดีกว่านำมาเข้ามาในชีวิตตนเองและมอบเป็นมรดกแก่สังคมส่วนรวมต่อไป ประการที่สามแสวงหาความสุขสงบหลุดพ้นจากโลกียวิสัยซึ่งต้องรับหน้าที่หรือผลการกระทำของตนเองอยู่เสมอ ส่วนความสงบสุขแบบไม่อิงอาศัยเน้นชีวิตของพระภิกษุในพระพุทธศาสนา หลีกเลินเน้นปฏิบัติการเจริญสติเรียกว่าการทำสมาธิเนื่องๆ ความจริงทุกข์สหัสสสุขทางโลกจะปฏิบัติได้ในยุคนั้นถือว่าเป็นความดีและนิยมกระทำกันโดยทั่วไป

1. สาระธรรมสู่วิถีธรรมแบบชาวพุทธเถรวาท

จากหนังสืองานวรรณกรรมไตรภูมิพระร่วงยังมีสาระธรรมที่สามารถแจกแจงให้ละเอียดชัดเจนเพิ่มเติมได้อีก จึงมุ่งขยายความเพื่อความเข้าใจง่ายเวลาอ่านวรรณกรรมไตรภูมิพระร่วง (Phradhammapidok (P.a. Payutto), (2000: 3) ภูมิที่หนึ่งคือ “กามาวจรภูมิ” ยังแบ่งออกอย่างละเอียดเป็น 11 ภูมิ จากอบายภูมิ 4 สถาน และกามสุคติภูมิอีก 7 สถาน ดังนี้

1.อบายภูมิ4สถาน (Somdetphrautthachan (Atch Asapamahathera), (2003: 72) ได้แก่ สถานที่

ขาดแคลนความสะดวกสบาย หรือกัณดาร เป็นสถานที่เสื่อมโทรมไร้เมตตาปราณีต่อสัตว์ผู้มาบังเกิด ประกอบไปด้วย 1) นรกภูมิ 2) ตีรจณานภูมิ 3) เปตภูมิ 4) อสุรกายภูมิ

2. สุกคติภูมิ 7 สถาน ได้แก่ สถานที่ที่มีความเจริญอยู่ ไม่กัณดารขาดแคลน พอมีสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่บ้าง สัตว์ผู้มาบังเกิดสถานเหล่านี้หาสุขได้ ประกอบไปด้วย 1) มนุษย์โลก 2) สวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา 3) สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ 4) สวรรค์ชั้นยามา 5) สวรรค์ชั้นดุสิต 6) สวรรค์ชั้นนิมมานรดี 7) สวรรค์ชั้นปรนิมมิตสวสดี

3. รูปภูมิหรือรูปาวจรภูมิ ได้แก่ สถานวิมานอันเป็นที่อาศัยอยู่ของรูปพรหมมี 16 ชั้นฟ้าเป็นสถานที่มนุษย์ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจำพวกที่สามารถพัฒนาคุณภาพจิตด้วยเครื่องมือที่เป็นฌานสมาบัติ หลังจากสิ้นชีวิต จะได้บังเกิด รวมถึงสวรรค์ชั้นสุทธาวาสอีก 5 ชั้น นับตั้งแต่ชั้นที่ 12 เป็นต้นไปเมื่อรวมเข้าด้วยกันเป็น 16 ชั้นฟ้า

4. อรูปภูมิหรืออรูปาวจรภูมิ ได้แก่ สถานที่อยู่อาศัยของอรูปพรหมอีก 4 ชั้นฟ้า สถานที่ตรงนี้เมื่อมีผู้หนึ่งผู้ใดบังเกิด จะต้องกำหนดรู้ถึงการมาอุบัติขึ้นของพระพุทธเจ้าบนโลกมนุษย์ ต้องอาศัยปัจจัยอย่างหนึ่งนั่นก็คือฉัพพรรณรังสีของพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น จะสอดส่องกระทั่งถึงที่อยู่ของอรูปพรหม ดังนั้น อรูปพรหมทั้งหลายจะทราบทันทีที่พระพุทธเจ้ามาเกิดในโลกมนุษย์เรียบร้อยแล้ว

อนึ่ง ส่วนเพิ่มเติมเข้ามาในไตรภูมิพระร่วงจะมีเรื่องของอวินิภากรูป ซึ่งได้อธิบายถึงโลกแห่งวัตถุหรือธรรมชาติเป็นสิ่งแวดล้อม และสิ่งแวดล้อมนั้นเน้นถึงสิ่งที่ไม่มีชีวิตจิตใจ ซึ่งหมายถึงสิ่งมีอยู่ในไตรภูมิเป็นสถานที่เหล่าสิ่งมีชีวิตเรียกว่ามนุษย์ เทวดายมยักษ์อินทร์พรหมไปบังเกิดอยู่อาศัยซึ่งทำให้ผู้อ่านงานวรรณกรรมเข้าใจความเป็นไปในบริบทตรงนั้นเหนือสิ่งอื่นใด หนังสือไตรภูมิ

พระร่วงก็ทำให้เห็นสาระธรรมสำคัญคือเรื่องของวิวัฒนาการร่วมของสัตว์โลกซึ่งมีบรรยากาศของภูเขา แม่น้ำลำธาร พระอาทิตย์ พระจันทร์ ดาวเคราะห์ ดาวฤกษ์ ชมพูทวีปหรือประเทศอินเดียในอดีต ป่าหิมพานต์ และสิ่งแวดล้อมอื่นอีกมากมาย เทวดาวิมานซึ่งเล่าถึงบรรยากาศของสวรรค์ที่สวยงามเป็นที่รื่นรมย์ เป็นสถานที่ต้องปรารถนาที่จะมาพักพิงอยู่อาศัยของเหล่านางฟ้านางสวรรค์ร่วมกับเหล่าเทพบุตร ในส่วนนี้ชี้ให้เห็นถึงผลกรรมที่สะสมสร้างบารมีไว้ในชีวิตจึงได้รับผลการกระทำนั้นด้วยการบรรยายถึงอวินิภากรูปหรือธรรมชาติสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่ปรากฏขึ้นด้วยอานิสงส์ผลบุญหรือความดีที่ทำมา

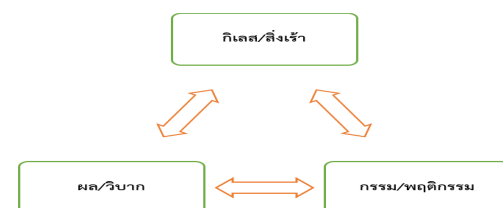
ต่อจากนั้น กัลปวินาศหรือโลกอุบัติปรากฏเป็นรูปร่างขึ้น ถูกนำเสนอถึงสาเหตุวันสิ้นโลกและโลกจะหลอมรวมกลายเป็นพื้นแผ่นดินที่อยู่อาศัยของมนุษย์อีกครั้ง เพราะอาศัยสาระธรรมอันเป็นแก่นแท้ ความจริงสากลนั้นก็คือกฎไตรลักษณ์ (Phraphromkhunaporn (P.a. Payutto), (2011: 115) ประกอบไปด้วย ความผันแปร ความบีบคั้นให้เปลี่ยนแปลง ความไม่มีสภาวะใดจะต้องบังคับไว้ได้ อันที่จริงได้แก่สิ่งทั้งปวงอันเป็นธรรมชาติสิ่งแวดล้อมตกอยู่ในอำนาจหรือกฎแห่งสามัญญลักษณ์หรือไตรลักษณ์โดยทั่วถึงกันทั้งหมด ทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตที่ปรากฏในไตรภูมิทั้งหมด ดังนั้น ส่วนนี้มีหลักธรรมสำคัญได้แก่ไตรลักษณ์ มีลักษณะแตกดับเสื่อมสูญสิ้นสลายมลายกลายเป็นผุยผง

เมื่อโลกแห่งวัตถุ โลกแห่งธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และโลกแห่งมนุษย์หรือสวรรค์ของเทวดาและพรหม ทั้งหมดตกอยู่ในกฎแห่งไตรลักษณ์ หากมีผู้ใดผู้หนึ่งบังคับเปลี่ยนแปลงได้ตามใจชอบไม่ นำพาให้ผู้เขียนงานวรรณกรรมไตรภูมิพระร่วงแสวงหาทางออกแห่งกฎของจักรวาล โดยเสนอโลกุตระภูมิตามที่พระพุทธเจ้าได้ประกาศสั่งสอน พระสาวก

ของพระองค์ได้สืบทอดจากการเล่าเรียนพระปริยัติฝึกปฏิบัติขัดเกลา รับผลแห่งการกระทำเข้าถึงปฏิเวธ ดังนั้น พระนิพพานจึงเป็นคำตอบให้เหล่าสิ่งมีชีวิตได้แก่ มนุษย์ เทวดา พรหม รวมทั้งสิ่งสาราสัตว์ ยมยักษ์ เปรต อสุรกาย เป็นต้น เหล่านี้ชวนขยายพยายามทำแต่กรรมดีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น กระทั่งหลุดพ้นโลกียวิสัย เข้าถึงโลกุตระภูมิ หมายถึงโสดาปัตติผล โสดาปัตติผล สกทาคามี มรรค สกทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล

2. หลักเหตุผลพระพุทธศาสนาแบบเถรวาท

วิธีการอธิบายสิ่งต่าง ๆ หรือปรากฏการณ์อื่น ๆ โดยมากจะใช้หลักเหตุผลและหลักความจริงในการอธิบายจากหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด ได้แก่ ปัจจยาการหรือปัจจุสมุปบาท แม้แต่วัฏฏะวน 3 คือ กิเลส กรรม วิบาก ก็เป็นหลักเหตุผลในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์การกระทำหรือพฤติกรรมของมนุษย์ทุกคน นักจิตวิทยาจำนวนมากสนใจศึกษาหาคำตอบพฤติกรรมของมนุษย์ จะมีชุดคำตอบหรือทฤษฎีได้นำเสนอไว้มากมาย ทั้งหมดทั้งมวลสอดคล้องกับหลักเหตุผลหรือหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าประเภทที่ยกตัวอย่างคือวัฏฏะวน 3 วงจรความสัมพันธ์พฤติกรรมมนุษย์ (สมเด็จพระพุทธเจ้า (อาจ อาสภมาเถร), 2546 : 968) ดังนั้น เมื่อนำหลักธรรมกับแนวคิดทฤษฎีของนักจิตวิทยามาเปรียบเทียบกัน จะให้เห็นความสัมพันธ์ตามหลักความจริงสากล ทั้งหมดนั้นปรากฏอยู่ในงานวรรณกรรมไตรภูมิพระร่วง

แผนผัง 1 วงจรความสัมพันธ์พฤติกรรมมนุษย์

วงจรความสัมพันธ์พฤติกรรมมนุษย์ทำให้ทุกคนเข้าใจสาเหตุ รวมทั้งผลลัพธ์แห่งปฏิภิกิการขับเคลื่อนของจิตใจ ร่างกาย และผลลัพธ์ที่เป็นพฤติกรรมของคน ทำให้ทุกคนเกิดการเรียนรู้ในรูปแบบของประสบการณ์ (Boonliang Thumthong, 2013: 25) สิ่งเร้า จิตรับรู้ ร่างกายที่เป็นอวัยวะเชื่อมความสัมพันธ์รูปอนุกรมวงจร ทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ทั้งแง่บวกและแง่ลบ ผังรากลึกเป็นระบบความเชื่อความเข้าใจในสังคมวัฒนธรรมไทยมาเป็นลำดับ

สรุปหลักเหตุผลกล่าวคือสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสภาวะใดสภาวะหนึ่งจะเกิดขึ้นต้องมีเหตุอันใดอันหนึ่งเป็นตัวเร้ากระตุ้นให้เกิด ขณะมีสิ่งเร้ากระตุ้นให้เกิด ย่อมมีผลตามมาอย่างต่อเนื่องกับเหตุอันนั้น หลักคำสอนพระพุทธเจ้าจึงรวมลงในหลักธรรมที่ว่า ปัจจยาการหรือวัฏฏะวน 3 ประกอบเหตุหรือองค์ประกอบให้เกิดเป็นวงจรสัมพันธ์พฤติกรรม ได้แก่ กิเลสคือสิ่งยั่วยุ กรรมคือการแสดงออกพฤติกรรม และผลแห่งการกระทำหรือวิบาก ส่วนพฤติกรรมสัมพันธ์ในรูปแบบของนักจิตวิทยาได้กล่าวไว้ได้แก่ พฤติกรรม สิ่งเร้า ผลของการกระทำ และสั่งสมเป็นพลังงานอย่างใดอย่างหนึ่งไว้ในจิตใต้สำนึก

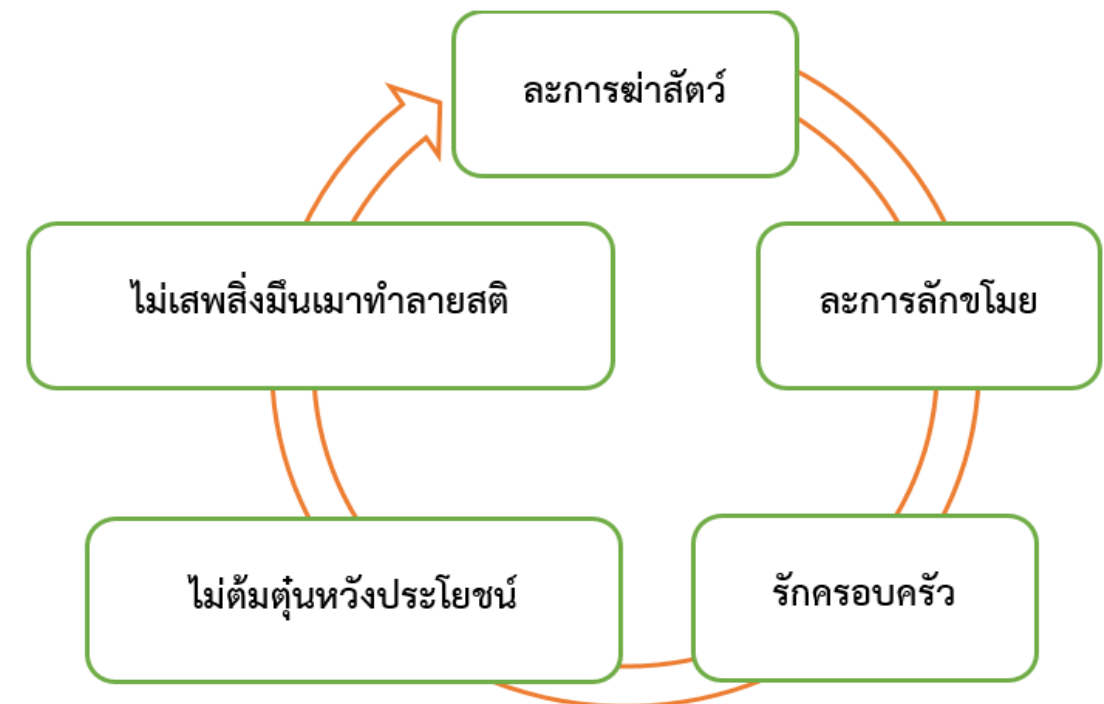
3. หลักวิถีชีวิตโดยมีพระพุทธศาสนาเป็นฐานแบบเถรวาท

เมื่อประชาชนเข้าใจกลไกของระบบพฤติกรรมของชีวิต ทุกคนย่อมนำหลักวิถีธรรมอื่นมาเป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อใดก็ตามที่พระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนาพบปะสนทนากับบรรดาญาติผู้อยู่ครองเรือนจะมอบพรสิ่งตอบแทนแก่บรรดาสาธุชนเหล่านั้น ด้วยการสอนศีลห้า ซึ่งประกอบไปด้วย ศีลข้อที่ 1

การมีเจตนางดเว้นละเลิกการทำร้ายทารุณกรรมเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน รวมถึงสัตว์มีชีวิตเหลืออื่น จึงสามารถสังเคราะห์เข้ากับวิถีธรรมคือเมตตาความรักที่มีต่อกัน ศีลข้อที่ 2 การมีเจตนางดเว้นละเลิกการขโมยถือหยิบฉวยสิ่งของอันมีผู้อื่นเป็นเจ้าของมิได้มีเจตนาแบ่งปันสละให้ จึงสามารถสังเคราะห์เข้ากับวิถีธรรมคือการประกอบสัมมาอาชีพสุจริต ศีลข้อที่ 3 การมีเจตนางดเว้นละเลิกการนอกใจภรรยาหรือสามีซึ่งครองรักครองเรือนเป็นสังคมครอบครัวเพราะมีหน้าที่ต่อกันอย่างเปิดเผย จึงสามารถสังเคราะห์เข้ากับวิถีธรรมคือการสำรวมระมัดระวังในเรื่องคู่ครองของตน ศีลข้อที่ 4 การมีเจตนางดเว้นละเลิกการพูดโกหกหลอกลวงตมต้นผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ของตนเองในรูปแบบเงินทองหรือความเชื่อใจใด ๆ ก็ตาม จึงสามารถสังเคราะห์

เข้ากับวิถีธรรมคือการพูดความจริงอิงประโยชน์ของตนและสาธารณะ ศีลข้อที่ 5 การมีเจตนางดเว้นละเลิกสิ่งมีเมาเสพติดมีโทษต่อร่างกายตนเองและผู้อื่น รวมทั้งจะเป็นต้นเหตุให้กระทำความผิดอันก่อความสูญเสียอีกมากมาย จึงสามารถสังเคราะห์เข้ากับวิถีธรรมคือความมีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา

สรุป ศีลห้าข้อเป็นแม่บทหรือกฎหมายสำหรับมนุษย์ชนพึงอยู่ในจิตส่วนลึก เพราะมีรากเง้าจากคำสอนทางพระพุทธศาสนา และเหล่าเมธีชนบัณฑิตประพจน์ได้ถ่ายทอด และสืบเป็นมรดกธรรม วิถีชีวิตในรูปแบบวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันงดงามของชาวไทยตั้งแต่บรรพกาลถึงปัจจุบัน สังคมสงบเรียบร้อยอยู่ได้ก็เพราะศีลห้าข้อ สังคมมั่งคั่งยั่งยืนอยู่ได้ก็เพราะศีลห้าข้อ ก้าวหน้าและสันติอยู่ได้ก็เพราะศีลทั้งห้าข้อ

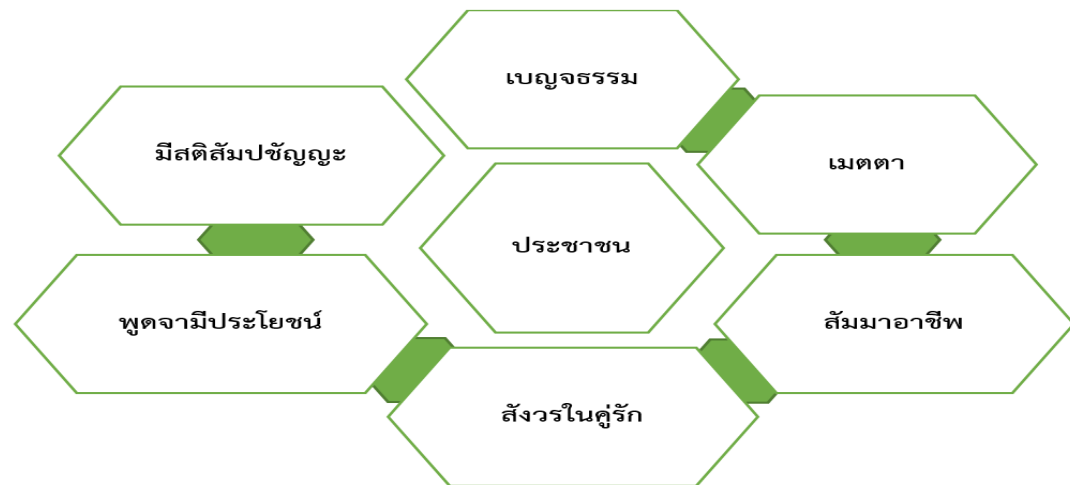
แผนผังที่ 2 เบญจศีลพระพุทธศาสนาเถรวาทเป็นฐาน

สรุป ศิลหำข้อเป็นแม่บทหรือกฎหมายสำหรับมนุษย์นฝงอยู่ในจิตส่วนลึก เพราะมีรากเง้าจากคำสอนทางพระพุทธศาสนา และเหล่าเมธีชนบัณฑิตประพตติได้ถ่ายทอด และสืบเป็นมรดกธรรม วิธีชีวิตในรูปแบบวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันงดงามของชาวไทยตั้งแต่บรรพกาลถึงปัจจุบัน

เมื่อรูปแบบโครงสร้างศิลปหำเป็นหลักเบญจศิลถูกเผยแผ่ไปยังสาธุชน วิถีธรรมที่มาพร้อมกับเบญจศิลก็คือเบญจธรรมหำข้อก็จะติดตามมาเป็นปกติ ถึงแม้จะมีการเรียกขานสมมติหรือไม่ก็ตาม หรือบางครั้ง ผู้ปฏิบัติหรือหมู่ชนที่ปฏิบัติประพตติตามศิลปหำอยู่เสมอ ก็คงยังไม่รู้ตัวแต่กระนั้น คุณธรรม หรือจิตสำนึกพื้นฐานกล่าวคือคุณธรรมเบญจธรรมได้บังเกิดขึ้นในจิตใจของบุคคลผู้นั้นเรียบร้อยแล้ว ฉะนั้น เบญจธรรมหำ (Phrathepwisuthikawee, (Phichit Thitawanno) (1999: 165-172) ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1 เมตตาปราณีหรือความรักปรารถนาดีต่อกันสมำเสมอ ข้อที่ 2 การประกอบสัมมาอาชีพถูกต้องทั้งศีลธรรมและข้อกฎหมาย ข้อที่ 3 สำนวมระวังในเรื่องของครอบครัว

ไม่ให้เกิดโทษต่อกันและกัน เป็นการถนอมกลมเกลี้ยงเลี้ยงดูซึ่งกันและกันตลอดไป ข้อที่ 4 พุดจาแต่ความจริงอิงประโยชน์รู้จักกาลเทศะในการพุดจาสื่อสารเสมอ ข้อที่ 5 มีสติสัมปชัญญะไม่มัวเมาหลงเพลิดเพลนในสิ่งเสพติดต่าง ๆ

อนึ่ง เมตตาคือความรักปราศจากอคติ ไม่มีเชื้อชาติ ไม่เหยียดผิต ไม่มีวรรณะ ไม่มีสถานะสูงต่ำ ไม่มีความดูถูกดูแคลน ดังนั้น ความรักแบบมีเมตตาจึงเป็นความรักจริงแท้ไม่อาจประมาณหรือคำนวณออกมาได้โดยการแบ่งแยก อาชีพที่ถูกต้องควรเป็นอาชีพที่ส่งเสริมตนเองและผู้อื่นได้รับแต่ความสุขไม่เดือดร้อนทุกข์ยากในภายหลัง ความรักความผูกพันในครอบครัวเป็นพลังที่ติงามในการส่งเสริมสนับสนุนสังคมให้มีความเจริญ สงบ เป็นสุขตลอดเวลา การพุดจาสรรหาประโยชน์ผูกมิตรไมตรีความดีความถูกต้องโดยไม่ทำลายใครให้เจ็บปวด และข้อสุดท้ายความมีสติสัมปชัญญะเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะทำให้มนุษย์ยังรักษาความเป็นมนุษย์ไว้ได้ด้วยมโนธรรมสำนึกที่มีอยู่ภายในจิตใจของมนุษย์ด้วยกันเอง จากเบญจธรรมสู่ความเป็นวิถีธรรมในสังคมไทยทุกยุคทุกสมัย

แผนผังที่ 3 วิถีธรรมเรื่องเบญจธรรม

สรุป เบญจธรรมเป็นเครือข่ายโยงใยกับหลักธรรมทั้งหมดปรากฏในวรรณกรรมหนังสือไตรภูมิพระร่วง เป็นสายธารแห่งความดี อันมีแต่ความรักความไว้วางใจกัน หันหน้าเจรจาแต่ประโยชน์ร่วมกัน เห็นความสำคัญของประชาชนที่อยู่ในสังคมทั้งขนาดเล็กและใหญ่ทั่วโลก

4. อยู่อย่างปลอดภัยจิตใจสงบสุข

เมื่อจักรวาลหรือสรรพสิ่งตกอยู่ในกฎแห่งไตรลักษณ์ทั้งสิ้น ฉะนั้น โลกตรฐมิจึงมีไว้และเป็นทีแสวงหาของผู้ใฝ่สันติคือความสงบร่มเย็นยิ่ง ๆ ขึ้นไป เพราะถ้าประชาชนยังดำเนินชีวิตคลุกคลีด้วยความดีความชั่ว โอกาสที่กลับมาทำชั่วก็มีอยู่ หมู่ชนเหล่านั้นจึงปรารถนาดำเนินตนไปให้ถึงเป้าหมายสูงสุดคือพระนิพพาน (Phraphromkhunaporn (P.a. Payutto), (2015: 115)

ยิ่งกว่านั้น สิ่งที่เป็นธงชัยเป้าหมายต้องอาศัยและสละทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อจะแลออกมาซึ่งความสุขสงบขั้นสูงสุด และต้องมีแนวทางวิธีการดำเนินไปให้ถึงสิ่งที่เป็นโมกษะ วิธีการนั้นพระพุทธศาสนาได้เสนอเป็นบรมวิถีธรรมได้แก่สติปัฏฐานสูตร ประกอบด้วย สติระลึกไปในกาย สติระลึกไปในเวทนาความรู้สึก สติระลึกไปในจิตเครื่องมีอริรู้ สติระลึกไปในธรรมหรือสภาวะต่าง ๆ รวมเรียกตามหลักธรรมแต่ละข้อแบบใช้ภาษาบาลีว่ากายสติปัฏฐาน เวทนาสติปัฏฐาน จิตสติปัฏฐานและธัมมสติปัฏฐาน เป็นมหาสมบัติในพระพุทธศาสนาที่พุทธศาสนิกชนผู้นับถือได้สนใจปฏิบัติให้ได้มากหรือเพิ่มพูนพัฒนาให้ได้สูงขึ้นไป เพื่อให้พบกับความสุขที่ละเอียดอ่อนเต็มไปด้วยความยินดีรื่นรมย์ปราศจากทุกข์เข็ญใจมาเบียดเบียน ซึ่งรายละเอียดสติปัฏฐานสูตรมีเนื้อหาที่ละเอียดและเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจใคร่ศึกษาค้นคว้า นั้นได้แก่ “คัมภีร์วิสุทธิมรรค” ทั้งที่เป็นภาษาไทย ภาษาบาลีไทย และ

ภาษาอื่นๆ

การดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัยเป็นเป้าหมายหลักที่ให้ความมั่นใจกับประชาชนที่อยู่อาศัยในสังคมทั่วโลก เพราะเป็นหลักประกันต้นๆ ที่มนุษย์ต้องการต่อจากปัจจัยพื้นฐานสี่ประการคืออาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยาเภสัชรักษาโรครภัยไข้เจ็บ ดังนั้น ไตรภูมิพระร่วงได้บอกสอนถึงสถานที่ใด ๆ ที่มนุษย์หรือประชาชนควรเลือกที่อยู่อาศัยต้องเว้นจากสถานที่ไม่ดี ไปแสวงหาที่ดีมีแต่ความเจริญ ด้วยเหตุนี้ การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือสังคมหนึ่งจะอยู่อย่างปลอดภัยต้องมีบรรยากาศเหล่านี้ ได้แก่ สภาพการเมืองที่มั่นคง สภาพเศรษฐกิจที่ดีเอื้ออำนวยต่อประชาชนพลเมือง สภาพศีลธรรมจรรยาในสังคม สภาพประชาชนที่มีพื้นฐานความรู้ คุณธรรม เศรษฐกิจ วิธีชีวิตได้รับการพัฒนามาโดยตลอด สภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นประโยชน์ในขณะนั้น ข้อควรยึดถือและนำไปปฏิบัติจากหลักชีวิตของพระพุทธศาสนาได้แก่ศิลปหำข้อ ข้อที่หนึ่งการไม่ทำร้ายทารุณกรรมต่อกันเป็นหลักประกันทางสังคมในด้านความไม่ป่าเถื่อนเพราะกล่าวพอที่จะเห็นชีวิตเพื่อนมนุษย์เป็นผักปลาต่อมา ข้อที่สองไม่ลักขโมยสิ่งของทรัพย์สินของผู้อื่นเป็นหลักประกันทางสังคมด้านเศรษฐกิจเพราะทุกคนต้องขยันทำมาหากินเลี้ยงชีพอย่างสุจริต และข้อที่สามสำรวมระมัดระวังเรื่องครอบครัววิถีความรักของคู่ชีวิตเป็นหลักประกันทางสังคมด้านการเพิ่มประชากรและคุณภาพชีวิตของสมาชิกในสังคมระดับครอบครัว อีกทั้งข้อที่สี่ไม่พุดปดคำเท็จเพื่อตมต้นหาประโยชน์ให้แกตนเองฝ่ายเดียวเป็นหลักประกันทางสังคมด้านความผูกพันทางระบบชุมชนโดยขยายขนาดประชากรเพิ่มได้มากยิ่งขึ้น เพราะคนจำนวนมากเชื่อใจกันที่จะอยู่ร่วมกันเพื่อความปลอดภัย และความสงบสุขสันติ ข้อสุดท้ายลำดับที่ห้าการไม่หลงมัวเมาในสิ่งเสพติดให้โทษ เนื่องจาก

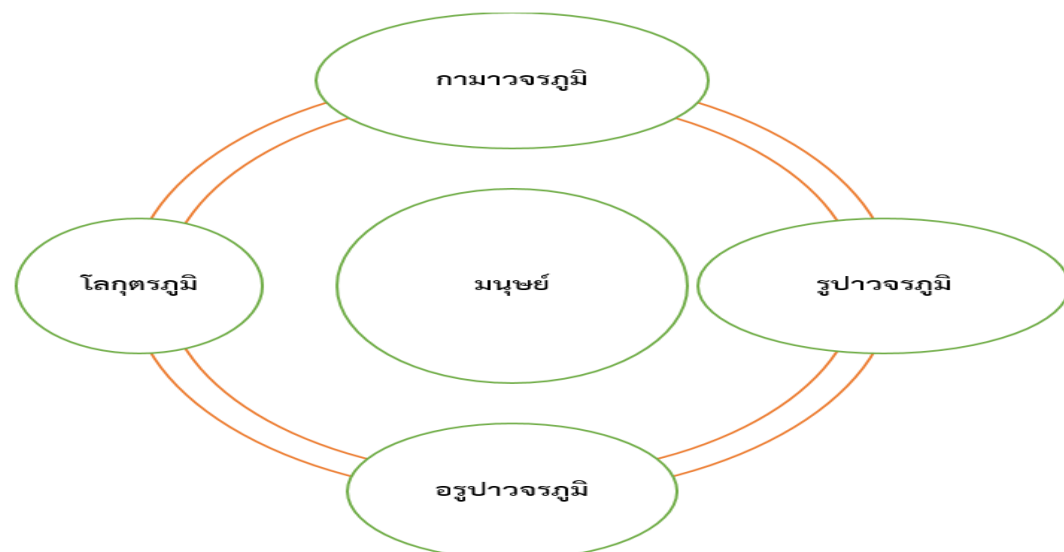
สิ่งนี้นำมาซึ่งความวุ่นวาย ความไม่มั่นคง ความล้มเหลว และความเสื่อมานาประการให้แก่สังคมประชาชน

เมื่อประชาชนอาศัยวิถีธรรมและวิถีชีวิตตามแนวหลักการทางพระพุทธศาสนาผ่านหนังสือวรรณกรรมไตรภูมิพระร่วง จะพบหลักปฏิบัติหรือต้นแบบที่พึงพอใจนั้นก็คือหลักกรรม ทุกคนจึงพยายามสำรวมสังวรอย่างมีสติในการดำเนินชีวิต เพราะในปัจจุบันก็เข้าใจดีว่า หากไม่ทำกรรมดีหรือไม่มีประโยชน์ ชีวิตจะต้องได้รับโทษความทุกข์ยาก ลำบากจากทางราชการหรือฝ่ายบ้านเมือง หรือหากผิดพลาดทำกรรมไม่ดี ชีวิตจะมีความติดขัดอุปสรรคขัดขวาง ล้วนแต่มีความเชื่อในเรื่องกรรมตามแนวพระพุทธศาสนา แต่เมื่อใดประชาชนนำคุณธรรมความมีเมตตาความเอื้อเฟื้อมาทำปฏิบัติเป็นวิถีปกติ นำอาชีพสุจริตมาประกอบ นำคู่ชีวิตที่ดีหรือที่ตนเลือกแล้วมาสร้างครอบครัว อีกทั้ง สร้างความน่าเชื่อถือเป็นต้นทุนทางสังคมด้วยการพูดแต่ความจริง หรือทำอะไรก็มีความจริงใจให้แก่กันและกัน รวมทั้งรักตัวกลัวตายไม่ทำให้ร่างกายชีวิตของตนตกอยู่ภายใต้อำนาจของสิ่งเสพติดทุกชนิด ชีวิตประชาชน

เหล่านี้จะมีแต่ความสงบสุข ชีวิตชาวบ้านปลอดภัยสังคมไทยก็มั่นคง

5. สรุปวิถีธรรมวิถีชีวิตโดยมีพระพุทธศาสนาเป็นฐานตามแบบเถรวาท

ธรรมะที่เป็นของแท้จริงแบบสากล จะถูกพิสูจน์และถ่าต่อวิถีชีวิตประชาชนพลเมืองโลกจะมีผู้สืบต่อมอเป็นมรดกธรรมให้แก่อนุชนรุ่นหลัง ดังนั้น วรรณกรรมสำคัญและมีประโยชน์ต่อคนไทยมาทุกยุคทุกสมัย เพราะอาศัยหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา วรรณกรรมชิ้นเอกนี้ต้องยกให้ไตรภูมิพระร่วงอีกเล่มหนึ่ง สารัตถะและสาระธรรมอันเป็นต้นแบบแห่งวิถีชีวิต ประกอบไปด้วย ภูมิทั้ง 31 ภพ อันเป็นที่อาศัยของสัตว์ผู้ไปบังเกิด โดยอาศัยกฎแห่งกรรม และกฎแห่งไตรลักษณ์เป็นสภาวะขับเคลื่อนมนุษย์ผู้มีจิตใจความรู้สึกนึกคิด ผกผันชีวิตของตนด้วยผลแห่งการกระทำของตนเองเป็นเครื่องตัดสิน แต่ยังมีผู้ปรารถนาความไม่หวั่นไหวชั่วหรือชาว ดีหรือชั่ว ชาวหรือดำ เย็นหรือร้อน ด้วยการฝึกตนให้เข้าถึงวิถีชีวิตแห่งพระอริยเจ้าในโลกุตรภูมิ

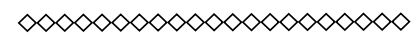

แผนผัง สรุปวรรณกรรมไตรภูมิพระร่วงโดยเพิ่มโลกุตรภูมิเข้าไป

บรรณานุกรม

ภาษาอังกฤษ

- Boonliang Thumthong. **Theory and development of learning management model.** Bangkok: S Printing Thai Factory Printing, 2013.
- Phrathepwisuthikawee, (Phichit Thitawanno). **Mind development.** (Translated into English). Bangkok: Mahamakut Buddhist College, 1999.
- Phradhammapidok (P.a. Payutto) Trai Phum Phra Ruang Influence on Thai society. Bangkok: Thanachat Printing House, 2000.
- Phraphrom Khunaporn (P.a. Payutto). **Amrit Phochana, Buddhist Proverb.** Bangkok: Charoen Dee Kongsong Printing Company, 2015.
- Somdet Putthachan (Atch Asaphama Thera). **Scripture WisutdhiMak.** Bangkok: Prayoon Wong Printing Company Limited, 2003.

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

THE CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF PURCHASE DECISION ON GOVERNMENT LOTTERY THROUGH PAGE FACEBOOK OF CONSUMERS IN BANGKOK AND VICINITY

สุภาวิณี หาญชิงชัย
สุมามาลย์ ปานคำ**

วันรับ 16 / ธันวาคม / 2563
ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563
ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊ก

จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และโมเดลสมการโครงสร้างใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านความไว้วางใจ 2) ด้านการรับรู้ผลประโยชน์ 3) ด้านการรับรู้ความเสี่ยง 4) ด้านความตั้งใจซื้อ และ 5) ด้านการตัดสินใจซื้อ ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.83 แสดงว่าตัวแปรในรูปแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนของการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กได้ร้อยละ 83 พบว่า ด้านความตั้งใจซื้อ มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

คำสำคัญ: สลากกินแบ่งรัฐบาล, เพจเฟซบุ๊ก, การตัดสินใจซื้อ, โมเดลสมการโครงสร้าง, ความตั้งใจซื้อ

ABSTRACT

The objectives of this research were to develop a causal of relationship modal of purchase decision on government lottery through Page Facebook of customers in Bangkok and Vicinity and to validate the consistency of the causal relationship model with empirical data. The tools used in the research was online questionnaires. The sample group consisted of 400 people who have been purchased on government lottery through Page Facebook. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, and the structural equation model was used to analyze causal relationships to find the path to the causal influence of the variables consisting of 5 variables were 1) Consumer Trust 2) Perceived Risk 3) Perceived Benefit 4) Intention of Purchase and 5) Purchase Decision.

The results of the research showed

that the causal relationship model was developed in accordance with empirical data. The final was predictive coefficient of 0.83, indicating that the variables in the model can explain the variance of the Purchase Decision on government lottery through Page Facebook by 83 percent. It was found that the Intention of Purchase was the most influence on Purchase Decision on government lottery through Page Facebook of customer in Bangkok and Vicinity.

Keywords: Government Lottery, Page Facebook, Purchase Decision, Structural Equation Modelling, Intention of Purchase

บทนำ

ในโลกยุคใหม่ที่ไร้พรมแดน ผู้คนสามารถเดินทางข้ามพรมแดนข้ามกาลเวลาไปพบปะพูดคุยกับใครก็ได้ ที่ไหนก็ได้ เวลาใดก็ยอมได้เพียงแค่ปลายนิ้วสัมผัส โดยเริ่มจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีสารสนเทศจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร ความรอบรู้ จัดระบบประมวลผล ส่งผ่านและสื่อสารด้วยความเร็วสูงและปริมาณมาก นำเสนอและแสดงผลด้วยระบบสื่อต่างๆ ทั้งทางด้านข้อมูล รูปภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว และวิดีโอ อีกทั้งยังสามารถสร้างระบบการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบทำให้การเรียนรู้ในยุคใหม่ประสบผลสำเร็จด้วยดี (เจนจิรา ยืนยง และคณะ, 2556)

เพจเฟซบุ๊กถือเป็นอีกทางเลือกในการทำให้กลุ่มลูกค้าเข้ามามีส่วนร่วมกับเว็บไซต์หลักของสินค้า หรือผลิตภัณฑ์มากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถ

* นักศึกษาปริญญาโท, หลักสูตรสารสนเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสังคม วิทยาลัยนวัตกรรมการผลิตและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัย รังสิต, e-mail: htstupawinee@gmail.com

** อาจารย์ประจำวิทยาลัยนวัตกรรมการผลิตและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต, e-mail: sumaman.p@rsu.ac.th

โพสต์ข้อความ รูปภาพ วิดีโอและอื่นๆ ลงบนโปรไฟล์เฟซบุ๊ก เพื่อแชร์ให้บรรดาแฟนๆ ของสินค้าหรือบริการได้ชมที่สำคัญยังใช้เป็นพื้นที่ที่สามารถพูดคุยกับลูกค้า ถามคำถามความคิดเห็น ความพึงพอใจ และอื่นๆ อีกมากมาย ช่วยให้สามารถพัฒนาสินค้า, ผลิตภัณฑ์หรือบริการจากความคิดเห็นของผู้บริโภคได้อีกด้วย (ณัฐเศรษฐ์ ศิรินันทนันทน์, 2559)

สลากกินแบ่งรัฐบาล ถือเป็นสิ่งหนึ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างช้านาน เปรียบเหมือนวัฒนธรรมของคนในสังคม เป็นสิ่งที่คนในสังคมให้ความสำคัญ และส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทย ปัจจุบันสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีการจัดสรรรายได้นำส่งรัฐบาล การจัดสรรเงินที่ได้รับจากการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งการขายสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กได้มีการเติบโตขึ้นตามเทคโนโลยี ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งของผู้บริโภคที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันเนื่องจากความสะดวก ประหยัดเวลาในการเดินทาง และยังสามารถทำการสนทนากับผู้ขายได้โดยตรง พร้อมทั้งสามารถชำระเงินได้หลายช่องทางอย่างปลอดภัยมีหลักฐานในการชำระเงิน ทางเจ้าของเพจเฟซบุ๊กยังมีบริการในการตรวจผลสลาก และการสำรองการจ่ายเงินให้กับผู้ถูกรางวัลทันที (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล, 2559)

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และยังสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดของเจ้าของเพจเฟซบุ๊กเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคและพัฒนาการวางแผน

ทางการตลาดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในการวิจัยของ Rachbini, W. (2018) มาปรับปรุงและพัฒนาโดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ ได้แก่ ด้านความไว้วางใจ ด้านการรับรู้ผลประโยชน์ ด้านการรับรู้ความเสี่ยง และด้านความตั้งใจซื้อซึ่งเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กและอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กและอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 400 คน ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง (Causal Structural- Models with Latent Variable) นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) ได้

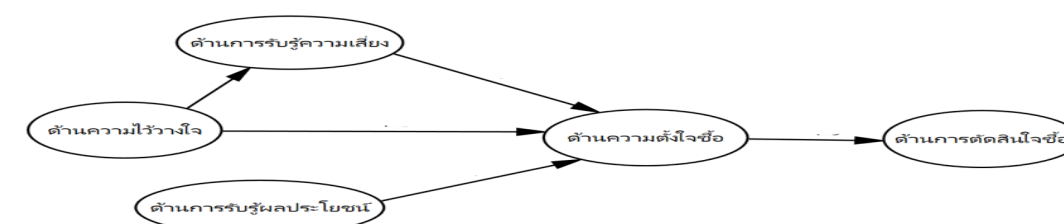
เสนอว่า ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม ควรอยู่ในอัตราส่วน 10-20 ต่อ 1 ตัวแปร และตัวอย่างน้อยที่สุดที่ยอมรับได้ดูจากค่าสถิติ Holster ที่ต้องมีค่ามากกว่า 200 จึงจะถือว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 15 ตัวแปร ซึ่งต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 150 คน เป็นอย่างน้อย และเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูล ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 400 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของข้อคำถามเป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ท่านเคยซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กหรือไม่ ท่านอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลหรือไม่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน จำนวนทั้งสิ้น 8 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลเพจเฟซบุ๊ก

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย
ที่มา: Widarto Rachbini (2018).

โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตรา ประมาณค่า 7 ระดับ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความไว้วางใจ 2) ด้านการรับรู้ผลประโยชน์ 3) ด้านการรับรู้ความเสี่ยง 4) ด้านความตั้งใจซื้อ และ 5) ด้านการตัดสินใจซื้อ สลากกินแบ่งรัฐบาล จำนวน 15 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามออนไลน์จากผู้ที่เคยซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊ก และพักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีข้อคำถามคัดกรองจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ 1) ท่านเคยซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กหรือไม่ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าไม่เคย ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และ 2) ท่านพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลหรือไม่ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าไม่ใช่ ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยเก็บข้อมูลจากการแบ่งปันลิงก์ URL ของแบบสอบถามออนไลน์ผ่านช่องทางไลน์ และเฟซบุ๊กส่วนตัว ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 จนถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 2 เดือน มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 450 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics)

ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage)

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร หาขนาดอิทธิพล และทิศทางว่าเป็นอย่างใด จากแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้ อ้างอิงมีการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างรูปแบบสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติ CMIN/DF น้อยกว่า 3.00 ค่า GFI, AGFI, CFI ตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป และค่า RMSEA, SRMR น้อยกว่า 0.08 ซึ่งสอดคล้องกับสถิติวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (กริช แรงสูงเนิน, 2554)

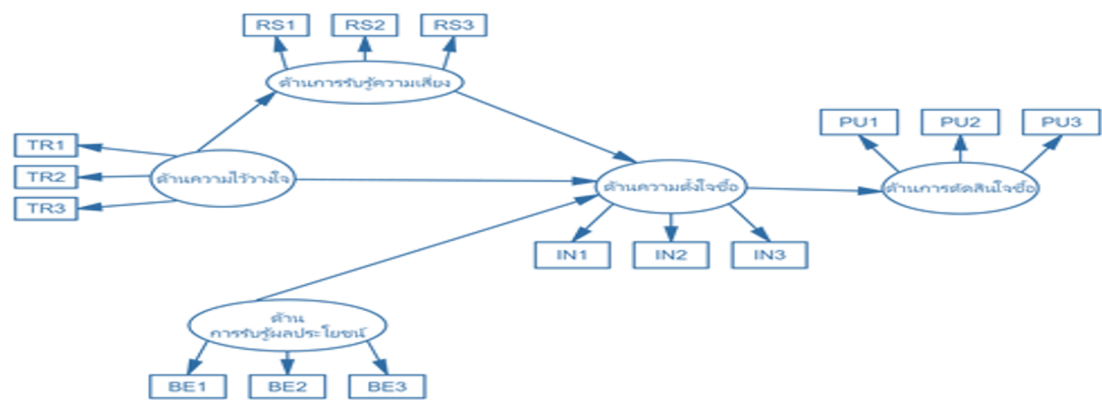
ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวนทั้งสิ้น 400 คนพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 58.25 มีอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 สถานภาพโสด จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 56.75 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 61.50 ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 197 คน คิด

เป็นร้อยละ 49.25 และมีรายได้ต่อเดือน 20,000-30,000 บาท จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.25 โดยผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเคยซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กและพักอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

1. ผลการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ประกอบด้วย 5 ตัวแปร จำแนกเป็นตัวแปรแฝงภายนอก 2 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านความไว้วางใจและ 2) ด้านการรับรู้ประโยชน์ และตัวแปรแฝงภายใน 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้ความเสี่ยง 2) ด้านความตั้งใจซื้อ และ 3) ด้านการตัดสินใจซื้อ โดยผู้วิจัยได้พัฒนาและยกร่างรูปแบบโดยยึดแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นหลักการในการสร้างและพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊ก

ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้เทคนิคสมการโครงสร้างเชิงเส้น เพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิง

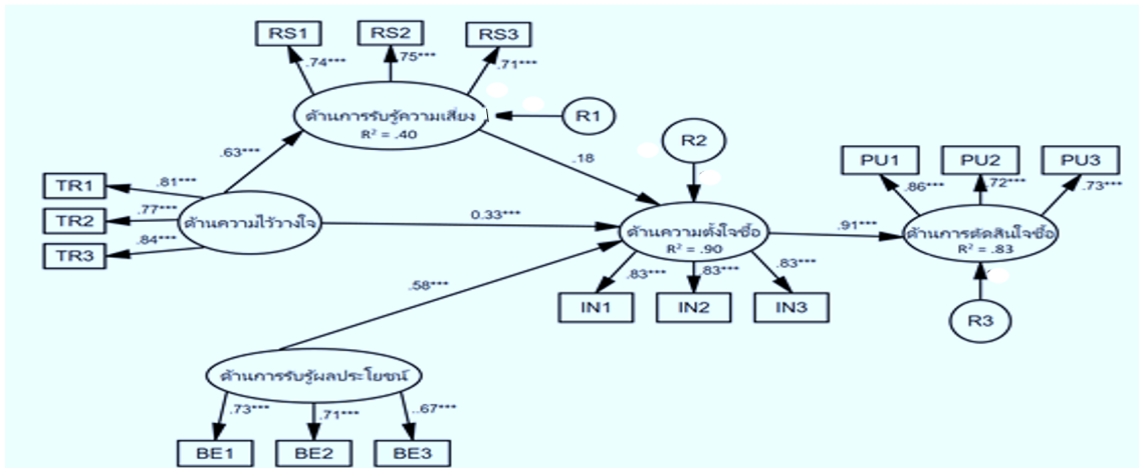
สาเหตุของตัวแปรโดยการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างรูปแบบสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้องและกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้อง	เกณฑ์การพิจารณา	รูปแบบ A		รูปแบบ B	
		ค่าที่ได้	ความหมาย	ค่าที่ได้	ความหมาย
1. ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (CMIN/df)	< 3.00	4.48	ไม่ผ่านเกณฑ์	1.00	ผ่านเกณฑ์
2. ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดี (GFI)	≤ 0.90	0.86	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.96	ผ่านเกณฑ์
3. ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI)	≤ 0.90	0.90	ผ่านเกณฑ์	0.98	ผ่านเกณฑ์
4. ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิงเปรียบเทียบ (CFI)	≥ 0.90	0.91	ผ่านเกณฑ์	1.00	ผ่านเกณฑ์
5. ค่าดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณ (RMSEA)	< 0.08	0.09	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.00	ผ่านเกณฑ์
6. ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR)	< 0.08	0.13	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.02	ผ่านเกณฑ์
7. ดัชนีแสดงค่าขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Hoelter) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05	> 200	113	ไม่ผ่านเกณฑ์	535	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีความสอดคล้องและกลมกลืนดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดีโดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (CMIN/df) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.02 ดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า SRMR และค่า RMSEA ต้องมีค่าน้อย

กว่า 0.08 และในส่วนของค่าดัชนี GFI, AGFI, CFI และ Hoelter ที่ระดับนัยสำคัญ .05 มีค่าเท่ากับ 0.96, 0.98, 1.00 และ 535 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า GFI, AGFI, CFI ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 จึงเป็นรูปแบบที่เหมาะสมและกลมกลืนดี และค่า Hoelter ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ต้องมีค่าที่สูงกว่า หรือเท่ากับ 200 ซึ่งบ่งชี้ได้ว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี สามารถแสดงค่าสถิติจากรูปแบบที่สอดคล้องกับข้อมูลประจักษ์ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ค่าสถิติจากรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (รูปแบบที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์)

ผลค่าอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊ก

ตัวแปรผล / ตัวแปรเหตุ	การรับรู้ความเสี่ยง (RS)			ด้านความตั้งใจใช้บริการ)IN(			ด้านการตัดสินใจใช้บริการ)PU(		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ด้านความไว้วางใจของลูกค้า)TR(	0.63***	-	0.63***	0.33***	0.11***	0.44***	-	0.43***	0.43***
ด้านการรับรู้ด้านผลประโยชน์)BE(	-	-	-	0.58***	-	0.58***	-	0.53***	0.53***
ด้านการรับรู้ความเสี่ยง)RS(	-	-	-	0.18	-	0.18	-	0.16***	0.16***
ด้านความตั้งใจซื้อ)PI(	-	-	-	-	-	-	0.91***	-	0.91***
ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R²)	0.40			0.90			0.83		

หมายเหตุ : *p<0.05 **p<0.01 ***p<0.001 TE = Total Effect อิทธิพลรวม, IE = Indirect Effect อิทธิพลทางอ้อม, DE = Direct Effect อิทธิพลทางตรง

จากตารางที่ 2 พบว่า การตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากด้านความตั้งใจซื้อ เท่ากับ 0.91 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนด้านความตั้งใจซื้อได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากด้านการรับรู้ประโยชน์ มีขนาดอิทธิพลทางตรง เท่ากับ 0.58 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ด้านความตั้งใจซื้อที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊ก เนื่องจากผู้บริโภคมีความตั้งใจซื้อ เพราะเชื่อมั่นในตัวผู้จำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊ก ไม่กังวลหรือกลัวว่าจะไม่ได้รับเงินรางวัล และมีความตั้งใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กในอนาคต อันเป็นที่มาของการมีความตั้งใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊ก สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตินา จันทรรพ (2559) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าก็ฟช้อปผ่านทางแอปพลิเคชันอินสตาแกรมของผู้บริโภคระดับชั้นมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านความไว้วางใจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าก็ฟช้อปผ่านทางแอปพลิเคชันอินสตาแกรมของผู้บริโภคระดับชั้นมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลดังกล่าวสามารถตีความได้ว่า ปัจจัยด้านความไว้วางใจก็คือ ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นในตัวผู้จำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล และไม่รู้สึกกังวลว่าจะไม่ได้รับเงินรางวัล นอกจากนี้ผลการวิจัยยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญฤทัย เดชทองคำและเจริญชัย เอกมาไพศาล (2562) ได้ทำการศึกษาความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการเลือกใช้บริการบริษัทนำเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการ

ศึกษาพบว่า ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการเลือกใช้บริการบริษัทนำเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทยคือ คุณภาพการบริการ ซึ่งสามารถตีความได้จากการที่ผู้ที่เคยซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กมีความตั้งใจจะกลับมาซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กอีกในอนาคต

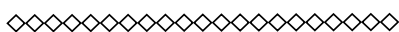
ด้านการรับรู้ผลประโยชน์มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊ก เนื่องจากผู้บริโภคเชื่อว่าการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กมีความสะดวกสบาย ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง และการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊กมีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน อันเป็นที่มาของการรับรู้ผลประโยชน์จากการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊ก สอดคล้องกับงานวิจัยของวริษฐา สุริยไพฑูรย์ (2560) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของการรับรู้ความมีประโยชน์และความง่ายในการใช้งานที่ส่งผลต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นของผู้บริโภคผ่านระบบพาณิชย์บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ความมีประโยชน์มีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นของผู้บริโภคผ่านระบบพาณิชย์บนโทรศัพท์เคลื่อนที่

ข้อเสนอแนะ

ควรศึกษาวิจัยตัวแปรอื่นที่อาจส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลผ่านเพจเฟซบุ๊ก เช่น ปัจจัยด้านการเปิดรับการสื่อสารการตลาดจากสื่อสังคมออนไลน์ และปัจจัยด้านคุณภาพการบริการ เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า และจะทำให้เห็นแนวความคิดเปิดกว้างมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กฤตินา จันท์หรร. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าที่ซื้อผ่านทางแอปพลิเคชัน
สตาแกรมของผู้บริโภคระดับชั้นมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาบริหารธุรกิจมหา
บัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- กริช แร่งสูงเนิน. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS AMOS เพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ขวัญฤทัย เดชทองคำ และเจริญชัย เอกมาไพศาล. (2562). ความตั้งใจเชิงพฤติกรรมในการเลือกใช้
บริการบริษัทนำเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร. **วารสาร
บริหารธุรกิจ**, 42(164), 1-27.
- เจนจิรา ยืนยงและคณะ. (2556). ความหมายของคำว่า Social network สังคมออนไลน์. ค้นเมื่อ
20 ธันวาคม 2562, จาก [https://sites.google.com/site/socialnetworksangkhmxxnlin05/
khwam-hmay-khxng-kha-wasocial-network-sangkhm-xxnlin](https://sites.google.com/site/socialnetworksangkhmxxnlin05/khwam-hmay-khxng-kha-wasocial-network-sangkhm-xxnlin).
- ณัฐเศรษฐ์ ศิรินันท์ธนานนท์. (2559). อีคอมเมิร์ซต้องเป็นเรื่องง่าย ค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2562, จาก
<https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/721929>.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสม์: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรง
พิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัชฐา สุริยไพฑูรย์. (2560). อิทธิพลของการรับรู้ความมีประโยชน์และความง่ายในการใช้งานที่ส่งผลต่อ
ทัศนคติและความตั้งใจซื้อสินค้าแฟชั่นของผู้บริโภคผ่านระบบพาณิชย์บนโทรศัพท์เคลื่อนที่.
ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล. (2559). เกร็ดความรู้: ความเป็นมาของสลากกินแบ่งรัฐบาลในประเทศไทย
. ค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.ptp.or.th/news/229>.
- Rachbini, w. (2018). The Impact of Consumer Trust, Perceived Risk, Perceived Benefit on
Purchase Intention and Purchase Decision. **International Journal of Advanced Research**
(IJAR), 6(1), 1036-1044.

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่าน
แอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร
CAUSAL RELATIONSHIP MODEL LOYALTY OF FOOD ORDERING SER-
VICE THROUGH APPLICATION OF CONSUMER IN BANGKOK

เทียนวสา สิงคิพร*

สุมามาลย์ ปานคำ**

วันรับ 16 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่เคย

ใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันแกร็บฟู้ดที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจำนวน 259 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวน ร้อยละและโมเดลสมการโครงสร้างใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรประกอบด้วย 5 ตัวแปร

* นักศึกษาปริญญาโท, หลักสูตรสารสนเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสังคม วิทยาลัยนวัตกรรมการผลิตและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต, e-mail: htspawinee@gmail.com

** อาจารย์ประจำวิทยาลัยนวัตกรรมการผลิตและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต, e-mail: sumaman.p@rsu.ac.th

1) ด้านภาพลักษณ์ของแอปพลิเคชันแกร็บฟู้ด 2) ด้านการรับรู้คุณค่า 3) ด้านคุณภาพการบริการ 4) ด้านความพึงพอใจของลูกค้า และ 5) ด้านความภักดี ผลการวิจัย พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.95 แสดงว่าตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันได้ร้อยละ 95 พบว่า ด้านความพึงพอใจของลูกค้าและด้านการรับรู้คุณค่ามีอิทธิพลมากที่สุดต่อความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ: แกร็บฟู้ด, โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ, ความภักดี, การใช้บริการสั่งอาหาร, แอปพลิเคชัน

ABSTRACT

The objective of this research were to causal relationships model loyalty of food ordering service through application in Bangkok and metropolitan region and to validate the consistency of the causal relationship model with empirical data. The tools used in the research was online questionnaires. The sample group consisted of 259 peoples who have been food of ordering service through application. The statistics used in data analysis were frequency, percentage and the structural equation model were used to analyse causal relationships to find the path to the causal influence of the variables consisting

of 5 variables were 1) Application Image 2) Service Quality 3) Customer Satisfaction 4) Perceived Value and 5) Loyalty.

The results of the research showed that the causal relationship model was developed in accordance with empirical data. The final was predictive coefficient of 0.95, indicating that the variables in the model can explain the variance of food ordering service through application by 95 percent. It was found that Customer Satisfaction and Perceived Value were the most influence by the loyalty of food ordering service through application in Bangkok and metropolitan regions.

Keywords: Grab Food, Causal Relationship Modal, Loyalty, Food Delivery Service, Application

บทนำ

ตลาดอาหารเดลิเวอรี่ในประเทศไทยเริ่มมีบทบาทอย่างจริงจังนับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2550 อันเป็นผลมาจากสถานการณ์ความไม่สงบทางการเมืองและภาวะการชะลอตัวของเศรษฐกิจในประเทศ ซึ่งส่งผลให้ผู้บริโภคเลือกที่จะอยู่บ้านและรับประทานอาหารที่บ้านกันมากขึ้น เพราะรู้สึกปลอดภัยและประหยัดกว่าการออกไปรับประทานอาหารนอกบ้าน นอกจากนี้การใช้บริการอาหารเดลิเวอรี่ยังตอบสนองต่อพฤติกรรมผู้บริโภคในเขตเมืองที่ใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบและไม่ค่อยมีเวลาในการทำอาหารรับประทานเองที่บ้าน อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายแล้วเห็นได้ว่าการสั่งซื้ออาหารสำเร็จรูปมารับประทานที่บ้านจะคุ้มค่ามากกว่า ขณะเดียวกัน

ทางด้านผู้ประกอบการเองก็พยายามอำนวยความสะดวกให้ผู้บริโภคด้วยการขยายสาขา เพิ่มพื้นที่ในการให้บริการให้ทั่วถึงมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มอาหารจานด่วนหรืออาหารฟาสต์ฟู้ด (สุนิษฐา เศรษฐีธรรม, 2554)

ปัจจุบันการสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ได้รับความนิยมในหมู่ผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก เนื่องจากสถานะที่เร่งรีบ ข้อจำกัดของเวลา ความสะดวกสบายและความรวดเร็วจึงเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคมองหา โดยเฉพาะคนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองใหญ่ การแข่งขันของผู้ประกอบการร้านอาหาร นอกจากจะต้องรักษาระดับคุณภาพของการบริการและผลิตภัณฑ์ ยังต้องอาศัยช่องทางออนไลน์ทั้งเว็บไซต์ แอปพลิเคชันที่เอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าที่ใช้บริการสั่งอาหาร นอกจากกลุ่มอาหารจานด่วนหรืออาหารฟาสต์ฟู้ดแล้ว ยังมีกลุ่มอาหารร้านดังร้านอร่อย ห้างสรรพสินค้า ร้านอาหารริมทางตลอดจนภัตตาคาร ที่หันมาเลือกใช้ทางออนไลน์ในการขยายการให้บริการ ฐานลูกค้าจากพื้นที่เมืองไปสู่พื้นที่เขตชานเมืองมากขึ้น (ณัฏฐ์ ฐิติพิพิธกุล, 2561)

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี หรือ Digital Disruption เกิดจากการประยุกต์ใช้นวัตกรรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ และการบริการที่มีอยู่เดิมเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มจนเกิดเป็นธุรกิจรูปแบบใหม่ เมื่อรูปแบบและการดำเนินธุรกิจเปลี่ยนไป พฤติกรรมของผู้บริโภคจึงเกิดความเปลี่ยนแปลงตามมา การสั่งอาหารแบบเดลิเวอรี่ผ่านแอปพลิเคชัน (Food Delivery Application) เป็นรูปแบบธุรกิจอาหารที่ถูกปรับเปลี่ยนจากเดิมเนื่องจากโดน Disruption จากเทคโนโลยีผู้ประกอบการร้านอาหารจึงต้องวางแผนและกลยุทธ์ทางการตลาดที่สามารถรองรับเทคโนโลยีและสามารถ

ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคให้มากที่สุด เทคโนโลยีจึงมีบทบาทกลายเป็นส่วนสำคัญในการสื่อสารระหว่างร้านอาหารและผู้บริโภค(ชาวไทยพีบีเอส, 2563)

แกร็บฟู้ด (Grab Food) เป็นแพลตฟอร์มที่รวมร้านอาหารยอดนิยมตามตรอกซอกซอย รวมไปถึงร้านในห้างสรรพสินค้าที่ผู้บริโภคสามารถกดสั่งผ่านแอปพลิเคชัน Grab และจะไปรับและส่งอาหารให้ลูกค้าถึงที่ พร้อมให้บริการ 24 ชั่วโมงของทุกวัน และขึ้นอยู่กับเวลาเปิดปิดของร้านนั้น ๆ สามารถจ่ายค่าบริการและค่าอาหาร Grab Food ได้ง่ายๆ ด้วยเงินสด บัตรเครดิต/เดบิตผ่านบริการ GrabPay และ GrabPay Wallet (Grab, 2562) แกร็บฟู้ดเป็นธุรกิจที่มีการเติบโตสูงสุดในบรรดาบริการทั้งหมดของแกร็บประเทศไทย โดยในช่วง

1 ปีที่ผ่านมา ตัวเลขการเติบโตอยู่ที่ 110 เท่า จาก 3 ล้านออเดอร์ใน 1 ปี กลายเป็น 4 ล้านออเดอร์ใน 4 เดือน ปัจจัยสำคัญหลัก 3 ประการที่ทำให้บริการส่งอาหารของแกร็บประสบความสำเร็จมาจากพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ฐานลูกค้าขนาดใหญ่ที่สั่งสมมาตั้งแต่เริ่มให้บริการ การเดินทางและพาร์ตเนอร์ร้านอาหารและคนขับที่มีจำนวนมากเป็นลำดับต้น ๆ ของผู้ให้บริการในกลุ่มนี้ (ปณชัย อารีเพิ่มพร, 2562)

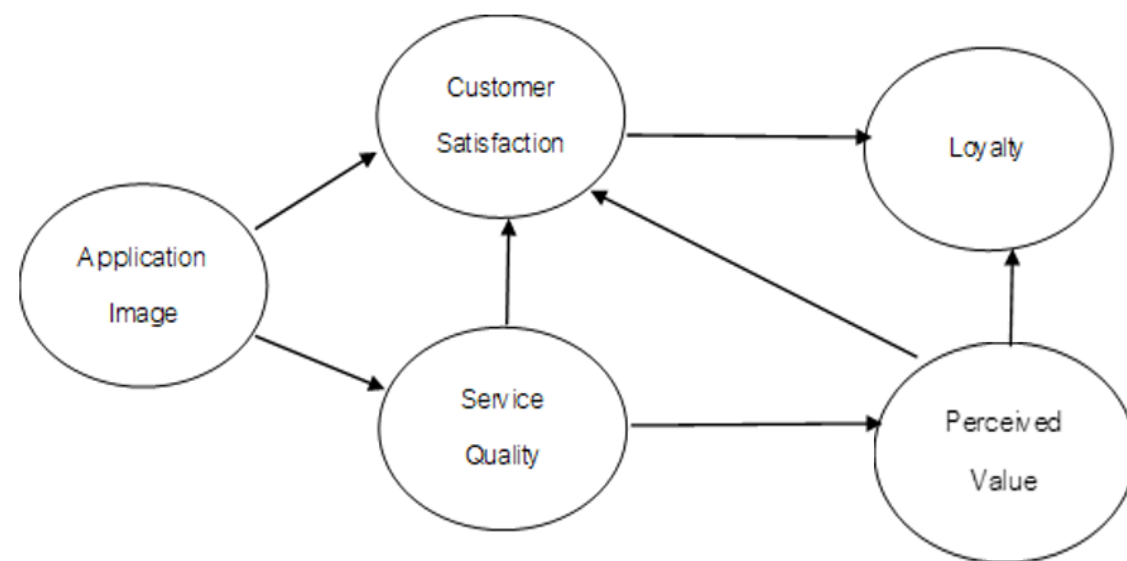
อย่างไรก็ตามความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดการคิดค้นพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับและตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ มนุษย์ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านการรับรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตในรูปแบบที่ต่างจากเดิมปัจจุบันเทคโนโลยีกลายเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญทางธุรกิจที่สามารถต่อยอด สร้างรายได้ สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้ประกอบการ ธุรกิจ

การจัดส่งอาหารเดลิเวอรี่ไม่ได้มีเพียงแพลตฟอร์มของแกร็บฟู้ดเท่านั้น ยังมีผู้ประกอบการรายอื่นที่ให้บริการอีกเช่นเดียวกัน มีการจัดทำโปรโมชั่น ส่วนลด และการกระจายพื้นที่ให้บริการ ทำให้เกิดเป็นส่วนแบ่งพื้นที่ทางการตลาดผู้บริโภคจึงต้องมองหาการบริการที่ดีที่สุดเพื่อให้คุ้มค่ากับเงินที่ยอมจ่ายไป

จากเหตุผลที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารและให้บริการจัดส่งเดลิเวอรี่ผ่านแอปพลิเคชันแกร็บฟู้ด ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการร้านอาหารเพื่อทำการวางกลยุทธ์ทางการตลาดที่สามารถตอบสนองความต้องการและเข้าถึงผู้บริโภคได้มากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในการวิจัยของ Hossein Nezakati, Chua Pool Yen and Maryam Akhoundi (2013) มาปรับปรุงและพัฒนาโดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภักดีได้แก่ ด้านภาพลักษณ์แอปพลิเคชัน, ด้านความพึงพอใจของลูกค้า, ด้านคุณภาพการบริการและด้านการรับรู้คุณค่า ซึ่งเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชัน ดังภาพที่ 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันแกร็บฟู้ดและอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เคยใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันแกร็บฟู้ดและอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 259 คน ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบมีตัวแปรแฝง (Causal Structural- Models with Latent Variable) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ได้เสนอว่า ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมควรอยู่ในอัตราส่วน 10-20 ต่อ 1 ตัวแปรสังเกตได้ และตัวอย่งน้อยที่สุดที่ยอมรับได้จากค่าสถิติ Holster ที่ต้องมีค่ามากกว่า 200 จึงจะถือว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการศึกษาค้นครั้งนี้มีตัวแปรที่สังเกตได้ จำนวน 15 ตัวแปร ซึ่งต้องใช้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 150 คน เป็นอย่างน้อย และเพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูล ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 259 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของข้อคำถามเป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ท่านเคยใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันแกร็บฟู้ดหรือไม่ ที่พักของท่าน

เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน จำนวนทั้งสิ้น 7 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันโดย

ข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 7 ระดับ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านภาพลักษณ์แอปพลิเคชัน ด้านความพึงพอใจของลูกค้า ด้านคุณภาพการบริการ ด้านการรับรู้คุณค่า และด้านความภักดี จำนวน 15 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index Of Congruence หรือ IOC) โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มผู้บริโภคที่เคยใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันแกร็บฟู้ดที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาโดยวิธีการคำนวณของครอนบาค (Cronbach's Alpha) พบว่าข้อคำถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 โดยพิจารณาเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่น 0.70 ขึ้นไปแสดงให้เห็นว่าข้อคำถามในแบบสอบถามนั้นมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง (ธารินทร์ ศิลป์จารุ, 2555)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามออนไลน์จากผู้ที่เคยใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันแกร็บฟู้ดที่อาศัยในเขต

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีข้อคำถาม คัดกรองจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ (1) ท่านเคยใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันแกร็บฟู้ดหรือไม่ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าไม่เคย ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลมาวิเคราะห์และ (2) ท่านพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลหรือไม่ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าไม่ใช่ ผู้วิจัยจะไม่นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยเก็บข้อมูลจากการแบ่งปันลิงก์ URL ของแบบสอบถามออนไลน์ผ่านช่องทาง เฟซบุ๊กในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 1 เดือน มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 287 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ได้จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 259 คน นำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่(Frequency) ร้อยละ (Percentage) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปร หาขนาดอิทธิพล และทิศทางว่าเป็นอย่างไ จากแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้วิจัยใช้ อ้างอิงมีการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างรูปแบบสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติ CMIN/DF น้อยกว่า 3.00 ค่า

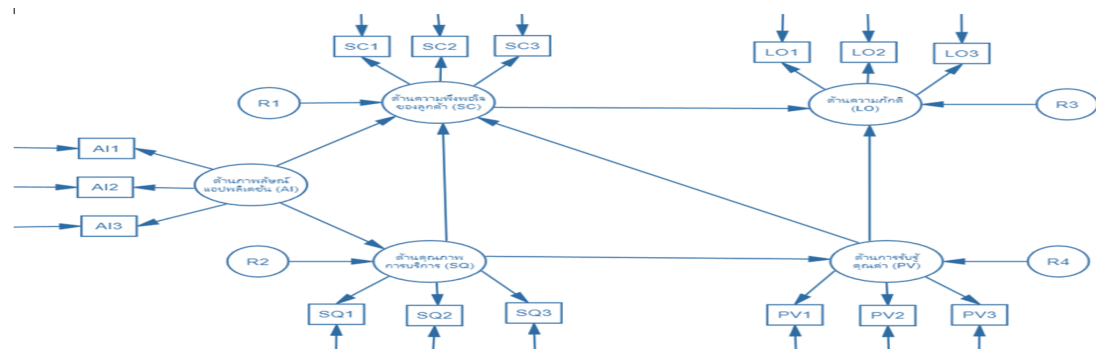
GFI, AGFI, CFI ตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป และค่า RMSEA, SRMR น้อยกว่า 0.08 ซึ่งสอดคล้องกับสถิติวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (กริช แรงสูงเนิน, 2554)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 259 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 69.1 มีอายุระหว่าง 31-63 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 40.9 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 68.7 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7 รายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 และผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเคยใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันแกร็บฟู้ด

1. ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผู้วิจัยได้พัฒนาและยกกร่างรูปแบบโดยยึดแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นหลักในการสร้างและพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้เทคนิคสมการโครงสร้างเชิงเส้น เพื่อหาเส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุ

ของตัวแปรโดยการทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างรูปแบบสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้องและกลมกลืนโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

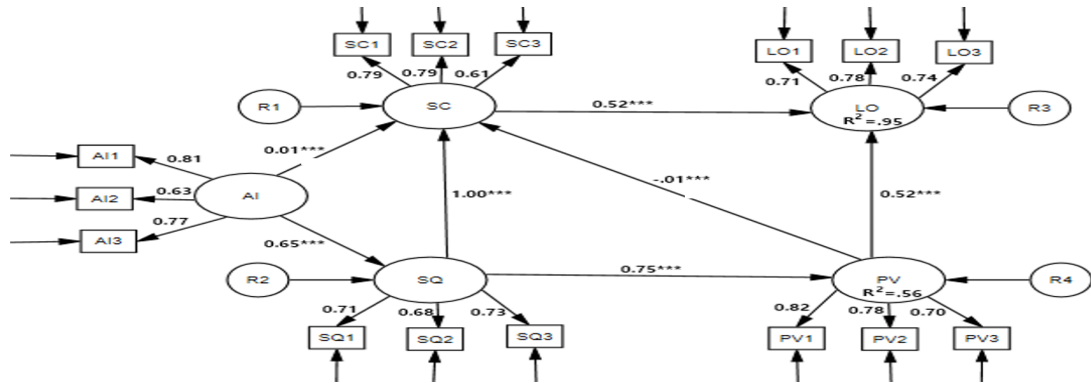
ดัชนีบ่งชี้ความสอดคล้องและกลมกลืน	เกณฑ์การพิจารณา (กริช แรงสูงเนิน, 2554)	รูปแบบฯ ก่อนปรับโมเดล		รูปแบบฯ หลังปรับโมเดล (ซึ่งสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์)	
		ค่าที่ได้	ความหมาย	ค่าที่ได้	ความหมาย
1. ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (CMIN/df)	< 3.00	1.33	ไม่ผ่านเกณฑ์	1.49	ผ่านเกณฑ์
2. ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดี (GFI)	$\geq$ 0.90	0.91	ผ่านเกณฑ์	0.94	ผ่านเกณฑ์
3. ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI)	$\geq$ 0.90	0.87	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.91	ผ่านเกณฑ์
4. ค่าดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีเชิง เปรียบเทียบ (CFI)	$\geq$ 0.90	0.95	ผ่านเกณฑ์	0.97	ผ่านเกณฑ์
5. ค่าดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณ (RMSEA)	< 0.08	0.06	ผ่านเกณฑ์	0.04	ผ่านเกณฑ์
6. ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR)	< 0.08	0.05	ผ่านเกณฑ์	0.05	ผ่านเกณฑ์
7. ดัชนีแสดงค่าขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Hoelter) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05	> 200	171	ไม่ผ่านเกณฑ์	245	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันฯ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่ามีความสอดคล้องและกลมกลืนดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ (CMIN/df) มีค่าเท่ากับ 1.49 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.05 ดัชนีรากที่สองของ

ความคลาดเคลื่อนในการประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.04 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า SRMR และ ค่า RMSEA ต้องมีค่าน้อยกว่า 0.08 และในส่วนของค่าดัชนี GFI, AGFI, CFI และ Hoelter ที่ระดับนัยสำคัญ .05 มีค่าเท่ากับ 0.94, 0.91, 0.97 และ 245 ตามลำดับซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์โดยค่า GFI, AGFI, CFI ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00 จึงเป็นรูปแบบที่เหมาะสมและกลมกลืนดี และค่า Hoelter ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 200 ซึ่ง

บ่งชี้ได้ว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความ
ภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชัน

มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถ
แสดงค่าสถิติจากโมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิง
ประจักษ์ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ค่าสถิติจากโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่าน
แอปพลิเคชัน (รูปแบบที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์)

2.2 ผลค่าอิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง
และ อิทธิพลทางอ้อมในโมเดลความสัมพันธ์เชิง
สาเหตุความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่าน
แอปพลิเคชันของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

และปริมณฑล ดังแสดงในตารางที่ 2
ตารางที่ 2 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง
อิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวมที่มีผลต่อความ
ภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชัน

ตัวแปร แฝง ภายนอก	ตัวแปรแฝงภายใน											
	SC			PV			SQ			LO		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
AI	0.01	0.65**	0.66**	-	0.49**	0.49**	0.65**	-	0.65***	-	0.49**	0.49***
SC	-	-	.	-	-	-	-	-	-	0.52***	-	0.52***
SQ	1.00**	0.01	1.01**	0.75**		0.75**	-	-	-	-	0.44**	0.44***
PV	-0.01	-	-0.01	-	-	-	-	-	-	0.52***	-0.01	0.51***
R ²	0.99			0.56			0.42			0.95		

หมายเหตุ: *p<0.05 **p<0.01 ***p<0.001 TE = Total Effect อิทธิพลรวม, IE = Indirect
Effect อิทธิพลทางอ้อม, DE = Direct Effect อิทธิพลทางตรง, AI = ด้านภาพลักษณ์แอปพลิเคชัน , SC
= ด้านความพึงพอใจของลูกค้า , SQ = ด้านคุณภาพการบริการ , PV = ด้านการรับรู้คุณค่า , R2 = ค่า
สัมประสิทธิ์การพยากรณ์

จากตารางที่ 2 พบว่า ความภักดีในการใช้
บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันได้รับอิทธิพลทาง
ตรงมากที่สุดจากด้านความพึงพอใจของลูกค้าและ
ด้านการรับรู้คุณค่า เท่ากับ 0.52 อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนด้านความพึงพอใจ
ของลูกค้าได้รับอิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากด้าน
คุณภาพการบริการ มีขนาดอิทธิพลทางตรง เท่ากับ
1.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความภักดีในการ
ใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันแกร็บฟู้ดได้รับ
อิทธิพลทางตรงมากที่สุดจากด้านความพึงพอใจของ
ลูกค้า เนื่องมาจากลูกค้าชื่นชอบเมื่อใช้บริการสั่ง
อาหารผ่านแอปพลิเคชันแกร็บฟู้ดได้รับบริการจัดส่ง
อาหารที่รวดเร็ว อีกทั้งยังสามารถเลือกชำระเงินด้วย
ช่องทางที่หลากหลายช่องทาง อาทิเช่น การชำระ
เงินสด, การชำระผ่านบัตรเครดิต และ การชำระ
ผ่าน GRABPAY เป็นต้น อันเป็นที่มาของด้านความ
พึงพอใจของลูกค้าในการใช้บริการสั่งอาหารผ่าน
แอปพลิเคชันสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yanyang
Li and Napawan Kananurak (2018) ได้ศึกษา
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของลูกค้าและ
ความภักดีต่อแบรนด์ของบริการจัดส่งด่วน 5 อันดับ
แรกในประเทศจีน พบว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้าและ
ความพึงพอใจของลูกค้ามีอิทธิพลทางบวกต่อความ
ภักดีตราสินค้าในการให้บริการ

ความภักดีในการใช้บริการสั่งอาหารผ่าน
แอปพลิเคชันแกร็บฟู้ดได้รับอิทธิพลทางตรงมาก
ที่สุดจากด้านการรับรู้คุณค่า เนื่องมาจากลูกค้ารับรู้
ราคาอาหารมีความเหมาะสมกับคุณภาพของอาหาร
ที่ได้รับเมื่อใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันแ
กร็บฟู้ด และมีความเหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจ
ในปัจจุบัน อันเป็นที่มาของด้านการรับรู้คุณค่าของ

ลูกค้าในการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชัน
สอดคล้องกับงานวิจัย Hossein Nezakati, Chua
Pool Yen and Maryam Akhoundi (2013) ได้
ศึกษาพฤติกรรมที่ผ่านมาของบุคคลมีผลกระทบต่อ
ความภักดีต่อแบรนด์ในอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง
พบว่า ความพึงพอใจและการรับรู้คุณค่ามีอิทธิพล
ทางบวกต่อความภักดีเป็นอย่างมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ที่สนใจสร้างแอปพลิเคชันสั่งอาหารควร
ให้ความสำคัญในด้านความพึงพอใจแก่ลูกค้าเพื่อให้
ลูกค้าได้รับการบริการที่ดี ส่งอาหารรวดเร็ว และควร
ให้มีการสามารถชำระเงินได้หลากหลายวิธี
2. ผู้ประกอบการร้านอาหารที่เข้าร่วมให้
บริการในแอปพลิเคชัน ควรให้ความสำคัญกับด้าน
การรับรู้คุณค่าเพื่อให้ลูกค้าได้อาหารที่เหมาะสม
กับราคาที่จ่ายไป หรือมีการจัดโปรโมชั่น ส่วนลด
เทศกาลช่วงเวลาพิเศษที่ให้สิทธิพิเศษแก่ลูกค้า
3. การทำวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาตัวแปร
ที่ส่งผลต่อการใช้บริการสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชัน
ที่นอกเหนือจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ได้แก่ ด้านการรับ
รู้ผลประโยชน์ ด้านความไว้วางใจ ด้านการรับรู้ความ
เสี่ยง เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กริช แรงสูงเนิน. (2554). การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOSเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด ยูชั่น.
- ชาวไทยพีเอส. (2562). ตลาดอาหาร Delivery โตถึง 3.5 หมื่นล้าน กังวลเพิ่มขยะจากบรรจุภัณฑ์. สืบค้น 23 ตุลาคม 2562, จาก <https://news.thaipbs.or.th/content/280785>.
- ณรินทร์ สฐิตพัทธกุล. (2561). Delivery 4.0 เมื่อบริการจัดส่งเข้ามามีบทบาทสำคัญกับธุรกิจอาหาร ช. สืบค้น 23 ตุลาคม 2562 จาก <https://www.disruptignite.com/blog/delivery-impact-on-food-service>.
- ธานีธร ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: บิสซิเนส อาร์แอนด์ดี.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสร: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปณชัย อารีเพิ่มพร. (2562). เปิดกลยุทธ์ Cloud Kitchen ดัน Grab Food โต 110 เท่าใน 1 ปี 4 ล้านออเดอร์ใน 4 เดือน. สืบค้น 23 ตุลาคม 2562, จาก <https://thestandard.co/grab-food-strategy/>.
- สุวิษฐา เศรษฐีธร. (2554). รายงานตลาดอาหารในประเทศไทย Thailand Food Market Report. สืบค้น 27 ตุลาคม 2562, จาก <http://fic.nfi.or.th/webtour/pdf/th-food-mkt.pdf>.
- Grab. (2562). ยอดเงินใน GrabPay Wallet จ่ายค่าอะไรได้บ้าง. สืบค้น 20 ตุลาคม 2562, จาก <https://help.grab.com/passenger/th-th/360023573092>.
- Hossein N., Chua P. & Maryam A. (2013). Antecedents Impact on Brand Loyalty in Cosmetics Industry. *Journal of Applied Sciences*. 13(1), 126-132.
- Yanyang L. & Napawan K. (2018). Factors Influencing Customer Satisfaction and Brand Loyalty of Top 5 Express Delivery Service in China. Retrieved 11 October 2019, From <http://www.ijbejournal.com/images/files/273705bc7692734e18.pdf>.

แนวทางการพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์ มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
GUIDELINES FOR ENGLISH COMMUNICATION DEVELOPMENT TEACHER
OF MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY

นางสาวขวัญเรือน มงคลชัยศิริกุล*
พระครูวิรุฬห์สุตคุณ, ผศ.ดร.**
ผศ.ดร. เกษม แสงนนท์****

วันรับ 16 / ธันวาคม / 2563
ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563
ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากร

ทางการศึกษา โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสานระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามโดยมีประชากรเป็นคณาจารย์ จำนวน 125 รูป/คน และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 รูป/คน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิธีการทดสอบค่าเอฟ

* นิสิตหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, อีเมล kwanrueantheone2537@gmail.com. surachaihongtrakool@gmail.com.

**อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, E-mail. surachaihongtrakool@gmail.com.

***อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, E-mail. xmen2020@hotmail.com.

(F-test) และมีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก คณาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผู้รับสาร ด้านปฏิริยาตอบกลับ ด้านสาร ด้านช่องทางการสื่อสาร และด้านผู้ส่งสาร

2. ผลการเปรียบเทียบการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คณาจารย์และบุคลากรมีสถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และหน่วยงานต่างกั นมีความคิดเห็นต่อการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. เสนอแนวทางการพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา 1) ด้านผู้รับสาร เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสร้างแรงจูงใจกระตุ้นและเปิดโอกาสให้คณาจารย์และบุคลากรได้พูด ฟัง อ่าน เขียนภาษาอังกฤษ 2)ด้านปฏิริยาตอบกลับ กระตุ้นการพูดภาษาอังกฤษโดยจัดทำโครงการพัฒนาการฟังภาษาอังกฤษประเมินก่อนและหลัง3)ด้านสาร มีการสื่อสารภาษาอังกฤษที่เป็นสัญลักษณ์ต่างๆส่งเสริมให้แต่ละส่วนงานมีการสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่เป็นภาษาอังกฤษ 4)ด้านช่องทางการสื่อสารมีนโยบายส่งเสริมการสื่อสารภาษาอังกฤษผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์มู มหนังสือ นิตยสาร วารสารภาษาอังกฤษภายในส่วนงาน 5)ด้านผู้ส่งสาร ควรพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยพัฒนาทักษะด้านการพูดเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากการประกาศเสียงตามสาย ประกาศข่าวสาร

คำสำคัญ : การสื่อสาร,ภาษาอังกฤษ,การเปรียบเทียบ,การพัฒนา

ABSTRACT

The purposes of this research are 1) to study the English communication conditions of the faculty and educational personnel, 2) to compare the English communication of the faculty and educational personnel, 3) to propose guidelines for the development of English communication of the faculty and educational personnel Mahachulalongkornrajavidyalaya University By using a combination of quantitative and qualitative research.The research instruments were a questionnaire with the population being academic faculty of Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Central College, consisting of 125 images / person and interviewing 5 experts / People analyzed by means of average Standard deviation, F-test method and One-way ANOVA were analyzed. The results showed that the communication conditions of the faculty and educational personnel in 5 aspects were found to be at a high level. The faculty members had high level of opinions, such as recipients. In response to substance, communication channel and the messenger side The comparison of English communication between faculty and educational personnel of Mahachulalongkornrajavidyalaya University

classified by personal factors The faculty and personnel have status, age, education level. Work experience and different departments There are opinions on English communication of faculty and educational personnel, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. No different with statistical significance at 0.05, therefore rejecting the research hypothesis

Propose guidelines for the development of English communication of faculty and educational personnel, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. As for the messenger, it should develop the communication in English for the faculty and educational personnel by developing speaking skills which will create a learning atmosphere. There is information dissemination to provide knowledge and develop faculty and staff. By disseminating information from voice announcements along the line Announcements for news and information about communication in English in the organization, which is a resolution, agreement or regulation of communication within the organization. Encourage each department to disseminate information in English as images, office supplies in English. Communication channel There is a policy to promote English communication through electronic media. There is communication in English through publications Procuring books, magazines, and journals in English within the department Receiver side There

is information dissemination to motivate, directly and indirectly motivation. Give the faculty and staff an opportunity to speak, listen, read and write English openly and consider English to be the second language that should be communicated the reaction Stimulate speaking English more clearly. Develop development projects before and after assessments. Improve listening to English more. When listeners understand, they are able to understand the meaning. Countermeasures Needs of messengers.

Keywords : Communication, English, Comparison, Development.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในสังคม อีกทั้งยังช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆอีกด้วย แต่อีกด้านหนึ่งการสื่อสารก็สามารถสร้างความขัดแย้งและทำลายความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันได้ เนื่องจากมนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกัน เช่น ความต้องการ ความสนใจ ทักษะ บุคลิกภาพ และเป้าหมายชีวิต เป็นต้น หากองค์กรใดจัดการสื่อสารไม่ดี จะนำไปสู่ความขัดแย้งหรือความล้มเหลวขององค์กรได้ ดังนั้นองค์กรต่างๆจำเป็นต้องมีการสื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจให้คนมีความรู้ความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันและเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับระหว่างกัน อันจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างยิ่งใหญ่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เกศินี จุฑาวิจิตร กล่าวว่า ในการทำการสื่อสารจะต้องมีองค์ประกอบพื้นฐานในการสื่อสารอย่างน้อย 4

ประการ ได้แก่* ผู้ส่งสาร คือ บุคคล กลุ่มบุคคล หรือ หน่วยงาน องค์การที่เป็นผู้ผลิตสาร เป็นแหล่งต้นตอของสาร และมีเจตนาที่จะเผยแพร่หรือถ่ายทอดสารนั้นออกไปสู่บุคคลกลุ่มอื่น สาร คือ เนื้อหา ข้อมูลข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ฯลฯ ที่แสดงออกในรูปของคำพูดหรือข้อเขียน เป็นต้น สื่อหรือช่องทางการติดต่อสื่อสาร คือ ช่องทางที่นำสารผ่านจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ได้แก่ อากาศ น้ำ คลื่นแสง คลื่นไฟฟ้า โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร แผ่นพับ วิดีโอ สไลด์ ฯลฯ ผู้รับสาร คือ บุคคล กลุ่มคน หรือ หน่วยงาน องค์การที่อยู่ปลายทางของการสื่อสาร เป็นส่วนที่ผู้รับสารมุ่งหวังให้ได้รับสารที่ส่งผ่านสื่อ มา โดยผู้รับสารจะกลายมาเป็นผู้ส่งสารทันทีเมื่อมีการป้อนกลับต่อสารที่ได้รับกลับไปยังผู้ที่ส่งสารมาในทีแรก ซึ่งเช่นเดียวกัน ผู้ส่งสารนั้นก็จะเป็นผู้รับสารแทนในสภาพการณ์ดังกล่าว

ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือจำเป็นในการติดต่อสื่อสารในโลกยุคปัจจุบันการติดต่อ สื่อสารมีขอบข่ายที่ขยายกว้างขวาง และยังเป็น สังคมโลกที่มีการแข่งขันสูงหนึ่ง เป็นเครื่องมือ ที่จะช่วยให้เราได้เปรียบในการแข่งขัน ไม่ว่า เราจะชอบหรือไม่ชอบก็ตาม ซึ่งเส้นทางสู่ความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษมีหลากหลายเส้นทาง แต่ละเส้นทางอาจเหมาะกับคนหนึ่ง แต่กับอีกคนกลับไม่เป็นดังที่หวัง ฉะนั้น ไม่มีเส้นทางไหนการันตีความสำเร็จไว้ที่ปลายทาง ต้องลองหลายๆ วิธี ซึ่งจะทำให้หลักสูตรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้นเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบของการบูรณาการทางด้านทักษะทั้งการอ่าน เขียน ฟังและพูด การสอนภาษาอังกฤษสมัยใหม่ เน้นให้มีการคิดวิเคราะห์ให้นักเรียนมีอิสระในการเรียน การมีส่วนร่วมของ

นักเรียนในชั้นเรียน ให้นักเรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง รู้จักเปรียบเทียบ ตัดสินใจ ประเมินผล โดยมีครูเป็นผู้ผลักดันที่สำคัญในการทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ นอกจากนี้เยาวชนคนรุ่นใหม่จำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องประเทศเพื่อนบ้าน จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษซึ่งจะช่วยให้เข้าใจประเทศเพื่อนบ้านได้ ทั้งนี้การที่ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการแก้ปัญหาและมีทักษะในการใช้เหตุผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจและพร้อมยอมรับความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาอีกด้วย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีวิสัยทัศน์พัฒนามหาวิทยาลัย การจัดการศึกษาให้เป็น มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาระดับโลก” World University of Buddhism, WUoB การพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาจึงสำคัญอย่างมากต่อมหาวิทยาลัยในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ให้เป็นมหาวิทยาลัยพุทธศาสนาระดับโลกได้ ซึ่งการพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษให้กับคณาจารย์และบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีความสอดคล้องกับแผนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 12 (2560-2564) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้เป็น“มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาระดับโลก” หมายถึงการเป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับของสถาบันที่จัดการศึกษาพระพุทธศาสนาทั่วโลก อันเป็นผลที่ได้มาจากการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัย ที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญโดยได้มีการระดมความคิดเห็นจาก

บุคลากรทุกภาคส่วนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยให้มีการระดมความคิดเห็นเพื่อร่วมกันกำหนดกรอบวิสัยทัศน์ กำหนดยุทธศาสตร์ตามนโยบายของผู้บริหารภายใต้บริบทของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี โดยมีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) สอดคล้องกับทิศทางของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 12โดยยังคงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ปรัชญา ปณิธาน ตลอดจนพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยมีประเด็นที่น่าสนใจอย่างมาก ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมให้มีคุณภาพทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์อื่น เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการในการแก้ไขปัญหาของชุมชน สังคม ประเทศชาติ ตามเป้าหมายหลักของนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 9 ประกอบด้วย 3 เป้าประสงค์ 6 ตัวชี้วัด 8 กลยุทธ์ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนางานบริการวิชาการแก่สังคมให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ ภายใต้กระบวนการสร้างและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญอย่างลึกซึ้งในหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา จนเป็นผู้นำ ด้านการเผยแผ่และให้บริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาตามที่ถูกต้อง และเป็นที่ยอมรับกับประชาชนในสังคมโลก ประกอบด้วย2 เป้าประสงค์ 5 ตัวชี้วัด 5 กลยุทธ์*

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเพื่อเป็นแนวทาง ข้อเสนอแนะการพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาที่สำคัญอย่างมากในการใช้สื่อสารเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและเพื่อกระตุ้นให้มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยพุทธศาสนาระดับโลกตามวิสัยทัศน์ที่มหาวิทยาลัยได้ตั้งไว้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. เพื่อเปรียบเทียบการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ลักษณะสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ

* เกศินี จุฑาวิจิตร, การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), หน้า 13.

* กองแผนงาน, แผนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 12 (2560-2564), (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2560), หน้า 3.

(Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 รูป/คน ได้แก่ อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณาจารย์สายวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง จำนวน 125 รูป/คน โดยผู้วิจัยได้ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ สัมภาษณ์เจาะจงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 รูป/คน ได้แก่ อาจารย์คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน และแบบสัมภาษณ์ (Structure Interview) คือ เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ (Survey Research) ผู้วิจัยจะใช้เก็บข้อมูลแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้ จำนวน 5 รูป/คน โดยหาค่าความสอดคล้องดัชนีระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index = IOC) สำหรับพิจารณาเนื้อหาและภาษาของข้อคำถามแต่ละข้อว่า เหมาะสม หรือไม่ และไม่เหมาะสม ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ค่า IOC อยู่ที่ 1.00 ถือว่า ข้อคำถามนั้นมีความเหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมเอกสารผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัยและเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ลงกรณราชวิทยาลัย สร้างแบบสอบถามและขออนุญาตและเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีทั้ง 4 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะพุทธศาสตร์ หลังจากนั้นดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย คือ คณาจารย์สายวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง จำนวน 125 รูป/คน ซึ่งในการแจกแบบสอบถามผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และหลังจากนั้นจึงทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ซึ่งบันทึกการสัมภาษณ์โดยการจดบันทึกและเทป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง ในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อ ของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เปรียบเทียบการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยการหาค่าของ t-test และ F-test (One-Way ANOVA) ใช้ทดสอบค่าเฉลี่ยตัวแปรอิสระที่มากกว่าสองกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญสถิติที่ 0.05 สถิติที่ใช้กันอยู่ในทางเชิงบรรยายหรือสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติ ที่บรรยายคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษา จากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่ง

อาจจะเป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ก็ได้ ผลที่ได้จากการศึกษาไม่สามารถนำไปอ้างอิงถึงกลุ่มประชากร (Population) ได้ และสถิติเชิงอ้างอิงหรือสถิติอนุมาน (Interential Statistics) เป็นสถิติที่ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง (Sample) แล้วนำผลสรุปที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง สรุปอ้างอิงไปยังลักษณะประชากรหรือค่าสถิติ (Statistics) ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างสรุปไปยังค่าพารามิเตอร์ (Parameters) ของประชากร การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความสำคัญยิ่งที่ใช้เป็นตัวแทนของประชากร โดยสถิติที่อ้างอิงจะเกี่ยวกับการประมาณค่า (Estimation) และการทดสอบสมมุติฐาน (Hypothesis Testing)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนใหญ่เป็นคหหัสต์ จำนวน 74 คน บรรพชิต จำนวน 51 รูป ส่วนใหญ่อายุ 41-50 ปี จำนวน 51 รูป/คน อายุ 31-40 ปี จำนวน 50 รูป/คน อายุ 51-60 ปี จำนวน 22 รูป/คน และอายุ 20-30 ปี จำนวน 2 คน ระดับการศึกษาปริญญาเอกจำนวน 105 รูป/คน ปริญญาโท จำนวน 20 รูป/คนประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี จำนวน 58 รูป/คนประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี จำนวน 52 รูป/คนประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี จำนวน 8 รูป/คน และประสบการณ์ทำงาน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 7 รูป/คน ส่วนใหญ่สังกัดหน่วยงานคณะสังคมศาสตร์ จำนวน 35 รูป/คน คณะพุทธศาสตร์ จำนวน 32 รูป/คน คณะมนุษยศาสตร์ จำนวน 30 รูป/คน และคณะครุศาสตร์ จำนวน 28 รูป/คน และ สภาพการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ด้านผู้ส่งสาร ด้านสาร ด้านช่องทางการสื่อสาร ด้านผู้รับสาร และด้านปฏิกิริยาตอบกลับ สามารถสรุปในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้ส่งสาร พบว่า คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อกระตุ้นให้สื่อสารภาษาอังกฤษภายในหน่วยงาน มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารภาษาอังกฤษผ่านกิจกรรมต่างๆ ละ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาความรู้ด้านภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากร และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด ได้แก่ มีการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากร

2. ด้านสาร พบว่า คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีการกระตุ้นให้สื่อสารภาษาอังกฤษภายในหน่วยงาน มีการสื่อสารภาษาอังกฤษที่เป็นสัญลักษณ์ต่างๆภายในองค์กร และ มีการสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อความภาษาอังกฤษ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด ได้แก่ มีการสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่เป็นคำพูดภาษาอังกฤษภายในองค์กร

3. ด้านช่องทางการสื่อสาร พบว่าคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีการสื่อสารภาษาอังกฤษผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ อินสตราแกรม และทวิตเตอร์ เป็นต้น มีการสื่อสารภาษาอังกฤษทางสื่อวิทยุโทรทัศน์ และ มีการสื่อสารภาษาอังกฤษผ่านสื่อเฉพาะ เช่น ป้ายโฆษณา แผ่นพับ ใบปลิวและเครื่องกระจายเสียง เป็นต้น และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด ได้แก่ มีการสื่อสารภาษาอังกฤษผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์ ข้อความสั้น (SMS) คอมพิวเตอร์ ป้ายไฟ และจอ LCD เป็นต้น

4. ด้านผู้รับสาร พบว่า คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีช่องทางให้กลุ่มเป้าหมายสามารถส่งข้อมูลข่าวสารหรือความคิดเห็นกลับมายังหน่วยงานได้ มีการสื่อสารภาษาอังกฤษภายในหน่วยงาน และมีการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่คณาจารย์และบุคลากร และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด ได้แก่ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างแรงจูงใจกับองค์กรต่างๆ

5. ด้านปฏิภิกิริยาตอบกลับ พบว่า คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น มีการพัฒนาทักษะการสื่อสารทั้ง 4 ด้านภาพรวมดีขึ้นอย่างชัดเจน และ มีการเขียนภาษาอังกฤษในระดับทางวิชาการที่ดีขึ้น และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด ได้แก่ มีการพูดภาษาอังกฤษได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น หลังจากการพัฒนา

6. ผลผลการเปรียบเทียบการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการเปรียบเทียบการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล คณาจารย์และบุคลากรมีสถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และหน่วยงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

7. แนวทางการพัฒนาการสื่อสารภาษา

อังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แนวทางการพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

7.1 ด้านผู้ส่งสาร ได้แก่ “ควรพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษให้แก่คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาโดยพัฒนาทักษะด้านการพูดเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้ความรู้และพัฒนาคณาจารย์และบุคลากร โดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากการประกาศเสียงตามสาย ประกาศข่าวสารต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษ”

7.2 ด้านสาร ได้แก่ “มีการสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่เป็นคำพูดภาษาอังกฤษภายในองค์กร โดยเป็นมติ ข้อตกลงหรือระเบียบของการสื่อสารภายในองค์กร และส่งเสริมให้แต่ละส่วนงานมีการเผยแพร่ข้อมูลภาษาอังกฤษที่เป็นรูปภาพเครื่องใช้สำนักงานต่างๆเป็นภาษาอังกฤษ”

7.3 ด้านช่องทางการสื่อสาร ได้แก่ “มีนโยบายส่งเสริมการสื่อสารภาษาอังกฤษผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีการสื่อสารภาษาอังกฤษผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ จัดหาหนังสือ นิตยสาร วารสารภาษาอังกฤษภายในส่วนงาน”

7.4 ด้านผู้รับสาร ได้แก่ “มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างแรงจูงใจเป็นการกระตุ้นทางตรงและทางอ้อม และเปิดโอกาสให้คณาจารย์และบุคลากรได้พูด ฟัง อ่าน เขียนภาษาอังกฤษอย่างเปิดเผยและให้ถือว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ที่ควรจะสื่อสาร”

7.5 ด้านปฏิภิกิริยาตอบกลับ ได้แก่ “กระตุ้นการพูดภาษาอังกฤษได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นจัดทำโครงการพัฒนาประเมินก่อนและหลัง พัฒนาการฟังภาษาอังกฤษให้มากขึ้น เมื่อผู้ฟังเข้าใจก็สามารถ

ที่จะเข้าใจความหมาย ตอบโต้ความหมาย ความต้องการของผู้สื่อสารได้”

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย” สามารถนำมาอภิปรายผล ภาพรวมทั้ง 5 ด้านได้ ดังนี้

1. ด้านผู้ส่งสาร พบว่า คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อกระตุ้นให้สื่อสารภาษาอังกฤษภายในหน่วยงาน มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารภาษาอังกฤษผ่านกิจกรรมต่างๆ ละ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาความรู้ด้านภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากร และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด ได้แก่ มีการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากร โดยผลการวิจัยได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาววลัยพร บางชัยภูมิ ได้ทำวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การบริหารการสื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจสำหรับสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด” ผลการวิจัย พบว่า 1) สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดมีความต้องการจำเป็นการบริหารการสื่อสารเพื่อสร้าง แรงจูงใจด้านช่องทางการสื่อสาร มากที่สุด รองลงมาคือด้านการบริหาร ด้านผู้รับสาร ด้านปฏิภิกิริยาตอบกลับ ด้านสาร และด้านผู้ส่งสาร ตามลำดับ 2) กลยุทธ์การบริหารการสื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจสำหรับสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ คือ มุ่งสู่การเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดที่มีการบริหารการสื่อสารอย่าง

มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมอย่างยั่งยืน 2) พันธกิจ คือ จัดสำนักปฏิบัติธรรมให้มีความพร้อมในทุกด้านเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลาย ผลิตข่าวสารเกี่ยวกับสำนักปฏิบัติธรรมตามความเป็นจริงให้น่าสนใจและเผยแพร่ในหลากหลายช่องทางอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และร่วมกันพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการบริหารการสื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจสำหรับสำนักปฏิบัติธรรมให้มีความพร้อมทั้งด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม และด้านการบริหารจัดการ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคม เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับสำนักปฏิบัติธรรมให้น่าสนใจ ผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และบุคลากรของสำนักปฏิบัติธรรมมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการบริหารการสื่อสาร และร่วมกันพัฒนาปรับปรุงการบริหารการสื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจสำหรับสำนักปฏิบัติธรรมให้มีความพร้อม 4) กลยุทธ์ Happy World มี 4 กลยุทธ์ย่อย 19 ยุทธวิธี ได้แก่ กลยุทธ์ Happy Place มี 4 ยุทธวิธี กลยุทธ์ Happy People มี 5 ยุทธวิธี กลยุทธ์ Happy Activity มี 4 ยุทธวิธี และกลยุทธ์ Happy Management มี 6 ยุทธวิธี 3) การตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารการสื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจสำหรับสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ รองลงมาคือ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง ตามลำดับ โดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก*

2. ด้านสาร พบว่า คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียง

* วลัยพร บางชัยภูมิ, “กลยุทธ์การบริหารการสื่อสารเพื่อสร้างแรงจูงใจสำหรับสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด”, คุษณินพนธ์ พุทธศาสนคคุษณินพนธ์ สาขาพุทธบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2560), หน้า ก.

จากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีการกระตุ้นให้สื่อสารภาษาอังกฤษภายในหน่วยงาน มีการสื่อสารภาษาอังกฤษที่เป็นสัญลักษณ์ต่างๆภายในองค์กร และ มีการสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อความภาษาอังกฤษ และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด ได้แก่ มีการสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่เป็นคำพูดภาษาอังกฤษภายในองค์กร โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาริตา สวัสดิ์ ได้วิจัยเรื่องปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และปัญหาที่พบมาก คือ ครูขาดเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย ความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรการสอนวิชาภาษาอังกฤษ การไม่เตรียมการสอนล่วงหน้าโดยไม่จัดทำแผนการสอนที่ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เลือกใช้สื่อที่ไม่ทันสมัย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ไม่มีวิธีผลิตสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล ขาดครูผู้สอนที่จบตรงเอกที่จัดทำการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*

3. ด้านช่องทางการสื่อสาร พบว่า คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีการสื่อสารภาษาอังกฤษผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ อินสตาแกรมและทวิตเตอร์ เป็นต้น มีการสื่อสารภาษาอังกฤษทางสื่อวิทยุโทรทัศน์ และ มีการสื่อสารภาษาอังกฤษผ่านสื่อเฉพาะ เช่น ป้ายโฆษณา แผ่นพับ ใบปลิว และเครื่องกระจายเสียง เป็นต้น และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด ได้แก่ มีการสื่อสารภาษาอังกฤษผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์ ข้อความสั้น (SMS) คอมพิวเตอร์ ป้ายไฟ และจอ LCD เป็นต้น

ผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรินทร์ สติมัน ได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในเรื่องปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูประถมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียน การสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พบว่าผู้เรียนอ่านภาษาอังกฤษไม่ได้ และเขียนไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ พร้อมทั้งสะกดคำผิด ขาดความรู้พื้นฐานในระดับที่ผ่านมา ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่รักในวิชาภาษาอังกฤษ เพราะครูผู้สอนเข้มงวดเกินไป**

4. ด้านผู้รับสาร พบว่า คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีช่องทางให้กลุ่มเป้าหมายสามารถส่งข้อมูลข่าวสารหรือความคิดเห็นกลับมายังหน่วยงานได้ มีการสื่อสารภาษาอังกฤษภายในหน่วยงาน และมีการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่คณาจารย์และบุคลากร และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด ได้แก่ มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างแรงจูงใจกับองค์กรต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งพัฒน์ ฮวดสามเสน ได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษครูโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักอริยสัจ4 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีปัญหาและอุปสรรค คือ ครูสอนไม่ตรงวิชาเอก ต่อมา คือ สื่อสารการเรียนรู้ ไม่น่าสนใจ ครูมีความรู้ในวิชาที่สอนไม่มาก และครูไม่ตั้งใจสอน แนวทางแก้ไข คือ ครูต้องบรรจุให้ตรงตามวิชาเอกต้องจัดทำสื่อที่หลากหลายให้นักเรียนเกิดความสนใจเพิ่ม

*อาริตา สวัสดิ์. “สภาพปัญหาและความต้องการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุตรดิตถ์ เขต 2” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2553), บทคัดย่อ.

**พชรินทร์ สติมัน. “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูประถมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2552), หน้า 47.

มากขึ้น ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย แนวทางการพัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ด้านการปฏิบัติตามหลักอริยสัจ4 คือ การให้ความรู้ความเข้าใจในการทำหน้าที่สอน การใช้สื่อการสอน เทคนิคการให้ความร่วมมือในองค์กร และการจัดหาสื่อและเทคนิคการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้ นักเรียน มีความสุขกับการเรียน และให้ความสนทนากับนักเรียนมากยิ่งขึ้น*

5. ด้านปฏิกริยาตอบกลับ พบว่า คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ มีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น มีการพัฒนาทักษะการสื่อสารทั้ง 4 ด้านภาพรวมดีขึ้นอย่างชัดเจน และ มีการเขียนภาษาอังกฤษในระดับทางวิชาการที่ดีขึ้น และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำที่สุด ได้แก่ มีการพูดภาษาอังกฤษได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นหลังจากการพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ จีราภรณ์ สว่างพลกรัง ได้ศึกษาการศึกษาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา มีผลการวิจัย คือ การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครู โดยภาพรวมครูมีการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับมาก และมีความแตกต่างด้านประสบการณ์ พร้อมทั้งวุฒิ

การศึกษาเกี่ยวกับภาษาอังกฤษในด้านการใช้สื่อการสอน การศึกษาเอกสารหลักสูตร การส่งเสริมในด้านต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง**

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษของคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากร

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่เป็นคำพูดภาษาอังกฤษภายในองค์กร

3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการสื่อสารภาษาอังกฤษผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์ ข้อความสั้น (SMS) คอมพิวเตอร์ ป้ายไฟ และจอ LCD เป็นต้น

4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างแรงจูงใจกับองค์กรต่างๆ

5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเน้นการพูดภาษาอังกฤษได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นหลังจากการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติการ

1) แต่ละส่วนงานของมหาวิทยาลัยควรมีนโยบายพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของคณาจารย์และบุคลากร

2) ส่งเสริมการพูดภาษาอังกฤษภายในองค์กรแต่ละส่วนงาน

3) จัดให้มีการสื่อสารภาษาอังกฤษผ่าน

*รุ่งพัฒน์ ฮวดสามเสน, “ได้ทำการศึกษาการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษตามหลักอริยสัจ4 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1”, วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2560),บทคัดย่อ.

** จีราภรณ์ สว่างพลกรัง. “การศึกษาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในสถานศึกษา จังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2551), หน้า 51 - 55.

ภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของมารดา
ต่อพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ช่วงอายุ 0-5 ปี
EFFECTS OF A PERCEIVED SELF-EFFICACY PROMOTING PROGRAM OF
MOTHERS ON THEIR PROMOTING DEVELOPMENT
BEHAVIORS OF CHILDREN AGE 0-5 YEARS

นอติสา โต๊ะยุโส๊ะ*
นางวิษุตา มัคสิงห์**

วันรับ 16 / ธันวาคม / 2563
ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563
ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของมารดาต่อพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ช่วงอายุ 0-5 ปี กลุ่มตัวอย่างคือมารดาที่อาศัยอยู่ใน จังหวัด นครศรีธรรมราช จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองกลุ่มละ 30 คน เครื่องมือดำเนินการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน

ของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กช่วงอายุ 0-5 ปี ซึ่งประกอบด้วย 4 วิธีการ ได้แก่ 1) การกระทำที่ประสบความสำเร็จด้วยตนเอง 2) การสังเกตตัวเอง หรือ การสังเกตประสบการณ์ของผู้อื่น 3) การได้รับคำแนะนำหรือชักจูงด้วยคำพูด 4) สถานะทางสรีระและอารมณ์

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามการ

* พยาบาลวิชาชีพ (ด้านการสอน) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช

** พยาบาลวิชาชีพ (ด้านการสอน) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช

รับรู้สมรรถนะแห่งตนในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และ แบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ซึ่งเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านและทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ .79 และ .81 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที่ ผลการวิจัย พบว่า

1) คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของมารดาหลังเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการรับรู้สมรรถนะตนเองในกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

2) คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของมารดาหลังเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

งานวิจัยจึงมีข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขนำโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนไปใช้เพื่อให้มารดามีสมรรถนะในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก อย่างเหมาะสมตามวัย

คำสำคัญ : การรับรู้สมรรถนะแห่งตน การส่งเสริมพัฒนาการ

ABSTRACT

The quasi-experimental research aimed to examine Effects of a perceived self-efficacy promoting program of mothers on their promoting development behaviors of children age 0-5 years. Eighty-eight maternal who is live in Nakhon si Thammarat were

purposively to either experimental or control groups. The implementing instrument was the self-efficacy development program comprising four means of increasing self – efficacy : preparation of the readiness of physiological and affective state, mastery experience ,verbal persuasion, and use of the model handbook and flip chart. The data collection instrument included demographic data, self - efficacy assessment, and childhood development behaviors assessment questionnaires. The questionnaires were tested for content validity by three expert and for reliability using Cronbach's alpha coefficient. The Cronbach's alpha coefficient of Self-efficacy Assessment and childhood development behaviors assessment questionnaires were .79 and .81, respectively. Data were analyzed using descriptive statistics mean and standard deviation and inferential statistics (t test) .The result reveal that :

1) The mean of maternal self – efficacy in development behaviors for early childhood score after participation in the program was significantly higher than that before participation ($p < .05$).

2) The mean of maternal self – efficacy in development behaviors for early childhood score after participation in the program was significantly higher than those who receiving the convention nursing care ($p < .05$).

Therefore, the research suggests that

public health officials can use a program to promote self-efficacy to be used to give mothers the ability to promote child development Appropriately according to age

Keyword: self-efficacy, promoting development behaviors of children.

บทนำ

เด็กปฐมวัยหรือเด็กที่มีอายุอยู่ในช่วงระหว่างแรกเกิด ถึง 5 ปี เป็นช่วงวัยที่มีการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา สำหรับการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กเป็นผลอันเนื่องมาจากปัจจัยทางพันธุกรรม ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม และอีกปัจจัยที่สำคัญคือการเลี้ยงดูเด็กของบิดามารดาที่ถูกต้องเหมาะสมตามวัยรวมถึงการดูแลป้องกันต่อภาวะเสี่ยงของการเกิดปัญหาสุขภาพต่างๆ จากรายงานขององค์การอนามัยโลก เกี่ยวกับสถานการณ์ด้านพัฒนาการของเด็กปฐมวัยปี 2555 พบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการล่าช้าสูงถึงร้อยละ 15.00– 20.00 (World Health Organization, 2012) สำหรับประเทศไทย จากการสำรวจของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบคัดกรองพัฒนาการ Denver II ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2542, 2547, 2550 และ 2553 พบว่า เด็กปฐมวัยมีแนวโน้มพัฒนาการไม่สมวัย และมีแนวโน้มไม่คงที่ (ร้อยละ 28.30, 28.00, 32.33 และ 29.71 ตามลำดับ) (สำนักส่งเสริมสุขภาพ, 2554) ผลการดำเนินงานคัดกรองพัฒนาการเด็กปฐมวัยทั่วประเทศ ในปี 2562 ได้รับการคัดกรองพัฒนาการร้อยละ 90 พบ พัฒนาการสงสัยล่าช้าร้อยละ 25 และพัฒนาการสงสัยล่าช้าได้รับการติดตามร้อยละ

92 และจากการสำรวจปีงบประมาณ 2563 จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเด็กอายุ 9, 18 ,30 และ 42 เดือน เป้าหมาย (ทั้งปี) ทั้งหมดจำนวน 32,008 ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ จำนวน 22,593 คน คิดเป็นร้อยละ 70.58 พบพัฒนาการสมวัย ครั้งแรก จำนวน 18,608 คน และพัฒนาการสมวัยหลังติดตาม 3,985 คน คิดเป็นร้อยละ 70.6 (สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ กรมอนามัย, 2563) และจากสถานการณ์ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคมส่งผลให้บิดามารดาหรือผู้ดูแลเด็ก ต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านเพื่อหารายได้เกื้อหนุนครอบครัว การให้เวลาในการดูแลเด็กลดน้อยลง อาจทำให้เด็ก ขาดโอกาสได้ รับการดูแลขั้นพื้นฐานที่ดี จากบิดามารดา รวมไปถึงการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ด้วยเช่นกัน (Khorngsanor, 2016) และจากการสำรวจพบว่า เด็ก 0 – 5 ปี อาศัยอยู่กับ บิดามารดาเพียงร้อยละ 61.44 ซึ่งคนที่จะดูแล ให้ความอบอุ่นและส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้ดีที่สุดคือบิดามารดา ในจำนวนนี้มีเด็กที่อยู่ในครอบครัวฐานะยากจนถึง ร้อยละ 2.13 (เพ็ญภัทร เล็กพวงทอง, 2561) และพบว่า ครีวเรือนที่เด็กไม่ได้อยู่กับพ่อแม่จะมีแนวโน้มปัญหาด้านพัฒนาการและการเจริญเติบโต เนื่องจากผู้ดูแลให้ความสำคัญ กับการปฏิบัติกิจกรรมในการพัฒนาเด็กค่อนข้างน้อย (Jampaklay, 2013) ดังนั้นหากผู้ดูแลเด็กขาดความตระหนัก และละเลยในการส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก ย่อมส่งผลให้เด็กมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่ไม่เหมาะสมตามวัยได้ (อัจฉราพร ปิติพัฒน์, 2561)

ผลกระทบของการมีพัฒนาการล่าช้าในเด็กพบว่า มีผลกระทบหลายด้านทั้งตัวเด็กเองที่อาจเสียโอกาสที่จะมีพัฒนาการก้าวหน้าตามศักยภาพ ทำให้เป็นภาระต่อครอบครัวและสังคม นอกจากนี้รัฐบาลต้องรับภาระในการเลี้ยงดูและสูญเสียงบประมาณ

ในการช่วยเหลือดูแล (หนึ่งฤทัย เกื้อเอียด, 2561) ดังนั้น การเลี้ยงดู และประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับในช่วงอายุต่ำกว่า 5 ปี จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางรากฐานของชีวิตให้เจริญเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย บุคลิกภาพ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งการเลี้ยงดูที่เหมาะสมจะช่วยสร้างให้เด็กสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น และสังคมได้เป็นอย่างดีต่อไป ซึ่งการเลี้ยงดูเด็กเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมปฏิบัติต่อเด็กในการตอบสนองความต้องการของเด็ก มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ดูแลปกป้องคุ้มครองเด็ก โดยใช้วิธีการต่างๆ สอนและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งการถ่ายทอดวิถีชีวิตทางสังคม วัฒนธรรม ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีให้แก่เด็กเพื่อให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีพฤติกรรมและบุคลิกภาพที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับของสังคม (สุกัญญา ชารสินธุ์, 2555) การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยมีความสำคัญ เนื่องจากช่วงอายุ 0 – 5 ปี เป็นช่วงที่มีความสำคัญที่สุดในชีวิตของเด็ก กล่าวคือในช่วงวัยนี้เป็นช่วงที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นความรู้และทักษะการเลี้ยงดูของบิดามารดาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อเด็กและเนื่องจากเด็กวัยดังกล่าวยังไม่สามารถดูแลตนเองได้ผู้ดูแลที่สำคัญ คือ มารดา ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการ ถ้าส่งเสริมพัฒนาการได้เหมาะสมจะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการที่สมวัย และหากมารดาไม่มีการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่ไม่เหมาะสม จะส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการล่าช้า มีปัญหาทางพฤติกรรมและส่งผลกระทบต่อการเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในสังคมต่อไป

การส่งเสริมให้มารดามีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่เหมาะสม ที่สำคัญบุคคลต้องรับ

รู้สมรรถนะของตนเองว่าเป็นผู้มีความสามารถที่จะปฏิบัติพฤติกรรมให้ได้ดีด้วยตนเอง จึงจะทำให้มีการแสดงออกของพฤติกรรมไปในทิศทางที่ดี เนื่องจากการที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่งออกมานั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลและประสบการณ์ของบุคคลร่วมกับความคิดต่อพฤติกรรมนั้น ซึ่งในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลนั้นเกิดจากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองหรือรับรู้สมรรถนะแห่งตน มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมนั้นและมีการคาดหวังผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ถ้าหากบุคคลรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงจะมีความอดสาหะและกระตือรือร้นที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นได้สำเร็จและความเชื่อมั่นของบุคคลที่สามารถจัดการและดำเนินการกระทำตามแนวทางกิจกรรมที่ทำด้วยพลังของความตั้งใจอย่างมีเป้าหมายที่นำไปสู่การประสบความสำเร็จ บุคคลสามารถพัฒนาสมรรถนะแห่งตนโดยอาศัยแหล่งสนับสนุน 4 ด้านคือ 1) ความพร้อมทางด้านร่างกายและอารมณ์ (physiological and effective) 2) ประสบการณ์ที่ประสบผลสำเร็จด้วยตนเอง (enactive mastery experience) 3) การใช้คำพูดชักจูงหรือชี้แนะด้วยวาจา (verbal persuasion) และ 4) การใช้ตัวแบบ (modeling) ทั้งหมดนี้โดยภาพรวมจะมีผลต่อความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง (Bandura, 1997) การพัฒนาสมรรถนะแห่งตนของมารดา ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและเกิดพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่เหมาะสมตามวัย การนำแนวคิดสมรรถนะแห่งตนไปใช้ในการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนเพื่อให้มีพฤติกรรมตามที่ต้องการมีการศึกษาที่หลากหลายได้แก่ การศึกษาของแพรวดาว พันธรัตน์ (2554) เกี่ยวกับผลของโปรแกรมส่งเสริมความรู้และการรับรู้สมรรถนะของตนเองต่อการรับรู้สมรรถนะในการดูแลเด็กโรคหัวใจ

แต่กำเนิดไม่เชี่ยวชาญของผู้ดูแลซึ่งศึกษาในมารดาที่ดูแลเด็กโรคหัวใจแต่กำเนิดโดยวัดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนและพฤติกรรมการดูแลเด็กก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมด้วยการให้คำแนะนำ การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การบันทึกสุขภาพและจดหมายกระตุ้นเตือน พบว่าหลังเข้าร่วมโปรแกรมกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้สมรรถนะของมารดาและพฤติกรรมมารดาในการดูแลเด็กเพิ่มขึ้น และการศึกษาของอุรารักษ์ ลำน้อยและนรลักษณ์ เอื้อกิจ(2552) พบว่าพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของเด็กวัยหัดเดินที่เป็นโรคหอบหืดภายหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะของตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วรทรง นิลเพ็ชร (2554) ได้ศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะแห่งตนของผู้ดูแลเด็กต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยหัดเดินในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่าพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยหัดเดินในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมุ่ง การศึกษาผลโปรแกรมพัฒนาสมรรถนะแห่งตนของมารดาในการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเด็ก 0-5 ปี ซึ่งอาจส่งผลให้มารดามีสมรรถนะแห่งตนและมีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างถูกต้องและคงพฤติกรรมนั้นไว้ต่อไป และเพื่อนำผลศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะแห่งตนของมารดาในการส่งเสริมสุขภาพเด็กที่ถูกต้อง ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการในแต่เหมาะสมตามวัย เติบโตไปเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพเป็นอนาคตที่สดใสให้กับประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริม

เสริมพัฒนาการเด็กของมารดาก่อนและหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตน

2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กของมารดาหลังการทดลองระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนกับกลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ

สมมุติฐานการวิจัย

1) ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กของมารดาหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรม

2) ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กของมารดาในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตน (Self-efficacy theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1997) เป็นกรอบทฤษฎีในการวิจัย ซึ่งแบนดูรากล่าวว่าการรับรู้สมรรถนะแห่งตน หมายถึง การตัดสินใจความสามารถของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้บรรลุความสามารถในเชิงปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้ เป็น เป้าหมายภายใต้สถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง เป็นกระบวนการทางความคิดที่เชื่อมระหว่างความรู้กับการกระทำ และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริง โดยการพัฒนาการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกิดจากการที่บุคคลเรียนรู้ข้อมูลจากแหล่ง

4 แหล่งคือ 1) การกระทำที่ประสบความสำเร็จด้วยตนเอง (Enactive Mastery Experience) จะช่วยให้บุคคลมีการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถสูง ถ้าให้กระทำกิจกรรมนั้น ๆ อีกก็จะสามารถกระทำกิจกรรมนั้นได้สำเร็จเช่นเคย การกระทำกิจกรรมที่

สำเร็จหลาย ๆ ครั้ง จะทำให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองมากยิ่งขึ้น 2) การสังเกตตัวแบบ (Model) หรือ การสังเกตประสบการณ์ของผู้อื่น (Vicarios Experience) ที่ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการกระทำ เรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะมีผลต่อการรับรู้ความสามารถของผู้ที่สังเกตเรื่องนั้นด้วยถ้าตัวแบบมีสถานการณ์ใกล้เคียงกับผู้สังเกตมากเท่าใดก็จะยิ่งมีผลต่อการรับรู้ของผู้สังเกตมากขึ้นเท่านั้น 3) การได้รับคำแนะนำหรือชักจูง ด้วยคำพูด (Verbal Persuasion) หมายถึง การที่ผู้อื่นซึ่งเป็นที่เชื่อถือของบุคคลนั้น ๆ ได้แสดงออกโดย

คำพูด ว่าเขามีความเชื่อมั่นในความสามารถของบุคคลนั้นว่าจะสามารถกระทำกิจกรรมที่กำหนดได้ ทำให้บุคคลนั้น มั่นใจ มีกำลังใจและความพยายามที่จะกระทำกิจกรรมนั้น ๆ ให้สำเร็จมากขึ้น และ 4) สภาวะทางสรีระและ อารมณ์ (Physiological and Affective States) มีผลต่อการรับรู้สมรรถนะของตนเอง โดยบุคคลที่เผชิญกับ ภาวะเครียดหรือสถานการณ์ที่คุกคามความรู้สึก เช่น ความกลัว ความวิตกกังวล ทำให้การรับรู้สมรรถนะลดลง เกิดความรู้สึกท้อถอยที่จะกระทำกิจกรรมใด ๆ ให้สำเร็จ (ศิริพร ชุตเจื้อจิ้น, 2560) ดังภาพที่ 1

โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของมารดา ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
1. การกระทำที่ประสบความสำเร็จด้วยตนเอง (Enactive Mastery Experience) กิจกรรมการให้ความรู้แก่มารดา และให้มารดาได้ลงมือปฏิบัติ และฝึกทักษะการส่งเสริมพัฒนาการด้วยตนเอง 2. การสังเกตตัวแบบ (Model) หรือ การสังเกตประสบการณ์ของผู้อื่น (Vicarios Experience) กิจกรรมการเชิญตัวแบบที่เป็นมารดาที่มีประสบการณ์ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก มาร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในด้านต่างๆ เพื่อเป็นการพัฒนาสมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 3. การได้รับคำแนะนำหรือชักจูง ด้วยคำพูด (Verbal Persuasion) กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย 4. สภาวะทางสรีระและอารมณ์ (Physiological and Affective States) กิจกรรมชี้แนะให้เห็นความก้าวหน้าความสำเร็จของกิจกรรมที่มารดาปฏิบัติและให้คำแนะนำสนับสนุน ให้กำลังใจ เสริมแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้มารดาเกิดความมั่นใจในสมรรถนะแห่งตน

พฤติกรรม การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ช่วงอายุ 0-5 ปี
1. ด้านการเคลื่อนไหว 2. ด้านภาษา 3. ด้านสติปัญญา 4. ด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental design) แบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (two group pretest – posttest design) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริม

การรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการรับรู้สมรรถนะตนเองของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กช่วงอายุ 0-5 ปี

ประชากร คือ มารดาที่มีเด็กอยู่ในช่วงอายุ 0 - 5 ปีที่ได้รับการตรวจพัฒนาการตามวัยในจังหวัด

นครศรีธรรมราช

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามข้อเสนอแนะของ Polit and Beck (2006) ตัวอย่างที่พอเหมาะกับการวิจัยแบบกึ่งทดลอง คือ อย่างน้อยที่สุดควรมีจำนวน 30 ราย โดยในแต่ละกลุ่มควรมีไม่ต่ำกว่า 15 ราย หากมีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 ราย โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 ราย และกลุ่มควบคุม 30 ราย โดยกำหนดตามคุณสมบัติ (Inclusion Criteria) ดังต่อไปนี้

1) มารดา 1.1) เป็นมารดาเด็กที่มาใช้บริการตรวจพัฒนาการตามวัย 1.2) มีอายุมากกว่า 20 ปีบริบูรณ์ 1.3) มีความสามารถในการรับรู้ อ่าน เขียน พูด และเข้าใจภาษาไทย 1.4) ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

2) เด็ก 2.1) เด็กเพศชาย หรือหญิง อายุระหว่างแรกเกิด เดือนถึง 5 ปี ที่มีภาวะสุขภาพดี 2.2) ไม่มีโรคประจำตัว 2.3) ไม่มีพัฒนาการล่าช้าเกณฑ์ในการคัดออกจากการเป็นกลุ่มตัวอย่าง (Exclusion Criteria) คือ ระหว่างการวิจัยหากมารดาไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ครบทุกกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างจะถูกคัดออก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเชื่อมั่นในความสามารถตนเองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของแบนดูรา (Bandura, 1997) มี 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 คู่มือการส่งเสริมพัฒนาการ สร้างโดยผู้วิจัย

ส่วนที่ 2 แผนสอนการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วง ซึ่งจัดแบ่งออกเป็น 3 ช่วงวัย ได้แก่ วัยทารก (แรกเกิด ถึง 1 ปี) วัยเตาะแตะ (อายุ 1 ถึง 3 ปี) วัยก่อนเรียน (อายุ 3 ถึง 5 ปี)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของมารดาที่มีเด็กอายุ 0-5 ปี ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ การแสวงหาความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามสมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กของมารดาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 25 ข้อ

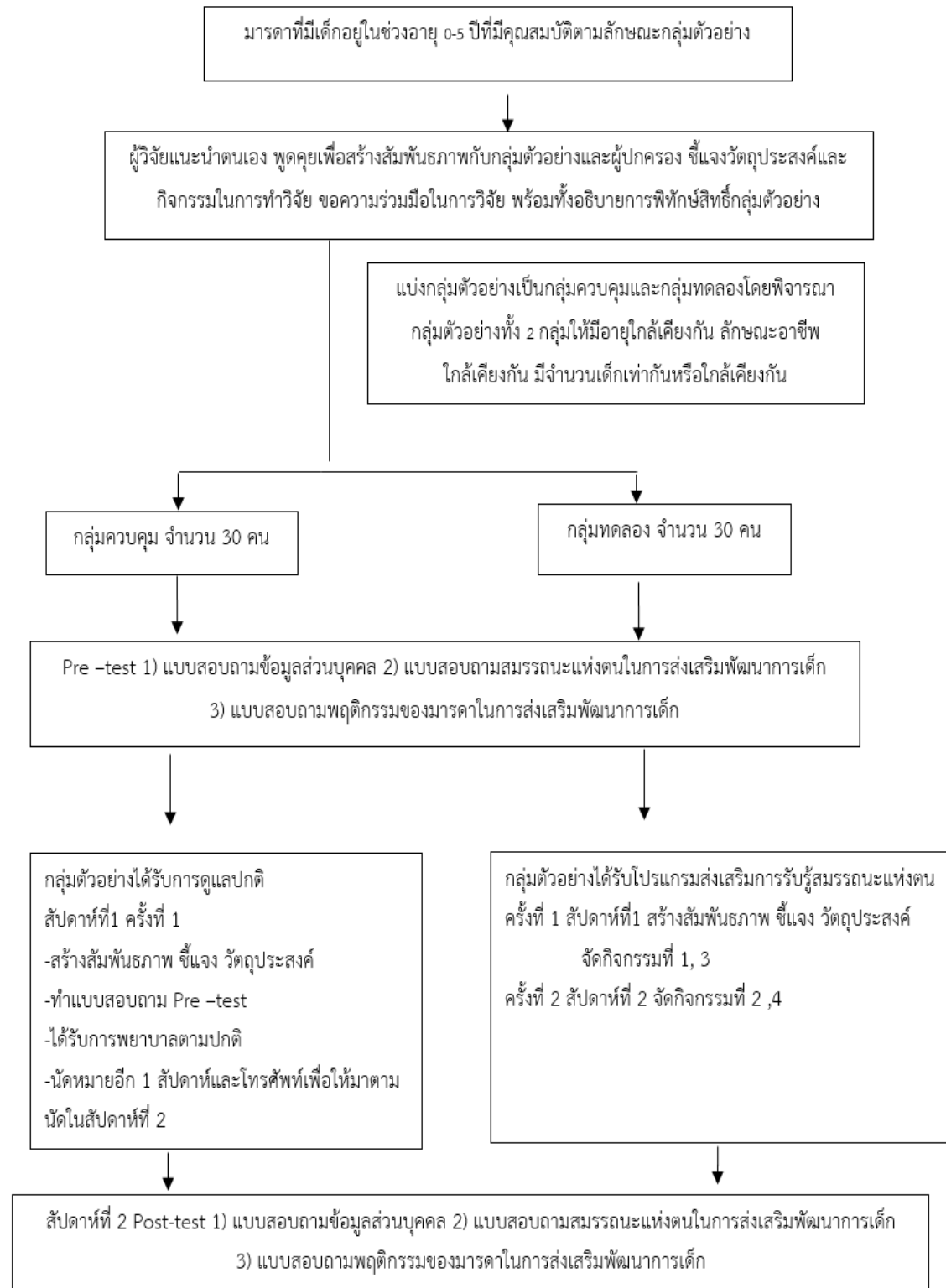
ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน และการตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) ได้นำไปทดลองใช้กับมารดาเด็กจำนวน 10 คน และวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ภาพรวมเท่ากับ 0.79 และ 0.81 ตามลำดับ

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการรับรู้สมรรถนะตนเองของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กช่วงอายุ 0-5 ปี ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านกระบวนการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมในการวิจัยในมนุษย์ จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช เลขที่ 037/2562 วันที่ 24 กันยายน 2562 หลังจากนั้นได้ติดต่อประสานงานกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษา และได้อธิบายให้ผู้เข้าร่วมวิจัยทราบว่า การเข้าร่วมวิจัยไม่ส่งผลกระทบใดๆ ต่อการเข้าร่วมวิจัย ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถเข้าร่วมและปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยได้ตลอดเวลา ข้อมูลที่ผู้เข้าร่วมวิจัยจะเก็บไว้เป็น

ความลับ การรายงานผลการวิจัยจะรายงานโดยภาพรวม โดยไม่ระบุชื่อผู้ให้ข้อมูลหรือผู้เข้าร่วมการวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมเท่านั้น การดำเนินการสำหรับกลุ่มควบคุมผู้วิจัยได้ดำเนินการให้ความรู้และสิทธิการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วง ในภายหลังสิ้นสุดกระบวนการวิจัย

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด และการแปรผลคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กรายด้านและรายรวมของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	กลุ่มทดลอง (n=30)									
	ก่อนการทดลอง					หลังการทดลอง				
	$\bar{x}$	SD	Min	Max	แปลผล	$\bar{x}$	SD	Min	Max	แปลผล
1.ด้านการเคลื่อนไหว										
1.1 กล้ามเนื้อมัดใหญ่	24.40	3.82	18	29	สูง	24.87	3.41	18	29	สูง
1.2 กล้ามเนื้อมัดเล็ก	21.21	3.96	13	27	สูง	22.13	4.27	13	28	สูง
2.ด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม	23.73	3.10	16	27	สูง	24.07	2.82	16	27	สูง
3.ด้านสติปัญญา	20.26	4.25	9	27	สูง	22.47	4.58	9	28	สูง
4. ด้านภาษา	25.47	3.13	18	30	สูง	26.36	2.92	22	30	สูง
รวม	23.01	3.65	14.80	28	สูง	23.98	3.60	15	28	สูง

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มทดลองโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง คะแนนเท่ากับ 23.01 หลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยภาพรวมเท่ากับ 23.98 ซึ่งอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติ Dependent t-test (n=30)

พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	$\bar{x}$	SD	df	t	p-value
กลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง	118.87	9.02	29	8.399	.000
หลังการทดลอง	125.47	8.20			
กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง	116.33	15.09	29	4.641	.001
หลังการทดลอง	118.87	12.50			

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอายุ 0-5 ปี ก่อนการทดลองเท่ากับ 118.87 หลังการทดลองเพิ่มขึ้นเป็น 125.47 และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับด้วยวิธีทางสถิติ Dependent t-test พบว่า หลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอายุ 0 - 5 ปีสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะตนเองกับกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ โดยใช้สถิติ Independent t-test (n=30)

พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	$\bar{x}$	SD	df	t	p-value
ก่อนทดลอง กลุ่มทดลอง	118.87	9.02	58	.789	.434
กลุ่มควบคุม	116.33	15.09			
หลังการทดลอง กลุ่มทดลอง	125.47	8.20	58	2.418	.019
กลุ่มควบคุม	118.87	12.50			

จากตารางที่ 3 พบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กช่วงอายุ 0 - 5 ปีเท่ากับ 118.87 กลุ่มควบคุมเท่ากับ 116.33 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับด้วยวิธีทางสถิติ Independent t-test พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กช่วงอายุ 0-5 ปีก่อนการทดลองไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการรับรู้สมรรถนะตนเองของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กช่วงอายุ 0-5 ปี สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า มารดาภายหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะตนเองมีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมสามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยจากการบรรยายเนื้อหาประกอบสื่อที่น่าสนใจ และได้รับสื่อที่เป็นคู่มือการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาเด็กและสามารถนำไปทบทวนด้วยตนเองได้อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งได้สังเกตเห็นตัวแบบบุคคลจริงจากการสาธิตโดยบุคลากรทางสุขภาพและมารดาด้วยกันเอง ที่มีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่เหมาะสม โดยตัวแบบบุคคลจริงสามารถปรับปรุงพฤติกรรมของตัวแบบให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ได้ (Kalish, 1981) มารดาที่มีประสบการณ์ได้ร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและการส่งเสริมพัฒนาการเด็กทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามตัวแบบและบุคคลจริง การฝึกทักษะเกี่ยวกับการกระตุ้นพัฒนาการ ช่วยให้กลุ่มทดลองเกิดการเรียนรู้และเข้าใจพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นที่ได้ลงมือกระทำกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กจนเป็นผลสำเร็จ การสอบถามติดตามถึงสภาพปัญหา อุปสรรคต่างๆ และการให้คำแนะนำเพิ่มเติมเป็นการส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของปรพร ทองหลวง (2560) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

ปฐมวัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับโปรแกรมสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนมีค่าเฉลี่ยคะแนน สมรรถนะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 8 สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบพัฒนาการเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 4 และ สัปดาห์ที่ 8 สูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สอดคล้องกับการศึกษาของ ภาริดา ตันตระกูล (2556) ที่ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการรับรู้สมรรถนะตนเองของมารดาครรภ์แรกในการดูแลทารกเกิดก่อนกำหนดจำนวน 40 ราย ผลการศึกษาพบว่า มารดาครรภ์แรกกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะตนเองในการดูแลทารกเกิดก่อนกำหนดมีการรับรู้สมรรถนะตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (F = 10.367, p< .01) สอดคล้องกับการศึกษาของ ขอยยศวีร์ กิริติภควัด (2553) ที่ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมการดูแลของมารดาในการป้องกันการกลับซ้ำของโรคปอดอักเสบในบุตรวัยหัดเดินโดยใช้แนวคิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของ พบว่า พฤติกรรมการดูแลของมารดาในการป้องกันการกลับเป็นซ้ำของโรคปอดอักเสบในบุตรวัยหัดเดินที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่า กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนมีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ สามารถอธิบายได้ว่า กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนทำให้เกิดความเชื่อมั่นในความสามารถ (Efficacy belief) ว่าตนสามารถทำกิจกรรมได้สำเร็จ จึงเกิด

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสม (Bandura, 1997) สอดคล้องกับการศึกษาของ ปรัชญาพร ชิสาระ (2560) ที่ศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองในจังหวัดพะเยา พบว่า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนมีผลต่อการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก จากการที่ผู้ปกครองได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กผ่านบุคลากรสุขภาพและสื่อต่างๆ ทำให้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการส่งเสริมพัฒนาการเด็กมีผลต่อเด็กในอนาคต และพบว่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กช่วงอายุ 0 - 5 ปีในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ทั้งด้านการเคลื่อนไหว ได้แก่ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก ด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม ด้านสติปัญญา และด้านภาษา เนื่องจากในปัจจุบันมารดาในแต่ละครอบครัวสามารถใช้เทคโนโลยีที่มีความสะดวกและสามารถเข้าถึงสื่อต่างๆ ได้ง่าย เช่น ยูทูบ เรื่องพัฒนาการเด็ก ทางเว็บไซต์เกี่ยวกับเด็ก มีการเข้าร่วมกลุ่มเฟซบุ๊ก ทางด้านการส่งเสริมสุขภาพเด็กในเฟซบุ๊กส์ การเข้าร่วมกลุ่มไลน์ ทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย และสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ถึงพัฒนาการและการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก จากการค้นคว้าด้วยตนเอง รวมไปถึงการได้รับความรู้คำแนะนำจากบุคลากรทางด้านสุขภาพ ทำให้เกิดการเรียนรู้สมรรถนะแห่งตนในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแบนดูรา (Bandura, 1997) ที่ว่าการรับรู้สิ่งต่างๆ มีผลต่อการเรียนรู้และหากบุคคลมีความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในสมรรถนะที่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของอัจฉราพร ปิตพัฒน (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมส่งเสริมการเจริญเติบโตและ

พัฒนาการของผู้ดูแลเด็กวัยเตาะแตะ พบว่า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับพฤติกรรมส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการของผู้ดูแลเด็กวัยเตาะแตะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.786, p<.001$) และจากการศึกษาของอูรา รักษ์ ลำน้อยและนรลักษณ์ เอื้อกิจ (2552) ที่ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมการจัดการตนเองของเด็กวัยเรียนโรคหอบหืด กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 รายพบว่า กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนมีพฤติกรรมจัดการตนเองดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1) ควรติดตามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กช่วงอายุ 0-5 ปี ระยะยาว เพื่อประเมินความคงทนของพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และเปิดโอกาสให้มารดาที่มีพฤติกรรมเหมาะสมได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดี ให้มารดาในกลุ่มที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม โดยการนำโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะตนเองไปประยุกต์ใช้และติดตามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในระยะยาว

2) ควรศึกษาวิจัยถึงปัจจัยสาเหตุของมารดาที่มีพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กไม่เหมาะสม เพื่อประเมินปัญหาอุปสรรค ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่ไม่เหมาะสมและนำมาพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะตนเองกับกลุ่มที่มีพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่ไม่เหมาะสมให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานให้ได้ตรงจุดมากที่สุด

3) ควรมีการทำวิจัยเพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะตนเองของมารดาต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กช่วงอายุอื่นๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

- ปรพร ทองหลวง, รัตนชฎาวรรณ อยู่นาค และจิตติอาภา ตั้งคำวานิช. (2560). ผลของโปรแกรมการสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย. *วารสารการพยาบาลและสุขภาพ*, 11(3), 92-101.
- ปรัชญาพร ชิสาระ, จุฑามาศ ผลมาก, เพชรลดา สีขาว และบุษยารัตน์ ศิลปวิทยาทร. (2560). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมส่งเสริมเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองในจังหวัดพะเยา. *วารสารพยาบาลและการดูแลสุขภาพ* .35(2), 169-176.
- เพ็ญภัทร เล็กพวงทอง. (2561). แบบรายงานการตรวจราชการระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ตอนที่ 1 การส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรค และการจัดการสุขภาพ หัวข้อ การพัฒนาสุขภาพ กลุ่มสตรีและเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) จังหวัด อุดรธานี เขตสุขภาพที่ 8 ตรวจราชการวันที่ 4-6 กรกฎาคม 2561.
- แพรวดาว พันธุ์รัตน์, วนิดา เสนะสุทธิพันธุ์ และทัศนีย์ ประสบกิตติคุณ. (2554). ผลของโปรแกรมส่งเสริมความรู้ และการรับรู้สมรรถนะของตนเองต่อการรับรู้สมรรถนะในการดูแลเด็กโรคหัวใจแต่กำเนิดไม่เชี่ยวชาญของผู้ดูแล. *Journal of Nursing Science*, 9(4), 46-53.
- ภาวิดา ต้นตระกูล ทัศนีย์ ประสบกิตติคุณ และพรรณรัตน์ แสงเพิ่ม. (2556). ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะตนเองต่อการรับรู้สมรรถนะตนเองของมารดาครรภ์แรกในการดูแลทารกเกิดก่อนกำหนด. *วารสารเกื้อการณ์*, 20(1), 42-54.
- ยศวีร์ กิริติภักดิ์ (2553). ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมการดูแลของมารดา ในการป้องกันการกลับเป็นซ้ำของโรคปอดอักเสบในบุตรปฐมวัย. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ*, 40(2).
- วรกรรอง นิลเพ็ชร. (2554). ผลของโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะแห่งตนของผู้ดูแลเด็กต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยหัดเดินในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- ศิริพร ชุตติเจ็จจิน, ประไพพิศ สิงห์เสมอ และสุดารัตน์ วุฒิสักดิ์ไพศาล. (2560). ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ สมรรถนะแห่งตนในการสร้างเสริมทักษะชีวิตต่อพฤติกรรมสุขภาพทางเพศของนักเรียน. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 4(2), 268-280.

นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

INNOVATIONS IN THE ADMINISTRATION OF TEMPLE CHARITY SCHOOLS IN BUDDHISM

พระวิเชียร สิริภทฺโท (ประทุมมินทร์)*
รศ.ดร.สมศักดิ์ บุญปู้**
รศ.ดร.สิน งามประโคน***

วันรับ 16 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา พบว่า นวัตกรรมด้านการบริหารงานวิชาการ 10 นวัตกรรม เช่น นวัตกรรมที่ 5 คือ การใช้เทคโนโลยี สื่อ ICT และนวัตกรรมทางการศึกษา นวัตกรรมด้านการบริหารงานบุคคล 5 นวัตกรรม เช่น นวัตกรรมที่ 4 และ 5 คือ ครูกลุ่มโรงเรียนเวียนสอนและครูพี่ศิษย์น้อง นวัตกรรมด้าน

การบริหารงบประมาณ 5 นวัตกรรม เช่น นวัตกรรมที่ 5 การกำหนดกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้า ระยะปานกลาง (MTEF) คำนิยาม และลักษณะสำคัญ นวัตกรรมด้านการบริหารงานทั่วไป 8 นวัตกรรม เช่น นวัตกรรมที่ 8 การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

*นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

E-mail: Sin.ngarm2501@hotmail.co.th

** อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*** อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำสำคัญ : นวัตกรรม, การบริหาร, โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา.

ABSTRACT

Innovations in the administration of temple charity schools in Buddhism consist of 10 academic administration innovations, such as the 5th innovation; the use of ICT media technology and educational innovation, 5 innovations in human resource management, such as the 4th and the 5th, 5 innovations in budget management, such as the 5th, establishing the medium-term advance prepaid budget framework (MTEF), definitions and key characteristics, 8 innovations in general administration, such as innovation 8th, raising of resources and cooperation from communities and public and private agencies.

Keywords : Innovations, Administration, Temple Charity Schools in Buddhism.

บทนำ

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษายุคไร้พรมแดน แม้ว่าจะมีการเคลื่อนไหวระดับชาติเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 จะมีมาแล้ว ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2553 ด้วยการจัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งมีการประชุมทางวิชาการ บทความข้อเขียนเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการขาดแคลนแรงงานทักษะขั้นสูงซึ่งกำลังกลายเป็นแนวโน้มสำคัญของโลก แต่การเคลื่อนไหวในเรื่องดังกล่าวขาดความต่อ

เนื่องจริงจังของทุกฝ่าย การไม่มีเจ้าภาพองค์กรที่เป็นหลักในการประสานงานและดำเนินการในเรื่องนี้ อย่างจริงจัง ถือเป็นการท้าทายอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไร้พรมแดน การอยู่เฉย การทำแบบเดิม ๆ ตามที่เคยชิน การรอรับนโยบายจากเบื้องบนแต่ฝ่ายเดียว ขณะที่การเมือง การปกครองไม่มีเสถียรภาพ ล้วนสร้างความเสียหายต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของประเทศ ส่งผลให้ประเทศชาติขาดศักยภาพในการแข่งขันและเสียผลประโยชน์ เมื่อเปิดพรมแดนอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2558 การเริ่มต้นในวันนี้อาจเข้าไปติด แต่ยังไม่สายเกินไปที่จะลงมือทำ โดยผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับในฐานะผู้มีอำนาจขององค์กร จะต้องตัดสินใจดำเนินการให้แผนยุทธศาสตร์และการกิจของสถานศึกษาที่ตนรับผิดชอบ มีการสร้างคุณภาพสำหรับอนาคตบนพื้นฐานของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และติดตามกำกับดูแลให้มีการดำเนินงานอย่างจริงจัง

นวัตกรรม ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 แปลว่า “การกระทำ” วงการศึกษา นำคำนี้มาใช้ในความหมายของ “การทำให้ดีขึ้นใหม่” หรือ “สิ่งที่ทำให้ดีขึ้นใหม่” ซึ่งได้แก่ แนวคิด แนวทาง ระบบ รูปแบบ วิธีการกระบวนการ สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งได้รับการคิดค้นและจัดทำขึ้นใหม่ เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ทางการศึกษา เนื่องจากสรรพสิ่งทั้งหลายในโลกนี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเป็นธรรมดา ธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในจุดใดจุดหนึ่งย่อมมีผลกระทบต่อจุดอื่นๆ ที่เชื่อมโยงกัน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในจุดใดจุดหนึ่งย่อมมีผลกระทบต่อจุดอื่นๆ ที่เชื่อมโยงกัน การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมย่อมส่งผลต่อการศึกษามากอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การศึกษาจึงจำเป็นต้องปฏิรูปปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม

กับภาพของปัญหาและความต้องการ มนุษย์จำเป็นต้องดิ้นรนแสวงหาแนวคิด แนวทาง และวิธีการใหม่ๆ เพื่อช่วยให้สภาพปัญหานั้นหมดไป และทำให้เกิดสภาพที่ต้องการขึ้น ศักยภาพ ของมนุษย์นั้นดูเหมือนจะไม่มีที่สิ้นสุดสิ่งใหม่ๆ ความคิดใหม่ๆ จึงเกิดขึ้นตลอดเวลา

นวัตกรรมเป็นสิ่งที่ทำขึ้น ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของความคิดหรือการกระทำหรือสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอนจึงอาจมีลักษณะเป็นแนวคิดหรือการกระทำหรือสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอนจึงอาจมีลักษณะเป็นแนวคิดหรือวิธีการ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม “ความใหม่” มิใช่เป็นคุณสมบัติประการเดียวของนวัตกรรม ถ้าเป็นเช่นนั้น ของทุกอย่างที่เข้ามาใหม่ๆ ก็จะเป็นนวัตกรรมทั้งสิ้น นวัตกรรมไม่ว่าจะเป็นด้านใดจำเป็นต้นมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นสิ่งใหม่ ซึ่งมีความหมายในหลายลักษณะด้วยกัน ได้แก่

1.1. เป็นสิ่งใหม่ทั้งหมดหรือใหม่เพียงบางส่วน

1.2 เป็นสิ่งใหม่ที่ยังไม่มีใครนำมาใช้ในที่นั้นกล่าวคือ เป็นสิ่งใหม่ในบริบทหนึ่ง แต่อาจเป็นของเก่าในอีกบริบทหนึ่ง ได้แก่ การนำสิ่งที่ใช้หรือปฏิบัติกันในสังคมหนึ่งมาปรับใช้ในอีกสังคมหนึ่ง นับเป็นนวัตกรรมในสังคมนั้น

1.3 เป็นสิ่งใหม่ในช่วงเวลาหนึ่ง แต่อาจเป็นของเก่าในช่วงเวลาหนึ่ง แต่อาจเป็นของเก่าในอีกช่วงเวลาหนึ่ง เช่น อาจเป็นสิ่งที่เคยปฏิบัติมาแล้ว แต่ไม่ได้ผล เนื่องจากขาดปัจจัยสนับสนุน ต่อมาเมื่อปัจจัยและสถานการณ์อำนวย จึงนำมาเผยแพร่และทดลองใช้ใหม่ ถือว่าเป็นนวัตกรรมได้

2. เป็นสิ่งใหม่ที่กำลังอยู่ในกระบวนการ

พิสูจน์ทดสอบว่าจะใช้ได้ผลมากน้อยเพียงใดในบริบทนั้น

3. เป็นสิ่งใหม่ที่ได้รับการยอมรับนำไปใช้แต่ยังไม่เป็นส่วนหนึ่งของระบบงานปกติหากการยอมรับนำไปใช้นั้น ได้กลายเป็นการใช้อย่างเป็นทางการในกระบวนการของที่นั้นแล้ว ก็ไม่ถือว่าเป็นนวัตกรรมอีกต่อไป

4. เป็นสิ่งใหม่ที่ได้รับการยอมรับนำไปใช้บ้างแล้ว แต่ยังไม่แพร่หลาย คือยังไม่เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาเดิมใช้ชื่อว่า โรงเรียนราษฎร์ของวัด เกิดขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่า ด้วยโรงเรียนราษฎร์ของวัด พุทธศักราช 2488 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้มีความพัฒนาดำเนินการดำเนินงานมาโดยตลอด แต่เนื่องจากในช่วงแรกๆ ได้รับอุดหนุนเหมือนโรงเรียนเอกชนทั่วไป และไม่สามารถเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนการสอนจากผู้ปกครองนักเรียนได้ สาเหตุจากผู้ปกครองนักเรียนร้อยละ 95 มีฐานะยากจน จึงทำให้โรงเรียนบางแห่งต้องเลิกกิจการและบางแห่งก็ได้โอนกิจการให้รัฐบาล

ปีการศึกษา 2520 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ได้ออกนโยบายและแผนงานให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2520 จึงได้เพิ่มเติมนโยบายการพัฒนาการศึกษาในด้านปริมาณว่า “จะส่งเสริมการจัดโรงเรียนราษฎร์การกุศลมากขึ้นเป็นพิเศษ” และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้นำงบประมาณเหลือจ่ายมาส่งเสริมโรงเรียนที่อยู่ในโครงการ โดยจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด สื่อวิทยาศาสตร์และวิชาการ ตลอดจนได้ติดตามประเมินผลการบริหารงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามแบบแผนที่วางไว้ โครงการทดลองนี้ได้เป็นที่น่าพึงพอใจในระดับหนึ่ง

แต่ก็ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้รับการพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
- 2) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
- 3) เพื่อเสนอแนะนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed-Method Research Design) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา 2) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา 3) เพื่อเสนอแนะนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาโดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มี 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา แหล่งข้อมูล : หนังสือ บทความ ตำรา งานวิจัย websit เครื่องมือ : แบบศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ : การวิเคราะห์เนื้อหา Content Analysis ผลลัพธ์ที่ได้ : สภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา 2) ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา โดยแจกแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนการกุศล

ของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้บริหารและครูโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน 111 แห่งโดยมีผู้บริหารและครู 5,120 คน ด้วยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) มีระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% โดยได้กลุ่มตัวอย่าง 357 คน เครื่องมือ : แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล : ร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลลัพธ์ที่ได้ : ได้สภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สัมภาษณ์เกี่ยวกับพัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้บริหาร จำนวน 10 คน โดยเลือกแบบเจาะจงซึ่งกำหนดกฎเกณฑ์ในการคัดเลือกเครื่องมือ : แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา Content Analysis ผลลัพธ์ที่ได้ : ได้พัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา 2) ยกย่องนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา แหล่งข้อมูล : ผลลัพธ์จากวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 เครื่องมือ : แบบศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา Content Analysis ผลลัพธ์ที่ได้ : ได้นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา (ฉบับร่างที่ 1) 3) พัฒนาโดยสนทนากลุ่ม แหล่งข้อมูล : ผู้ทรงคุณวุฒิ / นักวิชาการ / ผู้อำนวยการโรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจงกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก เครื่องมือ : แบบสัมภาษณ์ที่ได้จากนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา (ฉบับร่างที่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา Content Analysis ผลลัพธ์ที่ได้ :

ได้นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา (ฉบับร่างที่ 2)

ขั้นตอนที่ 3 เสนอนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา มี 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ตรวจสอบร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้วิจัย แหล่งข้อมูล : อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้วิจัย เครื่องมือ : แบบศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา ผลลัพธ์ที่ได้ : ได้การพัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา 2) แก้ไขปรับปรุงและนำเสนอ แหล่งข้อมูล : อาจารย์ที่ปรึกษา/อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้วิจัย เครื่องมือ : แบบศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูล : การวิเคราะห์เนื้อหา ผลลัพธ์ที่ได้ : ได้การพัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาการวิเคราะห์ฉบับสมบูรณ์

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่ม

1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน 111 แห่ง โดยมีผู้บริหารและครู 5,120 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มทั้งหมดโดยกำหนดสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) มีระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% โดยได้กลุ่มตัวอย่าง 357 คน

3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จำนวน 10 คน ด้วยวิธีการเจาะจงด้วยคุณสมบัติ ได้แก่ เป็นผู้บริหารโรงเรียนมาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี / มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทและผู้ทรงคุณวุฒิ

ทางการบริหารการศึกษาและพระพุทธศาสนา

4) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการสนทนาพูดคุยกันประมาณ 10 รูป/คน ของกลุ่มปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องการพัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

ผลการวิจัย

นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้แก่

1.นวัตกรรมการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้แก่ 1) การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร 2) การรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ 3) การใช้นวัตกรรมการบริหาร 4) การคำนึงถึงมาตรฐานวิชาการ 5) การใช้เทคโนโลยี สื่อ ICT และนวัตกรรมการศึกษา 6) การส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ทางวิชาการ แก่ชุมชน 7) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนการเรียนรู้โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน 8) การจัดทำหลักสูตรพัฒนาผู้เรียนที่เน้นหลักสมรรถนะ ซึ่งเน้นทั้งความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะ (Attribute) ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ฯ เชื่อมโยงกับการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อม นำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ 9) การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนการจัดการเรียนรู้ที่ให้โอกาสผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ 10) การจัดทำผลงานหรือชิ้นงานที่เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัยของยกตัวอย่างนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ในนวัตกรรมการที่ 5 คือ การใช้เทคโนโลยี สื่อ ICT และนวัตกรรมการศึกษา

2.นวัตกรรมการบริหารงานบุคคลโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้แก่

1) การบริหารงานบุคคลในด้านการสรรหาและ

คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้และประสิทธิภาพตอบสนองความต้องการของโรงเรียน 2) การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนโดยมีการคัดเลือกบุคลากรจากฝ่ายต่างๆ ที่เหมาะสม กำหนดหลักสูตร และ Workshop พัฒนาบุคลากร 3) การจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนงบประมาณโดยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการพัฒนาตามหน้าที่และภาระงาน 4) ครูกลุ่มโรงเรียนเวียนสอน 5) ครูพี่ศิษย์น้อง โดยนวัตกรรมการบริหารงานบุคคลโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างนวัตกรรมที่ 4 และ 5 คือ ครูกลุ่มโรงเรียนเวียนสอนและครูพี่ศิษย์น้อง

3. นวัตกรรมด้านการบริหารงบประมาณโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้แก่ 1) การจัดทำงบประมาณรายรับอย่างเป็นระบบ 2) การจัดทำและเสนอของบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ 3) การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดทำเอกสารการเงิน word, excel และ โปรแกรม formula 4) การปฏิบัติตามแผนตรวจสอบและวิเคราะห์โครงการ/กิจกรรม แล้วกำหนดแผนปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรม ให้ความสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าของการจัดทำแผนงาน/โครงการ 5) การกำหนดกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (MTEF) คำนิยาม และลักษณะสำคัญ นวัตกรรมด้านการบริหารงบประมาณโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างนวัตกรรมที่ 5 การกำหนดกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (MTEF) คำนิยาม และลักษณะสำคัญ

4. นวัตกรรมด้านการบริหารงานทั่วไปโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้แก่ 1) การรู้จักมอบอำนาจ และความรับผิดชอบแก่ผู้ที่เหมาะสม 2) การบริการสาธารณะแก่ชุมชน

และสังคม 3) การส่งเสริมสนับสนุนและประสานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น 4) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน 5) การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานทั่วไปเป็นไปตามระบบ PDCA 6) การนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดทำเอกสารรับ-ส่งเอกสารทางราชการ มีระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ 7) การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนเพื่อให้ทันสมัยอยู่เสมอ 8) การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยนวัตกรรมการบริหารงานทั่วไปโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยขอเสนอตัวอย่าง นวัตกรรมที่ 8 การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ดังต่อไปนี้

1. นวัตกรรมด้านการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้แก่ 1) การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร 2) การรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ 3) การใช้ใช้นวัตกรรมทางการบริหาร 4) การคำนึงถึงมาตรฐานวิชาการ 5) การใช้เทคโนโลยี สื่อ ICT และนวัตกรรมทางการศึกษา 6) การส่งเสริมและสนับสนุนความรู้ทางวิชาการ แก่ชุมชน 7) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนการเรียนรู้โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน 8) การจัดทำหลักสูตรพัฒนาผู้เรียนที่เน้นหลักสมรรถนะ ซึ่งเน้นทั้งความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะ (Attribute) ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ฯ เชื่อมโยงกับการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อม นำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ

9) การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนการจัดการเรียนรู้ที่ให้โอกาสผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ 10) การจัดทำผลงานหรือชิ้นงานที่เกิดจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยผู้วิจัยของยกตัวอย่างนวัตกรรมด้านการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ในนวัตกรรมที่ 5 คือ การใช้เทคโนโลยี สื่อ ICT และนวัตกรรมทางการศึกษา

2. นวัตกรรมด้านการบริหารงานบุคคลโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้แก่ 1) การบริหารงานบุคคลในด้านการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้และประสิทธิภาพตอบสนองความต้องการของโรงเรียน 2) การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนโดยมีการคัดเลือกบุคลากรจากฝ่ายต่างๆ ที่เหมาะสม กำหนดหลักสูตร และ Workshop พัฒนาบุคลากร 3) การจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนงบประมาณโดยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการพัฒนาตามหน้าที่และภาระงาน 4) ครูกลุ่มโรงเรียนเวียนสอน 5) ครูพี่ศิษย์น้อง โดยนวัตกรรมการบริหารงานบุคคลโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างนวัตกรรมที่ 4 และ 5 คือ ครูกลุ่มโรงเรียนเวียนสอนและครูพี่ศิษย์น้อง

3. นวัตกรรมด้านการบริหารงบประมาณโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้แก่ 1) การจัดทำงบประมาณรายรับอย่างเป็นระบบ 2) การจัดทำและเสนอของบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ 3) การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดทำเอกสารการเงิน word, excel และ โปรแกรม formula 4) การปฏิบัติตามแผนตรวจสอบและวิเคราะห์โครงการ/กิจกรรม แล้วกำหนดแผนปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรม ให้ความสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าของการจัดทำแผนงาน/โครงการ 5) การกำหนดกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะ

ปานกลาง (MTEF) คำนิยาม และลักษณะสำคัญ นวัตกรรมด้านการบริหารงบประมาณโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างนวัตกรรมที่ 5 การกำหนดกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (MTEF) คำนิยาม และลักษณะสำคัญ

4. นวัตกรรมด้านการบริหารงานทั่วไปโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้แก่ 1) การรู้จักมอบอำนาจ และความรับผิดชอบแก่ผู้ที่เหมาะสม 2) การบริการสาธารณะแก่ชุมชนและสังคม 3) การส่งเสริมสนับสนุนและประสานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น 4) การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน 5) การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานทั่วไปเป็นไปตามระบบ PDCA 6) การนำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดทำเอกสารรับ-ส่งเอกสารทางราชการ มีระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ 7) การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนเพื่อให้ทันสมัยอยู่เสมอ 8) การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยนวัตกรรมการบริหารงานทั่วไปโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยขอเสนอตัวอย่าง นวัตกรรมที่ 8 การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาทั้ง 4 ด้านจะต้องอาศัยผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาร่วมกับครูผู้สอน ผู้ปกครอง วัด และสถานที่ราชการร่วมกันบริหารโดยเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาให้พัฒนา เจริญก้าวหน้าในโลกของการเปลี่ยนแปลงซึ่งผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรณีสถิติ ฐิติกรประภาพงศ์ และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดการเทคโนโลยี

สารสนเทศที่ส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2” พบว่า 1. การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการบริหารจัดการ ตามลำดับ 2. การใช้อินเทอร์เน็ตในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยการใช้บริการเว็บไซต์ไว้เว็บ อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ การใช้บริการสืบค้นข้อมูล การใช้บริการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล และการใช้บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ตามลำดับ 3. การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการพัฒนาบุคลากรตามลำดับ และยังสอดคล้องกับ พรชัย เจดามาน และคณะ ได้ศึกษาการพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 กระบวนทัศน์การพัฒนาทางการศึกษาภายใต้ประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 คือ การเป็นจุดเริ่มต้นยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี การขับเคลื่อนไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง พอเพียงและยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม การขับเคลื่อนเชิงปฏิบัติการที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างการวิจัยและการพัฒนาการศึกษา การฝึกนักกำลังภายใต้แนวคิดประชารัฐ การวิจัยพัฒนาบุคลากรการศึกษา และผู้เรียนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการรู้จักเติมเต็มพอเพียง แบ่งปัน รับผิดชอบและให้คุณค่า การหาความรู้อย่างต่อเนื่อง การมีคุณธรรม วัฒนธรรมภิบาลเพื่อเป็นเกราะคุ้มกัน และการเรียนรู้ในทักษะศตวรรษที่ 21

สรุป

นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ได้แก่ นวัตกรรมด้านการบริหารงานวิชาการ 10 นวัตกรรม เช่น นวัตกรรมที่ 5 คือ การใช้เทคโนโลยี สื่อ ICT และนวัตกรรมทางการศึกษา นวัตกรรมด้านการบริหารงานบุคคล 5 นวัตกรรม เช่น นวัตกรรมที่ 4 และ 5 คือ ครูกลุ่มโรงเรียนเวียนสอนและครูพี่ศิษย์น้อง นวัตกรรมด้านการบริหารงบประมาณ 5 นวัตกรรม เช่น นวัตกรรมที่ 5 การกำหนดกรอบงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้า ระยะปานกลาง (MTEF) คำนิยาม และลักษณะสำคัญ นวัตกรรมด้านการบริหารงานทั่วไป 8 นวัตกรรม เช่น นวัตกรรมที่ 8 การระดมทรัพยากรและความร่วมมือจากชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนโดยเป็นนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเสนอข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมพัฒนาการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้กับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการประเมินผลปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นธรรม อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมกิจการนักเรียน กิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริม

เสริมนักเรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรมด้านต่างๆ เพื่อให้พัฒนาต่อยอดความคิดให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน สังคมและประเทศชาติ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

2. ควรศึกษากระบวนการพัฒนานวัตกรรม

การบริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

3. ควรศึกษานวัตกรรมการบริหารงาน

วิชาการโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษานวัตกรรมการบริหาร

บรรณานุกรม

กรณีสิณี ฐิติกรประภาพงศ์. (2552) และคณะกรรมการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 , สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี บทคัดย่อ.

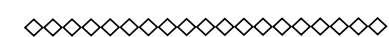
การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง. (2561) .<http://pioneer.netserv.chula.ac.th>. ออนไลน์วันที่ 23 มิถุนายน 2561.

ข้อมูลและกิจกรรมกลุ่มและสมาคมโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา.(2561). **สำนักงานกลุ่มและสมาคมกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา**, (โรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรทอง ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 78 หมู่ที่ 3 ตำบลศรีมหาโพธิ อำเภอสรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี), หน้า 18.

พรชัย เจดามาน และคณะ. การพัฒนาการศึกษาภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 ,บทคัดย่อ รสสุคนธ์ มกรมณี. (2555).การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา. วารสารการศึกษาไทย, 3(1), 30. หน้า 38-40.

ราชบัณฑิตยสถาน,พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศิริวัฒนา อินเตอร์พรี้น, หน้า 610.

สำนักงานกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. (2554). **วาระการประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2554 กลุ่มและสมาคมโรงเรียนเอกชนของวัดในพระพุทธศาสนา**, (พะเยา: สำนักงานกลุ่มโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา, หน้า 5. (เอกสารเย็บเล่ม).

การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลบนโลกไซเบอร์ กรณีศึกษา: การปลอมแปลงหนังสือเดินทาง

IDENTITY THEFT IN CYBER SOCIETY IN CASE STUDY: PASSPORT FRAUD

กิตติยา แก้วมี*

วันรับ 15 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

โลกยุคปัจจุบันเป็นโลกของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างไร้พรมแดนด้วยการเชื่อมโยงโลกเข้าด้วยกันของอินเทอร์เน็ตเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นอย่างมากจนเรียกได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตเพราะการใช้อินเทอร์เน็ตนั้นช่วยอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในการใช้งานเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน อาทิ ข้อมูลส่วนบุคคล หนังสือเดินทาง

บัตรประจำตัวประชาชน หมายเลขประกันสังคม บัตรเครดิต และ รหัสต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะถูกส่งจากคอมพิวเตอร์ของเราไปสู่ระบบอื่น ๆ ที่เป็นตัวรองรับในการจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ จึงทำให้ทุกคนมักจะเชื่อใจและไว้วางใจในการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลออกสู่สาธารณะ และคิดว่าระบบที่ใช้นั้นจะมีความปลอดภัยและปกป้องสิทธิและข้อมูลส่วนบุคคลของตนได้ข้อมูลเหล่านั้นสามารถบอกให้รู้ถึงอัตลักษณ์บุคคลของแต่ละคนได้เป็น

* หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอาชีววิทยาและงานยุติธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, E-mail: kittiya.psed8@gmail.com

อย่างดี และมักจะอยู่ในรูปของเอกสารที่ใช้กันอยู่ เช่น สำเนาบัตรประชาชน หนังสือเดินทาง บัตรเครดิต และในรูปของอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ระบุตัวบุคคลและเชื่อมโยงข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลนั้นจึงทำให้เกิดการโจรกรรมขึ้นเพื่อนำไปใช้ก่ออาชญากรรม หรือที่เรียกว่า การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคล (Identity Theft) หนังสือเดินทางจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ย่อยต่อการโจรกรรม โดยมีรูปแบบในการโจรกรรมด้วยกัน 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การปลอมทั้งเล่ม 2) การปลอมเฉพาะบางส่วน และ 3) การปลอมหน้าเหมือน โดยการปลอมแปลงหนังสือเดินทางเป็นหนึ่งใน 4 ได้แก่ โอนเงินนอก ระบบ ลักลอบเดินทางข้ามประเทศ และจัดหาอาวุธที่กลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติใช้สนับสนุนการก่อการร้าย โดยส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในด้านความน่าเชื่อถือและความมั่นคงของประเทศ ดังนั้น ทุกภาคส่วนจึงจำเป็นต้องก้าวทันเทคโนโลยีและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมถึงการศึกษา ทบทวน และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทันสมัยต่อเหตุการณ์ทั้งในปัจจุบันและมีการคาดการณ์ไปถึงอนาคตในการป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคล

คำสำคัญ: โจรกรรมอัตลักษณ์; อัตลักษณ์; หนังสือเดินทาง; อาชญากรรมไซเบอร์

ABSTRACT

Nowadays is a world of information technology and borderless communication. Internet is connecting the world together. Information technology therefore plays a very important role in daily life and be a part of life. The internet can be facilitates

and responds to human needs for use in exchange of information between them such as personal information, passport, Identity card, Social security numbers, credit cards, and password which make everyone tend to trust and trust in the system for disclosure of personal information to the public. The information which they post on internet can tell the identity of each person as well. Personal Identity usually is in the form of documents, such as Passport, credit card, and in electronic form to identify and associate other information related to that person. Therefore, it was caused of Identity Theft. Passport was also one of factor is easy to do identity theft. There were 3 forms of identity theft through passport: 1) forgery in full, 2) partial forgery, and 3) fake faces. The forging passports as one of 4 identity theft crime, namely informal money transfers Smuggling across countries and procure weapons that transnational crime groups use to support terrorism. It was affected in credibility and national security of Thailand. Therefore, every sector needs to improve within technology and adjust to changes. Including the study, review, and improvement of relevant laws to improve to date with current events and foreseeable future in the prevention and suppression of identity theft.

Keywords: Identity Theft; Identity; Passport; Cyber Crime

Keywords : The use of innovation, Teaching and Learning of Buddhism, Grade 6 Students.

1.บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ล้ำสมัยเป็นอย่างมาก ประกอบกับพัฒนาการที่ก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายได้ก่อให้เกิดนวัตกรรมต่าง ๆ ขึ้นมากมายแต่ในขณะเดียวกัน ก็ได้นำความเสี่ยงมาสู่ผู้ใช้อย่างไม่ทันคาดคิด เพราะปัจจุบันการเข้าถึงข้อมูลเป็นสิ่งที่กระทำได้อย่างง่ายดาย และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลบริษัท รวมถึงข้อมูลอื่นๆ ทั้งทางสังคมออนไลน์และช่องทางอื่น ๆ อย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นโปรแกรมต่าง ๆ บนมือถือและคอมพิวเตอร์ ทุกคนล้วนมีโทรศัพท์มือถือเป็นของตนเอง จึงทำให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมก้มหน้า ทุกคนต่างจดจ่ออยู่กับสิ่งที่อยู่บนหน้าจอ ไม่ว่าจะเป็นข่าวสาร เหตุการณ์บ้านเมือง ตลอดจนข้อมูลที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน จนทำให้เกิดการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการทำร้ายผู้อื่น และก่ออาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์เกิดขึ้น

2.อาชญากรรมไซเบอร์

อาชญากรรมไซเบื่อนั้นมีความหมายที่หลากหลาย ขึ้นกับจุดมุ่งหมายและสถานการณ์ที่ใช้แต่โดยทั่วไปแล้ว จะหมายถึง กิจกรรมที่ผิดกฎหมายใด ๆ ที่ใช้หรือรุกรานระบบและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ รวมไปถึงอินเทอร์เน็ต Capgemini (Capgemini, 2012) ได้จัดอาชญากรรมด้านไซเบอร์เป็น 3 รูปแบบด้วยกัน ได้แก่

1) การทำให้ธุรกิจหยุดชะงักหรือล่มสลาย

(Business disruption and misuse) เช่น การทำให้ระบบคอมพิวเตอร์หยุดการทำงานหรือทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เป็นต้น

2) การหลอกลวงทางออนไลน์ (Online scam) เช่น การทำให้ผู้ใช้หลงเชื่อเพื่อที่จะเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวและข้อมูลสำคัญทางการเงิน และการหลอกลวงสินค้าออนไลน์ เป็นต้น

3) การลักขโมยและฉ้อฉลฉ้อโกงเพื่อผลประโยชน์ (Theft and fraud) เช่น การขโมยอัตลักษณ์ของผู้ใช้เพื่อใช้ในการเปิดบัญชีกับธนาคาร การขโมยทรัพย์สินทางปัญญาหรือความลับทางธุรกิจ หรือ การทำให้เกิดความเสียหายกับหน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น

ซึ่งจากการประเมินของ McAfee (McAfee, 2014) ที่เผยแพร่ในปี 2557 นั้น พบว่าอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ก่อให้เกิดความเสียหายทั่วโลกคิดเป็นมูลค่าระหว่าง 3.75 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา จนถึง 5.75 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อปี โดยในปี 2557 พบว่าคนอเมริกันประมาณ 40 ล้านคน พบว่า ข้อมูลสำคัญของตนได้ถูกขโมย และคนตกรก็ประมาณ 54 ล้านคน ก็ต้องเผชิญกับเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกัน ไม่เพียงเท่านั้นยังมีหลายประเทศในเอเชีย อย่างเช่น เกาหลีและจีน ที่พลเมืองของตนรวมกันประมาณ 40 ล้านคนได้ประสบกับเหตุการณ์ข้อมูลส่วนบุคคลถูกขโมยจากช่องทางอินเทอร์เน็ต โดยในปีที่แล้วคาดว่าเหยื่อจากการโจรกรรมนั้นมีจำนวนสูงถึง 800 ล้านคนและมีมูลค่าความเสียหายสูงถึง 1.6 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา และคาดว่าจะมีแนวโน้มมากขึ้นทุกปี

จะเห็นได้ว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นมักจะเริ่มต้นมาจากการโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลนั่นเอง ซึ่งเป็นภัยคุกคามที่ได้เพิ่มระดับความรุนแรงและมีความซับซ้อนในการโจมตีมากขึ้น ความเสีย

หายที่เกิดจากภัยคุกคามนี้มีผลต่อทุกภาคส่วน เพราะบุคคลทุกคนย่อมเป็นเจ้าของข้อมูลบุคคลของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนดเอกลักษณ์หรือลักษณะของแต่ละบุคคลนั้นให้ถูกจำแนกแยกต่างหากจากบุคคลอื่น ๆ เพื่อระบุตัวตนของบุคคลแต่ละคนที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลบุคคลของตนเองย่อมมีสิทธิที่จะนำอัตลักษณ์บุคคลเหล่านั้นมาเป็นเครื่องแสดงตน และนำไปใช้ในการประกอบธุรกรรมหรือกอนิติสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้ โดยย่อมมีสิทธิหวงและกันไม่ให้ผู้อื่นนำไปใช้ประโยชน์โดยมิชอบและปราศจากการยินยอม อนุญาต ดังนั้น ข้อมูลอัตลักษณ์บุคคลจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อปัจเจกบุคคลทุกคน จึงควรที่จะได้รับความรับรองและคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเหมาะสมเพียงพอ

ดังนั้น อัตลักษณ์บุคคลจึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะปกป้องและป้องกันไม่ให้ผู้ใดมาขโมยเพื่อนำไปใช้ในทางที่ผิด

3. การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลผ่านหนังสือเดินทาง

อัตลักษณ์เป็นเรื่องของลักษณะเฉพาะตัวส่วนบุคคลที่ใช้ระบุตัวตนของแต่ละคน ซึ่งใช้ในการติดต่อสื่อสาร หรือใช้ค้นหาตัวบุคคล หรือเป็นข้อมูลที่ใช้ร่วมกับข้อมูลอื่นเพื่อระบุตัวบุคคลนั่นเอง ซึ่งสิ่งที่สามารถระบุว่าเป็นอัตลักษณ์บุคคลที่บ่งบอกตัวตนนั้น ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ วันเกิด สถานที่เกิด ข้อมูลพันธุกรรม หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน หมายเลขประกันสังคม รหัสผ่าน หนังสือเดินทาง หมายเลขบัตรเครดิต ลายมือ ลายม่านตา และอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถนำมาใช้แยกแยะอัตลักษณ์เฉพาะตัวบุคคลได้ และยังมีประเทศ รัฐ หรือเมืองที่มีถิ่นฐานพำนักอยู่ อายุ เพศ เชื้อชาติ รวมไปถึงการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่

การงาน เหล่านี้ล้วนสามารถบ่งบอกได้ถึงข้อมูลอัตลักษณ์บุคคลเมื่อบุคคลผู้นั้นอาจไม่ประสงค์ออกนามในการกล่าวถึงในบางกรณี อัตลักษณ์บุคคลจึงเป็นข้อมูลที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งของอาชญากรเพื่อสามารถนำไปปลอมแปลงเป็นบุคคลอื่นเพื่อทำการก่ออาชญากรรมต่อไป

ในช่วงที่ผ่านมามักพบเห็นเหยื่อจากการถูกโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลเพิ่มขึ้น อาทิ การปลอมแปลงเพศบัตรของผู้อื่นเพื่อกระทำการสิ่งผิดกฎหมายหรือแก๊งผู้ฉ้อผ่านทางสังคมออนไลน์ต่าง ๆ หรือการเสนอขายสินค้าและบริการโดยปราศจากการยินยอม การปลอมแปลงหนังสือเดินทาง สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นจากการถูกโจรกรรมข้อมูลส่วนตัวทั้งสิ้น การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลส่วนใหญ่ทำไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการก่ออาชญากรรมเกือบจะทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการทำให้เพื่อหลอกให้โอนเงินหรือเปิดบัญชี การปลอมแปลงเพื่อหลบหนีความผิด การหลอกลวงเพื่อให้ผู้อื่นซื้อของ เป็นต้น

จากหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพบว่า การบ่อนทำลายหรือการสร้าง ความหวาดวิตกให้เกิดขึ้นแก่บุคคลซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาตินั้น ล้วนเริ่มต้นจากการโจรกรรมข้อมูลอัตลักษณ์บุคคลเป็นส่วนใหญ่ สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดก็คือ ข้อมูลส่วนตัวตั้งแต่ชื่อ นามสกุล รวมไปถึงเลขประจำตัวต่าง ๆ ซึ่งหนังสือเดินทางถือเป็นสิ่งหนึ่งที่บอกความเป็นอัตลักษณ์บุคคลของผู้นั้น และใช้กันทั่วโลกอย่างเป็นมาตรฐาน

3.1 ความหมายของหนังสือเดินทาง

จากการศึกษาความหมายของคำว่าหนังสือเดินทาง จากพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2547) ได้ให้ความหมายของหนังสือเดินทางไว้ว่าเป็นคำนาม หมายความว่าหนังสือสำคัญประจำตัว ซึ่งทางราชการของประเทศหนึ่งออกให้กับพลเมืองของประเทศนั้น

เพื่อให้ความคุ้มครองในการเดินทางไปในดินแดนต่างประเทศ ทางด้านกระทรวงการต่างประเทศ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2559) ได้ให้ความหมายของหนังสือเดินทางไว้ คือ เอกสารสำคัญประจำตัวที่รัฐบาลประเทศหนึ่งออกให้แก่พลเมืองหรือคนชาติของตน เพื่อใช้แสดงตนในการเดินทางไปต่างประเทศ ในทางปฏิบัติประเทศเจ้าของหนังสือเดินทางจะร้องขอให้ประเทศอื่น ๆ ให้ความสะดวก ความปลอดภัย หรือให้ความช่วยเหลือความคุ้มครองทางกฎหมายขณะที่พลเมืองของตนอยู่ในประเทศนั้น ๆ หนังสือเดินทางต้องได้รับการประทับการตรวจลงตราหรือวีซ่าจากหน่วยงานของประเทศที่จะเดินทางไปเยือน เว้นแต่จะมีความตกลงยกเว้นการตรวจลงตราระหว่างประเทศ

ส่วนความหมายของหนังสือเดินทางตามมาตรา 1 (15) แห่งประมวลกฎหมายอาญาเกิดจากการประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ. ... (ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง) ของหน่วยงานผู้เกี่ยวข้องที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานั้นได้มีการเสนอความเห็นและข้อสังเกตจากหน่วยงาน โดยคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีมีประเด็นที่ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่า ควรกำหนดนิยาม “หนังสือเดินทาง” ให้ครอบคลุมถึงเอกสารที่รัฐบาลออกให้บุคคลที่ไม่มีสัญชาติตนเพื่อใช้แทนหนังสือเดินทางสำหรับคนต่างด้าวผู้ไม่มีสัญชาติตนเพื่อใช้แทนหนังสือเดินทาง เช่น หนังสือเดินทางบุคคลต่างด้าว (Travel document for Alien) หนังสือเดินทางฉุกเฉิน (Emergency Certificate) ฯลฯ ทั้งนี้ ควรให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ

3.2. การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลโดยการปลอมแปลงหนังสือเดินทาง

โดยส่วนใหญ่แล้วในหลาย ๆ ประเทศมักจะใช้หนังสือเดินทางเป็นสิ่งประจำตัวแทนบัตรประชาชน มักจะพบได้ในหลาย ๆ ประเทศ อาทิ ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะรัสเซียและประเทศเครือรัฐเอกราชที่ใช้หนังสือเดินทางเสมือนบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อเป็นเอกสารระบุความเป็นตัวตนของบุคคลนั้น ๆ ตามกฎหมาย และใช้ทั่วไปไม่ใช่เพื่อการเดินทางเข้า-ออกประเทศแต่เพียงเท่านั้นดังนั้น หนังสือเดินทางจึงถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะในบางประเทศใช้หนังสือเดินทางเป็นหลัก อาจใช้แทนใบขับขี่ หรือบัตรประกันสังคมด้วย จึงเป็นเหมือนสิ่งที่บอกความเป็นตัวตนได้นั่นเอง แต่เมื่อหนังสือเดินทางเป็นสิ่งสำคัญ จึงทำให้อาชญากรทั้งหลายมีความต้องการเป็นอย่างมาก อีกนัยหนึ่งคือ หนังสือเดินทาง ย่อมหมายถึง สิ่งยืนยันตัวบุคคลที่เมื่อออกจากประเทศที่เป็นถิ่นพำนักถาวรของตนเอง เป็นพลเมืองของเมือง รัฐ หรือประเทศนั้น ไปยังประเทศอื่น เพื่อให้ได้รับความคุ้มครองตามสิทธิและเสรีภาพที่พึงจะได้ในการเป็นพลเมืองของประเทศที่ตนอยู่ หนังสือเดินทางจึงเป็นสิ่งที่อาชญากรต้องการมากที่สุดเพื่อสามารถนำไปใช้ปลอมแปลงเข้าประเทศอื่น ๆ ต่อไป ทั้งเพื่อก่ออาชญากรรม หลบหนี หรือแม้แต่การฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำผิด

การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลโดยการปลอมแปลงหนังสือเดินทางจึงเป็นอาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รวมไปถึงด้านเศรษฐกิจและด้านอื่น ๆ ด้วย เพราะส่วนใหญ่แล้วมักจะทำกันเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเช่น เหตุการณ์การจับกุมผู้กระทำความผิดชาวอิหร่าน-ปากีสถานรวม 6 ราย ซึ่งเป็นเครือข่ายรายใหญ่ระดับโลกในการปลอมหนังสือเดินทางในนาม “ด็อกเตอร์” ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งผู้ต้องหากลุ่มนี้เป็นที่ยอมรับในทวีป

ยุโรปในการปลอมหนังสือเดินทาง จะทำการปลอมแปลงขายทั่วโลกด้วยคุณภาพที่สูง หรือจากกรณีของเครื่องบินโดยสารโบอิง 777-200 ของสายการบินมาเลเซียแอร์ไลน์ เที่ยวบิน MH370 ขาดการติดต่อสูญหายไปจากเรดาร์ของหอบังคับการบินตั้งแต่ช่วงกลางดึกของวันที่ 8 มีนาคม 2557 หลังขึ้นจากสนามบินที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซียเพื่อไปยังกรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน พร้อมกับลูกเรือและผู้โดยสารรวม 239 ชีวิต พบว่า มีผู้โดยสาร 2 คน ได้ใช้หนังสือเดินทางปลอมในการเดินทาง เป็นต้น หรืออย่างในกรณีของ “แก๊งลูกหมู” ซึ่งเป็นขบวนการส่งคนจีนแผ่นดินใหญ่ไปยังประเทศที่สาม โดยจะทำการจัดหาหนังสือเดินทางของประเทศต่าง ๆ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ไทย ด้วยการซื้อหนังสือเดินทางเล่มจริง และถ้าหากเล่มไหนมีการตรวจลงตราแล้วราคาก็จะสูงขึ้นตามลำดับ แล้วนำมาทำการผ่าเล่ม โดยการเปลี่ยนรูปซึ่งใช้เวลา 2 - 3 วัน จากนั้นเมื่อเอกสารเรียบร้อยแล้วก็จะทำการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองบางคนเพื่อขอผ่านขั้นตอนการตรวจลงตรา โดยจะทำการทำกันเป็นขบวนการเพื่อส่งออกคนไปยังประเทศที่สาม การปลอมหนังสือเดินทางและการให้ความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจึงมักเป็นวิธีที่นิยมมากที่สุดในการส่งคนออกและการลักลอบหลบหนีเข้าเมือง

หนังสือเดินทางนั้นเป็นเอกสารสำคัญที่จะแสดงรายละเอียดของบุคคลที่จะเดินทางเข้าประเทศโดยจะระบุ ชื่อผู้เดินทาง ลายมือชื่อรูปถ่าย อายุ สัญชาติ ศาสนา อาชีพ และ เลขที่หนังสือเดินทาง เป็นต้น เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ใช้แสดงอัตลักษณ์บุคคล ซึ่งนอกจากจะเก็บรายละเอียดส่วนบุคคลแล้วยังสามารถเก็บรายละเอียดทางกายภาพได้อีกด้วยในบางประเทศอย่างเช่น ประเทศอิสราเอล หนังสือเดินทางเก็บ

บันทึกรายละเอียดทางกายภาพ เช่น ความห่างระหว่างดวงตาทั้ง 2 ข้าง และโครงสร้างกระดูกเพื่อป้องกันการปลอมแปลงตัวตนอย่างละเอียด หรือ หนังสือเดินทางของประเทศแคนาดาจะเรืองแสงเวลาส่องกับหลอดไฟอัลตราไวโอเลต ส่วนรัฐบาลประเทศฟินแลนด์ทำรูปกว้างมุสในเล่มและหากกรีดหน้าหนังสือเดินทางด้วยความเร็วจะเหมือนสมุดการ์ตูนเคลื่อนไหวที่เด็ก ๆ สมัยก่อนชอบเล่นและจะเห็นดวงเดินเคลื่อนที่ได้ด้วย ในขณะที่หนังสือเดินทางของประเทศสหรัฐอเมริกาหน้าหนังสือเดินทางแต่ละหน้าจะบรรยายถึงประวัติศาสตร์และเรื่องราวการสร้างชาติ ดังนั้นหนังสือเดินทางแต่ละประเทศจึงมีเอกลักษณ์ของตนเองที่แตกต่างกันและยากแก่การปลอมแปลง

จากกรณีดังที่กล่าวมา พบว่า ประเทศไทยนั้นได้ขึ้นชื่อว่าเป็นทั้งแหล่งผลิตรายใหญ่เพื่อส่งออกเป็นทางผ่านสำหรับให้องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเข้ามาปลอมแปลง และเป็นปลายทางที่รับแรงงานต่างด้าวหรือคนหลบหนีเข้าเมืองไม่ว่าจะเป็นในกรณีของการค้ามนุษย์ การจ้างแรงงาน หรืออื่นใดก็ตามด้วยหนังสือเดินทางปลอม โดยสาเหตุหลักของการปลอมแปลงหนังสือเดินทางส่วนใหญ่ก็เพื่อใช้ในการก่ออาชญากรรมข้ามชาติ เช่น การค้ามนุษย์ การขนส่งอาวุธ ยาเสพติด และใช้ในการหลบหนีเพื่อผ่านดินแดนไปยังประเทศโลกที่สาม แต่ถึงแม้จะยากต่อการปลอมแปลงแต่ก็ยังมีกลุ่มอาชญากรที่สามารถปลอมแปลงหนังสือเดินทางเพื่อจุดประสงค์ในการก่ออาชญากรรมและอื่น ๆ โดยมีวิธีการปลอมแปลง 3 รูปแบบ (Esteves, 2012) ดังนี้

1) การปลอมทั้งเล่ม หมายถึง การทำซ้ำดัดแปลงใหม่หมดทั้งเล่ม เป็นการทำเล่มหนังสือเดินทางขึ้นมาใหม่ ทั้งรูปภาพ ลายมือชื่อตลอดจนขั้นตอนการผลิต

2) การปลอมเฉพาะบางส่วน หรือการ

ผ่าเล่ม เป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก วิธีการ คือ จะเป็นการใช้หนังสือเดินทางจริงของผู้อื่นโดยเปลี่ยนภาพให้เป็นของลูกค้ำ และสอดแทรกกระดาษปลอมบางหน้า ทำให้รูปเล่มหนังสือเดินทางเหมือนจริง ซึ่งการปลอมลักษณะนี้ต้องมีการแสกนข้อมูลและใช้ทักษะในงานด้านศิลป์เพื่อทำการปลอมให้เหมือนจริง โดยหนังสือเดินทางที่จะนำมาปลอมแปลงได้นั้น จะได้มาจากการขโมยเล่มตัวจริง เมื่อได้มาแล้วจะทำการเปลี่ยนเฉพาะใบหน้าของเจ้าของหนังสือ โดยจะขายฉบับละ 10,000 บาท ขึ้นไป ซึ่งต่างจากการปลอมทั้งเล่มที่ขายในราคาหลักพันต่อเล่ม โดยเริ่มตั้งแต่ 3000 บาทขึ้นไป

3) การปลอมหน้าเหมือน โดยหนังสือเดินทางจะเป็นฉบับจริงทั้งเล่ม แต่ให้ผูครอบครองหรือลูกค้ำที่มีหน้าตาคล้ายคลึงกับบุคคลในภาพถ่ายหนังสือเดินทางนำไปใช้แทน ซึ่งราคาจะสูงกว่าอีก 2 วิธี ดังกล่าว โดยนักปลอมแปลงจะเลือกประเทศที่มีหนังสือเดินทางที่ยังไม่ได้มาตรฐาน หรือประเทศที่ไม่มีสถานทูตในประเทศไทย เพราะเห็นว่า การตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองของประเทศไทยสามารถกระทำได้ยาก

ซึ่งแหล่งที่มาของหนังสือเดินทางที่จะใช้สำหรับการปลอมแปลงนั้น สามารถกระทำได้ในหลายช่องทาง อาทิ คนร้ายขโมยหนังสือเดินทางไปจริงโดยอาจจะกระทำการปล้น จี้ ชิงทรัพย์ เพื่อให้ได้มาแล้วนำไปปลอมแปลงหนังสือเดินทาง หรือเจ้าของหนังสือเดินทางนำไปขายให้กับผู้ผลิตหรือตัวแทนด้วยตนเอง แล้วไปแจ้งความว่าหายเพื่อขอทำใหม่ หรือ การขโมยหนังสือเดินทางจากการที่นักท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้หนังสือเดินทางเพื่อเป็นเอกสารสำคัญในการจองรถ จองโรงแรม ทำให้ต้องวางหนังสือเดินทางไว้เพื่อเป็นการรับประกันยังสถานที่ให้บริการเหล่านั้น เป็นต้น

เมื่อได้ทำการปลอมแปลงหนังสือเดินทางแล้วตามที่ถูกค้าต้องการ ก็จะทำให้การส่งสินค้าไปยังแหล่งค้าหรือลูกค้ำโดยอาจจะส่งผ่านตัวแทน หรืออาศัยคนลักลอบนำเข้าส่งออกประเทศไทยโดยไม่ผ่านช่องทางตรวจคนเข้าเมือง หรือใช้ช่องทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ทะเล เป็นต้น เพื่อส่งต่อไปยังปลายทาง ซึ่งตามพื้นที่ชายแดนมักจะตรวจพบเป็นจำนวนมาก จะเห็นได้จากหลาย ๆ ข่าวที่ปรากฏ อาทิ พื้นที่ชายแดนอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว พื้นที่ด่านแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งพื้นที่บริเวณชายแดนเหล่านี้มักจะเป็นแหล่งผลิต หรือเป็นตัวแทนของแหล่งผลิตหนังสือเดินทางปลอมเพื่อไว้ขายสำหรับแรงงานต่างด้าวที่ต้องการเข้ามาทำงานในประเทศเป็นส่วนใหญ่ โดยมีการเก็บค่าบริการโดยเฉลี่ยตั้งแต่หลักร้อยจนถึงหลักหมื่น ขึ้นกับรูปแบบลักษณะของหนังสือเดินทางที่ต้องการ เพราะในบางครั้งใช้แค่เพียงหนังสือผ่านทาง ราคาจะถูกกว่าหนังสือเดินทางทั้งเล่ม

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการตรวจสอบหนังสือเดินทาง (Document Examination Center : DEC) (สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, 2559) ซึ่งเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2543 ณ ท่าอากาศยานกรุงเทพ (ดอนเมือง) โดยความร่วมมือของการท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย (บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)) และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง จากนั้นเมื่อมีการเปิดใช้สนามบินสุวรรณภูมิอย่างเป็นทางการ ศูนย์ปฏิบัติการตรวจสอบหนังสือเดินทางจึงได้ย้ายที่ทำการมายังท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง 2 ได้มอบหมายงานให้ศูนย์ปฏิบัติการตรวจหนังสือเดินทางขึ้นตรงกับกองกำกับการสืบสวนปราบปราม มีเครื่องตรวจสอบเอกสาร อุปกรณ์ และหนังสือเดินทางตัวอย่าง (Specimens) ของประเทศต่าง ๆ บางประเทศ

และบางรุ่น เพื่อใช้เปรียบเทียบในการตรวจสอบหนังสือเดินทางต้องสงสัย ซึ่งขณะนี้มียูในระบบแพ้มบัญชีเอกสารจำนวนทั้งสิ้น 104 ประเทศ

4. ผลกระทบต่อประเทศไทย

จากที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า การโจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลผ่านการใช้หนังสือเดินทางนั้น เป็นปัญหาใหญ่และสำคัญมากของประเทศในขณะนี้ เนื่องด้วยไทยมีการเปิดการค้าอย่างเสรีกับประเทศอื่น ๆ ทำให้การเข้าออกเป็นไปได้โดยง่าย ประกอบกับเป็นศูนย์กลางคมนาคมของภูมิภาค จึงทำให้ดึงดูดนักลงทุนและนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเข้ามามากมายโดยมีการงดเว้นการขอการตรวจลงตราล่วงหน้าสำหรับบางประเทศตามข้อตกลงอาชญากรจึงใช้ช่องโหว่นี้ในการแฝงตัวเข้ามาเพื่อก่ออาชญากรรม ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ การลักลอบหนีเข้าเมือง การยกเว้นการตรวจลงตราให้แก่บางประเทศโดยเฉพาะประเทศทางแถบยุโรป จึงทำให้มีทั้งนักท่องเที่ยวและนักลงทุนต่างเข้ามาในไทยอย่างล้นหลาม ประกอบกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยและวิวัฒนาการทางด้านสารสนเทศที่ก้าวหน้า ทำให้รูปแบบและวิธีการในการปลอมแปลงหนังสือเดินทางมีมากมายและแนบเนียนกว่าสมัยก่อน ในขณะที่ประเทศไทยนั้นเครื่องมืออุปกรณ์ยังคงก้าวตามไม่ทันต่อปัจจุบัน การขาดทักษะและความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการทำหน้าที่ตรวจสอบ จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอ ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกรักในหน้าที่ของตนเอง เพราะส่วนหนึ่งที่ทำให้การปลอมแปลงหนังสือเดินทางเป็นเรื่องธรรมดาของประเทศจนได้รับการขนานนามว่า ประเทศไทยเป็นสวรรค์ของการปลอมหนังสือเดินทางและเป็นสิ่งที่เราต้องยอมรับนั้น ก็มาจากการให้ความร่วมมือของเจ้าหน้าที่บางส่วนที่ทำการทุจริตนั่นเอง และการขาดการเชื่อมโยง

ข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน จึงทำให้ต่างคนต่างทำหน้าที่ของตนเอง เมื่อเกิดเป็นคดีความก็ต้องเป็นไปตามขั้นตอน ซึ่งในบางครั้งใช้เวลานานมากในกระบวนการยุติธรรมจนผู้ต้องหาเดินทางหลบหนีและไปก่ออาชญากรรมในอีกประเทศหนึ่งได้

การโจรกรรมเอกลักษณ์บุคคลจึงเป็นหนึ่งในอาชญากรรมที่เติบโตเร็วที่สุดในปัจจุบัน และสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน โดยจำนวนคดีการโจรกรรมข้อมูลเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่อินเทอร์เน็ตเน้นในเรื่องการเข้าถึงข้อมูลที่สะดวก ง่าย และรวดเร็ว และยังมีกรณีที่ผู้บริสุทธิ์ต้องถูกจำคุก เนื่องจากผู้ที่โจรกรรมอัตลักษณ์บุคคลไปนั้นได้ใช้ชื่อของบุคคลเจ้าของเดิมไปก่ออาชญากรรมหรือกระทำความผิดกฎหมาย และอีกสาเหตุที่ประเทศไทยตกเป็นเป้าหมายการปลอมหนังสือเดินทางของมาเฟียข้ามชาติก็เนื่องมาจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมาก ทำให้สามารถโจรกรรมทรัพย์สินและเอกสารของเหยื่อได้ง่าย โดยพนักงานโรงแรม มัคคุเทศก์ และหญิงบริการต่าง ๆ กระทำโดยการโจรกรรมทรัพย์สินและเอกสารของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการตรวจสอบการเดินทางซึ่งเป็นเป้าหมายของการโจรกรรม ซึ่งกลุ่มมาเฟียข้ามชาติมีความชำนาญในการปลอมแปลงเอกสารบุคคลเพื่อใช้ขึ้นเงินเช็คเดินทางที่ถูกโจรกรรมมา บัตรเครดิตก็เป็นอีกหนึ่งสิ่งที่ใช้ในการเดินทางแทนเงินสด กลุ่มมาเฟียข้ามชาติจึงใช้ความเชี่ยวชาญในการปลอมแปลงหนังสือเดินทางและเอกสารต่าง ๆ ตามที่ลูกค้าต้องการ จากการนำหนังสือเดินทาง ใบขับขี่ และบัตรประชาชน จากต่างประเทศเข้ามาปลอมแปลงและขายให้กับผู้ที่ต้องการ ซึ่งรวมถึงองค์กรอาชญากรข้ามชาติที่ส่วนใหญ่เป็นคนเอเชียใต้และตะวันออกกลาง

เนื่องจากประเทศไทยมีการพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจอยู่ตลอดเวลาเป็นพลวัตเช่นเดียวกันกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งมีบทบาทระหว่างกัน อีกทั้ง ไทยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม จึงทำให้เกิดผลกระทบอย่างมากมายต่อประเทศในหลายด้าน อาทิ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดระบบผูกขาดในทางเศรษฐกิจ เพราะการมีข้อมูลส่วนบุคคลย่อมกระทบถึงการทำงานของทุกฝ่าย ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่ทุกสำนักงาน ทุกบริษัทต้องมี เมื่อถูกโจรกรรมไปแล้วย่อมทำให้ไม่เกิดความปลอดภัยในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลสถานะทางการเงิน เครดิตบูโร เป็นสิ่งที่สามารถส่งผลถึงสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันได้ จะเห็นได้จากการเมื่อมีการปลอมแปลงหนังสือเดินทางนั้น จะยังไม่ส่งผลในตอนแรกที่ขโมยเหมือนกับอาชญากรรมทั่วไป แต่จะเป็นผลกระทบที่ส่งผลขยายวงกว้างซึ่งอาจไม่เกี่ยวกับเฉพาะบุคคล เช่น นักท่องเที่ยวถูกขโมยหนังสือเดินทาง อาจเห็นว่าเป็นเรื่องปกติทั่วไป แต่นั่นคือการส่งผลให้ภาพลักษณ์ของประเทศขาดความน่าเชื่อถือ เพราะไม่มีการดูแลด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว หรือในกรณีการเกิดเหตุระเบิดที่สี่แยกราชประสงค์ จะเห็นได้ว่า เกิดจากกลุ่มผู้ไม่หวังดีทำการปลอมหนังสือเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเพื่อก่อเหตุ หลังจากเกิดเหตุทำให้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ นักท่องเที่ยวลดลง การค้าขายชะลอตัวเป็นอย่างมาก และทำให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณสำหรับการป้องกันปราบปราม ทำให้รัฐต้องสิ้นเปลืองเงินรายได้ในด้านการจัดการและการป้องกันประเทศ รวมถึงนักลงทุนต่างชาติเกิดความลังเลในการเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ทำให้ส่งผลกระทบต่อกิจการโดยเฉพาะ SMEs ทำให้ขาดทุนและปิดตัวไปในที่สุดเป็นจำนวนมาก

ผลกระทบอีกด้านหนึ่งที่ค่อนข้างรุนแรงก็

คือ ด้านความมั่นคงของประเทศ เพราะข้อมูลถือเป็นสิ่งสำคัญของทุกประเทศ เมื่อเกิดเหตุการณ์โจรกรรมข้อมูลจึงทำให้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและความมั่นคงของชาติในการที่จะป้องกันประเทศ เพราะข้อมูลอัตลักษณ์บุคคลของประเทศนั้นก็คือข้อมูลของประชาชนทั่วไป ข้อมูลหน่วยงานราชการ และส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงข้อมูลของทางสถาบันการเงิน สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้ทราบว่าเป็นประเทศนั้นจะมีการพัฒนาประเทศไปในแนวทางใด มีอาวุธสรรพกำลังต่าง ๆ ความสามารถทางการทหารเป็นอย่างไร รวมไปถึงข้อมูลการเงินการธนาคาร เมื่ออาชญากรได้สิ่งเหล่านี้ไปจะนำไปดัดแปลงและส่งต่อ หรือทำการปลอมแปลงเอกสารรวมไปถึงหนังสือเดินทางเพื่อเข้ามาหาประโยชน์ในประเทศได้ จึงเป็นเหตุให้เกิดความไม่สงบภายในประเทศและเกิดการแทรกแซงจากต่างประเทศได้

5. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การโจรกรรมมักจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการและรูปแบบในการโจรกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ เพราะวิธีการและรูปแบบเดิม ๆ อาจใช้ไม่ได้ เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและการเข้มงวดขึ้นของทางภาครัฐ ดังนั้น ภาครัฐจึงจำเป็นต้องก้าวทันเทคโนโลยีและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพราะเทคนิคบางอย่างนั้น อาชญากรมักจะล้ำสมัยเกินกว่าที่ผู้เกี่ยวข้องจะป้องกันได้ จึงควรทำงานในเชิงรุกมากกว่าเชิงรับเพื่อให้รู้เท่าทันเทคนิคและวิธีการ ตลอดจนตัวอาชญากร เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความชำนาญทั้งในด้านทักษะและความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการศึกษา ทบทวน และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ทันสมัยต่อเหตุการณ์ทั้งในปัจจุบันและมีการคาดการณ์ไปถึงอนาคต

การจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนสำคัญ เพราะในบางครั้งในการดำเนินคดี พยานหลักฐานหรือวัตถุพยานที่ใช้ในการพิสูจน์หลักฐานนั้นไม่มีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากการขาดการครอบครองวัตถุพยานตามหลักสากล ซึ่งเป็นการพิสูจน์ความเชื่อมโยงของพยานหลักฐานกับการกระทำความผิด ดังนั้น การฝึกอบรมจึงเป็นอีกทางหนึ่ง รวมถึงการมีระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนในการบันทึกหลักฐานตามลำดับเวลา เพื่อแสดงถึงรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนและพิสูจน์การเชื่อมโยงหลักฐานดังกล่าวกับการกระทำความผิดนั้น ๆ เพราะถ้าหากขาดการต่อเนื่องของการครอบครองวัตถุพยานเมื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในชั้นศาล พยานหลักฐานย่อมไม่เป็นที่น่าเชื่อถือในชั้นศาลนั่นเอง

รวมไปถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่รวดเร็วและล้ำสมัยกว่าประเทศไทย และทำการเปิดเครือข่ายกับต่างประเทศให้ได้มากที่สุดเพื่อสร้างความร่วมมือทั้งทางยุโรป สหรัฐอเมริกา รวมถึงเอเชียด้วยเช่นกัน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และการทำงานระหว่างกัน รวมถึงการสร้างเครือข่ายพันธมิตรในการประสานงานให้ความช่วยเหลือ

โดยสร้างความร่วมมือกันทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน อย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้การรวบรวมพยานหลักฐาน ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ยุ่งยากซับซ้อนให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็ว และเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่าย

ดังนั้น การปลอมแปลงหนังสือเดินทางจึงเป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ในหลายด้านที่ส่งผลกระทบต่อคนไทยในหลายด้านที่ส่งผลกระทบต่อคนไทยในชาติและคนชาติเดียวกันที่อยู่ในต่างประเทศอย่างแน่นอน และบั่นทอนความเข้มแข็งของสถาบันทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงลดระดับความน่าเชื่อถือของรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อย และคุ้มครองประชาชนภายในรัฐจนอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ เพราะอาจถูกแทรกแซงได้ง่าย รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ อาชญากรมักจะมียุทธศาสตร์เพื่อว่าจ้างมืออาชีพในการร่วมกระทำความผิดเพื่อแลกกับการลดขั้นตอนการตรวจสอบหรือการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด จึงทำให้เกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็วของอาชญากรรมนี้และแพร่หลายไปยังทุกส่วนของโลกยากที่จะแก้ไขหรือทำให้หมดไปได้

บรรณานุกรม

- ราชบัณฑิตยสภา, สารานุกรมราชบัณฑิตยสภา พิมพ์ครั้งที่ 4 แก้ไขเพิ่มเติม (กรุงเทพมหานคร 2547), น 257.
- สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, การตรวจสอบหนังสือเดินทางปลอม, ศูนย์ปฏิบัติการตรวจสอบหนังสือเดินทาง (Document Examination Center : DEC) [ออนไลน์], 1 ธันวาคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.imm2crime.org/15375317/ศูนย์ปฏิบัติการตรวจสอบหนังสือเดินทาง>.
- สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง [ออนไลน์], 1 ธันวาคม 2559, แหล่งที่มา <http://www.imm2crime.org/15375318/ความผิดเกี่ยวกับหนังสือเดินทาง> อภิญา เพื่อพิสูจน์ (2546). อัตลักษณ์: การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการสภาวิจัย แห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา.
- สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง, ศูนย์ปฏิบัติการตรวจสอบหนังสือเดินทาง (Document Examination Center : DEC) [ออนไลน์], 1 ธันวาคม 2559. แหล่งที่มา <http://www.imm2crime.org/15375317/ศูนย์ปฏิบัติการตรวจสอบหนังสือเดินทาง>.
- Helena Esteves, Introduction to Fraudulent Methods used in Travel, Identity and Visa Documents} ICAO Regional Seminar on MRTDs, Biometrics and Border Security, 2012.
- Net Losses: Estimating the Global Cost of Cybercrime, June 2014, McAfee.
- Smith, G. (2006). Erving Goffman. New York: Routledge.
- Using Insurance to Mitigate Cybercrime Risk: Challenges and recommendations for insurers, 2012, Capgemini.

แนวทางการเตรียมและการส่งต้นฉบับ วารสาร บัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1. หลักเกณฑ์ในการลงตีพิมพ์ต้นฉบับ

- 1.1 ต้นฉบับที่ส่งมาเพื่อพิจารณาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดวารสารหนึ่งมาก่อน
- 1.2 ต้นฉบับที่ส่งมาเพื่อพิจารณาต้องไม่อยู่ระหว่างเสนอขอตีพิมพ์ในวารสารอื่น
- 1.3 เนื้อหาในต้นฉบับควรเกิดจากการสังเคราะห์ความคิดขึ้น โดยผู้เขียนไม่ได้ลอกเลียนหรือดัดทอนมาจากผลงานวิจัยของผู้อื่นหรือจากบทความอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือปราศจากการอ้างอิงที่เหมาะสม
- 1.4 ต้นฉบับต้องเป็นไปตามรูปแบบของต้นฉบับตามข้อกำหนดในระเบียบการส่งต้นฉบับ
- 1.5 ต้นฉบับต้องถูกปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิก่อนจึงจะได้ตีพิมพ์
- 1.6 ต้นฉบับที่ได้แก้ไขแล้วต้องผ่านตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

2. ระเบียบการส่งต้นฉบับ

กองบรรณาธิการได้กำหนดระเบียบการส่งต้นฉบับไว้ให้ผู้เขียนยึดเป็นแนวทางในการส่งต้นฉบับสำหรับการตีพิมพ์บทความลงวารสาร บัณฑิตศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ส่งบทความใช้เป็นรูปแบบในการเขียนบทความได้ถูกต้องตามรูปแบบของวารสาร บัณฑิตศาสตร์ โดยมีระเบียบการดังนี้

2.1 การเตรียมต้นฉบับมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 การจัดรูปแบบหน้าของบทความบทความต้องจัดส่งในรูปแบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์โดยพิมพ์บทความในกระดาษ A4 ขนาด 210 มม. x 297 มม. (8.27 นิ้ว x 11.69 นิ้ว) บทความมีจำนวน 15 หน้า รูปแบบการพิมพ์เป็นแบบ 1 คอลัมน์ส่วนที่ยกเว้นสำหรับการพิมพ์แบบสองคอลัมน์คือ ชื่อบทความ ชื่อผู้เขียน สถาบัน และอีเมลล์และรูปประกอบหรือตารางขนาดที่มีขนาดใหญ่กำหนดระยะห่างของขอบกระดาษ ด้านบน ด้านขวา และด้านล่าง ให้มีขนาด 2.0 ซม. และด้านซ้าย 2.5 ซม. จัดระยะระหว่างบรรทัดเป็นหนึ่งเท่า (Single) จัดย่อหน้า แบบชิดขอบและจัดส่งมาทั้ง 2 รูปแบบคือ (1) เอกสารที่จัดทำในโปรแกรม Microsoft Word บันทึกมาในรูปแบบ ไฟล์นามสกุล ".doc", หรือ ".docx", (Microsoft Word เวอร์ชัน 2003 หรือเวอร์ชันใหม่กว่า) (2) เอกสารเดียวกันกับข้อ 1. แต่บันทึกมาในรูปแบบ Acrobat file (*.pdf)

2.1.2 รูปแบบการพิมพ์

- ชื่อบทความและชื่อผู้แต่ง
- ชื่อบทความ พิมพ์ด้วยอักษรTH Sarabun New ขนาด18บรรทัดต่อมาพิมพ์ชื่อภาษาอังกฤษ
- บทความด้วยอักษรแบบTH Sarabun New ขนาด 16
 - ชื่อผู้แต่ง พิมพ์ด้วยอักษรTH Sarabun New ขนาด 16
 - ชื่อหน่วยงาน พิมพ์เป็นเชิงอรรถด้านล่างของหน้าแรก
 - หัวข้อหลัก พิมพ์ด้วยอักษร TH Sarabun New ขนาด 18 ตัวหนา ทุกหัวข้อขึ้นต้นด้วยตัวเลขตามด้วย) เช่น1), 2) เว้นหนึ่งเคาะแล้วตามด้วยชื่อหัวข้อ
 - หัวข้อย่อยระดับที่ 1 พิมพ์ด้วยอักษรTH Sarabun New ขนาด16ตัวหนา เช่น 2.1), 2.2) เว้นหนึ่ง เคาะแล้วตามด้วยชื่อหัวข้อหัวข้อย่อยระดับที่2 พิมพ์ด้วยอักษรTHSarabunNew ขนาด16 เช่น2.1.1, 2.1.2
- ส่วนเนื้อความ: พิมพ์ด้วยตัวอักษรTH Sarabun New ขนาด16 โดยไม่ต้องเว้นย่อหน้า
- เชิงอรรถ:อยู่ด้านล่างของหน้ากระดาษที่มีการอ้างอิง ใช้อักษรTH Sarabun New ขนาด12
- การเว้นวรรคระหว่างหัวข้อและย่อหน้า:การเว้นบรรทัดเปล่าใช้ตัวอักษรTHSarabunNew ขนาด 16 ระหว่างแต่ละหัวข้อและย่อหน้า

2.1.3 รูปประกอบและตาราง จัดรูปประกอบและตารางในส่วนที่มีการกล่าวถึงเป็นครั้งแรก หากรูปประกอบและตารางมีขนาดกว้างสามารถวางทับ 2 คอลัมน์ได้

- ตาราง ให้ระบุหมายเลขกำกับตารางพร้อมกับชื่อตารางด้วยตัวอักษร TH Sarabun New ขนาด 14 สำหรับภาษาไทย ชิดซ้าย ไว้เหนือตาราง โดยจัดตารางไว้กลางคอลัมน์ เว้น ช่องว่างเหนือและใต้ตารางไว้จำนวน1บรรทัด
- รูปประกอบให้ระบุหมายเลขกำกับรูป พร้อมกับชื่อรูปด้วยตัวอักษร TH Sarabun New ขนาด 14 ชิดซ้าย ตัวเอียง ใต้รูปประกอบ เว้นช่องว่างเหนือและใต้รูปประกอบไว้จำนวน 1บรรทัด

2.1.4 เอกสารอ้างอิง ให้เขียนตามระบบ APA. ซึ่งกำหนดโดย (American Psychological Association)

การอ้างอิงในบทความให้เขียนใสในวงเล็บ(ผู้เขียน,ปี)หรือ(ผู้เขียน,ปี:หน้า)หากมีชื่อผู้เขียนปรากฏ ในบทความให้ใช้ผู้เขียน (ปี) หรือ ผู้เขียน (ปี: หน้า) รายการอ้างอิงแบบเต็มจะต้องระบุไว้ในส่วน เอกสารอ้างอิง จัดเรียงตามลำดับตัวอักษรของชื่อผู้เขียน

2.1.5 ภาคผนวก หากมีภาคผนวก ให้ใส่ ไว้หลังจาก บรรณานุกรม และใส่ ชื่อภาคผนวกดังนี้ ภาคผนวก

ก: ชื่อภาคผนวก

3. การเรียงลำดับเนื้อหาต้นฉบับ

เนื้อหาภาษาไทยที่มีคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ควรแปลเป็นภาษาไทยให้มากที่สุด(ในกรณีที่คำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นคำเฉพาะที่แปลไม่ได้หรือแปลแล้วไม่ได้ความหมายชัดเจนให้ทับศัพท์ได้) และควรใช้ภาษาที่ผู้อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจนหากใช้คำย่อต้องเขียนคำเต็มไว้ครั้งแรกก่อนเนื้อหาต้องเรียงลำดับ ดังนี้

- ชื่อเรื่องควรสั้น และกะทัดรัด ความยาวไม่ควรเกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน
- ชื่อผู้เขียนเป็นภาษาไทยไม่ต้องระบุค่านำหน้า
- บทคัดย่อ เขียนทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่อง อ่านและเข้าใจง่าย ความยาวไม่ควรเกิน 250 คำ หรือ 15 บรรทัด โดยให้นำบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อน บทคัดย่อ ภาษาอังกฤษ (Abstract) ซึ่งแปลจากบทคัดย่อภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษต้องมีเนื้อหาตรงกัน ใช้อักษรตัวตรง
- บทนำ เป็นส่วนของเนื้อหาที่บอกความเป็นมา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย และควรอ้างอิง งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย
- กรณียุทธศาสตร์วิจัยเชิงปริมาณ ให้ระบุวัตถุประสงค์ให้ชี้แจงถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา/วิจัย วิธีการ ดำเนินการวิจัยควรอธิบายกรอบแนวคิดการวิจัย การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ที่มาของกลุ่มตัวอย่าง แหล่งที่มาของข้อมูล การเก็บและรวบรวมข้อมูลการใช้เครื่องมือสถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ ข้อมูล ผลการวิจัย เป็นการเสนอสิ่งที่ได้จากการวิจัยเป็นลำดับอาจแสดงด้วยตารางกราฟ แผนภาพ ประกอบการอธิบาย ทั้งนี้ถ้าแสดงด้วยตาราง ควรเป็นตารางแบบไม่มีเส้นขอบตารางด้านซ้ายและขวา หัวตารางแบบธรรมดาไม่มีสีตารางควรมีเฉพาะที่จำเป็นไม่ควรเกิน5ตารางสำหรับรูปภาพประกอบ ควรเป็นรูปภาพขาว-ดำ ที่ชัดเจนและมีคำบรรยายใต้รูปกรณีที่จำเป็นอาจใช้ภาพสีได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ เป็นการสรุปผลที่ได้จากการวิจัย ควรมีการอภิปรายผลการวิจัยว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด และควรอ้างทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสนับสนุน ผลการวิจัย เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจ ควรแสดงการอภิปรายผล อีกทั้งแสดงให้เห็นถึงการนำผลการวิจัย ไปใช้ประโยชน์ในข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต - กรณียุทธศาสตร์วิจัยเชิงคุณภาพ รูปแบบจะคล้ายกับเชิงปริมาณแต่บทความเชิงคุณภาพ อาจจะไม่สถิติ ที่ใช้ในการวิจัยแต่ต้องมีกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเขียนโจทย์ปัญหาคำถามในการวิจัยวิธีดำเนินการ วิจัยที่ถูกต้องตามรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพ
- กรณียุทธศาสตร์วิชาการ ให้ระบุรายละเอียดเพิ่มเติมจากรูปแบบบทความวิจัย เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ของเรื่อง บทสรุปและเอกสารอ้างอิง

ทั้งนี้ผู้ส่งบทความสามารถดาวน์โหลดรูปแบบการเขียนบทความได้บนเว็บไซต์ของ วารสารบัณฑิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

4. การนำส่งบทความต้นฉบับ

ผู้เขียนส่งต้นฉบับที่พิมพ์ตามข้อกำหนดของรูปแบบวารสารเรียบร้อยแล้วให้สมัครสมาชิกในระบบวารสารออนไลน์โดยเข้าไปที่เว็บไซต์<http://gsj.mbu.ac.th> เมื่อสมัครเรียบร้อยแล้ว Submit บทความเข้าไปในระบบวารสารออนไลน์และdownloadแบบฟอร์มเสนอบทความในระบบแล้วกรอกข้อมูลส่งมาพร้อมกับบทความต้นฉบับมาที่ E-mail:buth505@gmail.com และ pensri.2508@gmail.com

5. เกณฑ์การพิจารณา

ต้นฉบับจะได้รับการอ่านประเมิน โดยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมหาวิทยาลัยในสาขาวิชานั้น ๆ จำนวน 2 ท่าน ต่อเรื่องและส่งผลการประเมินคืนผู้เขียนเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไข โดยมีหลักการดังนี้

5.1 กองบรรณาธิการจะพิจารณาตรวจสอบบทความในเบื้องต้นภายใน 7-10 วันหลังจากได้รับต้นฉบับแล้ว

5.2 บทความที่ได้รับการตอบรับจากกองบรรณาธิการแล้ว กรรมการกลั่นกรองบทความจะคัดเลือก ผู้ทรงคุณวุฒิ จากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยในสาขาวิชานั้นๆ จากนั้นจะส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา โดยมีกำหนดเวลา ภายใน 15 วัน

5.3 ถ้ามีข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนแก้ไข ภายใน 7 วัน

5.4 สำหรับบทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิกองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนทราบ ไม่โดยไม่มี การส่งต้นฉบับคืนแก่เจ้าของบทความ

6. ขั้นตอนการแจ้งผลและแก้ไขบทความ

กองบรรณาธิการจะแจ้งผลการพิจารณาตามชื่อ ที่อยู่หมายเลขโทรศัพท์และ E-mail address ที่ระบุไว้ในแบบฟอร์มเสนอบทความ ในส่วนของการแก้ไข เจ้าของบทความต้องแก้ไขบทความให้ถูกต้องตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำส่งภายในระยะเวลาที่กำหนด(การแก้ไขอาจมีมากกว่า 1 ครั้ง)

7. ลิขสิทธิ์

ต้นฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร บัณฑิตศาสตร์ ถือเป็นกรรมสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย ห้ามนำข้อความทั้งหมดหรือบางส่วนไปพิมพ์ซ้ำ เว้นเสียแต่ว่าจะได้รับอนุญาตจาก กองบรรณาธิการ เป็นลายลักษณ์อักษร

8. ความรับผิดชอบ

เนื้อหาต้นฉบับที่ปรากฏในวารสารเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน รวมถึงความผิดพลาดอันเกิดจาก เทคนิคการพิมพ์

9. ติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม

กองบรรณาธิการวารสาร บัณฑิตศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อาคาร สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (อาคาร B 7.1) ถนนศาลายา-นครชัยศรีตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 โทร. 0-2444-6000 ต่อ 1056, 1058, 1062 โทรสาร. 0-2444-6041 เว็บไซต์ <http://gsj.mbu.ac.th> หรือที่ดร.เพ็ญศรีบางบอนโทร. 09-1778-4977

*กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงข้อมูล
และข้อกำหนดและเงื่อนไขต่าง ๆ ในการจัดทำวารสารบนเว็บไซต์

ปรัชญา

ส่งเสริมศึกษา ค้นคว้า

วิจัย เพื่อองค์ความรู้คู่คุณธรรม

ปณิธาน

ให้โอกาสศึกษา ค้นคว้า

วิจัย ใช้คุณธรรมนำวิชาการ